

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

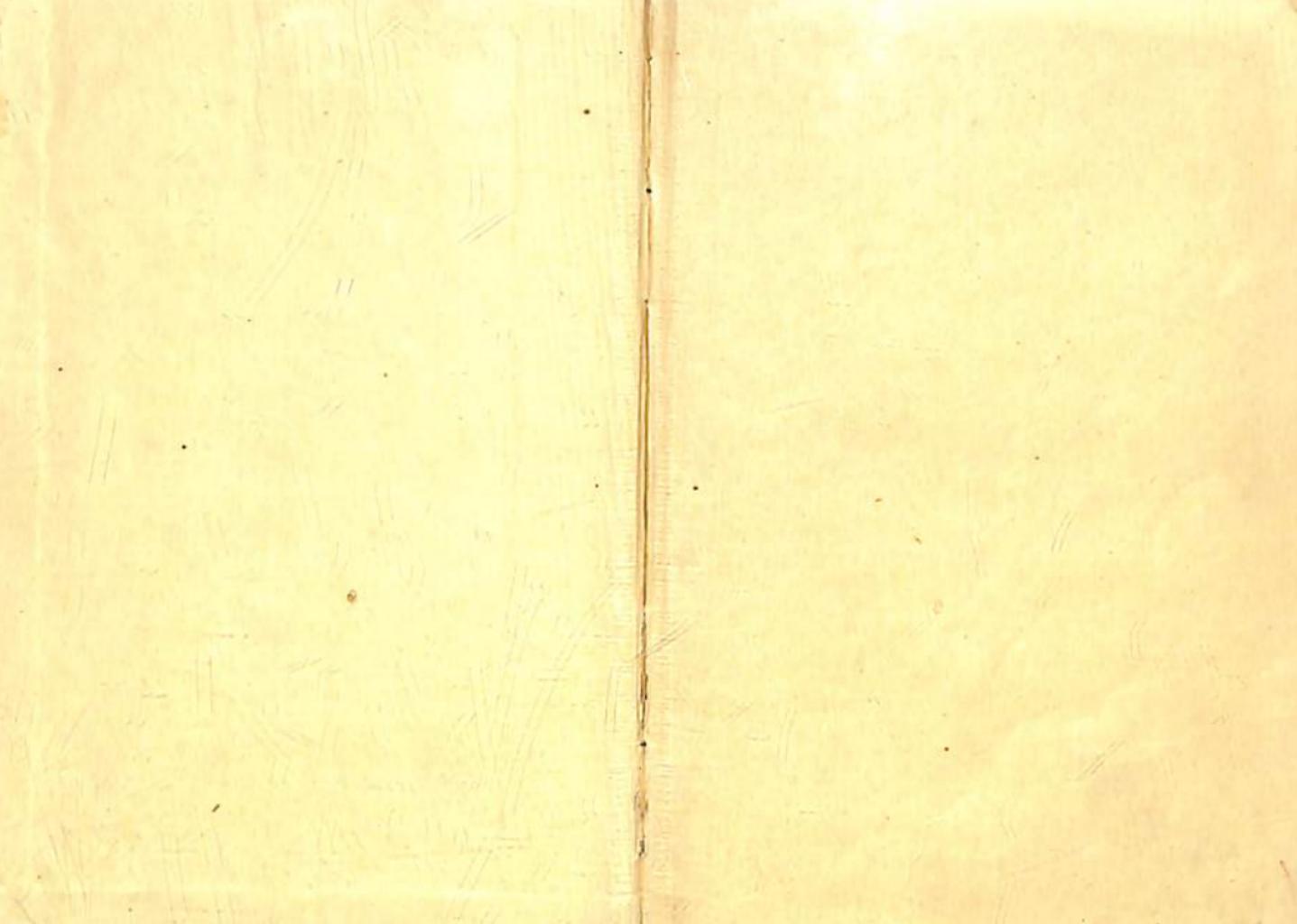
Adapt — remix, transform, and build upon the material

6784

OPUS 3035

OP. 1

059
7-34

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ

Կ Է Ս Յ Ո Բ Ե Լ Ե Ա Ն Ը

3969
Սոյն հաստատութիւնը Յուլիս
1/14ին իր քսանուշինգամենայ շրջանը
լրացուց Վեր. Գ. Պաղտասարեան
և որբանոցը իւր թերութիւններովը
հանդերձ, ինչպէս հոս ամէն բան,
մեծ ծառայութիւններ մատուցած են
մեզ, ծանր ճգնաժամներ անցուցած:
Հետեւեալն է նորա քառորդ դարու
կենսագրութեան մի խացումը:

Սոյն 25 տարիներու մէջ ամբողջ
ծախք 19,993 ոսկի եւ 14 դահ, որոյ
իւրաքանչիւր փարան կամաւորնու էր-
ներէ գոյացած: Ընդունած է իրը հա-
զար մանչ եւ աղջիկ, որբ եւ կա-
րծաեալ, մեծաւ մօսամբ Հայ, բայց
նաեւ Յոյն, Պուլկար, Հրեայ եւ Եւ-
րոպացի: Ասոնք եկած են մօտէն ու

2001

հեռուէն եւ վերջերս Անատոլիոյ խորերէն : Ընթացաւարտք եղած են , ըստ յարմարութեան , ոմանք սպասուհի , այլք վարժուհի , մեծաւ մասամբ ամուսնացած յարմար անձանց հետ :

Պաղտասարեան հրեց ու ճորաց , եւ պատսպարեց Հեր զաւակները , կրնեց . ինուեց եւ տեղաւորեց : Այսօր յիշելով թէ Հայ մը ունինք . որ ինքնագլուխ ԶՅ տարի է մեծ գործ մը կարող եղած է կանգուն պահել , դասալիք եղած չէ . իրօք կը հպարտանամ : Առանց դրամագլուխի , լոկ հանգաւական ջանքերով , այսքան կալուածք , այսքան չէնք , այսքան մաքառում , այսքան ծախք . այսքան բարի համբաւ : Իրօք եթէ մեր աղգայնոց շրջանին մէջ րլար , ազգին այս անձնուէր ու մեծ անդամն Ամուրեանէն նուազ մեծարանքի եւ երախտագիտութեան չէր արժանանար :

Ի՞նչ ըրինք մենք այս մարդուն , Գիտեմ , մենք առարկող ժողովուրդ մըն ենք : Հաղար բան կու գայ մեր

միտքը : Զոր օր «Ուրիշ լաւագոյն մարդիկներ չունինք» «Պաղտասարեան որբանոցին թղթերը մեզի չէ յանձնած տակաւին» «Հիմա ամէնք քաղաք իր որբանոցը ունի , եւայն :

Պաղտասարեանէն սկսինք : Պաղտասարեանի որբանոցը հին է , մնայուն է , մերն է : Եւ քիչ մը վերէն . Աւեարանի բարձրութենէն , ղիտենք իրերը : Արարատի կէս բարձրութենէն ղիտողներ մեր երկրի լեռները դաշտի հաւասար եւ ձորերը կորսուած կը տեսնեն : Մեծանոցի մարդիկ յորելեան կը կատարեն , եւ այս կարգի վեհանձնական գործեր մեզ մեծանոցի կ'ընեն : Մենք եկեղեցիէն գուրս ալ պիտի փայլինք : Եթէ Աւեարանը չբարեկարգեց մեր տուները , մեր նկատումները , վայ մեզ : Հրաւէր կը կարգամ սոյն որբանոցի բոլոր սաներուն եւ բարեկամներուն եւ մեր եկեղեցիներուն որ բատ կարի ձեռնառու ըլլան Վեր . Գ . Պաղտասարեանին կամ իր դործին : Առ այս կը թելադրենք

1. Կիրակի օր մը պաշտաման քարոզի նիւթ ընել որբանոցները եւ բարեգործութիւնը, ազօթել մեր որբանոցներուն համար :

2. Այն օր յանուն Ասեղ. Ոքանոցի մասնաւոր հանգանակութիւն ընել եւ հասոյթը զրկել ուղղակի Պրուսա, գէթ մինչեւ նոր տարեգլուխ :

Զեր խոնարհ եղբայրը
Իզմիր Յ. Մ. Թ. Շ. Ճ. Ա. Ն.

Որպէս զի ներկային մէջ դժուարութիւնք մոքեր շփոթելով պատճառ չըլլան բարեսէր անձանց նպաստներն ետ պահելու, Ազգապետարանս, հանրութեան վառահութեան լիուլի գոհացում տալու նպատակաւ, որոշած է Տրաւէր կարդալ բոլը եկեղեցեաց և բարեսէր անձանց որ Յօրելեանի նուերները զրբեն կ. Պոլիս, Պայպը Հասւս, Պորտին գանձապետ Մը. Փիթի, որ յատուկ հաշիւ մը բանալով պիտի գանձէ այդ նպաստներն ի հաշիւ յիշեալ Հաստատութեան և պիտի պահէ զանոնք մինչեւ որ որոշուի թէ ի՞նչ ձեւով պիտի գործածուին յօդուտ որբախընամ Հաստատութեան .

(Կնիք Ազգապետարանի)

Ա-Ե-Ր-Բ-Ե-Ր, Է-Ց- 37

ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ՀԱՄԱՁԳԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՅՑ

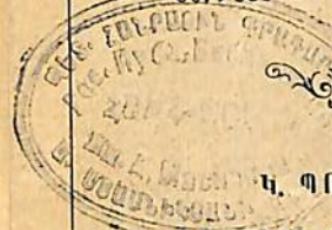
ՀԱՆՐԱԳԻՑԱԿԱՆ

1901

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

—→—————←—

ՅՈՒՆԵՑ Կ. Ա. ՊԱՐՈՒԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՑՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ՄԱՏԹԵՈՍՆԱՆ

Ֆինանսներ, Ամերիկան Խան, Թիւ 27

ՀԱՄԱԳԻԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

1901

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՆԻ

ԵՒ ՅՈՒՆ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ

4393 — 4394

ԵՒ ՏՕՄԱՐԱԿԱՆ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ

ՌՅԱՅԹ — ՌՅՇ = 1349 — 1350

Գիր տարւոյն է	ի
Եօթներեակն	Ա.
Վերագիրն	ԻԱ.
Խնեւտամերեակն	19
Տանուտէրն	Խոյ

ՏԱՐՁԱԿԱՆ ՏՕՆՔ ԵՒ ՄԻԶՈՑՔ ՆՈՅԻՆ

ՕՐ ԾՆՆԴԵԱՆ Եր. Յունուար 6

Միջոց ու տիֆ աւուրք ՃԶ

Առ ազանորաց բարեկենդան » 21

Սուրբ Ստարգիս » 27

Բուճ բարեկենդան Փետրուար 11

ՕՐ Տեառնբիդառաջի Դշ. » 14

ԶԱՏԻԿ Ապրիլ 1

ՕՐ Աւետման Եր. » 7

Երեւման Խոչ » 29

Համբարձումն Մայիս 10

معارف عمومية نظارت جليله سنك رخصتناه سیله
طبع او لشدر

9431

Հոգեգալուս	Մայիս	20
Լուսաւորչի բարեկենդան	Յունիս	10
Ա. Գրիգոր Լուս. (զիս)	"	16
Վարդապետի բարեկենդ.	Յուլիս	1
ՎԱՐԴԱՎԱՌ	"	8
Միջոց եօրնեակի պահօօ	Հինգ	
Ա. Առաջածածնի բարեկի.	Օգոստոս	5
ՎԵՐԱՓՈԽ Ս. ԱՍՏՈՒՆԾԱՌ	"	12
Միջոց եօրնեակի պահօօ	Հինգ	
Ա. Խաչի բարեկենդան	Սեպտ.	9
ԽԱՉՎԵՐԱՑ	"	16
Վարագայ Ա. Խաչի բարեկ.	"	23
Վարագայ Ա. Խաչ	"	30
Միջոց ուժից եօրնեակի	Եօրը	
Գիւս Խաչ	Հոկտ.	28
Հեթանուապէս	Նոյեմ.	10
Թիսնուկաց բարեկենդան	"	18
Ա. Յակոբայ բարեկենդան	Դեկտ.	9
Ա. Յակոբ	"	15
Օր բարեկեն. Ծննդեան	Շր.	29

ՀՕՏ ԼԱՏԻՆԱՑԻՈՆ

Երջանն յուսնի. որ է Ոսկեթիւն	2
Երջանն Արեգ ակնային	6
Վերագիրն	10
Խոդիկան Հռովմէական	14
Կիրակագիրն	9
Խոկ Զատիկ նոցա մէկ շաբաթ. յաւաջ քան զմերնւ	

ՀԱՐԺԱԿԱՆ ՏՕՆՔ ԼԱՏԻՆԱՑԻՈՆ

Եօթանասներորդ կիւրակէ Փետր.	3
Օրբ մոխրոց	» 20
Զատիկի	Ապրիլ 7
Համբարձումն	Մայիս 16
Հոգեգալուստ	» 26
Ամենասուրբ Երրորդութ. Յունիս	2
Տօն Խորհրդոյ Ա. Հաղորդ.	» 6
Ա. Կիւրակէ Գալստեան Դեկտ.	4
<hr/>	
Ա.Մ.ՍԱ.ՄՈՒՏՔ ՏԱԶԿԱՑ	
Եկվալ	Օր 30 Յունիլ.
Զիւդատէ	» 29 Փետր.
Զիւհրմճէ	» 30 Մարտ
Մուհարբէմ	» 29 Ապրիլ
Եկֆէր	» 29 Մայիս
Բէպիւլ Էկվէլ	» 30 Յունիս
Բէպիւլ ափըր	» 29 Յուլիս
Ճէմազիւլ Էկվէլ	» 30 Օգոստ.
Ճէմազիւլ ափըր	» 29 Սեպտ.
Բէճէպ	» 30 » 30
Նապան	» 30 Հոկտ.
Բամալան	» 30 Նոյեմ.
Եկվալ	» 29 Դեկտ.

ՆՇԱՆԱԿԻՈՐ ԱԽՈՒՐՔ ՏԱՃԿԱՑ

Գատրը կիճէսի Բայողն	շվ Յնլ.	5
Բամազան պայր. Եկէլ-	" "	8
Գուրպան պայր. Զիլէտէ	մ.Մարտ	17
Աշուրէ կիւնիբ Մահմետէ	մ.Ապր.	16
Մէվլուտ	Բեռ. Եկէլ	12 Յուն.
Գանտիլ կիճէսի Բէժեռ	Դ Հոկտ.	5
Մ/րած կիճէսի	շվ "	26
Պէրաթ կիճէսի Եսուն	10 նոյ.	13
Գատրը կիճէսի Բայողն	շվ Դեկտ.	25
Բամազան պայր. Եկէլ	" "	29

ԶՈՐՍ ԵՂԱՎԱԿՔ

Գարնանամուտ և հասարակած Մրտ.	8
Ամսանամուտ և արեւադարձ Յուն.	9
Աշնանամուտ և հասարակած Մայ.	11
Զմեռնամուտ և արեւադարձ Դեկ.	9

ՑԱՐԵՄՈՒՏՔ

Քրիստոսի Թուականին	1901 Յնլ.	1
Տճկ. ելմո. Թուականին	1317 Մարտ	1
Փոքր թուոյն Աղարիսյի	286 "	21
Տճ. Հիճը. Թուականին	1319 Ապր.	7
Տոմ. թուականին Հայոց	1350 Օգոս.	8
Բուն թուականին Հայոց	4394 "	41
Հրէից թուականին	5662 Մեպ.	1
Լատինաց թուականին	1902 Դեկտ.	19

ԽԱՆԱՐՄՈՒԽՔ

Ապրիլ 20-21. — Թերաստուեր խաւա-
րումն լուսնի, Կ. Պոլսէն տեսանելի.

Ակիզրն խաւարման ժամ 22, բ. 57

Մէջ " " 1, ս 23

Վերջ " " 3, ս 49

Մայիս 5. — Բոլորական խաւարումն
արեւու, Կ. Պոլսէն անտեսանելի.

Հոկտ. 14-15. — Մասնական խաւա-
րումն լուսնի, Կ. Պոլսէն տեսանելի.

Ակիզրն խաւարման ժամ 23, բ. 50

Մէջ " " 00, ս 43

Վերջ " " 1, ս 36

Հոկտ. 29. — Մանեկաձեւ խաւարումն
արեւու, Կ. Պոլսէն մասսամբ տեսանելի.

Ակիզրն խաւարման ժամ 14, բ. 59

Մէջ " " 16, ս 11

Վերջ " " 17, ս 23

ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. Հ.	Ըստ Տօնացուցին Հայոց
Հ. Հ.	Ըստ Տօնացուցին Հռով. Հայ.
Բ. Բ.	Խոլրիքականաց
Յ. Յ.	Ցունաց
Լ. Լ. Կամ Լ. Լ.	Լատինաց
Տ. Տ. Կամ Տ. Տ.	Տանկաց
Հ. Հ.	Հրեից
Օ. Օ.	Օր ամսոյն
Գ. Գ.	Գասրմ
Խ. Խ.	Խրտէլէզ
Տ. Տ. Տ. Տ.	Ըստ Տօնացուցին Հայոց
Յ. Յ. Յ. Յ.	Ըստ յայսմաւուրաց
Ա. Ա.	Ազարիայի
†	Տօն կամ Տէրունական օր
Ը Ը	Արեգակն
● Ե. Ե. Լ. Լ.	Ենունդ լուսնի
● Ա. Ա. Ք. Ք.	Առաջին բառորդ լուսնի
● Լ. Լ. Լ.	Լրումն լուսնի
● Վ. Վ. Ք. Ք.	Վերջին բառորդ լուսնի
Մ. Մ. Ա.	Մագումն արեւու
Կ. Կ. Օ.	Կէս օր եւ կէս զիւնեւ
Ե. Ե. Տ. Տ.	Երկայնութիւն տու ընդեան

ՀԱՅԵՑ	ՀՐՈՎԱՐԱՑ.	ՏԱԿԱՑ	ԱԶՐՈՒԱՑԻ	ՀՐԿԻՑ
Նառ ասարդ 30 Յունուար	31 Քեսն, սամի	Շամի	30 թուրի	30
Հոռի 30 Փետր.	28, 29 Եռուպար	Աղամ	30 Խեսու	29, 30
Սահմի	30 Մարտ	Շբար	30 Քապան	29, 30
Տրէ	30 Ապրիլ	Նսխայ	30 թէլէք	29
Քաղց	30 Մայիս	Ղամսր	30 Ալբար	30
Արց	30 Յունիս	Նարար	30 Արար	29, 30
Մենէկան	30 Յուլիս	Թէլմոն	30 Վէ աղար	29
Արեգ	30 Օգոստոս	Պարսոս	30 Նիսան	30
Անեխան	30 Սեպտ.	Իսուլ	Համիրայ	30 Եսուն
Մարտի	30 Հոկտեմ.	Եվկիլ	Արամ	30 Միկան
Մարգար	30 Նոյեմբ.	Թէրմինի	Ոլիսն	30 Թամբող
Հրուշից	30 Դեկտեմբ.	Քէսնինի սամի	Նիսին.	30 Ար
Աւելից 5, 6		Քէսնի. Եվկիլ	Աւելիցաց	5 իրու

ԱՆԻՒՍԱԿ ՏԱՐԺԱԿԱՆ ՄԱՍԱՆՑ

ԱԻՈՒՐՑ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ		
0	Մ. Ա.	Կ. Օ.
d. r.	d. r.	d. r.
1 14.34	7.17	9.26
7 14.23	7.12	9.37
13 14.11	7.6	9.49
19 13.58	6.59	10.2
25 13.45	6.52	10.15

ԱՊՐԻԼ		
0	Մ. Ա.	Կ. Օ.
d. r.	d. r.	d. r.
1 10.50	5.25	13.10
7 10.34	5.16	13.26
13 10.19	5.10	13.41
19 10.4	5.2	13.56
25 9.50	4.55	14.10

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ		
0	Մ. Ա.	Կ. Օ.
d. r.	d. r.	d. r.
1 13.28	6.44	10.32
7 13.12	6.36	10.48
13 12.57	6.29	11.3
19 12.41	6.20	11.19
25 12.24	6.12	11.36

ՄԱՅԻՍ		
0	Մ. Ա.	Կ. Օ.
d. r.	d. r.	d. r.
1 9.38	4.49	14.22
7 9.26	4.43	14.34
13 9.17	4.39	14.43
19 9.8	4.34	14.52
25 9.2	4.31	14.58

ՄԱՅԻՍ

ՄԱՅԻՍ		
0	Մ. Ա.	Կ. Օ.
d. r.	d. r.	d. r.
1 12.13	6.7	11.47
7 11.57	5.59	12.3
13 11.40	5.50	12.20
19 11.24	5.42	12.36
25 11.8	5.34	12.52

ՅՈՒՆԻ

ՅՈՒՆԻ		
0	Մ. Ա.	Կ. Օ.
d. r.	d. r.	d. r.
1 8.58	4.29	15.2
7 8.56	4.28	15.4
13 8.66	4.28	15.4
19 8.59	4.29	15.4
25 9.4	4.32	14.56

ԱՆԻՒՍԱԿ ՏԱՐԺԱԿԱՆ ՄԱՍԱՆՑ

ԱԻՈՒՐՑ

ՅՈՒՆԻ		
0	Մ. Ա.	Կ. Օ.
d. r.	d. r.	d. r.
1 9.10	4.36	14.50
7 9.18	4.39	14.42
13 9.29	4.44	14.31
19 9.40	4.50	14.20
25 9.53	4.56	14.7

ՕԳՈՍՏՈՒ

ՕԳՈՍՏՈՒ		
0	Մ. Ա.	Կ. Օ.
d. r.	d. r.	d. r.
1 10.9	5.4	13.51
7 10.23	5.12	13.37
13 10.39	5.19	13.21
19 10.54	5.26	13.6
25 11.10	5.35	12.50

ԴԱՅԵՐԵՐ

ԴԱՅԵՐԵՐ		
0	Մ. Ա.	Կ. Օ.
d. r.	d. r.	d. r.
1 14.5	7.2	9.55
7 14.16	7.8	9.44
13 14.26	7.14	9.34
19 14.36	7.18	9.24
25 14.43	7.22	9.17

ՈՒՂՏԵՐԵՐ

ՈՒՂՏԵՐԵՐ		
0	Մ. Ա.	Կ. Օ.
d. r.	d. r.	d. r.
1 14.28	5.44	12.32
7 11.45	5.52	12.15
13 12.1	6.00	11.59
19 12.16	6.8	11.44
25 12.34	6.16	11.20

ԴԵԿՏԵՐԵՐ

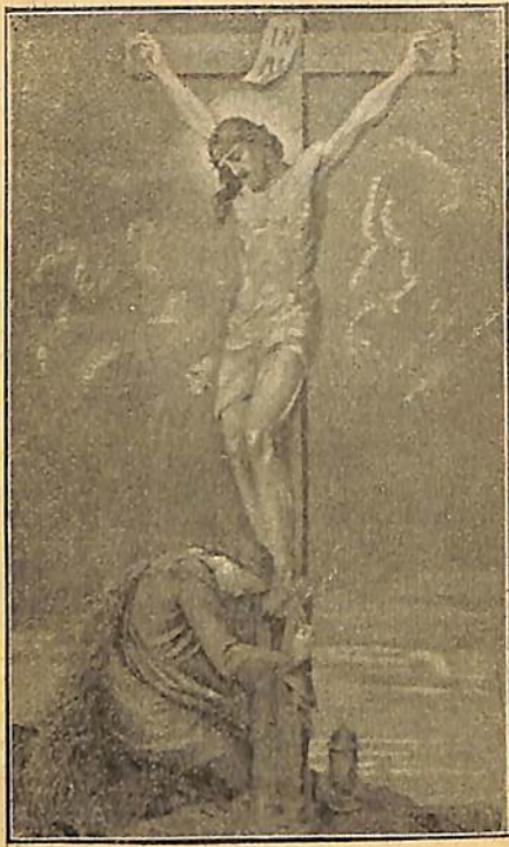
ԽԱԶԻՆ ՆԵՐՔԵՒ

Քեզի մօտ զալ, հաղիլ, ով Տէր,
Ո՞հ, կը դողամ այլուր յաւէտ.
Բայց հոս միայն, խաչիդ մօտեր
Կրնամ նստիլ չելլել բովէդ:
Հոս Թոյլ կուտաս ինծի զրկել
Փարիլ ծունդիդ բիւր հազար էեղ,
Բոնել ոտքերդ եւ անարզել
Պազնել, լըուալ արտասուահեղ:

3969

Այստեղ կ'իյնան կը խորտակին
Ներսի յամառ կուռքերս սիրուն,
Փայլ ու հրապոյր չունի ոսկին,
Ա՛լ աչք չունիմ այս բաներուն:
Երբ հոս կայնիմ հնար չէ կու լամ,
Քու ցաւերուդ չեմ դժմանար,
Ու կը հալիմ շողի կ'ըլլամ,
Սրտիս մէջ առա մը չի մնար:

Ո՞հ, կ'ընգամ հոս դիմել շխտակ,
Այլ տեղ չունիմ ներթին յոյզեր.
Թօղ զիս խաչիդ քստուերին տակ,
Ծառի մը շուք ալ չեմ ուզեր:

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

ՕՐ 31

ՏԱ. Քեանունի սանի

14 1 բժ. - ՀՀ. Գ. օր պահոց Ծննդ. ՀՀ 78

և ԿԱՂԱՆԴ. Պարամուս

ՉՈՐԻ դարու, և Տարե-

մուտ 1901 թուականին

Քրիստոսի - ՀՀ, լ. օր

Ծննդեան և ԿԱՂԱՆԴ. և

Տօ. Տնօրէնութեանն Քրի-

տոսի, եւս Յնտ. որոց և յե-

լուրու Բարովի հոյուղեարին:

- Ա. Արամուց Ժէ. Տօմ.

Քաղցի Խէ. Յոյսմ. Քա-

ղցի ԽՄ. - Լ. Վ. Վերանդ.

+ ա. իւնի և Յանուարի 14.

- ՏՀ. Բ-խչան 23 և Գ-

- ՀՀ 68 - ՀՀ Թէքէն 23.

գ. - ՀՀ. Գ. օր պահոց Ծննդ. ՀՀ 79

- ՀՀ. Խնդոսի և Պոմուլի

և Գերիկոսի քահանացին:

Երբ սիրոյ զէտ կողէդ յորդէ,
Եւ անցունէ հոգւոյս պապակ.
Աւ ինչ պէտք ինձ շաղ մարգարտէ,
Շիթ մը ցօղի չունիմ փափաք:

Երբ գամ կայնիմ խաչիդ մօտիկ,
Արեւ աշխարհ կ'ելլեն աչքէս.

Ի՞նչ են երկու բոլոր մարդիկ,
Դուն ցաւերովդ ինձ հերիք ես:

Այդ կարմրագոյն ներկած երես
Կ'ուզեմ դիտել, ախ, որտարեկ,

Ու Թող պակսի լոյսն աչքէս,
Թէ որ կոյսի նայիմ երբէք:

Զեմ ինդրեր վեր քան խաչիդ տակ,
Տեղ մը չի կայ այ անկէ բարձր,

Ուր կ'իյնայ բեռս ծովուն յատակ,
Ու դառն զաւածս կ'ըլլայ յոյժ քաղցր:

Այս տեղ կը զգամ մեղքս անհամար,
Եւ իմ Փրկչիս սէր յորդահոս.

Ապրիլ մեռնիլ իրեն համար
Հոս կը սորվիմ, ահ, միայն հոս:

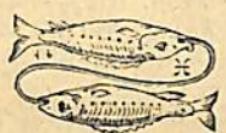
L	0	16	ՅՈՒԽՈՒԱՐ	S	Գ.
			և երկուց բիւրուց, Եւ Ար- քահամու և Խորենաց և անարծաթ բժշկացն Կող- մայի և Դամիանսի, Եւ Աստուածատրոյ վկային.		
16	3	գ.ւ.	Ե. օր պահոց Ծննդ. 15	Վ.	
			ՀՀՅ Պահը,		
17	4	ս.ւ.	— ՀՅ Զ. օր պահոց Ծննդ. 17	Վ.Վ.	
			— ՀՅ Բարսղի Հայրապե- տին և եղբօր նորա Գրիգո- րի նիւսացւոյն, և Սեղ- բեստրոսի Հռովմայ Հայ- րապետին և արքայ Եփրե- մի խուրին ասորւոյ, — Լ.Դ. Անդանէ բբային.		
18	5	ո.ո.ր	ՀՅ, Ճրագալզց Ծննդ. 18	Վ.Վ.	
			և Մկրտութեան Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի: — ՀՅ, Ճրագալզց Յայտնութեան, Եւս ՅՆ: — Տօմ. Արաց, օր 30: — ՏՏ. Գ-րւը Ռեւէ:		
19	6	տ.ր.	— ՀՅ† Տօմ Ծննդիան և 18	Վ.Վ.	
			Մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Աւտիք է ութ օր անմիջաց, — Բ.Դ† Ծննդ Տեառն: — ՀՅ† Յայտնութիւն Տեառն Յի- սուսի Քրիստոսի, Եւս ՅՆ†.		
20	7	պ.ա.ր.	— ՀՅ. Բ. օր Ծննդ. 19	Վ.Վ.	

L	0	17	ՐԱՄԱԶԱՐ	S	Գ.
			Օր Մեռելոց, — ՀՀՅ. Բ. օր Յայտնութեան, — ՅՆ. ՅՆ-Լ Հանոս Կուտայիւթիւն, — Լ.Դ. Տօն անունն Յիսուսի, — ՏՏ. Ա.բ.ֆ.ի.		
			● Են, Լս Ժ. 23, ր. 36: Խառն նողմունք:		
21	8	գ.ւ.	— ՀՅ. Գ. օր Ծննդեան, — ՀՀՅ. Գ. օր Յայտնու- թեան, Յայսմ. Արաց, օր 30: — Լ.Դ. Ա.բ.կ.ի իս-ին, — ՏՏ. Եւլլել, օր 30, և Պայտա, օր 3: — ՀՅ. Ալբ-Է, օր 30:	Վ.Վ.	
			○ Ի Զրինս Ժ. 2, ր. 6: ՏԵ. Պուրեմի Տեպվ:		
			72 ⁰ Տար. Ենենդ. Օսկար Բ. Թագ. Շուէս-Նորվեկիոյ:		
22	9	գ.ւ.	— ՀՅ. Գ. օր Ծննդ. — ՀՀՅ. Գ. օր Յայտնութեան	Վ.	Վ.Վ.
23	10	գ.ւ.	— ՀՅ. Ե. օր Ծննդեան — ՀՅ Ե. օր Յայտնու- թեան և պահը, — Լ.Դ. Տօն պատճեն Աբբայն Եւլլելոյ:	Վ.	Վ.Վ.
24	11	ս.ւ.	— ՀՅ Զ. օր Ծննդեան — ՀՀՅ Զ. օր Յայտնութ:	Վ.	Վ.Վ.
25	12	ո.ո.ր.	— ՀՅ. Ե. օր Ծննդեան	Վ.	Վ.Վ.

ՀՅ 854

L	O	18	ՅՈՒԽՈՒԱՐ	S	Գ
		— ՀՀՅ. և օր Յայտնու- թեան և պահը .			
26	13	ԵԹ — ՀՅԴ լ. օր Ծննդեան և Տօն Անուանակոչութեան Տեառն Յասուսի Քրիստոսի . — ՀՀՅ. Լ. օր Յայտնութ .	Ղ	Ա.	
27	14	Ա ԿԱՐ — ՀՅ. Ա. գենի Ծննդ . — ՀՀՅ. Ա. գենի Յայտնու- թեան . — Լ. Յացնու- ն-ի-բ-ա-ն-ի-ն .	Վ	ԱԱ	
		Յ ԱՆ. ՔՌ. ԺՄ. 18, ր. 55 . Զիւնաբեր հողմունք .			
		42 ⁰ ՏԱՐ. ծննդեան Վայրէլմ Բ. կայու.ր Գերմանիոյ .			
28	15	ԵԹ — ՀՅ. և ՀՀՅ Տօն Ծննդ . սրբայն Յովհաննու կարա- պետին . Ա. Ովդան, օր 30 . Հունունի + .	Ղ	ԱՅ	
29	16	Կ. Ե. — ՀՅ. Սրբոցն Պետրոսի հայրապետին, Վլասայ ե- պիսկոպոսին և Օքիսողո- մայ սարկաւագին . — ՀՀՅ Պետրոսի հայրապետին և Սրբուղոմայ սարկաւագին — Լ. Փշ-ն-ի-բ-ա-ն-ի-ն .	Գ	ԱԴ	
30	17	Կ. Ե. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Պահը . — ՑԱ. Անդամի անդամութեանին .	Վ.	ԱՅ	

L	0	20	ՅՈՒՆՈՒԱՐ	S	Գ
			ՀԵՖԻ : — ՀԵ. ՏԵՐԵՎԵԼ-Ի ԴՐԵՎԻ :		
5	23	ԴԵ.	— ՀԵ. և ՀԵԿ Բ. օր պա- Հոց Առաջաւորաց : Լ.Դ. Ա.Ք-Բ-Ա Խ-Ե-Բ-Ի-Ն :	17	90
6	24	ԴԵ.	— ՀԵ. և ՀԵԿ. Գ. օր պա- Հոց Առաջաւորաց : — Լ.Դ. Տ-Ե-Բ-Ե-Ա Խ-Ե-Բ-Ի-Ն :	17	91
7	25	ՄԵ.	— ՀԵ. և ՀԵԿ. Դ. օր պա- Հոց Առաջաւորաց : — ՑՆ+ Գ-Ե-Բ-Ե-Ա Ս-Ե-Բ-Ե-Բ-Ի-Ն :	18	92
8	26	ԱՊՐ.	— ՀԵ. և ՀԵԿ. Ե օր պա- Հոց Առաջ և յիշատակ Յովիսանու մարդ արէին :	19	93
9	27	ԾԲ.	— ՀԵ. և ՀԵԿ. Սարգսի Ը- զօրավարին, և որդւոյ նո- րա Մարտիրոսին, և չորեք- տասան զինուորացն : — ՑՆ. Փ-Ե-Բ-Ե-Ա Խ-Ե-Բ-Ի-Ն Ց-Ե-Ա-Ն-Ն-Ն Ո-Ե-Բ-Ե-Ե-Ի-Ն :	20	94
10	28	Ք ԱՊՐ.	— ՀԵ. Գ. զկնի ԾՆՆԴ : 21 — ՀԵԿ. Գ. զկնի Յայտնու- թեան . Հ-Ե-Բ-Ե-Ի-Ն :	91	95
11	29	ՌԵ.	— ՀԵ. և ՀԵԿ. Սրբոց Ա- տովմանց զօրավարացն ՑՆ. Դ-Ե-Յ Հ-Ե-Բ-Ե-Ա Խ-Ե-Բ-Ե-Ի-Ն Հ-Ե-Յ-Ե-Ե-Ի-Ն :	22	96
			Ը Վ.ր. Ք. 23, թ. 40 . Խառնակ օդ :		

L	0	21	ՅԵՒՆՎԱԼ	S	Գ
			Դ-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն Ս-Ե-Բ-Ե-Ա Ս-Ե-Բ-Ե-Ա Ք-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն Վ-Ե-Բ-Ե-Ա Վ-Ե-Բ-Ե-Ա Բ-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն Ե-Ե-Բ-Ե-Ա Ե-Ե-Բ-Ե-Ա Ա-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն Ց-Ե-Բ-Ե-Ա Ց-Ե-Բ-Ե-Ա Բ-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն Բ-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն Բ-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն		
12	30	ԴԵ.	— ՀԵ. և ՀԵԿ. Սրբոց Սուկ- Ք-Ի-Ա-Ն-Գ Վ-Կ-Ա-Ջ-Ի-Ց : — ՑՆ+ Բ-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն Ե-Ե-Բ-Ե-Ա Ե-Ե-Բ-Ե-Ա Ա-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն Ց-Ե-Բ-Ե-Ա Ց-Ե-Բ-Ե-Ա Բ-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն Բ-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն Բ-Ե-Յ-Ե-Ի-Ն	22	97
13	31	ԴԵ.	— ՀԵ. և ՀԵԿ. Պահք :	22	98
					
			ՓԵՏՐՈՒԱՐ		
			ՕՐ 28		
			ՏԱ. Ծուպար		
14	1	ՄԵ.	— ՀԵ. և ՀԵԿ. Սրբոց Ուկ- Ե-Ա-Ն-Գ Ք-Ա-Հ-Ա-Ն-Ա-Ջ-Ի-Ց : 15	20	99
15	2	ԱՊՐ.	— ՀԵ. Պահք : — ՀԵԿ+ 16 Տ-Ե-Ա-Ն-Ն-Դ Ա-Ջ Ե-Ա-Ն Ց-Ն+ 16	100	
16	3	ԾԲ.	— ՀԵ. և ՀԵԿ. Խ-Ա-Հ-Ա-Կ-Ա-Ջ : 17 Պ-Ա-Բ-Ե-Ի-Ի Հ-Ա-Ջ-Ր-Ա-Վ-Ա-Մ-Ի-Ն : — ՑՆ. Օ-Ր Ձ-Ե-Ե-Ա-Ջ :	11	101
17	4	Ք ԱՊՐ.	— ՀԵ. Գ. զկնի ԾՆՆԴ : 18 — ՀԵԿ. Գ. զկնի Յայտնու-	102	

L	0	22	ՓԵՏՐՈՒԱՐ	S	Գ.
18	5	թեսն. — Հց. և Հհց. Սըրոցն.	19	10	
		Մեհեկան, օր 30. — Լ.ր.			
		Բառն. Բաբէլոնիան.			
		թէ. — Հց. և Հհց. Սըրոցն.	19	10	
		Մարկոսի եպիսկոպոսին,			
		Պիտիք քահանային, Կիւրզի			
		և Բենիամինի սարկաւա-			
		գացն. և սրբոց վկալիցն			
		Արդլուեհի, Որմզդանայ և			
		Ասյենի, Յն. Նուստի-			
		րէ+ և յոյս Եօթնէին, որ Խոչ			
		Խէլտուր.			
19	6	թէ. — Հց. և Հհց. Սըրոց Ղ.ե.	20	11	
		և ոնդեանց քահանայից.			
		Օ Ան. Լս. Ժ. 11, ր. 5.			
		Պարզ և ցուրտ.			
		Օ Ի Զուկին Ժ. 15, ր. 55.			
		ՏԱ. Պուրճի Հուրճ.			
20	7	թէ. — Հց. և Հհց. Պահք.	11	0	
		Յայսմ. Մեհեկան, օր 30.			
		— Լ.ր. Օր Խերց. — ՏՏ			
		Զէլքուրէ, օր 29, և Տէլքէ			
		Եէլքէղէ հ-է. օր Էլշնէլոյ			
		Զէլքուրէն-բէն-բէն-յօդու+ —			
		Հ.ր. Ար-ը, օր 29.			
21	8	թէ. — Հց+ և Հհց. Վարդա-	11	7	
		նանց զօրավարաց Հազար			
		երեսուն և վեց վկալիցն.			

L	0	23	ԶԻԼԻՑԱՏԵ	S	Գ.
			Ցիլատակ Մ.ռ. ելոց. — Հ.		
			Եթիւց թէ-բորբոքուց Ա-յից.		
	22	9	ՈՒԵ. — Հց. և Հհց. Պահք.	11	0
		23	ՇԵ. — Հց. և Հհց. Կոստանդ-	11	0
			նուպոլոց Ար. Ժողովզն		
			Հարիւր Ժիսուն Հոյրա.		
			պետացն. — Յն+ Ղ.ր-		
			Լ-ընուէ Ք-հաւային, Դ-լո-		
			դ-նի է Խոնդուց-է.		
	24	11	Ֆ. ԿԱՐ. — Հց. և Հհց. Բուռ.	0	10
			Բարեկենդան եւս Յն. Դ-ց		
			և Վ. Ա-մայ Եպիսկոպոսն:		
			— Լ.ր. Մ-դ-բ-լ-ոյ մ-մ-էլ-լոյ.		
	25	12	Թ. — Հց. և Հհց. Ո. օր մեծ	11	0
			պահոց.		
	26	13	Թ. — Հց. և Հհց. Բ. օր մեծ	11	1
			պահոց. — Հը Լամանուր Համ		
			է-ն Բահաւան Ս-կ-է-է.		
			Օ Առ. Բու. Ժ. 4, ր. 10.		
			Հողմ և անձրիւ.		
	27	14	Թ. — Հց+ Պ օր մեծ պա-	11	1
			հոց. և Տեառնընդառաջ.		
			— Հհց. Պ օր մեծ պահոց.		
			Ո. Նիրհան, օր 30. — ՏՏ		
			Ճէրէտ ա-նէ պէ ա-ո. օր Էլ-		
			ա-լոյ Զէլքուրէն-բէն-բէն-յօ-		
			լ-ըն-ը.		
	28	15	Թ. — Հց. և Հհց. Պ. օր մեծ	11	1

L	0	24	ՓԵՏՐՈՒԱՐ	S	Գ.
1	16	պահոց :			
2	17	առ. — Հց. և Հհց. Ե օր մեծ	10	112	
3	18	պահոց : — Լ. Մ-րու .			
4	19	տռ. — Հց. և Հհց. Զ օր մեծ	11	110	
5	20	պահոց : Եւ Թէկող օրոսի զօրավորին Եւս Յնդ .			
6	21	գ. պահ. — Հց. և Հհց. Բ. Քա. պահոց .	12	116	
7	22	գ. պահոց : — Հց. Ը. օր մեծ	13	117	
8	23	պահոց : — Հց. և Հհց. Թ. օր մեծ	14	118	
		պահոց : — Հց. Փո-բի-ի. Տօն յէլ-տու-ի Եւ-ի Եւ-ու-ի ու 2.			
		⑧ Ցիշին Լր. Լս. Ժ. 15, թ. 59.			
		Խառնակ օդ :			
		120 Տար. Գահակալութեան			
		Աղեխսանդր Թագ. Սերպիոյ .			
		պահոց .			

L	0	25	ԶԻԴԱՏԵ	S	Գ.
1	9	24	Ճ. — Հց. և Հհց. ԺԳ. օր մեծ	18	115
2	10	25	պահոց : Եւ սըբոցն Կիւրղի Երուսաղիմայ Հայ-րապետին, և միւս կիւրղի եպիսկոպոսին և մօր նորա Աննայի : — Յնդ Գէ-ր Քը-լ Եւյ սըբոցն Յովհաննա Կա-րողեալն :		
3	11	26	գ. պահ. — Հց. և Հհց. Գ. Քա. պահոց .	19	112
4	12	27	գ. պահ. — Հց. և Հհց. ԺԳ. օր մեծ	20	110
5	13	28	պահոց :	21	116
		պահոց :			
		ՊՎ. Գ. Ժ. 16, թ. 10.			
		Ամպամած և խոնաւ.			

U U P S

or 31

Sæ. Uurp

- 14 1 Եւ. — Հց. և Հհց. ԺՊ. օր մեծ ՀՀ 197
պահոց :

15 2 ՈՒՐ. — Հց. և Հհց. ԺԹ. օր ՀՀ 198
մեծ պահոց :

16 3 ՇԹ. — Հց. և օր մեծ պահոց : ՀՅ 199
Սրբոցն Յովիչաննու Երրու-
սաղիմայ Հայրապետին, և
սրբոց Հայրապետացն Յով-
հաննու Քմաստասիրին Օձ-
նեցւոյ, Յովիչաննու Որոտ-
նեցւոյն և Գրիգորի Տաթե-
ւացւոյն : — Հհց. և օր մեծ
պահոց : Եւ Յովիչաննու Ե-
րրուսաղիմի Հայրապետին :
ՏՏ. ԱՌ. Վահագուն առաջ առ

17	4	❖ սեր. — Հց. և Հհց. Դ. Քառ- ասնորդական պահոց :	Տանիքին :	86	120
18	5	բէ — Հց. և Հհց. ԽԲ. օր մեծ պահոց : — Լ.ր. Գ-բբեթետ հրեւ-ը-դուքին :	87	121	
19	6	բէ — Հց. և Հհց. ԽԳ. օր մեծ պահոց. Տօֆ. Արեգ. օր 30. — Լ.ր. Ց-լ-ե-ր-յ Ա-ր-մ- յ-ա-հօրն :	88	122	
20	7	բէ. — Հց. և Հհց. ԽՊ. օր մեծ պահոց. Մէջիւն. — ՅՆ. Գ-ե-ր Ն-ի-ւ-ր-ո-ց Ա-բ-յ-ն Յ-լ- հ-ա-ն-ա-ն Լ-ի-ր-ո-ղ-ե-քին : — ՏԺ Ա-ե-ր-ը Է-մ-ի-յ. Ք-ե-լ յ-ա-ն-ա-ն — ը-ց Ե-ր-ի-ւ-ր-է ժ-ո-ի-ն Յ-ե- ր-ն :	89	123	
		● ԾԱ. Զատկ. Լս. Ժ. 20, ր. 45.			
		Խառնակ օդ :			
21	8	բէ — Հց. և Հհց. ԽԵ. օր մեծ պահոց. — Լ.ր. Բ-բ-ւ-ր-ի- ւ-ր-է Բ-բ-յ-ի-ն : — Գ-ը-ն-ս- ն-ս-ս-ս և հ-ա-ս-ս-ս-ս-ս . ո-ր լ-ի-ն ո-ւ- և գ-ի-լ-ը հ-ա-ս-ս-ս-ս-ս : — ՏԺ Ա-լ-ի-ւ-լ ը-դ-ո-ի-է և Զ-ե-լ-ո-ւ-ն-է. օր 30. — Պ-ը-ս- ն-ց, Ն-ե-ր-ո-ւ-ն, Դ-ը օր ո-ր			122

L	0	28	ՄԱՐՏ	S	Գ
			ժայռին և դաշտում, — Կ. Նիշն, օր 30. որ ե Ա. մին ըստ Ս. Վահագանակ Սբ. Կիրայ:		
			Օ ի Խոյն ժ. 15, թ. 0.		
			ՏԵ. Պուրեմի Համել:		
22	9	ՈՒՐ. — ՀՅ. և ՀԿ. ԻՇ. օր	5 170		
		մեծ պահոց: Յայսմ. Ա- րեդ, օր 30. — Յաւ Ք- րասան Խոնչաց:			
23	10	ՌԱ. — ՀՅ. և ՀԿ. ԻՇ. օր մեծ պահոց և Քառասուն ման- կանցն Սեբաստիոյ:	5 171		
24	11	❖ ԿԻՐ. — ՀՅ. և ՀԿ. Ե. Քա- ռասնորդական պահոց: Դատաւորին:	5 172		
25	12	ՈՇ. — ՀՅ. և ՀԿ. ԻԹ. օր մեծ պահոց: Լ. Ա. Ե. Դ. Զ.	5 173		
26	13	Դ. Ռ. — ՀՅ. և ՀԿ. Լ. օր մեծ պահոց:	5 174		
27	14	Դ. Ռ. — ՀՅ. և ՀԿ. Լ. Ս. օր մեծ պահոց:	5 175		
		❶ Ա. Ք. Ժ. ժ. 16, թ. 52. Ցըտարեր հողմունք:			
28	15	Ե. Ռ. — ՀՅ. և ՀԿ. Լ. Բ. օր մեծ պահոց:	5 176		
29	16	ՈՒՐ. — ՀՅ. և ՀԿ. Լ. Գ. օր մեծ	5 177		

L	0	ԶԻԼՀԵՃԱԾԻ	29	S	Գ
		պահոց: Ա. Աւելիաց. օր 4. — Տ. Արէէն: ՀՅ. Ա. Դ.			
		որ ե Ք-ը հ-ն մ-ն:			
30	17	Ե. Բ. — ՀՅ. և ՀԿ. Լ. Գ. օր մեծ պահոց: Եւ սրբուն Գրի- գորի Լուսաւորչին մուտք ի վիրապն: — Տ. Գ-ը բ-ն դայր-բ-ը, օր 4.	5 178		
		❖ ԿԻՐ. — ՀՅ. և ՀԿ. Զ. Ք. Պ. ա- ռանորդական պահոց Գալատիան: Յ. Կի-ը Ե. բ-ս-սպիտա հայրապետին: — — Լ. Ծ-ը կ-ւ-ւ-ւ-ւ-ւ-ւ-			
1	19	ՈՇ. — ՀՅ. և ՀԿ. Լ. Զ. օր մեծ	5 179		
		պահոց: — Լ. Ծ. Ա. Պ. Ե.			
2	20	Դ. Ռ. — ՀՅ. և ՀԿ. Լ. Ե. օր մեծ	5 180		
		պահոց:			
3	21	Դ. Ռ. — ՀՅ. և ՀԿ. Լ. Բ. օր մեծ	5 181		
		պահոց: Ա. Շամս. օր 30, և տարեկմուտ Մ29 = 286			
		փոքր թուականին Զուղա- յեցւոյ, և գարնանամուտ բատ հին տօմարին:			
4	22	Ե. Ռ. — ՀՅ. և ՀԿ. Լ. Թ. օր մեծ	5 182		
		պահոց: — Հ. Պ-ը Ե-ն, օր ե խուն-քուն-լ դայր-բ-ը, օր 8.			
		❷ Ա. Ա. Պ. Լ. Բ. ժ. 8, թ. 52. Ցեղաշաղունչ օդ:			

L	0	30	ՄԱՐՏ	S	Գ
5	23	ուր. — Հց. և Հհց Խ. օր մեծ	ՎՎ 129		
		պահոց. — Լ.ր. Վ.էւկնշբու-է Ֆերեբեան:			
6	24	տթ. — Հց. և Հհց. Յիշատակ	ՎՎ 150		
		յարութեանն Ղաղարու:			
7	25	ֆ ուր. — Հց. և Հհց Մաղ-	ՎՎ 151		
		կաղարդ. եւս Յն ուսոց և ու-էւսու-ճն Սբ. Ա.սու-սու-ճ- ճի: — Լ.ր Զ-դի: — Բ-դ հին ուժու-էխն ու-օր և մ-մ-դ լու-ճն լու-ճնի:			
8	26	ութ. — Հց. և Հհց Աւագ Եր.	ՎՎ 152		
		կուշարթի: — Յն. Տօն ան- ն-ճն Երեւային զբաց:			
		83րդ Տար. Ծննդ. Քրիսթիան թ. Թագ. Տանիմարզայի:			
9	27	ութ. — Հց. և Հհց. Աւագ Ե- րեքարթի. Յիշատակ 10	ՎՎ 153		
		կուսանաց:			
		660 Տար. Ծննդ. Լեօպոլդ թ. Թագ. Պէլինիզայի:			
10	28	ութ. — Հց. և Հհց. Աւագ Զո	ՎՎ 154		
		բեքարթի:			
11	29	ութ. — Հց+ և Հհց+ և Բց Աւագ Հինգարթի. Յիշա- տակ Ունլուային:	ՎՎ 155		
12	30	ուր. — Հց. և Հհց. Աւագ	ՎՎ 156		
		Ուբրաթ: Յիշատակ Հար-			

L	0	29	ՀԻԼՀԵՃՃԵ	S	Գ
			չարանաց և թաղման Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի.		
			¶ Վր. Թո. Ժ. 6, ր. 9.		
			Պարզ և ցուրտ:		
13	31	տթ. — Հց. և Հհց. Աւագ Եա-	ՎՎ 157		
		բաթ: Ճրադ ալլյց Զատկի: Նաս-ի-դի: Խիւ-ճ:			
			ԱՊՐԻԼ		
			ՕՐ 30		
			ՏԱ. Նիսան		
14	1	ֆ ուր. — Հց. և Հհց. և Բց. 15 158			
		ԶԱՏԻԿ. Յարութիւն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի. եւս Յն. — Հց. և Հհց. Ո-դի: ե Դ-դ- Հ-ի-բ-ը-ճ-ս-ճ, ի-ի Յն. Դ-դ- Ն-դ Ւ-դ-ի-ե:			
15	2	ութ. — Հց+ և Հհց+ և Բց+. 17 159			

L	0	32	ԱՊՐԻԼ	S	Գ
			Բ. օր Զատկի: Օր մեռելոց: — Հը. Մուժ Հայութ Խանուն Ցեսարյ:		
16	3	ԴԵ.	— Հց† և Հհց† Գ. օր 17 170		
17	4	ԴԵ.	— Հց. և Հհց. Դ. օր 18 171		
18	5	ԵՐ.	— Հց. և Հհց. Ե. օր Զատկի: կի: Տօմ. Ա.Հեկան, օր 30: Ի ժամանակ էն և է գիշերեւ- րու Հայութուեց:	19 172	
19	6	ՈՒՐ.	— Հց. և Հհց. Զ. օր 20 173		
			Զատկի: — Յա† Տօն Պաւելու այսպայմային:		
			● ԵԱ. ԼԱ. Ժ. 5, ր. 00: Հողմ և անձրեւ:		
20	7	ՇԵ.	— Հց† Է. օր Զատկի: Ա- ւետումն Սր. Աստուա- ծածնի, և յիշատակ Գրլ- խատման սրբոյն Յովհան- նու Մկրտչին: — Հհց. Գրլ- խատումն, Յովհաննու Մը- կրտչին: — Տէ. Մ-հ-հ-ը-ր-է-ր-է- օր 29, և Դ-ը-ր-է-ս-ս-դ 1319 հիմքելի Խ-ս-ս-ի-ն-ի Ն-ց-ո-ւ-: — Հը Ե-ս-, օր 29:	1 174	
21	8	Ք ԱՒՐ.	— Հց. և Հհց. Բ. օր 21 175		
			Զատկի: Դոր Խ-ը-ր-է-ն-ի-ւ:		

L	0	ՄՈՒՀԱՐՐԵՄ	33	S	Գ
		Յայսմ. Ա.Հեկան, օր 30: Օ ի Ցուլի, Ժ. 2 ր. 28: ՅԱ. Պուրեմի Սէլլեր:			
		62 ⁰ Տար. Ծննդ. Կարու Թազ Անումանիոյ:			
22	9	ԱԵ. — Հց. և Հհց. Թ. օր Յին:	2 176		
23	10	ԳԵ. — Հց. և Հհց. Ժ. օր Յի- նանց: — Լ. Պ. Գեղորչ:	3 177		
		35 ⁰ Տար. Գահ. Կարու Թազ Անումանիոյ:			
24	11	ԴԵ. — Հց. և Հհց. ԺԱ. օր Յինանց:	5 178		
25	12	ԵՐ. — Հց. և Հհց. ԺԲ. օր Յի- նանց: — Լ. Պ. Մ-ը-ր-է-ս-ս-: — Ե-ր-ա-ր-ա-ր-ա-լ-ի-ն-: Ե-լ-ս-ն-ի-ւ- է Ա- մ-ս-է-ր-ա-յ-ն-: Ե-լ-ս-ն-ի-ւ- է Ա- մ-ս-է-ր-ա-յ-ն-:	7 179		
26	13	ՈՒՐ. — Հց. և Հհց. ԺԳ. օր Յինանց:	9 180		
		● ԱԱ. ՔԱ. Ժ. 4, ր. 25: Պարզ օդ:			
27	14	ՇԵ. — Հց. և Հհց. ԺԳ. օր Յի- նանց: Ա-ս-տ-ո-ր-է-լ-: — Տէ. Պայլը Ք-ս-ո-ր-ի-ւ-ն-ո-ւ-ը-:	10 181		
28	15	Ք ԱՎՐ. — Հց. և Հհց. ԺԵ. օր Յինանց: Ա.Հեկան Համատրան կիւրակէ: Կահաւ Խ-ը-ր-է-ն-ի-ւ-:	12 182		

L	0	34	ԱՊՐԻԼ	S	Գ
29	16	բԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. ԺԵ. օր Յինանց. — ՀԵ. Մայ կամ Խենանան ՀԵ ու լուսական լուսական բանական պահանակներ. — ՏԵ. ՍԵ. Ա. Վ-րէ իւնիս.	10	172	
30	17	գԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. ԺԵ. օր Յինանց.	11	173	
18	18	գԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. ԺԵ. օր Յինանց. նանց. — Լ. Մայ կամ Խենանան ՀԵ ու լուսական լուսական բանական պահանակներ. — ՏԵ. ՍԵ. Ա. Վ-րէ իւնիս.	17	174	
29	19	սԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. ԺԵ. օր Յինանց.	12	175	
30	20	ոՒԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Ի. օր Յինանց. նանց. Ա. Աղաման, օր 30. — Լ. Գիշու իւնիս. — ՀԵ Երբերդ իւնիս.	13	176	
421	21	տԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Ի. Ա. օր Յինանց.	10	177	
		② Լ. Խ. Ժ. 1, թ. 22.			
		Ախործիկ օդ.			
522	22	քԿԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Գ. կիւր բակէ և իի. օր Յինանց. կորդէ իւնիս.	11	178	
623	23	բԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. իԳ. օր Յինանց. նանց. — ՑՆ Ա. Գեռդէ. — ՏԵ. Խըրբերդ իւնիս.	12	179	
724	24	գԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. իԳ. օր Յինանց.	13	180	

L	0	ՄՈՒՀԱՐՐԵՄ	35	S	Խ
8	25	նանց. — ՀԵ. և ՀԿԵ. իԵ. օր Յինանց. ՑՆ Ա. Ականական իւնիս. իւնիս, և Մայ կամ Խենանան բանական պահանակներ. — ՏԵ. ՍԵ. Ա. Վ-րէ իւնիս.	19	19	
9	26	սԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. իԵ. օր Յինանց.	20	19	
10	27	ոՒԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. իԵ. օր Յինանց. ՑՆ Ա. Ականական իւնիս. ականական պահանակներ. — ՏԵ. ՍԵ. Ա. Վ-րէ իւնիս.	21	20	
11	28	էԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. իԵ. օր Յինանց.	22	21	
		Ը Վ. Բ. Ժ. 17, թ. 3.			
		Պարզ և մերք անձրև.			
12	29	քԿԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Հիւրդեր կիւրակէ. իի. օր Յինանց. և առ Երեւան Ար. և աչին.	23	22	
13	30	ոԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Լ. օր Յինանց. նանց. — ՑՆ. Ցավաբայ. ականական պահանակներ. — ՏԵ. ՍԵ. Ա. Վ-րէ իւնիս.	24	23	

ՄԱՅԻՍ

օր 31

Տաճ. Մայրս

L	0	S	I	U
14	1	ԳԵ. — Հց. և Հհց. ԼԱ. օր Յի- նանց. — Ցւ. Երեւայ յար- դաբեկն:	50	9
15	2	ԳԵ. — Հց. և Հհց. ԼԲ. օր Յի- նանց. — Ցւ. Գիւր նվազ- ոց Ալանատ հայրապետին:	51	10
16	3	ՍԵ. — Հց. և Հհց. ԼԳ. օր Յի- նանց. — Լ. Համբարձում- քիւրոստ:	51	11
17	4	ՈՒՐ. — Հց. և Հհց. ԼԴ. օր Յի- նանց: 150 ⁰ Տար. Ենթա. եւ Գահ. Ալօնս Ժ.Պ. Թագ. Սպանիոյ.	51	12
18	5	ՏՐ. — Հց. և Հհց. ԼԵ. օր Յի- նանց. Տօմ. Մարերի, օր 30: ● Եմ. Լուսնի, ժ. 12, ր. 30. Պարզ և մերք անձրեւ:	51	13

L	0	S	I	U
19	6	Ք ԿԱՐ. — Հց. և Հհց. Վեցե- րորդ կիւրակէ. 12, օր Յի- նանց. — ՏՏ. Աւելի, օր 29: — Հը. Ավելն, օր 30:	37	11
		32 ⁰ Տար. Ենթա. Նիխօլա Բ. Կայսեր Առևսիոյ:		
20	7	ԱՇ. — Հց. և Հհց. ԼԵ. օր Յինանց:		10
21	8	ԳԵ. — Հց. և Հհց. ԼԸ. օր Յի- նանց. Յայսմ. Մարերի, օր 30: — Ցնժ Յաշանաւ սեփ- ուրանցին:		11
22	9	ԳԵ. — Հց. և Հհց. ԼԸ. օր Յինանց. — Ցւ. Եսայել- յարդաբեկն:		12
		Օյերկաւորն, ժ. 4, ր. 55. Տաճ. Պուրափ ձեզզա:		
23	10	ԵՎ. — Հց. և Հհց. և Բց. և Բց. Համբարձումն Քրիստոսի. Եւս Ցնժ. Վէճով:		13
24	11	ՈՒՐ. — Հց. և Հհց. ԽԱ. օր Յինանց. Պահը. — Հը. Սա- քը յայ Պինութելութե, որ ե կիւլ ուսուրել, օր 2:		14
		82 ⁰ Տար. Ենթա. Վիգրորիա Թագուհուոյն Անգղիոյ:		

L	0	38	ՄԱՅԻՍ	S	Խ
25	12	տօ.	— Հց. և Հհց. ԽԲ. օր Յին.	γ	10
26	13	❖ սեր.	— Հց. և Հհց. Եօթ- ներորդ կիւրակէ։ ԽՊ. օր Յինանց։ Երկրորդ Ծաղկա- զարդ։ — Լ.ր Հոգեբարձրութ:	λ	11
27	14	ուշ.	— Հց. և Հհց. ԽՊ. օր Յին.	ᾳ	12
		5 ⁰ Տար.	Թագաղր. Նիկոլա Բ. Կայսեր Ռուսիոյ։		
28	15	գւ.	— Հց. և Հհց. ԽԵ օր Յին.	ι	13
22	16	գւ.	— Հց. և Հհց. ԽԶ. օր Յի- նանց։ Պահէք։	ιι	14
30	17	սւ.	— Հց. և Հհց. ԽԵ. օր Յի- նանց։ Երկնային վիճակ. ի յէլսութիւն ճիշտութ- իւան։ Մասութիւն առածելուն։	ιιι	15
31	18	ուր.	— Հց. և Հհց. ԽԵ. օր Յինանց։ Պահէք։	ιιι	16
1	19	տօ.	— Հց. և Հհց. ԽԹ. օր Յի- նանց։ — Լ.ր. Յունիկ։	ιιι	17
2	20	❖ սեր.	— Հց. և Հհց. և ԲցՒ՝ Հոգեգալուսաս. Պէնտէկոս- տէ. Յարեկենդան Եղիսական պահէց։ Ա. Շբաթ, օր 30. — Յն. Պէնտէկոստէ։ Կիւ- լունայը։ — Լ.ր. Տօն Ա.Գ-	ιιι	18

L	0	39	ՍԵՅԻՑ	S	Խ
			Նասուաբբ Երբուրդութեան։		
			❖ ծնն. Խս. ժ. 16, ր. 27։		
			Պարզ օդ։		
3	21	բւ.	— Հց. և Հհց. Բ. օր Հոգ։	ιι	16
			Պահէք։ — Յան Կաստուութէ- նասէ և Հեղինեայ. սուրէ+ ե- նացա յայում Եօթնելին։		
4	22	գւ.	— Հց. և Հհց. Պ. օր Հոգ։	ιι	17
			Պահէք։		
5	23	գւ.	— Հց. և Հհց. Պ. օր Հոգ։	ιι	18
			Պահէք։		
6	24	սւ.	— Հց. և Հհց. Ե. օր Հոգ։	ιι	19
			Պահէք։ — Լ.ր. Տօն Էպիֆանիա- Աբ. Հաղութութեան։ Կիւ- լունայը։		
		38 ⁰ Տար	Պահ. Եօթիս Ա. Թագ. Յունատանի։		
7	25	ուր.	— Հց. և Հհց. Զ. օր Հոգ։	ιι	20
			Պահէք։		
8	26	տօ.	— Հց. և Հհց. Ե. օր Հոգ։	ιι	21
9	27	❖ սեր.	— Հց. Ա. Կիւրակէ Ելու Յարութեան, և յիշատակ Եղիսայ մարգարէին. Եւս Հհց. որոց և տօն Ա.մենա- սուրը Երբորդութեան։ Ա- րագին պատէ. Հորուանի+։ — Յն. Բէրեկենդան առածելուն։	ιι	22

L	0	40	ՄԱՅԻՍ	S	Խ
10	28	ՔԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Արբոց կու- սանացն Հռիփսիմեանց : — ՅԱ. Պ-Հ+ ո-ո-էլոց, օր 32 : Ը Վր. Թո. Ժ. 1, թ. 25 :	ՀՀ	ՀՀ	
11	29	Պարզ օդ :			
12	30	ԳԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Արբոց կու- սանացն Գոյիանեանց : — Լ.Դ. Բ-ո-ո-բ-ո- ո-ո-էլոց :	ՀՀ	ՀՀ	
13	31	ԴԵ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Պահք :	ՀՀ	ՀՀ	
		ԵՌՈՒՅԱՆՆՈՒ Կարտապետին և Աթանագինեայ Եպիսկո- պոսին :			

L	0	S	Խ
			
		ՅՈՒՆԻՒ	
		ՕՐ 30	
		ՏՃ. Հազիրան	
14	1	ՈՒՐ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Պահք : — Լ.Դ. Տօն ո-ո-բ- Յէ- ո-ո-ո-:	ՀՎ Հ
		13 ⁰ Տար. Գ.ահ. Օրոն Թագ. Պավլիկեալի :	
15	2	ԵՐ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Արբոցն ՀՀ Գրիգորի Լուսաւորչին ելն ի վիրապէն :	ՀՀ Հ
		13 ⁰ Տար. Գ.ահ. Վ.իլհէլմ Բ. Կայսեր Գերմանիոյ :	
16	3	ՀԿՈՒՐ. — ՀԵ. և ՀԿԵ. Տօն Կա- թողիկէ եկեղեցւոյ, Կարդ- եալ ի սրբոյ Լուսաւորչէն յելն ի վիրապէն, Հաբունէ+: ● ԾԱ. Լս. Ժ. 20, թ. 2 : Պայծառ. և ջերմին :	ՀԳ Հ

L	0	42	ՅՈՒՆԻՍ	S	Խ	
17	4	բ. — Հց. Մանկանցն Բեթ- լէհեմի և Ակակիոսի վկա- յին, Մովկիմայ քահանա. յին և Կոդրատիոսի զինա- ւորին. — Հհց. Մանկանցն Բեթլէհեմի, և Ակակիոսի վկային. Տօմ. Մարգաց, օր 30. — Տհ. Բեղել էւ- եւ, օր 30.	1	25		
18	5	պ. — Հց. և Հհց. Սրբոց կու- սանացն նունեայ և Ման- եայ. — Հր. Թամառու, օր 29.	2	22		
19	6	դ. — Հց. և Հհց. Պահք.	2	20		
20	7	Ե. — Հց. Սրբոց իշխանացն Սահակայ և Յովսեփայ, և սրբոց վկայիցն Մարգսի և Բագոսի. — Հհց. Մարգսի և Բագոսի. Յայսմ. Մար- գաց, օր 30.	2	21		
		640 Տար. Գան. Վիգբորիա Թագուհույն Անգղիոյ.				
21	8	Ո. — Հց. և Հհց. Պահք.	5	27		
22	9	Ե. — Հց. Սրբոցն մեծին ներ- սիսի հայրապետին և Խա- ռայ եպիսկոպոսին. — Հհց. Մովկիմայ քահանային և Կոդրատիոսի զինաւորին: — Ա. Խորհուածուք և աբե-	7	28		

L	0	ԲԵՐԻԲԻԼ ԵՎԱԵԼ	43	S	Խ
		բարձ. սերեւ Շուտի Խորհ- ուալ և Շիւբը Երևանեւ. — Տհ. Խաբը պատրիարքի, սիրու- թապատրիան ջարցն նե- պատ.			
		Ը Խ Խորզ լիշին. ժ. 10, ր. 8. Տհ. Պուրքի Ակերաս:			
23	10	Ֆ Կոր. — Հց. և Հհց. Գ. զինի Հոդ. Բարեկենդան Լուսա- ւորչի:	7	29	
24	11	բ. — Հց. Պահք. Սրբոցն Ե- պիփանու Կիպրացւոյն, Բարելայ հայրապետին և երից աշակերտաց նորին. — Հհց. Պահք. Եպիփանու Կիպրացւոյն. — Ցն. Սրբոց առաքելուն Բարեկենդան և Բարելայ. — Լ. Սնանդ Յակոնաս Կաբուլեդի:	8	30	
		Ֆ Ա. Ք. ժ. 6, ր. 20. Պարզ և ջերմ:			
25	12	Գ. Հց. և Հհց. Կոստանդիա- նոսի և մօր նորա Հեղինեայ:	9	31	
26	13	Դ. — Հց. և Հհց. Պահք.	10	32	
27	14	Ե. — Հց. և Հհց. Սրբոցն Թէոդիսոնի Գաղատատացւոյն, և Թալիլայ բժշկին, և	11	32	

L	0	44	ՅՈՒՆԻՍ	S	Խ
			եօթն կուսանաց որք յԱն-		
			կիւրիս կատարեցան :		
28	15	ռԵ. — ՀՅ և ՀՀՅ. Պահք : —	17	02	
		ՏՅ. ՄԵԴԼ-Ր :			
		64 ⁰ Տար. Թազգր. Վիզբորիա			
		Թազունոյն Անգղիոյ :			
29	16	ՇԵ. — ՀՅ† և ՀՀՅ† Գիւտ նըշ-	17	00	
		խարաց սրբոյ հօրն մերոյ			
		Գրիգորի Լուսաւորչին : —			
		Լ. Ա. Ա. ՔԵՆՅԱ ՊԵՐԵՐԻ և			
		Պօլուն :			
30	17	❖ ԿԵՐ — ՀՅ. և ՀՀՅ. Գ. զինի	18	07	
		Հոգեգ. Հ-ր-ն-է-ր-է-:			
1	18	ԱՇ. — ՀՅ. Սրբոց վկոյիցն ԱՆ-	19	07	
		տոնինոսի, Թէռոփիլոսի, Ա-			
		նիքտոսի, և Փոտինոսի : —			
		ՀՀՅ. Ներսեսի հայրապե			
		տին և Խադայ եպիսկոպո			
		սին : — Լ. Յ. Յ-ր-լ-:			
2	19	ԳԵ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Պահքէլի	19	08	
		մարգարէին և երից ման-			
		կանցն Սեղբաքոյ. Միսա.			
		քայ և Ա. բեդնազովի : Ա.			
		Նախայ, օր 30 : — Լ. Ա. յ-			
		շԵ-ՐԻ-Ն-Ա ՍԲ. Ա. Ա. Ա. յ-			
		շ-ն-է-ն-է :			
		❖ Լ. Ի. Լ. Ժ. 5, ր. 40 :			
		Զերմազին աւուրք :			

L	0	ԲԵ-ՊԻԻԼ. ԷՎԱՎԵԼ.	45	S	Խ
	3 20	ԳԵ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Պահք :	17	09	
	4 21	ԱՇ. — ՀՅ† և ՀՀՅ. Սրբոց	18	70	
		թարգմանչացն Սահակայ			
		և Սկարպոյ : — ՀՅ. Ծոմ			
		Հան առանձն Երանութիւն :			
		124 ⁰ Տար. Հաստատութեան			
		Միաց. Նահինց. Ամերիկայի :			
	5 22	ՌԵ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Պահք :	19	71	
	6 23	ՇԵ. — ՀՅ. Սրբոցն Տրդատաց	20	71	
		թագաւորին, և Աշխեն			
		տիկնոլն, և Խոսրավիդըն-			
		տոյն, — ՀՀՅ. Զաքարիայ			
		մարգարէին, և Ոնոփրինոսի			
		Ար. հօրն, — ՅՆ. Յ-ր-լ-:			
		Է-յ ՔԵՆՅԱ և Ա. Բ-է-լ Հ-ն-է-ն-է :			
	7 24	❖ ԿԵՐ. ՀՅ. Ե. զինի Հոգեգ. և	21	72	
		զիւտ տփոյ Ար. Աս-			
		տուածածնի : — ՀՀՅ. Ե.			
		զինի Հոգեգ. և ծնունդ			
		Յովհաննու Կարապետին .			
		Եւս ՅՆ. — Հաբունի :			
	8 25	ԱՇ. — ՀՅ. Սրբոցն Կալիստրա-	22	72	
		տոսի, և քառասուն և ինն			
		վկայիցն, և Ղունկիանոսի			
		քահանային : — ՀՀՅ. Տըր-			
		դատայ թագաւորին, և			
		Աշխեն տիկնոլն և Խոսրո-			
		վիդիսայն :			

L	0	46	ՅՈՒՆԻՍ	S	b
9	26	Գ. — Հ. Արբոյն Զաքարիայ մարզարէին. — Հ. Արդ- ւոց և թոռանց սըբոյ Լու- սաւ որչին՝ Աղիստակեսի. Վլթանեսի, Յուսկան, Դրի- գ որիսի և Դանիելի.	18	70	
10	27	Ը. Ք. Ք. 8, r. 25.			
11	28	Պարզ օդ:			
12	29	Գ. — Հ. և Հ. Պահք. — Կանաչ մարզարէին.	18	71	
13	30	Ո. Ք. — Հ. և Հ. Պահք. — Յան Ա. ու Ելշան Պետրոսի և Պահք:	17	72	
		— Ա. Երիտասան առաքելոց:			
					

L	0		S	b
				
		ՅՈՒՆԻՍ		
		ՕՐ 31		
		ՏԱ. Թէհմնուզ		
14	1	Պ. Կ. Հ. և Հ. Զ. զկնի Հոգ: Բարեկենդան Վար- դավառի:	18	70
		Տարեդարձ Հաստատութեան Հանրապետ. Գաղղիոյ 1789.		
15	2	Ո. Զ. Ա. օր պահ. Վար- դավառի, եւս Հ. օրոց և Գիւտա տփոյ Ար. Աստօւա- ծածնի. եւս Յան:	19	71
16	3	Գ. — Հ. և Հ. Բ. օր պահ. Վարդավառի: — Լ. Տ. Տօն հանդերչչայ Ար. Աստօւա- ծածնի:	20	72
		ԾԱ. Խ. Ժ. 4, r. 34.		
		Տորագին աւուրբ:		

L	0	48	ՅՈՒԽԻՄ	S	Խ
17	4	ԴԵ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Գ. օր պահ.	1	ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	ՎՅ3
		ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	Տօն:	ՀՐԱՄԱՆԻ	
		ՕՐ 30:	— ՏԵ. ԹԵՐՄԻ-Լ		
		— ԻԾՔ, օր 29:	— ՀՐ. Ա.Բ., օր 30:		
18	5	ԵԵ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Գ. օր պահ.	5	ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	ՎՅ4
		ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	Տօն:	ՀՐԱՄԱՆԻ	
		ՕՐ 30:	— ՀՅ. և ՀԿՅ. Ե. օր պահ.		
19	6	ՈՒՐ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Ե. օր պահ.	6	ՏԵ. ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	ՎՅ5
		ՏԵ. ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	Տօն:	ՀՐԱՄԱՆԻ	
20	7	ՇԵ. — ՀՅ. ՑԻՉԱՍՏԱԿ ՄԱՍՊԱ- ՆԱԿԻՆ ՀՆԱԳ և ՄՈՆ ՆԱՐՈՎԵ	7	ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	ՎՅ6
		ԱՐ, ԵԿԵՂԵՑՎՈՅ:	— ՀԿՅ.		
		Տօն ՄԱՍՊԱՆԱԿԻՆ:	ՅԱՅԱՐ,		
		ՀՐՈՄԻԾ, օր 30:	— ՑՆԻ ԱԾՔ- ԲՈՒՀԱ-ՆԱՅԻ ԿՐԵՄԻԵՎՅ:		
		— Լ.Դ.	ՄԱՐԴԻ ՄԱՐԴԻ ԽԱ- ՆԱԿԻՆ:		
21	8	❖ ԱՒՐ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. ՎԱՐ- ԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	8	ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	ՎՅ7
		ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	ՕՐ ՄԵՐԱԿԵԼՈՅ:		
22	9	ԲԵ. — ՀՅԴ և ՀԿՅԴ Բ. օր ՎԱՐ- ԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	9	ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	ՎՅ8
		ՕՐ ՄԵՐԱԿԵԼՈՅ:	— Լ.Դ.		
		ՄԱՐԴԻ ՄԱՐԴԻ ՄԱՐԴԻ ԽԱ- ՆԱԿԻՆ:			
23	10	ԳԵ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Գ. օր ՎԱՐ- ԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	10	❖ ԱՆ, ԲԻ, Ժ. 21, Ր. 10:	ՎՅ9
		ՊԱՐՊ և ԶԵՐԱ:			
		❖ ՅԱՆ/ԽԵՃ Ժ. 21, Ր. 16:			
		ՏԱ. ՊԱՆՐԱՒԲԻ ԷՎԱ:			
24	11	ԳԵ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. ՊԱՀԸ. —	11	Ա. Ա. ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	ՎՅ10

L	0	ԲԼ.ՊԻՒԼ	ԱԽԸՐ	47	S	Խ
		ՑՆ. Ե-ԳԻՎԵՎ ԽԱ- ՆԱԿԻՆ:				
25	12	ԵԵ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. ԱՐԲՈՐԻ Ե ԱԿԵԲԱՅ ՄԱՐԴԱՐԵԿԻՆ: — Լ.Դ.			9	ԱՅ
		Ց-Ի-Բ-Ա-Յ Ա-Կ-Ե-Բ-Ի-Ն:				
		ՄԱՐ ՀԱ-Ն Ք-Ե-Ր-Ա-Ն Խ-Ա- -Ե-Ր-Ա-Ն Ե-Ր-Ա-Ն Ա-Ն-Ե-Ր-Ա-Ն:				
		Գ-Ե-Ր-Ա-Ն Պ-Ե-Ր-Ա-Ն Ա-Ն-Ե-Ր-Ա-Ն:				
26	13	ՈՒՐ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. ՊԱՀԸ. —				
		Լ.Դ. ԱԽԸՐԵՒԲԻ: ՏԵՐ Ա.Բ. Ա-Մ- -Ե-Ր-Ա-Ն Ե-Ր-Ա-Ն:				
27	14	ՇԵ. — ՀԿՅ ԱՐԲՈՐԻ ԹԱԳԵԿԱՍԻ:			11	ԱՅ
		ՄԱ-Ա-Ք-Ե-Լ-Յ-Ն և Ա-Խ-Ն-Դ-Խ-Ա- -Ո-Յ-Ն Կ-Ո-Ւ-Ա-Բ-Ի-Ն:				
		Կ-Ո-Ւ-Ա-Բ-Ի-Ն Ե-Կ-Ե-Ր-Ա-Ն Ա-Խ-Ն-Դ-Խ-Ա- -Ո-Յ-Ն Վ-Ե-Ր-Ա-Ն Վ-Ե-Ր-Ա-Ն Վ-Ե-Ր-Ա-Ն:				
		Վ-Ե-Ր-Ա-Ն Վ-Ե-Ր-Ա-Ն Վ-Ե-Ր-Ա-Ն:				
28	15	❖ ԱՒՐ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Բ. ՎԿՆԻ:			12	ԱՅ
		ՎԱՐԴԱՎԱՐՈՒԲԻ:	Հ-Ե-Ր-Ա-Ն-Ի-+:			
29	16	ԲԵ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. ԱՐԲՈՐԻ			13	ԱՅ
		Կ-Ի-Ա-Ր-Ի-Ա-Ն-Ա-Բ-Ի-Ն:				
		Ա-Ք-Ա-Ր-Ա-Ն-Ա-Բ-Ի-Ն Հ-Ի-Ն-Գ-Վ-Կ-Ա- -Ջ-Ի-Ն:				
		Ա-Վ-Ր-Ա-Ն-Ա-Բ-Ի-Ն Յ-Ա-Վ-Ր-Ա-Ն-Ա-Բ-Ի-Ն:				
		Յ-Ա-Վ-Ր-Ա-Ն-Ա-Բ-Ի-Ն Վ-Ե-Ր-Ա-Ն-Ա-Բ-Ի-Ն:				
		Վ-Ե-Ր-Ա-Ն-Ա-Բ-Ի-Ն Վ-Ե-Ր-Ա-Ն-Ա-Բ-Ի-Ն:				
30	17	ԳԵ. — ՀՅ. Ա.Բ. Ա-Խ-Ն-Դ-Խ-Ա- -Ո-Յ-Ն Ե-Կ-Ե-Ր-Ա-Ն:			14	ԱՅ
		Ե-Կ-Ե-Ր-Ա-Ն Ա-Խ-Ն-Դ-Խ-Ա- -Ո-Յ-Ն Ե-Կ-Ե-Ր-Ա-Ն:				
		Ե-Կ-Ե-Ր-Ա-Ն Ե-Կ-Ե-Ր-Ա-Ն:				
		Ե-Կ-Ե-Ր-Ա-Ն Ե-Կ-Ե-Ր-Ա-Ն:				

	0	50	ՅՈՒԼԻՒ	S	Խ
			լի, Աեթայ, Ենովսայ, Ե- նովքայ, Նոյի, Մելքիսե- դեկի, Արքահամու, Սա- հակայ, Յակոբայ, Յովսե- փայ, Մովսիսի, Եղիազա- րու, Յեսուայ, Սամուէլի, և այլոց նախահարց: — Յ. Մըրքանեայ իւստի: — Տ. Ելլեւէ եւեւմ էլ պահուր: Սա եւել: Աիդին առաջ Շնիւ սրբեն:		
31	18	ԵՌ. — Հ. և Հհ. Պահք:	10	ԱՎ	
		Յ լր. Լս. Ժ. 17, ր. 15:			
		Ամպամած և զերմ:			
1	19	ԵՌ. — Հ. Մըրք նախահարցն՝ Ա.գումայ, Արելի, Աեթայ, Ենովսայ, Ենովքայ, Նոյի. Մելքիսեդեկի, Արքահամ- ու, Խաչակայ, Յակով- բայ, Յովսեփայ, Մովսիսի, Ս.հարոնի, Եղիազարու, Յե- սուայ, Սամուէլի, Ասմիւ- սնի, Յեթաթայեայ, Բարտ- կայ, Գեղեռնի, և այլոց որբաց նախահարցն: — Հհ. Սահակայ և Յովսեփայ. որք ի Կարնոյ քաղաքն կատարեցան: Եւ Աթանա-	17	ԱԱ	

	0	51	ՐԵԴԻՒՆ, ԱԽԾՐ	S	Խ
			գինեայ եղիսկոպոսին և տասն աշակերտաց նորին, և հինգ վկայիցն: Եւ որբոց վկայիցն Ու ասիննոսի, Յէռ- փիլոսի, Անիկոսոսի և Փո- տինոսի. Ա. Ղամար, օր 30: — Լ.ր. Օժանու:		
2	20	ԵՄ. — Հ. և Հհ. Պահք: — Վ Ցան Եղիւյ, Տ-բանենին:	17	ԱԳ	
3	21	ԵՐ. — Հ. Մըրքոց որդւոց և 18 Գ. թռուանց Գրիգորի Լուսա- ւորչին, Արքաստակիսի, Արբ- թանիսի. Յուսկանի, Գրի- գորիսի և Գանիէլի: — Հհ. Մըրք երկոտասան փոքր մարդարէիցն՝ Ովսեայ, Ա- մովսայ, Միքիոյ, Յովել- եայ, Արդիու, Նաումայ, Ա.մքակումայ. Յովիսանու, Սոփոնիայ, Անդեայ, Զա- քարիայ և Մաղաքիայ.			
4	22	Ք ԿՈՐ. — Հ. և Հհ. Գ. գինի 19 Գ Վարդավառի: Հ-բանենի: — Յ. Մըրքանու Տ-բան- ենցանցն, և գիւր հիւրեց Փատու հիւրեցն: — Լ.ր Աբբայ Գ. գինին:			
5	23	ԵՌ. — Հ. և Հհ. Մակաբա- յեցոցն՝ Եղիազարու քա- տարեցան:	20	ԳՐ	

	52	ՅՈՒԼԻՍ	S	I.
6 24		Հանային, և Շամունեայ և եօթն որդւոց նորին:		
	Գ. — Հա. Սրբոց երկատասան մորգարէիցն Ովսեայ, Ա- մովսայ, Միքիայ, Յովել- եայ, Արդիու, Նառմայ, Ամբակումայ, Յովլանու, Սոփոնիայ, Անդեայ, Զա- քարիայ և Մաղաքիայ: — Հհ. Սոփիայ և Երից գստե- րացն՝ Պիստոսի. Ելպիսի և Ագապի. : Եւ Քիստափորի վկոյին, և Երկուց Կանանցն Կալինիկեայ և Ակիւլին. եայ: — Լ.ր Վարդ-Լու: — Տ. Ախուզ Եյեւ- Ել Պա- հաւ: Ֆէջ Հա- Հա: Ա- դ- դ- դ:		91	95
7 25	Գ. — Հա. և Հհ. Պահը: —	92		
	Ց. Աշանյէ Հու Ա. Ա- պ- պ- դ- դ- դ:			
	Ը. Ք. Ք. Ժ. Ժ. 45, ր. 30: Ամպամած, մերը անձրիւ:			
8 26	Ե. — Հա. Սրբոցն Սսփիայ և Երից գստերացն՝ Պիստոսի, Ելպիսի և Ագապեայ: — Հհ. (Ա. Ա- յ- յ) Կիրակոսի և մօր նորա Յուղիտայ: Եւ	92	90	

	53	ՐԵՊԻԻԼ ԱԽԲՐ	S	I.
		Վահանայ Գողթնացւոյն, և Տրիփոնի վկային, և Գոր- դիոսի. Պողիկտոսի և Գրի- գորիսի: — Ցա՛ Սբբահա- Պարու Հետեւոյ:		
9 27		Ռոբ. — Հա. և Հհ. Պահը: — Ցա՛ Պահատելեան բժշկին:	92	96
10 28	Ե. — Հա. Սրբոց Հոյլրապե. տացն Աթանասի և Կիւր- դի, և Գրիգորի Աստուա- ծաբանին. Եւս Հհ. որոց և Վասոյ եպիսկոպոսին և Ոնեսիմեայ աշակերտին Պօ- ղոսի: — Լ.ր. Լուրենուի: Հ.ի.	90	97	
11 29	Ք Կարդ. — Հա և Հհ. Պ. զկնի Վարդապահ. Հոբանի: + — Լ.ր. Ֆէլանոյ Հունի:	97	98	
12 30	Ե. — Հա. Սրբոցն Կիրակոսի, և մօրն Յուղիտայի, և սրբ- ոց վկայիցն՝ Գորդիոսի, Պողիկտոսի և Գրիգորիսի: — Հհ. Սեղբեատրոսի Հառ- մայ Հայրապետին և Կոս- տանդիսնոսիթ Թագաւորին: Եւ Մարտիույի եպիսկո- պոսին: — Ց. Շիշոյ Ա- դ- դ- դ:	97	99	
13 31	Գ. — Հա. Սրբոցն Վահանայ	98	100	

54

ՅՈՒԼԻՒՄ

Գողթնացւպն, Եւգինեայ
կուսին, և հօրն Փիլիպպո
սի, և մօրն Կղոդեոյ, և եր-
կուց եզրարցն Սերդեայ և
Ապիտոնի: — Հհց Եւգին-
եայ կուսին, և հօր նորա
Փիլիպպոսի, և մօր նորա
Կղոդեոյ, և երկուց եզ-
րարցն Սերդեոյ և Ապի-
տոնի, և Սըբոց վկայիցն
Եւգինէոսի, Մակարիոսի,
Վաղերիոսի, Կանդիտոսի և
Ակիւղտոսոյ: — Յն. Բարե-
ինտան Սբ. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.

S

Խ

L

0

S

Խ

ՕԳՈՍՏՈՒ

ՕՐ 31

ՏԱ. Աղուսքու

14 1 Գ. — Հց. և Հհց. Պահք: — 19 1+1
32. Սէկոն պահոց ԱԲ. Ա. Ա.
բառականի:

Օ ԾԱ. ԼԱ. Ժ. 15, թ. 25.

Պարզ և պայծառ:

15 2 ԵՌ. — Հց. Սըբոցն Եւգինէոսի,
Մակարիոսի, Վաղերիոսի.
Կանդիտոսի և Ակիւղտոսոյ:
— Հհց. Կուռանելիոսի հա-
րիւրապետին և Շմաւոնի
ազգականին Քրիստոսի, և
Պօղիկարզոսի Զմիւռնից
Հայրապետին և արեւել-
եան վկայից: — Լ. Վ. Ե-
րականական Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.
օր 30:

25⁰ Տար. Ծննդ. Աղեքանդր
թագ. Սերպիոյ:

16 3 ռեր. — Հց. և Հհց. Պահք:
Տօմ. Աւելեսց, օր 5: —
Լ.ր. Ռուտոսէ Էռուրուշազին:
— Հը. Իլւր-Լ, օր 29:

17 4 բե. — Հց. և Հհց. Եփեսոսի
Ար., Ժողովոյն երկերիւր
Հայրապետացն:

18 5 Քսերժ — Հց. և Հհց. Ե. զինի
Վարդավառի. Բարեկենա-
դան Ար. Աստուածածնի:

71⁰ Տար. Ծննդ. Ֆրանձ Խօղէք
Ա. Կայսեր Աւստրիոյ:

19 6 բե. — Հց. և Հհց. Ա. օր պահ.
Աստուածածնի. Յայսմ.
Աւելեսց, օր 5: — Ցաւ
Վարդավառ:

20 7 բե. — Հց. և Հհց. Բ. օր պահ.
Հայ Աստուածածնի:
Տօմ.

21 8 բե. — Հց. և Հհց. Գ. օր պահ.
Հայ Աստուածածնի. Տօմ.
Նաւասարդ, օր 30, և տա-
րեմուտ 0:30 = 1350 տօմա-

րական թռւականին Հայոց:
Հայ Աստուածածնի:

Ջ Ա. Ք. Ժ. 13, թ. 5:
Տօրագին աւորք:

23 10 ռեր. — Հց. և Հհց. Ե. օր պա-
հաց Աստուածածնի:

24 11 բե. — Հց. և Հհց. Նողակամթ, Վ.
Համալետն սրբոյն Գրի-
շորի Լուսաւորչին. Յայսմ.
Նաւասարդ, օր 30, և տա-
րեմուտ ՏՅԱԴ = 439 քուն
թռւականին Հայոց: — Լ.ր.
Է-բա-դէ-մուստ սունկըն:
Օ Ի Կոյսն, Ժ. 4, թ. 50:
ՏԵ. Պուտնի Սիւմպիւէ:

25 12 Ք Կար. — Հց. և Հհց. Վերա
փոխումն Ար. Աստուա-
ծածնի:

26 13 բե. — Հց. և Հհց. Բ. օր Վ.ե.
բափոխման, Օր մեռելց:

27 14 բե. — Հց. և Հհց. Գ. օր Վ.ե.
բափոխման:

28 15 բե. — Հց. և Հհց. Դ. օր Վ.ե.
բափոխման, Պահք: — Ցաւ
Վարդավառն Ար. Աստու-
ածածնի: — Լ.ր. Սրբոյն Օքու-
րինսէ:

29 16 բե. Հց. և Հհց. Ե. օր Վ.երա-
փոխման: — Լ.ր. Գլուխու-
թաշնաւ Արդուէն:

120

L	0	58	ՕԳՈՒՏԱՅԻ	S	Խ
30	17	ռԵՐ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Պ. օր ՎԵ-	17 117		
		բափոխման, Պահէք, — Լ.ր.			
		Սբուհեցյա Ուղղու:			
		③ Լ.ր. Լ.ս. Ժ. 3, թ. 55:			
		Պարզ օդ:			
31	18	Ճ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Է. օր ՎԵ-	18 118		
		բափոխման, Ա. Նադար,			
		օր 30:			
1	19	❖ ԿԵՐ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Բ. օր	18 119		
		Վերափոխման, — Լ.ր. Սբու-			
		րէբէր:			
		25 ⁰ Տար. Գ.ահ. Օգուտափառ.			
		ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ Բ.			
		Կայսեր Թուրքիոյ:			
2	20	ՌԵ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Թ. օր ՎԵ.	19 120		
		բափոխման,			
3	21	Գ.Ե. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Սբուցն	19 121		
		Յովակիմյա և Աննայի ծնո.			
		Դաց սրբոյն Աստուածած-			
		նի, և Կանանցն իւղարե-			
		րից: — Ց. Թուրքանէ առ-			
		ժէլոյն:			
4	22	Գ.Ե. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Պահէք:	21 122		
5	23	Ե.Ե. — ՀՅ. Սբուցն Երեմիա	22 123		
		մարդարէին: — ՀԿՅ. Բա-			
		բելոյ Տայրապետին, և ե.			
		րից աշակերտաց նորին: —			

L	0	59	ՃԵՄԱԶԻՒԼ ԵՎԱՋԵԼ	S	Խ
		ՑՆԴ Թ. օր ՎԵՐԱՔԱՆՈՒ:			
		Ը Վր Թ. Ժ 23, թ. 38:			
		Պայծառ օդ:			
6	24	ՌԵՐ. — ՀՅ. և ՀԿՅ. Պահէք:	22 122		
7	25	Ճ. — ՀՅ. Սբուց առաքելոցն	22 120		
		Թովմայի, Յակոբայ և Եմա-			
		ւոնի: — ՀԿՅ. Երեմիա մար-			
		դարէին:			
8	26	❖ ԿԵՐ. — ՀՅ. Պ. զինի ՎԵ-	23 123		
		բափոխման, Եւ զիւտ գոտ-			
		ւոյ Սբ. Աստուածածնին:			
		— ՀԿՅ. Պ. զինի Վերափ:			
		Հերունիչ: — Լ.ր. Ծանոնդ			
		Սբ. Ա.սունաշանչն:			
9	27	ՌԵ. — ՀՅ. Սբուցն Ստեփանո:	23 124		
		սի Ույնեցւոյն, և սրբոց			
		վկայիցն Գոհալինեայ, Ծա-			
		միսոսի, Տուրբիկոսի և Խա-			
		տիկոսի: — ՀԿՅ. Պիոնիքա-			
		հանոյին, և Ստեփանոսի			
		Ունկցւոյն և Աբգլմեհի			
		վկային:			
10	28	Գ.Ե. — ՀՅ. Սբուց մարդարէիցն	24 124		
		Եզեկիէլի, Եզրի, և Զո-			
		բարիսյ Հօրն Յովհաննու:			
		Մկրտչին: — ՀԿՅ. Անդրէի			
		զօրավարին և բանակի նո-			
		րին, և Կալինիկոսի վկա-			

1 0 60 ՕԳՈՈՏՈՈ

- 11 29 յին, և Պիտմբդեալ բժշկին .
ու. — Հց. և Հհց. Պահք. — ՀԱ 159
Յւժ Գլուխուն Յահանաս
Միքուչն :
- 12 30 ու. — Սրբոցն Յովհաննաւ ՀԳ 150.
Կարապետին և Յովայ ար-
գարոյն : — Հհց. Աղքիա-
նոսի և կնոջ նորա Անատո-
լայ, և թէոդորոսի Սորա
տելատի Արակլացւոյ և
Թիւրքոսի վկային :
- 13 31 ուր. Հց. Պահք. — Հհց. Հ. 151
Պահք. Եւ գիւտ գօաւոյ
Ար. Աստուածածնին, Եւս
Յնժ.
- ԾԱ. Խ. Ժ. 5, ր. 40.
Ախորժելի աւուրք:

60

1 0 S Խ

ՍԵՐՏԵՄԲԵՐ

ՕՐ 30

ՏՀ. Իշուր

- 14 1 ու. — Հց. Նիկիոյ Ալ. Փողո-
վոյն երեք հարիւր ութ և
տասն հայրապետաց : —
Հհց. Թովմայի առաքելոյն.
— Յն. Արքօնի Արքանիցնէ .
Ելեզարուան բարեւուան ենո-
ւու : — Լու Խուլեւոց : —
ՏՀ. Ճեւղեւ- եւ եւը, օր 29.
— Հց Թւրք, օր 30, և բա-
րեւուան 5662 Նահանջ բա-
րեւուան նախ նաշաւ :
- 15 2 ✠ ուր. — Հց և Հհց. Գ. զկնի Հ 152
Վերափոխման, Հ-ըստել +
- 16 3 ու. — Հց. Սրբոցն Անդրեի
զօրավարին, և բանակի նո-
րին, Կալինիկոսի և Դոմիդ-
եայ վկայիցն : — Հհց. Մես-
րոպայ վարդապետին և Ե-

L	0	62	ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ	S	Խ
17	4	Գ.Ռ.	— Հց. Արքոցն Ա.Ն.Դրիա նեսի, և կողջն Անաստոլոյ, Թէոդորոսի և Եփութիւրոսի վկայիցն — Հհց. Արքոց մարգարէիցն Եղեկիէլի, Եզրի, և Զաքարիայ Հօրն Յովհաննու Մկրտչի . Եւ Յովհաննու Կարտապետին և Յովայ արդարոցն,	2	180
18	5	Գ.Ռ.	— Հց. և Հհց. Պահք: 42 ⁰ Տար. Գան. Օսկար Բ. Թագ. Շուէս-Նորվեկիայ:	0	187
19	6	Ա.Ռ.	— Հց. Արքոցն Արքահա- մու և Խորենայ, և անար- ծալթ բժշկացն Կողմույի և Պամիաննոսի, և Ա.Ասուռա- ծարոյ վկային — Հհց. Նիկոլայ Ար. Ժողովոյն երեք հարիւր ութ և տասն հայ-	7	187
20	7	Ա.Ի.Բ.	— Հանտ Մէրույե- լի հրեւրուսութեան. Էշտ-ո- րեա թօն Հովհաննու ուրօքեց:	7	188
21	8	Շ.Ռ.	— Հց. և Հհց. Պահք: Ար. Ասուռածածնի Ալե- նայէ, և Աս Յան: — Լո- Մարտինոս ու Երանելին: Պ Առ. Թու. Ժ. 5, ր. 33.	8	189
			Զուարը եղանակ:		
22	9	Ք. Կ.Բ.	— Հց. և Հհց. Ե. Վիճի Վերափոխման: Բարեկեն- դան պահոց Ար. Խաչի:	9	180
23	10	Ա.Ռ.	— Հց. և Հհց. Ա. օր պա- հոց Խաչի: Յայտն. Հոռի, օր 30: — Հր. Քէտուու. թօն +ասութեան, "ու է Զօրու- ույշում և է հայոց խոհ մէծ:	10	181
24	11	Գ.Ռ.	— Հց. և Հհց. Բ օր պահ. Խաչի: — Ա.Հ. Խաչուու և հասուրուն, վիճ թիւ և գիւ- շէր հասուրու: — Տհ. Երէ- թիւու հարէնէ. օր է ուն- այէն մէտ. պէտին հաս- ութեան ըստոց նեղութ:	11	182
			ի Կշիռն, Ժ. 2, ր. 40:		
			Տհ. Պոււբի Միզան:		

L	0	64	ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ	S	Խ
25	12	Դ. — Հ. և ՀՀ. Գ. օրպատ- հոց Խաչի:	18	122	
26	13	Ե. — Հ. և ՀՀ. Գ. օրպատ- հոց Խաչի:	18	122	
27	14	ՈՒՐ. — Հ. և ՀՀ. Ե. օրպատ- հոց Խաչի: — Յնդ Խովե- րաց և Կահու:	18	120	
28	15	ԵՐ. — Հ. և ՀՀ. Տօն Եկե- ղեցւոյ ի Խառակատիս Արք- բոյ Խաչին: — Հ. Ս. + + Օ. ուն Պաղպահանձնաց, որ և Գ. Հ. Հ. ունցաւ. օր 9. ⑩ Լ. լ. ս. ժ. 14, ր. 17: Պայծառ. օդ:	10	127	
		380 Տար. Ծննդ. Քարլս Ա. Թագ. Փորբուկալի:			
29	16	❖ ԱՒՐ. — Հ. և ՀՀ. Խաչ- վերաց: — Լ. Մէրժելէ Հրեւուութիւն:	17	127	
30	17	Ե. — Հ. և ՀՀ. Տօն Խաչի: Օր մեռելոց Ա. Թիրույ. օր 30: — Լ. Տօն ուբայ Գրե- իւրէ լուսաւուն է ահճառա- հառավայ, և է նեւողունէ, և Հերանքուն լուսութիւն:	17	128	
1	18	Գ. — Հ. և ՀՀ. Պահը: Տօն Եկեղեցւոյ: — Լ. Հու- րելքէ:	18	129	

L	0	ՃԵՄԱԳԻՒԽ. ԱԽՈՂԻ	65	S	Խ
2	19	Գ. — Հ. և ՀՀ. Տօն Եկե- ղեցւոյ: — Լ. Պահապահ:	19	101	
3	20	Ե. — Հ. և ՀՀ. Տօն Եկե- ղեցւոյ: — Յնդ Խովե- րաց Երանելին:	20	101	
4	21	ՈՒՐ. — Հ. և ՀՀ. Պահը: Տօն Խաչի: — Լ. Փառավո- ւուն Աստվածաշունչին:	21	102	
5	22	Ե. — Հ. և ՀՀ. Տօն Խաչի: Ը Վ. Բ. Ժ. Ժ. 10, ր. 5: Ամպամած օդ:	22	102	
	6	❖ ԱՒՐ. — Հ. և ՀՀ. Բ. զինի ՀՀ 102 Խաչի: Բարեկենդան Վա- րույթ օդ Խաչին: — Յնդ Յը- մեն Յահանաս Կարապետին: — Լ. Տօն Վահաբանաւունին:	6	102	
0	7	Ե. — Հ. և ՀՀ. Պահը: Սրբոց Սամասայ, Փիլիկ տիմոնի, և Ափելոնի Սիւ- նակեցին: — Յնդ Գիւր գուրիւթիւն Աբ. Աստվածածնի:	7	100	
	8	❖ Գ. — Հ. Պահը: Սրբոց կու- սանացն Փեփրոնեայ և Մա- րիանեայ, և Շուշանայ Գլո- տեր մեծին Վարդանայ: — ՀՀ. Սրբոց կուսանացն Փեփրոնեայ և Մարիանեայ:	8	107	

1 0

ԱԵՎՏԵՄԻԵՐ

66

Տ Խ

1. Ա. Սբբուհայն Պրէտիլոյ:
9 26 Կ. — Հ. և Հ. Պահք: — Ց 107
Ց. Անդուհ. Յականաւու-
մեռուհ. անչիւ:
- 10 27 Ե. — Հ. Սբբոց Հայրապե-
տացն Բարաղամու, Անթի-
մոսի և Երանոսի. — Հ.
Հայրապետացն Անթիմոսի
և Երանոսի:
- 11 28 Ուր. — Հ. և Հ. Պահք: Ց 109
12 29 Ե. — Հ. և Հ. Սբբոցն
Գէորգայ զօրավարին, Ա.
Դակոսոսի և Ռոմանոսի եր-
գեցղին:
- Ծն. Լս. Ժ. 22, ր. 5:
Խառնակ օդ:
- 13 30 Ք Կոր. — Հ. և Հ. Գ. զկնի
Խաչի: Վարագայ Սբ. Խաչ:
Ա. Կիւրակէ հօթն Հարա-
թոց: Հ-ըսանի: — Ց.
Տօն Երբոյն Գրէշորէ լու-
սութիւն: — Լ. Երբուրուրու-
թութիւն: — Տ. Բէտիու-
ր 30 և է-ւ այլոր: Գու-
Խէմի ֆուրնանաց:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՕՐ 31

ՏՀ. Թլշրինի հվիկէ

- 14 1 Ե. — Հ. և Հ. Գաւթի
Գունեցւոյն, և Ղամբէսոսի
և Ղամբէսուհոյն: — Ց.
Անանիայ առաջելոյն: — Հ.
Խիստուն, օր 29:
- 15 2 Գ. — Հ. և Հ. Եւստա-
քէսոսի և կնոջ նորա Թէո-
պիստեայ և Երկուց որդ-
ւոցն, և սբբոց կուսանացն
Երմոնեայ և Կեքտառին-
եայ: — Լ. Թէրեզայ իսունիւն:
- 16 3 Կ. — Հ. և Հ. Պահք:
17 4 Ե. — Հ. և Հ. Իշխանացն
Սահակայ և Համազապայ:
- 18 5 Ուր. — Հ. և Հ. Պահք: —
Լ. Դաւիսուն Ա-երաբան-
չիւն: — Տ. Գունդէլ Էլինիւն:

19 6 Ճ. — Հ. և Հ. Սրբոց եօթանասուն, և երկու աշակերտացն Քրիստոսի: — Յ., Թագավոր սուստէլոյն:

13⁰ Տար. Գահ, Քարելս Ա., Թագ. Փոքրուզալի

140 20 7 Ա. Կ. Կ. Հ. և Հ. Գ. գինի Խաչի, Բ. Կիւրակէ եօթն շաբաթուց: Հարանիտ: Տօմ. Սահմի, օր 30:

Յ Առ. Ք. Ժ. 21, ր. 50:

Խառնուկ օդ:

21 8 Բ. Հ. և Հ. Սրբոցն Փոկասու Հայրապետին, և Երանսոսի Հետեւողին առաքելոց: — Լ. Ռ. Ուսուլու Խառնի:

22 9 Գ. Հ. և Հ. Սրբոց կուսանացն Թեկղեայ, Վառվառեայ և Պեղիքեայ: — Հ. Կուռանացն Թեկղի և Վառվառեայ: — Յ., Տեղան Եղբօր:

23 10 Գ. Հ. և Հ. Պահք: Սահմի, օր 30:

24 11 Ա. Հ. և Հ. Պանդալէնի բժշկին, Երմողեայ քահանային, և Եւպրաքեայ կուսոսին: — Լ. Ռ. Ուսուլու էլոյն հրեւուստութիւն:

Օ Ի Կարին Ժ. 12, ր. 10:
Տ. Պուրնի Ագրելա:

25 12 Ուր. — Հ. և Հ. Պահք:
26 13 Ճ. — Հ. Սրբոց թարգմանչաց վարդապետացն Մեսրոպաց, Եղիշէի, Սպահանի քերթողին, Գաւթի անյաղթ փեխսոփային, Գրիգորի Նարեկացւոցն, և Ներսիսի Կլոյեցւոցն: — Հ. Կալխարատոսի և Խթ. Վկային և Ղունկիանոսի քահանային:

27 14 Ա. Կ. Հ. և Հ. Ե. գինի Խաչի: Գ. Կիւրակէ եօթն շաբաթուց: Հարանիտ:

28 15 Բ. Հ. և Հ. Գիւտ նըշ խարաց սրբոյն Գրիգ որիսի, Աղուանից Կաթողիկոսի, և սրբոց Հարցն Թամթլոյ և Վարոսի և Թովմասու և Անտոնի և Կրօնիդեայ, և եօթն խոտաճարակացն, որը յիննակնեան վանսի կատարեցան — Լ. Ռ. Ուսուլու էլոյն Սիհան և Յարայի:

Յ Լ. Ղ. Ժ. 00, ր. 34:
Հողմ և անձրեւ:

L	0	70	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	S	Խ
29	16	ԿՇ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Սրբոց	ՎՎ	ՎՎ	
		առաքելոցն Անանիայի,			
		Մատթէս, Բառաբարայ, Փի			
		լիպպոսի, Յովհաննու, Շի-			
		դայի և Սիկուանոսի: — ՅՆ.			
		Դառնիանոսի հոքէրողէրէն:			
30	17	ԿՇ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Պահք: Ա.	ՎՎ	ՎՎ	
		Պամայ, օր 30:			
31	18	ԿՇ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Սրբոցն	ՎՎ	ՎՎ	
		Դիոնէփոսի Սրբապագ-			
		ւոյն, և սրբոց առաքելոցն			
		Տիմոթէսի և Տիտոսի: —			
		ՅՆ Դառնիանու Ա.Ե.Պ.:			
		բանին:			
1	19	ՈՒԹ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Պահք: —	ՎՎ		
		ՅՆ. Յալլեայ Խորհուրդն:			
		Լ.Պ. Նայելլեր, և բժն ամե-			
		նայն պիտի:			
2	20	ԵԹ. — Սրբոց աւետարանչոցն	ՎՎ	ՎՎ	
		Մատթէսոփ, Մարկոսի,			
		Ղուկասու և Յօվհաննու.			
		Եւս ՀՀՅ. որոց և Ղունկիա-			
		նոսի քահանային, և սրբոց			
		վկայիցն Տարագոսի, Պրո-			
		բոսի, Անդրնիկասի, և Պե-			
		ղագեայ կուսին: — ՅՆ			
		Մադրասայ Խուսին: Տռ և Սա-			
		հըզուց: — Լ.Պ. Յիշուր:			
		համօքն նալիցելոց:			

L	0	71	Ծ	Խ
3	21	Ք ԿԱՐ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Զ. զինչն	ՎՎ	ՎՎ
		Խաչի: Պ. Կիւրակէ եօթն		
		շաբաթուց: Հարուսնի:		
		70 Տար. Գան. Նիկոլա Բ.		
		Կայսեր Առւսիոյ:		
		Ը Վ. Ք. Ք. Ժ. 22, թ. 3:		
		Խառնակ օդ:		
4	22	ՈՒԹ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Սրբոցն	ՎՎ	ՎՎ
		Ղունկիանոսի Տարիւրա-		
		պետին, և Յովհեփայ աստ-		
		ուածաչօրն, և Յովհեփայ		
		Արիմաթացւոյն, և Բարե-		
		կամին Քրիստոսի Ղաղա-		
		րու, և քերց նորա Մար-		
		թայի և Մարիամու:		
5	23	ԿՇ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Սրբոցն	ՎՎ	ՎՎ
		Թէոդիտոնի քահանային:		
		և Զեննին զինաւորին, և		
		Մակարայ, Եւտոքսեայ, և		
		Ուամելայ:		
6	24	ԿՇ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Պահք:	ՎՎ	ՎՎ
7	25	ԵԹ. — ՀՅ. Սրբոց Խարիթ-	ՎՎ	ՎՎ
		եանց, և սրբոց վկայիցն		
		Սրտեմեայ և Քրիստափորի		
		և երկուց կանանցն Կալի-		
		նիկեայ և Ակիւլինեայ:		
		ՀՀՅ. Խարիթեանց մարտի-		
		րոսաց, և Սրտեմեայ վկա-		

L	0	72	ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ	S	Գ
			յին, և օր նահատակու- թեան կոմիտասաց վկային,		
8	26	Թ. — Հց. և Հհց. Պահք: —	17	1	
		Յուժ Դէմերէոյ էլոյին: —			
		Տէ. Սէրէճ էլէնէփ: Գոռը: —			
		Գոռը էլուրիւնուց:			
9	27	Շթ. — Հց. Սբրոց երկոտասան:	18	1	
		վարդապետացն Ութէոսի, Դիսնէսիոսի, Սեղբեստրոսի, Աթանասի, Կիւրզի Երու- սաղեմացւոյն, Եփրեմի Խու- րին Ասորւոյ, Բարսղի Վե- սարացւոյն, Գրիգորի Նիւ- սացւոյն, Գրիգորի Ասո- ռւածաբանին, Եպիփանու Նիպրացւոյն, Յովհաննու Ոսկեբերանին և Կիւրզի Աղեքսանդրացւոյն: — Հհց. Դեմետրէոյ վկային և Բա- սիլիսկոսի քահանային:			
10	28	Ք Կոր. — Հց. և Հհց. Զ զինի:	19	1	
		Խաչի: Գիւտիսաչ: Ե. Կիւ- րակէ Եօթն շաբաթուց: Հարանէի:			
11	29	ԲՇ. — Հց. և Հհց. Սբրոցն Ա- նաստասայ քահանային, և Վարոսի, և Թէոդորիսեայ, և որդւոց նորա, և որոց ընդ նոսա կատարեցան:	20	1	

L	0	73	ՇԱՊԱՆ	S	Գ
			● Ծն. Լս. Ժ. 17, ր. 00: Ամպամած և մերք անձրեւ:		
12	30	ԳՇ. — Հց. Սբրոց Հիպերիք- եանց, որք ի Սամուևատ կատարեցան, և սբրոցն Սե- ւերիանոսի Սեբաստացւոյն, և Բաբելոյ ծերոյն, և ութուն և չորից աշակեր- տաց նորին: — Հհց. Հիպե- րիքեանց մարտիրոսաց: — Տէ. Շաղան, օր 30: — Հր. Գոռչէ, օր 29:	1	0	
	13	31	ԳՇ. — Հց. և Հհց. Պահք:	1	1

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՕՐ 30

ՏՃ. ԹՂԾՐԻԱՀ ՍԱԼԻՀ

14 1 ս՛տ. — Հց. Արբոյն Յովչաննու
Ռոկերերանին. — Հհց. Սե-
ւերիանսին Սերատաց-
ւոյն, և Բարելայ ծերոյն,
և ութսուն և չորից աշա-
կերտաց նորին. — Ցա՛տ Կող-
մայ և Գոդառնուի:

15 2 ուր. — Հց. և Հհց. Պահք:
38⁰ Տար. Գահ. Քրիստիան Թ.
Թագաւորին Տանիմարքայի:

16 3 տք. — Հց. Ամենայն սրբոց
Հնոց և նորոց, յայտից և
անյայտից: — Հհց. Բարա-
ղամուն Յատիրացւոյն, և
եօթն մանկանցն Եփեսոսի:

17 4 ք ուր. — Հց. և Հհց. Ը. զկնի
Խաչի: Զ. Կիւրակէ եօթն

18 5 ս՛տ. — Հց. և Հհց. Արբոյն
Ստեփանոսի Հռովմայ հայ-
րապետին, և քահանայից
և սարկաւագաց, և ժողո-
վըրդաց:

19 6 գ՛տ. — Հց. և Հհց. Արբոյն Ա-
կիմիսմեսայ եպիսկոպոսին,
և Յովսեփայ քահանային,
Այիթ ալոյց սարկաւագին,
և Պղատոնի վկային: Տօմ.
Տրէ, օր 30:

20 7 գ՛տ. — Հց. և Հհց. Պահք:

21 8 ս՛տ. — Հց. և Հհց. Հայրապե-
տացն Մեդրոֆանոսի, Ա-
ղեքսանդրոսի, և Պօղոսի
խոստովանողին. և սրբոց
հոստրացն Մարկիանոսի և
Մարտիրոսի. — Ցա՛տ Մէ-
տայելէ հրեւուսուուրին, և
աշխայն Երևայան ուրաց: —
Լ. Անդայան Աբ. Առա-
նձնան:

22 9 ուր. — Հց. և Հհց. Պահք:
Յայտմ. Տրէ, օր 30. — Լ. Վ.
Զիւլւոյ վասնին:

23 10 ուր. — Հց. և Հհց. Պահք:

24 11 ուր. — Հց. և Հհց. Պահք:

20

L	0	76	ՆՈՅԵՄԲԵՐ	S	Գ
23	10	տե. — Հց. և Հհց. Արբոց Տրեշ- տակապետացն Գալրիելի և Սէբայելի, և ամենայն երկնային զօրաց:	15	17	
		Օ Աղեղինաւորն, ժ. 9, թ. 30.			
		Տն. Պուրեմի Գալս:			
24	11	❖ Կեր. — Հց. և Հհց. Յ. զինի Խաչի: Ե Կիւրակէ եօթն շաբաթուց: Հ-ը-ա-ն-ի-+:	15	17	
25	12	ռե. — Հց. և Հհց. Մելիսոսի Անտիքաց Հայրապետին, և Մինասոց Խզիապացւոյն, և միւս Մելիսոսի եպիս- կոպոսին, Բուրայ քահա- նային և Եփու սորկաւա- զին: — Յն. Յ-է-ն-ա-ն-ա-լ-ը- լ-է-ի-ն. ուն է +ի-ը+մ-ո-ց: — Լ.ր. Կ-ո-ր-է-ի-ն-է-յ ի-ս-ի-ն:	15	18	
26	13	Գե. — Հց. Արբոցն Գեմետր- եայ վկոյին, և Բասիլիս- կոսի քահանային: — Հհց. Յովհաննու Ռակերերանին. եւս Յն. որոց և բ-ը-է-ի-ն-ո-ւ- +ո-ո-ո-ո-ո-ո-ւ-յ, պ-ը-հ-ո-ց Ծանդ- եան: — Տն. Պեր-թ ի-ն-է-ի:	10	19	
		Օ Լր Լս. ժ. 11, թ. 3.			
		Խառնակ օդ:			

L	0	77	ՇԱՊԱՆ	S	Գ
27	14	Դե. — Հց. և Հհց. Պահք: — Յն. Փէլուուսէ ա-ս-ս-է-լ-ը-ն:	17	19	
		60 ⁰ Տար. Ծննդ. Օգոստափառ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ Բ.			
		կայսեր թուրքիոյ:			
28	15	Եւ. — Հց. և Հհց. Արբոցն Վ	17	19	
		Գուրիասայ, Սամնէնասայ. Արքայ սարկաւագին, Ու- մանոսի միայնակեցին, Մանկանն խոտովանողի, և Ճիւսիքոսի զինաւորին: — Յն. Սէլբն +ո-ո-ո-ո-օ-է-ա- ո-հ-ո-ց Ծանդեանն Քրիստոսի:			
29	16	Ուր. — Հց. և Հհց Պահք: Ա.	18	22	
		Համիրայ, օր 30: — Յն. Սուրբէսէ ա-ս-ս-է-լ-ո-ր-ա-ն-ի-ն:			
30	17	Դե. — Հց. Արբոց առաքելոցն Վ	19	22	
		Անդրէի և Փիլիպպոսի: — Հհց. Փիլիպպոսի առաքե- լոյն: — Լ.ր. Անդրէի ա-ս- +լ-ը-ն:			
1	18	❖ Կեր. — Հց. և Հհց. Ժ. զինի Խաչի: Բարեկենդան Յիս- նակաց: — Լ.ր. Պէտքէլիքէ. և Ս-ո-ր-ո-հ-ո-յ ի-ս-ի-ն, և Ա. Կ-ո-ր-է-ի-ն դ-ը-լ-ո-ր-է-ն, որ է +ի-բն ի-ս-ո-ո-ր պ-ա-հ-ո-ց Ծանդ- եան Քրիստոսի:	20	22	

L	0	78	ՆՈՅԵՄԲԵՐ	S	9.
2	19	բէ. — Հց. և Հհց. Ա. օր պատ- հոց Յիսնակաց:	11	10	
	55 ⁰	Տար. Գ.ահ. Ձրամձ Եօզէմ Ա. կայսեր Ալես.՝Հունգարիոյ			
3	20	բէ. — Հց. և Հհց. Բ. օր պատ- հոց Յիսնակաց: Ը Պ.ր. Թ.ռ. Ժ. 12, թ. 50, Հողմ և անձրեւ:	11	11	
4	21	բէ. — Հց† և Հհց† Գ. օր պատ- հոց Յիսնակաց: Եւ ընծա- յութն Ար. Աստուածածնի ի տաճարն. Եւս Յն†.	11	11	
5	22	բէ. — Հց. և Հհց. Գ. օր պատ- հոց Յիսնակաց:	11	11	
6	23	ՈՒՐ. — Հց. և Հհց. Ե. օր պատ- հոց Յիսնակաց — Լ.ր. Նի- ւուշյանք հայրապետին Պատ- րութիւննեւ Հուրաց: Բ.թ.ը.ը. Առջ. — Տժ. Եւ Քրութ Քեսակ- դ. Քարերանալու: — Հը. Խանությ., որ Եւ Գանդէլ Պայքար:	10	10	
7	24	ՇԲ. — Հց. և Հհց Սրբոցն 11 11			
		Գրիգորի սքանչելադ ործին, Նիկողայոսի Հայրապետին, և Միւռունալ եպիսկոպո- սին: — Լ.ր. Աբբայն Ա.թ.:			

L	0	79	ՇԱՊԱՆ	S	9.
			• Փառք:		
8	25	Ա ԿԱՐ. — Հց. և Հհց. Ա. Յիս- նակաց: Հաւունիք: — Յն. Ներառութիւնի իսպան: — Լ.ր. Յլութեան Սբ. Աստուածածն- ութ Ալանայր:	11	11	
9	26	բէ. — Հց. և Հհց. Սրբոց կու- սանացն Յուլիանեայ և Վասիլյուհուց:	11	11	
10	27	բէ. — Հց. Սրբոցն Պունկիա- նսափքահանուցին, և սրբոցն Տարագրոսի, Պորբոսի, Ան- դրանիկոսի, Անխոհմայ, և այլոց աշտկերտացն սրբոյն Պօղոսի: — Հհց. Սրբոց ա- ռաքելոցն Յակոբայ և Նմաւոնի:	11	11	
		36 ⁰ Տար. Գ.ահ. Լեոբոլս Բ. Թագ. Պելինիգայի:			
11	28	բէ. — Հց. և Հհց. Պահք: — Յ. 11 Հը. Թէքէլ, օր 29. ● Ծմ. Լս. Ժ. 12, թ. 25. Խոնաւ և ցուրտ:	11	11	
12	29	ԵՏ. — Հց. Սրբոցն Կղեմայ Հայրապետին, և Բագա- րատայ Տոռոմենայ եպիս- կոպոսին. Եւս Հհց. որոց և	11	10	

Գրիգորի Ակրագանդաց-
ւոյն, — ՏՀ. Ծառապահ, օր 30,
13 30 ՈՒՐ. — ՀՅ և ՀՀՅ. Պահճը, —
ՅՆԴ Աւարելք առաջեցն: —
Լ. Լուսաբարձր իշխան, Պալու-
դանին է շահուա և լաւ:

ԴԵԿԱՏԵՄԲԵՐ

ՕՐ 31

ՏԱ. Թեամունի հվիկ

14 1 ՇԹ. — ՀՅ Արբոց առաքե-
լոցն և առաջին լուսաւոր.

Հայցն Թաղեսոփի և Թարդու-
ղիմեսոփի: — ՀՀՅ. Անդրեի
առաքելոցն: — ՅՆ. Նուռ-
իսյ Խորդութեն:

15 2 Ք ԿԻՐ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Բ. Յիս-
նակաց: Հարսանիք: — ՅՆ.
Ս. Խորդությ Խորդութեն:

16 3 ՌԵ. — ՀՅ. և ՀՀՅ. Արբոցն Գիւ-

օ 19

Նարիսոփ Եպիսկոպոսին, և
Մերկերիսոփ զինաւորին, և
սրբոցն Յակովիկայ և Իրա-
ւափառոյ: — ՅՆ. Սուն-
իսյ Խորդութեն:

17 4 ԳԵ. — ՀՅ. Նախավիկայ և ի
Քրիստոս Հաւաստացեալ
անդրանիկ թագաւորին
սրբոյն Արգարու: — ՀՀՅ.
Որբոց Հարցն Եգիպտացւոց
Պօղոսի, Պօղոսի, Մակարայ,
Եւագրի, Յովհաննու Գրեց-
ւոյն, Յովհաննու Կարճա-
հասակին, Նեղոսի, Արտե-
նի, Արսիանու. Դանիելի,
Սրապիոնի. Մակարիսոփ,
Պիմենի, և պլոց սրբոց
Հարց — ՅՆԴ Վարդեւուա-
խուան:

18 5 ԳԵ. — ՀՅ և ՀՀՅ. Պահճը: — ՅՆ.
Հօրն Սոբայ:
19 6 ԵԵ. — ՀՅ. Արբոց Հարցն և
գիպտացւոց՝ Պօղոսի, Պօ-

ղոսի, Մակարայ, Եւագրի,
Յովհաննու. Գրեցւոյն,
Յովհաննու Կարճահասա-
կին, Նեղոսի, Արտենի. Ար-
սիանու, Դանիելի, Սրա-
պիոնի, Մարգարիսոփ, Պի.

մենի, և այլոց սրբոց հարց
— ՀՀ. Մինասայ, Երմա-
դինեայ և Գրաբոսի, և կա-
մաւոր աղքատացն Յովի-
հաննու և Ալեքսիանոսի.
Տօմ. Քաղոց, օր 30. — Յան
Նիկողոսի հայրապետին,
Պաշտոնին և առաջարկուց:

Տօն անուան Նիկոլա Բ.

Կայսեր Ռուսիոյ:

Առ. Քռ. ժ. 1, ր. 50.

Ցըտաշունց հողմունք:

20 7 ՈՒՐ. — Հ. և ՀՀ. Պահք. — 9 ՀՀ
Հ. Մայ Հան պաշտոն Ե-
րական է Նոբուժորո-
նասորոց:

21 8 ԵՐ. — Հ. և ՀՀ. Նիկողա-
յանի Զմիւռնացւոյ պահ-
քելազործ հայրապետին: —
Լ. թ. Աւագյայ առաջելցն:

22 9 Ք ԿՈՒ. — Հ. և ՀՀ. Գ. Յիսո-
նակաց: Յղութիւն Ար Աս-
տուածանի, Աննոյէ, եւս
ՅԱ. Բարեկենդան Ար. Յա-
կոբոյ Յոյսմ. Քաղոց, օր
30 — Զեռւանասոյ և ուե-
տորձ աշեղներ. Երեւա-
նիսէ Երևանէ և Գեղեց Յոր-

Ֆանուլ — Տ. է կենէք որ-
պատին. Վիկին + ուստանա-
ուուց առաջնոյ Տափն յա-
բան, որ է առաջ գլու կի-
րեսի-դի- ֆուբբունուն:

Օ յԱյծեղջիւրն, ժ. 22, ր. 6.
Տ. Պուրակի ձևի:

23 10 ՔԵ. — Հ. Պահք. Սրբոցն Մի-
նասայ, Երմոգիւրեայ, և
Գրաբոսի, և կամաւոր աղ-
քատացն Յովիհաննու և Ա-
լեքսիանոսի: — ՀՀ. Պահք.
Սրբոց առաքելցն Բար-
թուղիմէսոսի և Յուդայի

24 11 ԳԵ. — Հ. Պահք. Սրբոցն
Կուռանելիխոսի հարիւրապե-
տին, և Նմաւոնի ազգակա-
նին Քրիստոսի, և Պողիկար-
պոսի հայրապետին Զմիւռ-
նից, և սրբոց վկայիցն՝ որք
յարեւելս կատարեցան: —
ՀՀ. Պահք Եւստատիո-
սի, Օքսինտիոսի, Եւգինէո.
սի Ովբեստիսի, և Մարգա-
րիսոսի:

25 12 ԳԵ. — Հ. և ՀՀ. Պահք:
ՅԱ. Սույրէրնէ եղիւուու-
րն. — Լ. Պահանդ Տեղ-
Յիսուս:

L	0	84	ԴԵԿԱՏԵՂԲԵՐ	S	Գ
		⊕	Լր լս. Ժ. 21, թ. 30:		
		Զիւնարկը հոդմունք:			
26	13	ԵՌ.	— Հց Պահք: Սրբոցն Եւստրատիսսի. Օգսենտիս- սի, Եւգինէսսի. Ավրեստեսի և Մարգարիսսի: — Հհց Պահք: Իշնատիսսի Աստ- ւածազգեսաց Հայրապե- տին, Եւ Թէոպոմպոս եպիս- կոպոսին, և Թէովլոս վիա- յին, և չորից զինուորացն: Բասոսի, Եւսերի, Եւտիքի, և Բասիլիողեայ: — Լ.թ Որէի՞նոսէ Ն-ի-Ա-յ-է-ն-ի-ն:	10	29
		56 ⁰	Տար. Ծննդ. Եօրկիսո Ա. Թագ. Յունատանի:		
3	14	ՈՒԵ.	— Հց և Հհց Պահք: — ՎԴ օ.	17	օ.
			Լ.թ. Յացնաւու ս-ե-ր-ո- բ-ն-չ-ն:		
28	15	ԵՌ.	— Հց և Հհց Սրբոցն Յա- կոբայ Մծրայ Հայրապե- տին, Մարուզէի ճգնաւո- րին, և Մելիտոսի եպիսկո- պոսին: — Լ.թ Մ-ն-ի-ն-ց Բ-ե-թ-լ-հ-է-է:	17	օ 1
	16	Ք ԱՒԵ.	— Հց և Հհց. Գ. Յիս- նակաց: Հ-ը-ն-ա-ն-է:, Ա. Ա-	18	օ 2

L	0	85	ԲԱԱՄՉԱՆ	S	Գ
		բամր, օր 30			
30	17	ԵՌ. — Հց Սրբոց Հայրապե- տացն Իգնատիոսի և Ա.գ- գէի, և Մարութայի եպիս- կոպո ին: — Հհց. Ա.գգէի Հայրապետին և Ա.բգարու- թադաւորին: Բարեկեն- դան Ծննդեանն Քրիստոսի: — Յն Գ-ա-ն-է-է Տ-ո-բ-է-է-է:	19	օ 2	
	31	18	ԿՌ. — Հց Սրբոցն Թէովլո- սոյ եպիսկոպոսին, և Թէով- լոսոյ վկային, և չորից զին- ուորացն Բասոսի, Եւսե- րի, Եւտիզի և Բասիլիո- ղեայ: — Հհց. Ա. օր պահոց Ծննդեան: — Լ.թ. Ալ-դու- րբակ Հ-ը-ն-ց հ-յ-ր-ո-ղ-ե-տ-ի-ն:	20	օ 2
		19	ԿՌ. — Պահք: — Հհց. Բ. օր 21 օ օ		
			պահոց Ծննդեան: — Լ.թ Յ-ն-ն-ն-ը:, և որբենու- թ 1902 բ-ն-ն-ն-ի-ն:, և ուն Տնօքն-ն-ն-ն-ն-ն-ն-ն-ն:		
	20	ԵՌ. — Հց Սրբոց Կուսանացն	22	օ 4	
		Խնդոսի և Գոմնայի, և Գղե- րիկոսի քահանային, և եր- կուց բիւրուցն՝ որբ այրե- ցան յեկեղեցին Խիկոսի: դացւոց: — Հհց. Գ. օր պա- հոց Ծննդեան:			

©Վ. Ք. Ժ. մ. 5, թ. 37.

Խառնակ Խղանակ:

321 ուր. — Հց. Պահք: — Հհց. Գ. 11 օվ
օր պահոց Ծննդեան:

422 բ. — Հց. Սրբոցն Բարսղի 12 օլ
Հայրապետին, և եղբօրն
Գրիգորի Նիւսացւոյն, Սեղ
բետրոսի Հռովմայ Հայ-
րապետին, և Արբայ Եփ-
րեմի Խուրին Ասորւց: —
Հհց. Ե. օր պահոց Ծննդ-
եւ Պաւթի մարգարեին, և
Յակոբայ առաքելոյն:

523 Ք սեր. — Հց. Ե Յիսոսկաց 10 օզ
— Հհց. Զ. օր պահոց Ծննդ:

624 բ. — Հց. Սրբոցն Պաւթի 11 ր.
մարգարեին, և Յակոբայ
առաքելոյն: — Հհց. Ե օր
պահոց Ծննդեան, և Ճրա-
գալոյց Ծննդեանն Քրիս-
տոսի, եւս ՅՆ: — Լ. Յայր:
Նութեա Տեռան:

725 բ. — Հց. Սրբոցն Ստեփա-
նոսի Նախասարկաւագին և
առաջին մարտիրոսին: —
Հհց Ծնունդ Տեռն Յի-
սոսի Քրիստոսի, ուտիք է
ութ օր անընհատ: — ՅՆ:

Ծննդեան Տեռան: Առաջ է
Նույն Գնչեւ Եր Յունակուր:
— Տհ. Գ. ուշը Էթենէ:

826 բ. — Հց. Պահք: — Հհց. Բ 18 րէ
օր Ծննդեան Եւ Ստեփա-
նոսի Նախավկոյին:

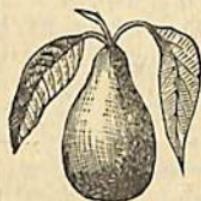
927 բ. — Հց. Սրբոց առաքելոյն 19 րէ
Պետրոսի և Պողոսի. Եւս
Հհց. որոց և Գ. օր Ծննդ: —
ՅՆ. Գ. օր Ծննդեան, և Սուե-
դնուսի Նախավկոյին: — Հր.
Սեբատի, օր 30:

23^ր Տար. Գ. ան. Ռւմավերո Ա.
Թագ. Խալիոյ:

1028 ուր. — Հց. Պահք: — Հհց. Գ. 12 րէ
օր Ծննդեան: — Տհ. Արքէ:
• Ծն. Լս. մ. 6, թ. 24:
Մըրիկ և անձրիւ:

1129 բ. — Հց. Սրբոց որդւոցն 1 րէ
որոտման Յակոբայ առա-
քելոյն, և Յովհաննու ա-
ւետարանչին. Բարեկեն-
դան Ծննդեան: — Հհց. Ե.
օր Ծննդեան. Եւ Բարսղի
Հայրապետին և եղբօր Խո-
րա Գրիգորի Նիւսացւոյն,
և Սեղբեատրոսի Հռովմայ
Հայրապետին և Սրբայ

- Եփրեմի Խուրին Ասորոց:
— Տէ Շեհաւ, օր 29, և
Պայտա, օր 3.
- 12 30 ֆ Առ. — Հ. Զ. Յիսնակաց:
Ա. օր պահոց Ծննդեան: —
Հ. Զ. Յիսնակաց, և Զ. օր
Ծննդեան:
- 13 31 բ Հ. օր պահոց Ծննդ:
— Հ. է. օր Ծննդեան: Եւ
որդւոցն որոտման Յակո-
բայ առաքելցն, և Յովլ-
հաննու աւետարանչին.

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԵՐԵՒԵԼԻ ԱՆՑԻՑ ԻՆՉ ԱՇԽԱԾՀԻ

- ի ստեղծմանէ աժամանի մինչեւ
ցայծմ են ամբ 7326
ի ջրիեղեղէ 5064
ի գիւտոյ ապակոյ 3541
ի շինութենէ Բի զամփիոն բաղի 3145
ի ծննդենէ Քրիստոսի 1901
ի նախատակոթենէ Թաղեռոյ տ-
ռաքելոյն եւ Սանդիտոյ կուսին 1853
ի ծննդենէ Ս Գրիգոր Լուսառոցի 1644
ի լուսառութենէ Հայոց ի ձեռն
Գրիգորի Լուսառոցի 1598
ի շինութենէ Ս. Էջմիածնի, ուր
հաստատեալ կայ Հայրապետու-
թին ամենայն Հայոց 1557
ի սիեղերական ծողովոյն Նիկոյ 1576
ի գիւտոյ Խաչին Քրիստոսի յերու-
սաղէմ ի Հեղինեայ քազուիւյ 1574
ի շինութենէ Կ. Պոլսոյ 1572
ի սիեղերական ծողովոյն Կ. Պոլսոյ 1520
ի գիւտոյ Հայերէն այբուբենից ի
ձեռն Մեսրոպայ 1465
ի սիեղերական ծողովոյն Եփեսոսի 1470
ի քարգմանութենէ Ասուածա-
ռունչ գրոց ի Հայ 1468
ի շինութենէ տոմարին Հայոց 1350
ի յայտնելո յ. Խաչին ի Վարազայ 1248

ի սկզբանուրութենէ հզօր քազա-	
ւորութեանն Օսմանեանց ի Սուլ-	
լ թան Օսմանայ Առաջնոյ . . .	600
ի զիւտոյ կողմնացոցին . . .	599
ի զիւտոյ վառօդին . . .	572
ի զիւտոյ թնդանօդին . . .	521
ի զիւտոյ սպազր. ի գերմանիա .	461
ի տիելոյ Օսմանեանց կ. Պոլսոյ ի	
Սուլթան Մէհմէտ Բ. Է . . .	448
ի զիւտոյ Ամերիկայի . . .	409
ի զիւտոյ անուանու ժամացոցի .	400
ի զիւտոյ ըզդեարժ Ալեքսանդրից .	211
ի զիւտոյ օդապարիկ զնույն .	119
ի զիւտոյ Տօսանացի հեռագրին .	109
ի զիւտոյ ըզդենաւին ի Ֆրանսա .	106
ի զիւտոյ պատուասի մարմնոյ .	101
ի զիւտոյ վիմագրաւթեան . . .	93
ի հաստատութենէ Ա. Փրկչի Ազգ.	
Հիւանդ. Հայոց որ է յԵկեիզուլէ	
Պէզնեան Յարութիւն Ամիրայէ	71
ի մահուանէ Պէզնեան Յարու-	
թիւն Ամիրայի	67
ի հաստատութենէ Խաւանթինոյի .	63
ի զիւտոյ լուսանկարի . . .	62
ի հաստատութենէ Օսմանեան օրէնս-	
դրութեան ի կիւլիսնէ . . .	62
ի զիւտոյ ելեքտր. հեռագրութեան .	52
ի բացմանէ պարանոցին Սիւէիշ	32
ի բացմանէ Արեւելեան Արբանոցին	
ի Պրուսա	26
ի բացմանէ պարանոցին Կորնըռսի	8

ՑԱՇԱԿՈՐԾ

ՑԱՇԱԿՈՐԾ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ

ԿԱՅՍԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ս Ա Խ Ա Թ Ա Ն Դ Բ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՐՍՈՒԹԵԱՆ

Սուլթանիք	Թագավորական Հետեւող Քայլութ
1. Օսման Ա. Ղազի	699 1299
2. Օրխան Ա. Ղազի	726 1327
3. Մուրաս Ա. Ղազի	761 1360
4. Պայազիս Ա. Երևրըմ	791 1389
5. Մէհեմմէս Ա. Զէկպի	816 1313
6. Մուրաս Բ. Ղազի	824 1421
7. Մէհեմմէս Բ. Ֆարբին	855 1451
8. Պայազիս Բ. Ղազի	886 1481
9. Սէլիմ Ա. Եավուզ	918 1512
10. Սիլէյման Ա. Գանունի	926 1520
11. Սէլիմ Բ. Ղազի	974 1566
12. Մուրաս Գ. Ղազի	983 1574

13.	Մէհեմիտ Գ. Ղազի	1003	1595
14.	Ահմէտ Ա. Ղազի	1042	1603
15.	Մուսքած Ա.	1026	1617
16.	Օսման Բ. Կէնճ	1028	1618
17.	Մուրաս Գ. Ղազի	1032	1622
18.	Խպրանիմ Ա.	1049	1640
19.	Մէհեմիտ Գ. Ղազի	1058	1648
20.	Սիլէյման Բ.	1099	1687
21.	Ահմէտ Բ.	1102	1691
22.	Մուսքած Բ.	1106	1695
23.	Ահմէտ Գ. Ղազի	1115	1702
24.	Մահմուտ Ա. Ղազի	1143	1730
25.	Օսման Գ.	1168	1754
26.	Մուսքած Գ. Ղազի	1171	1757
27.	Ապշիւ Համիլս Ա. Ղազի	1187	1773
28.	Սէլիմ Գ. Ղազի	1203	1789
29.	Մուսքած Գ.	1222	1807
30.	Մուսքած Բ. Ասիլ	1223	1808
31.	Ապշիւ Մէնիս Ա. Ղազի	1255	1839

— * —

ՍՈՒԼԹԱՆԻ

ԱՊՏԻՒԻԼ ՀԱՄԻՏ Բ.

Խան Ղազի

ԲԱՐԵԽՆԱՄ ԻՆՔՆԱԿԱԼ

34րդ Կայսր Օսմանեան հարստութեան եւ 28րդ Կայսր յառամանէ Կոստանդնուպոլսոյ, որդի Սուլթան Ապշիւ Մէնիս Խանի, ծնեալ ի 16 տապան 1258 (10/22 սեպտեմբեր 1842), գահակալ ի 11 տապան 1293 (19/31 օգոստ. 1876) :

ԱԻԱԴԱՆԻ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Մեծ համանատար (Մապէյնի Հիւմայուն միւ-
շիւրի) . . . .

Մեծ ներկինապես (Տար-իւս-սատէք իւս է-
րիմէ աղասը) — Ա.Ա.ՆԻ Ա.Գ.Ա.

Մատակարար կայսերական բնանեաց (Հա-
ռէմր Հիւմայուն մէսարիմար նազրը եւլն.)
— ՀԱՅԻ Ա.Ք.Ի Է.Ֆ.Է.Ց.Ի.

Առաջին սենեկապես (Ուր զու րէնայր նազրէրը
Շենրիխեարի) — ՀԱՅԻ Ա.Լ. Պ.Է.

Երկրորդ սենեկապես — ՆՈՒՐԻ ՓԱԾԱ.

Առաջին բարոն զար (Մապէյն Հիւմայուն
պատ բեարիպի) — ՀԱՅԱՆ Թ.Ա.ԶՈՒՆ. Պ.Է.

Նախարար կայսերական գանձուն (Խազինէի
խասուի Շահանէ նազրը) — ՍԱԿ.ՀԱ
ՅՈՒ.ՀԱ.Ն.Ի.Ս Է.Ֆ.Է.Ց.Ի.

Առաջին թիկնապահ (Տամատ վէ Ուր ևալէր
Հազրէրի Շենրիխեարի) — ՄԷՀ.ՄԷ. ՓԱԾԱ.

Առաջին լոյօրասաց (Խմամր Էվիլէ Հազրէրի
Շենրիխեարի) — ԲԱ.Ե.Տ Է.Ֆ.Է.Ց.Ի.

Մեծ արարողապես եւ կայս. բարձման (Թէ-
րիմար ումումիյէ նազրը վէ Տիվանք Հիւ-
մայուն թէրնէմանը) — ԽՊՐԱՀԻՄ Պ.Է.

Թէկիապես կայսեր (Ուր բապիպ Հազրէրի
Շենրիխեարի) — ՄԱՎ.ՐՈՒ.Լ.ՆԻ ՓԱԾԱ.

Հրամանատար պալատականաց եւ նուազա-
ծուոց պալատան (Խատէմէի խասսա վէ
Միզիմայի Հիւմայուն մէրիմի) — Ա.Ի.Ա.Յ.-
ՄԱՆ ՓԱԾԱ.

Բ. Թիկնապահ (Մայէրի Շահանէ Էրեանի
հարպիյէ միւշիրի) — Շ.Ա.Ք.Ի.Ր ՓԱԾԱ.

Ախոռապես Արքունի (Սրապիր ամիրէ միւշի-
րի) — ՅԱԿ.Պ ՓԱԾԱ.

ՆԱԽԱՐԱՐՔ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴՐԱՆ

Մեծ եպօրբոս (Սատրազմ) — ԽԱ.Ա.Ի. Թ.Բ.-
Ա.Ա. ՓԱԾԱ.

Կրօնապես (Շէյխ-իւլ-խոլմ) — Ճ.Մ.Ա.Լ.Է-
ԹԻ. Է.Ֆ.Է.Ց.Ի.

Նախարար Արդարութեանց եւ կրօնից (Ասիլէ
վէ Մէզամիպ նազրը) — Ա.Պ.Տ.Ի. ԲԱ.Հ-
ՄԱՆ ՓԱԾԱ.

Սպարապես (Ուրասէր) — Թ.ԶԱ. ՓԱԾԱ.

Նախարար Ծովային զործոց (Պանրիյէ նազր-
ը) — ՀԱ.ՍԱՆ Հ.Ի.ԽՍ.Ի ՓԱԾԱ.

Նախագահ Պետական Խորհրդոյ (Շուրայի Տէօլ-
լէք բէխի) — ՍԱՅԻՆ ՓԱՇԱ .

Նախատար Արտաքին գործոց (Խորինիյէ նա-
զրը) — ԹԷՎԱՔԻԳ ՓԱՇԱ .

Նախարար Ներքին գործոց (Տախիլիյէ նա-
զրը) — ՄԷՄՏՈՒԿ ՓԱՇԱ .

Վերատեսուչ Թնդանօրացանի (Թօփինանէ
միւտիրի) — ԶԼԿԻ ՓԱՇԱ .

Նախարար Լրօնապատկան կալուածոց (Էվ-
գամբ Հիմայուն նազրը) — Ա.Ա.Ի.Պ ՓԱՇԱ .

Նախարար Հանրային կրութեան (Մէարիժ
նազրը) — ԶԻՒՃԻ ՓԱՇԱ .

Նախարար Ալեւերական եւ Հանրօգուտ տի-
նութեանց (Թինարէք վէ Նախա՞ն նազրը) —
ԶԻՒՃԻ ՓԱՇԱ .

Նախարար Ելեմտական գործոց (Մալիյէ նա-
զրը) ԸԷՇԱՑ ՊԼՅ .

Խորհրդական Եպարքութեան (Միւսրեար
Աստր Ալի) — ԹԷՎԱՔԻԳ ՓԱՇԱ .

—

ՄԵՇ ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐՔ ՄԱՅՐԱՔՍՂԱՔԻՆ

Քաղաքապէտ Մայրաքաղաքին (Շէնիր Էմինի)
— ՌԵՏՎԱՆ ՓԱՇԱ .

Նախարար Ոստիկանութեան (Զապրիյէ նա-
զրը) — ՏԼ.ՅԱ.Պ ՊԼՅ .

Վերատեսուչ Նաւահանգստի (Լիման բէխի)
— ՍԱՄԻ ՓԱՇԱ .

Վերատեսուչ Մախատանց (Բուսումաք Էմինի)
— ՆԱԶԻՅ ՓԱՇԱ .

Վերատեսուչ կալուածական տոմսուաց (Տէժ-
թէքի Խազանի նազրը) — Ա.Ի. ՌԻԶԱ
ՓԱՇԱ .

Վերատեսուչ Թղթատառութեան եւ Հեռագու-
թեան (Բօսրա վէ Թէլէկրած նազրը) —
ՀԱԽՈՒՅԻՆ ՀԱՍԻՊ ՊԼՅ .

Վերատեսուչ անտառաց, Հանեաց եւ Երկրա-
գործութեան (Օրման վէ Մատէն վէ գրաք
նազրը) — ՄԷԼԻՄ ՄԷԼԱՇՈՒԿ ՓԱՇԱ .

Ոստիկանապէտ Պէտիքրաչի (Պէտիքրաչ մու-
նամբը վէ Փօլիս միւտիրի) — ՀԱՅԻ ՀԱ-
ՍԱՆ ՓԱՇԱ .

Ոստիկանապետ Կ. Պոլսոյ (Ստամբուլ փոլիս
միւտիրի) — ՄԱԶՀԱՐ ՊԼՅ :

Կառավարիչ Բերայի, փոխանորդ (Պլյոյլու
միւրէսարքքրիլոր վէբեալէրի) ՅԱԽԳ ՓԱ.
ՏԱ :

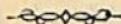
Կառավարիչ Խոսկիւտարու (Խոսկիւտար միւ-
րէսարքքը) — ՀԱՄՏԻ ՊԼՅ :

Հրամանատար ԶԵԽԱՆՔՐԱԳ (Խրժայիէ ալայր
զօմանտանը) — ԶԷՇԽՆԵՒԻ ՓԱՇԱ :

ՀՊԱՏԱԿ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆՑ ՊԵՏՔ ի Կ. ՊՈԼԻՍ

- 8. ԳՈՍԹԱԿԱԹԻՆՈՍ, Պատրիարք Յունաց,
- 8. ԵՊՈՒՅՅ ԵՊՈՎՃՈՅ, Էկկղարք Պուլիարաց .
- ՄՈՅԻՉ ԼԵՎԱ ԷՖ., Տեղակալ Բարունապետին
Հրէից :

ԹՂԹ. ԱՏԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Օսմանէան Պետութեան Թղթատարներով ցա-
մաքէն եւ ծովէն փոխադրուած եւ մինչեւ 15
կրամ ծանրութիւն ունեցող իւրաքանչիւր նա-
մակի համար մէկ զահեկան կ'առնուի, 15է մին-
չեւ 30 կրամ ծանրութիւն ունեցող իւրաքան-
չիւր նամակի համար՝ երկու դահեկան, եւ այս-
պէս իւրաքանչիւր 15 կրամ կամ պակաս ծան-
րութեան յաւելման համար մէկ դահ. եւս կ'առ-
նուի Դարձեալ իւրաքանչիւր (ԲԵ-ՀՀԻ-ՌԱՅ)
նամակ սովորական նամակի զինէն զատ մէկ
դահ. կ'առնուի արձանագրութեան համար եւ
10 փարա եւս՝ կնքոյ համար :

Ծառ. Բացառութիւն են ծովեղերեայ տեղե-
րը, ուր դրկուած նամակներու ծանրութեան
իւրաքանչիւր 15 կրամին եւ ասոր կոտրակնե-
րուն համար 20 փարա կը վճարուի, շոգենաւով
փոխադրուի թէ շոգեկառըվ, իսկ եթէ արձա-
նագրեալ ըլլայ նամակը, սովորական զինէն
զատ 20 փարա կը վճարուի արձանագրութեան
համար, 10 փարա ալ կնքոյ համար :

Ծովային Թղթատարով փոխադրուած եւ մինչեւ 75 կրամ ծանրութիւն ունեցող լրազրի, զրբի եւ տեսրակի, նաև աշխարհացոյցի, կալուստազրի (հետմահեն), պատկերի, կայսերական հրովարտակի եւ վաճառականական տոմարներու համար 10 փարա կ'առնուի, եւ իւրաքանչիւր 75 կրամ ծանրութեան յաւելման մամար 10 փարա եւս կ'առնուի. Սակայն ցամաքային Թղթատարով փոխադրուած եւ մինչեւ 50 կրամ ծանրութիւն ունեցող այս տեսակ իրերու համար 10 փարա կ'առնուի, 50էն մինչեւ 100 կրամ ծանրութիւն ունեցողներու համար՝ 20 փարա. Եւ անկէ վեր իւրաքանչիւր 50 կրամ կամ պակաս ծանրութեան յաւելման համար 10 փարա եւս կ'առնուի. Այս տեսակ իրի մը ծանրութիւնը 2,000 կրամէ աւելի ըլլալու չէ.

Դառ. Ծովային Թէ ցամաքային Թղթատարով դրկուած մինչեւ 30 կրամ ծանրութեամբ լրազրի, նմոյշի (Կէ-Գէնէ), եւն. համար 5 փարա կ'առնուի բացառաբարι:

Ծովային Թղթատարով փոխադրուած եւ մինչեւ 250 կրամ ծանրութիւն ունեցող անարժէք նմոյշներու իւրաքանչիւր 75 կրամին համար 10 փարա կ'առնուի. իսկ ենէ այդ նմոյշ-

ներու ծանրութիւնը 250 կրամէ աւելի ըլլայ, իւրաքանչիւր 50 կրամի համար կ'առնուի 20 փարա. Սակայն ցամաքային Թղթատարով փոխադրուած եւ մինչեւ 250 կրամ ծանրութիւն ունեցող այդ տեսակ նմոյշներու իւրաքանչիւր 50 կրամի համար կ'առնուի 10 փարա, եւ եթէ անոնց ծանրութիւնը 250 կրամէ աւելի ըլլայ, իւրաքանչիւր 50 կրամի համար կ'առնուի 20 փարա. Թղթատարին յանձննուած նմոյշներու ծանրութիւնը 2,000 կրամէ աւելի ըլլալու չէ. Նամակի մը վրայ ենէ Օսմ. Թղթադրոշ զըտնուի, Օսմ. Պետութեան ոեւէ մէկ կողմէն կրնայ դրկուիլ Եգիպտոս, Եւրոպա եւ Ամերիկա, Մինչեւ 15 կրամ ծանրութեամբ նամակի մը համար պարտի վճարուիլ մէկ դահ., եւ մինչեւ 50 կրամ ծանրութեամբ լրազրի համար 10 փարա.

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Միեւնոյն կուսակալութեան կամ երկու տարրեր կուսակալութիւններու հեռազրական երկու կայաններու միջեւ քաշուած հեռազրի մը իւրաքանչիւր բառի զինն է 40 փարա:

ՀՈԳԵՒՈՐ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

Տ, Տ, ՄԿՐՏԻՉԱ,

Խ Բ Ի Մ Ե Ա Ն

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻՍ.ՐՔ

ԵՒ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՅՆ ՀԱՅՈՑ

ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ Ս. ԵՐՈՒՍԱԼԵՄԻ

Տ, Տ, ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՄՐԲԱՋԱՆ

ԱՐՁԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՎԵՀԱՊԵՏԵԱՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔ

ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ ԿՈՍՏԱՆԴՅՈՒՊՈԼԵՍՈՅ

Տ. ՄԱՂԱՔԻԱ

Ս. ԱՐՁԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔ

ԵՒ

ՆԱԽԱԴԱՀ ԱԶԴ ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

ԱԶԴԱԹԻՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

ԳԵՒԳՈՐԾԱՆ ԱՐԵՎԵԿ. ՅՈՎԻԱՆԵՆԿԵՎԱՆ Ա. ԱՏԷԱԿՎ.

ՄԵԼԻՄԵՆԵԿԵԼ » ՄՈՒՐԱՏԵԱՆՑ

ՎԱԽԻԱՄ ԵՎԻՍԿ. ՄԱՅԼՈՒՅԻ Բ. ԱՏԷԱԿՎԵՏ

ԳԱԲՐԻԵԼ » ՃԷՎԱԽԻՐԵՆԵԱՆ

ԳԵՆՈՐ » ԽԵՐԻ ԵԵՎԱՆ

ԵՎԻՍԿ. » ԴԱՐԵՆՈՅ Ա. ԱՏԷԱԿՎԵՐ

ՅՈՒՍԵԿ. » ԱյՎԱՋԵԱՆ Բ. ԱՏԷԱԿՎԵՐ

ԳԱԲՐԻԵԼ Ա. ՔԻՆՅ. ԽԱՆՆԵԱՆ

Խաչատուր Ա. Քնն. Տէր-Գարդիլեան (Քիշնեւ)	
Կարապես	» Սեբեան
Կարապես	» Սամավենեան
Ցովինենէս	» Շահպազեան

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Յարութիւն Փառա Տատեան Ա. Ատենապէս	
Ստեփան	» Ապանեան Բ. Ատենապէս
Գաբրիէլ Էժենի	Նորատունկեան
Գրիգոր	» Խորսրեան
Էջիաս	» Զայեան Ա. Ատենապէսիր
Տիգրան	» Եռևուժեան
Զարեհ	» Տիլպէր
Գրիգոր	» Գարավէօզեան
Սենեքերիմ	» Մանուկեան
Միհրան	» Սեբեան Բ. Ատենապէսիր
Կարապես	» Գափամանեան
Մկրտիչ	» Ասասեան
Սեպուհ	» Տէմիրնիպատեան
Տիգրան	» Տէր. Ներոկսեան

ՀՐՈՎԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՅ ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

S. ՊՕՂՈՍ ՊԵՏՏՐՈՍ ՃԱ.
ԷՄՄԱՆՈՒԵԼԵԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՊԱՏՐԻԱՐք
ՏԱՐԱՆ ԿԵԼԵԿԻՒԹՈՅ

Սահակ	ԾՎ. Ճիզմէնեան
Պողոս	Գ.ԵՐ. Գագրիկեան
Հ. Գրիգորիս	ԾՎ. Մերճաննեան
Հ. Մեսրոպ	» Ծաղիկեան
Ցովուկի	» Ռուսուեան
Ստեփան	» Աբիկեան
Արսէն	» Եռասուժեան
Հ. Եղիա	Վ.Ր. Քինեան
Բառնաբաս	» Սամաննեան
Կոմիտաս	» Խսկէնտէրէսեան Ատենապ.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Ա. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Գամերէց

Ա Ն Դ Ա Մ Ք

Բառնաբաս	Ծվլ.	Սամաննեան
Պօղոս	Գեր.	Գաղրիկեան
Եավեր	Փառա	Թրնկըր
Գրիգոր	Էժ.	Սինապեան
Յովհաննէս	»	Ալլսհվերի
Վիշէն	»	Գասապեան
Կարապէտ	»	Գարազու
Կոմիտաս	»	Բէմմէզեան
Միհայէլ	»	Մըսքրլը
Յովհաննէս	»	Գարտաւեան
Պետրոս	»	Շաւեան
Սահակ	»	Զիլրօւեան
Կոմիտաս	Վրդ.	Խոկէնէրեան Առեմդպր.

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԹՈՒՐՖԻՈՒԹ

ՎԱԵՄ. Ա. ՅԱԿՈԲ Էֆ. ՊՈՅԱՃԵԱՆ
ԱԶԳԱՊԵՏ ԸՆԴՀ. ԲՈՂՈՔԱԿԱՆԱՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Կարապէտ Էժ. Սենեթերիմեան
Քարտուղար բղբակցութեանց
Գարբրիէլ Էժ. Մինասեան
Քարտուղար արձանադրութեանց
Առաքել Էժ. Կէօզիւ պէօջիւթեան
Գործակատար

Ա.Ռ.ԺԱՄԱՆԱԿԵԱՑ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ.

Պատ. Աւետիս Ասատուրեան
Բրօժ. Յակոբոս Էժ. Ճէնիզեան
Պատ. Ստեփան Չորիկեան
Արքակ Էժ. Շմաւոննեան
Յովհաննէս Էժ. Մինասեան
Պետրոս Էժ. Տօննեան
Կարապէտ Էժ. Սենեթերիմեան

ԵԿԵՂԵՑՍԿԱՆ ՀՈԳԵԼՈՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

ՆԱՀԱՆԴԱՑԻՆ ԺՈՂՈՎ ԲԻՒԹԱԾԻՈՑ

Վեր. Ա. Կ. Ասատուրեան, Նախագահ
» Պետիկեան, Քարտուղար

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Վեր. Ք. Եաղուպեան, Նախագահ
» Ա. Պապասինեան, Քարտուղար

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Վեր. Ա. Անդրէասեան, Նախագահ
» Ա. Թօփալեան, Քարտուղար

ԿԻԼԻԿԻՈՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Վեր. Ա. Թէրզիեան, Նախագահ
Պրն. Հ. Աւճրեան, Քարտուղար

ՅԱՌԻԵԼՈՒԱԾ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑԻ

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ

1901

Գ. ՊԱՂՏԱՍՍՐԵԱՆ

Յ Ա Ռ Ա Զ Ա Բ Ա Ն

Զայս մեր Օրացոյց գնելու համար
Տարին մեկ անգամ ջնջին մի զումար
Վճարողն ընաւ չցաւիր, չզդշար.
Զի այս Օրացոյց երբեք չհիննար:

Հանրագիտական գիրք մ'է ասիկայ,
Զոր ամէն մի Հայ պէտք է ունենայ.
Մեծի և փոքրի առաջնորդ է նա,
Գանձարան մ'է նա, հաց և մանանայ.

Ասլէ զատ, սակայն, այն փոքրիկ լուման
Վճարողն կըլլայ Սատար օգնական
Բարեսիրական մի Հաստատութեան
Խւ կարժանանայ Տեառն ճոխ օրհնութեան.

ՀԱՅՈՅԻ Ք. Ը.

Կեանքէն ձանձրացած ազնուական մը արագ քայլերով գէպի ի գետ մը կը դիմէր անձնասպան ըլլալու դիտաւորութեամբ : Եւ ահա յանկարծ ըստիպուեցաւ կանգ առնել վասն զի պղափկ մանչ մը , անոր ուշադրութիւնը գրաւելու համար , վերարկուին քղանցքէն քաշեց ամենայն պարզութեամբ , եւ սապէս ըսաւ . «Մենք վեց հատ ենք եւ անօթութենէ պիտի մեռինք : » Աղնուականն ըսաւ մը տովի . «Ի՞նչո՞ւ չօդնեմ ևս այս խեղճ ընտանիքին : Միջոցներ ունիմ , եւ շատ ժամանակ պիտի չգրաւէ այս գործս : » Գնաց թշուառութեան վայրը : Նետեց հոն իր քսակը : Խեղճ մարդոց երախտագիտութեան արտայայտութենէն ընկճուած , զգածուած , «Վազը նորէն կուգամ , » ըսաւ բացագանչելով . «ի՞նչ յիմար էի որ կը մտածէի թողուլ աշխարհս ուր այսքան հաճոյք կարելի է վայելել եւ այսքան աժան կերպով : »

ԶՏԻՉԸ

Արծաթագործ մը , արծաթ զտելու դործողութիւնը ախիմներու եւ պարոններու բացասարելու պահուն , «կատարեալ ուշադրութիւն կը պահանջէ այս , » ըսաւ . «Նստած անքթիթ նայելու եմ հալած մետաղին վրայ . քանզի եթէ զտման համար անհրաժեշտ եղած ժամանակէն մէկ րոպէ միայն աւելի անցնի , արծաթն անշուշտա կը վկասուի . » «Բայց ի՞նչպէս կը գիտնաք թէ վճռական վայրկեանն հասած է , » հարցուց տիկին մը : «Բուն իմ զէմքս ածաթիթն մէջ յըսաւակօրէն ցոլացած տեսնելով , » պատասխանեց մարդը փութով :

Ի՞նչպէս կը կատարելագործէ Աստուած մարդկային նկարագիրը : Կը նստի անոր առջեւ արծաթագործին բովանդակ արթնութեամբ , համբերատար , սիրալիր ուշադրութեամբ եւ հաւատարմութեամբ , եւ կը զտէ զայն : Կ'ենթարկէ զայն՝ մաքրող կը բակին , կը խառնէ զայն դժնդակ շատ

փորձառութիւններով , կ'առնէ անոր
երեսի աղտեղութիւնը , եւ ապա վեր-
ջապէս , երբ մաքրուած նկարագիրը
կը ցոլացնէ Աստուածային պատկերը ,
Աստուած կը գիտնայ թէ սրբացած եւ
կատարելագործուած է այն եւ ան-
մահութեամբ կը փառաւորէ զայն :

ՄԵՐ ՀԵՏԱՔԲՔԻՐ ԿՂԵՐԻՆ

Հիւս. Գերմանիոյ Լիւլէք քա-
ղաքին հին Մայր եկեղեցիին մէջ ,
շատ հին քարի մը վրայ հետեւեալ
իմաստով արձանագրութիւն մը կ'կար-
դացուի .

«ՄԵՐ Տէրը Քրիստոս այսպէս կը խօ-
սի մեզի .

«Զիս Տէր կը կոչէք ու չէք հնապան-
դիր ինձի .

«Զիս Կեանք կը կոչէք ու չէք ըլձար
ինձի .

«Զիս Իմաստուն կը կոչէք ու չէք
հետեւիր ինձի .

«Զիս Շնորհալի կը կոչէք ու չէք
հաւատար ինձի .

«Զիս Աղնիւ կը կոչէք ու չէք ծա-
ռայեր ինձի .

«Զիս Հարուստ կը կոչէք ու չէք
ինողիեր ինձմէ .

«Զիս Արդար կը կոչէք ու չէք եր-
կընչիր ինձմէ .

«Զիս Լոյս կը կոչէք ու չէք տեսներ
զիս .

«Զիս Ճանապարհ կը կոչէք ու չէք
քալեր լիս .

«Զիս Ուղիղ կը կոչէք ու չէք սիրեր
զիս .

«Զիս Յաւիտենական կը կոչէք ու
չէք փնտոեր զիս .

«Զիս Կարող կը կոչէք ու չէք պատ-
ուեր զիս .

«Եթէ զատապարտեմ ձեզ , մի՛ մե-
ղաղրէք զիս : »

Տնտեսի ծանօթ առակն աւելի խո-
րունկ իմաստով , աւելի ընդարձակ
մտօք՝ կ'շեշտէ սա ճշմարտութիւնը
թէ ան որ իր ստացուածքը , հոգին
ու կեանքք չէ դրած Աստուծոյ տրա-
մազրութեան ներքեւ՝ նա մսխող ,

վատնող, անհաւասարիմ Տնտես մ'է, գող սպասաւոր մ'է մէկ բառով. յիմար մ'է, որ ինքզինք կ'փճացնէ, իր կեանքը ուտող ցեց մը : Ան որ երբեք չաղօթեր անկեղծօրէն թէ « իմ Տէրս, ինչպէս կամիս որ գործածեմ քու պարգևներդ » , նա աղօթած չէ բնաւ, անիկա պաշտում, երկրաւագութիւն չունի : Ամէն ի՞նչ որ չի բարձրացներ հոգեւորապէս՝ վատնում ու սպառում է : Ինչ որ սբանն մէջ չի գանձուիր, գանձում չէ, ցրում է : Մէկ իրական կուտակում կայ հոգւոյն մէջ եղած կուտակումը : Ի՞նչ որ չես հաւաքեր յաւիտենական գանձարանին մէջ, չես ժողվեր, այլ կը թափես ծովլք : Քու ժողվելով կը նշանակէ ցրուել, վատնել. քու աւելցընելով կը նշանակէ սպառել, հարըստանալով կը նշանակէ աղքատանալ : Եթէ կը կերակրես միայն ինքինքդ՝ կ'սպաննես զայն . Եթէ կը շահէս անձրդ՝ սոսկ անձդ, կը կորոնցնես զայն Եթէ կը վաստկիս քսակիդ մէջ, կը պարարես մարմինիդ մէջ, գիտցիր որ

կը խորտակես նկարագիրդ, փառւթիւն ու մահ կը գործես բարոյական կազմութեանդ մէջ՝ բուն մարդուն մէջ : Նկատէ ինքինքդ իրը ճշմարիտ քրիստոնեայ Աստուծոյ հաւասարիմ Տնտեսը, յայնժամ վտանգ չկայ մեծութեան, հարստութեան, փառքին ու վայելքին մէջ : Առանց այս սկզբան, առանց այս լոյսին՝ առատութիւնը սովէ է, հարստութիւնը չքաւութիւն, մեծութիւնը փոքրկութիւն շահը վնաս, վայելքը ցաւ, կեանքը մահ է :

Կողով մը առողջ պառուղի մէջ մընացած փառած մէկ խնձորը թարմ խնձորի չփոխուիր միւսներուն առողջութեան չնորհիւ, այլ իր փառութեամբ կը վարակէ ամբողջ կողովը : Կաթիլ մը աղտոտ ջուրը կ'աղտեղէ ամբողջ բաժակ մը թարմ եւ մաքուր ջուրը : Նմանապէս երբ չար մարդ մը բարի գործի կը ձեռնարկէ, ինք չը մաքրուիր այն գործով, այլ կ'աղտաղէ զայն :

ՎԵՐԱՑԱԿԱՆԻՆ ՔՍՈՒԿԸ

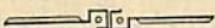
Տե՛ս սա մարդուկը , զիտէ՛ իւր երես , — Որչափ խանգոստ է աղքատին ի տես : Խոր հառաջանքներ կը հանէ սրտէն , — Երբ տեսնէ խեղճեր ինկած դէս ու դէն : — Խօսի , համոզէ , քարոզիչ կտրած , — Որ արուխն անսոնց տուն , հագուստ եւ հաց , .. Բայց այն պայմանաւ՝ որ ինք չի տայ ստակ , — Զի հետ քսակին չի լինիր կատակ :

Տե՛ս սա մզտուսին , զիտէ՛ իւր արարք , — Որ միշտ ժամ կ'երթայ ու չի խորեր պահք : — Կարծես ճգնաւոր Անտոն մ'է դարձած . . Օր մէկ ժում կ'ուտէ Մեծ Պահքին նու հաց : — Խօսի , յորդորէ որ չինուխն ժամեր . . — Նոյնապէս եւ բոլոր խարխլած վահնքեր , — Բայց այն պայմանաւ՝ որ ինք չի տայ ստակ , — Զի հետ քսակին չի լինիր կատակ :

Ներ , — Ի՞նչպէս խնամով տողած է բառեր , — Նշաւակելով անտարբերութիւն , — Որ ցուցուի յաւէտ հանդէպ որբերուն : — Կազմել յորդորէ նոր

որբանոցներ . . Օտար որբորդէն փըրկել Հայ որբեր , — Բայց այն պայմանաւ՝ որ ինք չի տայ ստակ , Զի հետ քսակին չի լինիր կատակ :

Ահա այսպէս է շատերուս վիճակ . . — Ձեւին ու զրին , խօսքին ենք տակ , կրթական գործի որոշման պահուն — Կարծես եւ ու եփ կ'երնէ մեր արիւնու — Բայց գործնականին երբ հասնի խնդիր . . — Ամենքս մէյ մէկ կողմ կ'ըլլանք ցան ու ցիր — Զի պայմանն այն էր , որ չի տայինք ստակ , — Զէ՛ . քսակի հետ չի լինիր կատակ :

ԿԱՆԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

1. Կնոջ զիրք եւ պարտաւորութիւն , իրբ ամուսին , երբ լաւ հասկըցուի , յայնժամ ամուսնական կենաց մէջ ներդաշնակութեան արգելքներուն եթէ ոչ ամբողջութիւնը , գոնէ մեծագոյն մասը , կը վերնայ :

2. Աստուած արու եւ էգ ստեղծեց
ու երկուքն Աղամ՝ մարդ կոչեց.
ուստի այր եւ կին ի միասին կատար-
եալ մարդ մը կը կազմեն. այրը
մարդկութեան մէկ մասը ու կինը
միւն է: Ուստի ինչպէս ոտք ու
ձեռք հարկաւոր են մարմնոյ, նոյն-
պէս եւ կինը այրին, եւ ուստի ան-
տեղի կըլլայ վիճել թէ կինը կամ
այրը կարեւորագոյն է. զի մարմնոյ
մէջ ամէն անդամ կարեւոր է:

3. Ուստի եթէ կինը ինքզինք այ-
րին սպասուհին, ստացուածքը կամ
բարեկամը կը նկատէ, շատ կը սիսա-
լի. զիացիր որ այրէդ տարբեր, զատ
անձ մը կամ իր մը չես. այլ այրիդ
հետ մէկ ես. մինչեւ որ այս կէտ լաւ
չըմիւնես, անհնար է պաշտօնդ հաս-
կընալ իրը կին:

4. Ճանչցիր զիրքդ. այրիդ տանը
զարդն ալ չես, եթէ գեղանի ես.
այսպէս ըմբռնելով զիրքդ, կը նը-
ւաստացունես զքեզ. տանը պատէն
կախուած նկարներուն եւ ուրիշ զար-
դերուն աստիճանին կանցնիս ատով:

5. Այրիդ ընկերն ես, մտերիմ, ա-
մենէն մտերիմ, որտակից ընկերը ու
անոր միակ յարմար օգնուկանը. զիա-
ցիր որ զաւակացդ ապագան որոշողն
մեծաւ մասամբ գու ես. վսեմ զիրք
մ'ունիս գու, ո՛վ կին:

6. Երբ այսպէս հասկնաս զիրքդ,
յանմամ կը հասկնաս որ առաջին ու
զլսաւոր պարտաւորութիւնդ է սէր.
այս է կենաց ակն եւ ազրիւր. ա-
ռանց ասոր կինը կը ձգէ ինքզինք
եւ ամէն չարեաց պատճառ կրլլայ:

7. Եթէ այրը գէշ է իսկ. սիրոյ
պարտաւորութիւն չվերնար Այս ան-
հնար պիտի թուփ, եւ պիտի բողո-
քէք. բայց կը սիսալիք: Սէրը երկու-
տեսակ է. մէկը հաճոյքէ կը ծնի,
իսկ միւսը բարեսիրութենէ. Զենք
ըսեր թէ չար այրին վատ գործոցը
հաճոյք ցոյց տալու է. ոչ, այդ մեղք
ըլլալէ վատ կատարեալ ատելութիւն
է. քանզի ասանկ ընելով այրը իր
գէշ եւ վատ վիճակին մէջ յարատե-
ւելուն պատճառ կըլլանք:

8. Կինը կը սիրէ իր գէշ այրը բա-

բեսիրութեան համար , զայն ուղղելու եւ բարտքելու համար , ինչպէս որ գարշահոտ վէրքերով հիւսնդ կը խնամենք սիրով նորա կեանք փրկելու համար :

9. Երբ այս կէտ լաւ ըմբռնենք , յայնժամ զիւրին է որ կինը իր այրին օգուար փնտոէ ամէն կերպով . հետմ քաջցրութեամբ վարուելով , անոր խիստ խօսքերուն մեղմ պատասխան տալով , եւ համոզելով որ գաղարի չար գործերէն . այս է սէր , որ պարտաւոր կընէ զկին , անձն իսկ զոհել , այրն առաքինի ընելու համար :

10. Սոով երկու տարբեր կամքերու մէջ համաձայնութիւն կը գոյանայ , որ է գլխաւոր պայման ամուսնական երջանկութեան . ասով կընայ կինը հնազանդիլ այրին , զիջանիլ եւ ձգել կատարել իր կամք , երբ իր այրին հակառակ կուգայ :

11. Կէտ մը միայն կայ ուր կինը , իր սէրէն չհրաժարելով . չպարտիր այրին կամաց զիջանիլ . այն է , երբ նա կնոջմէն չար գործ մը գործել կը

պահանջէ . յայնժամ կինը պէտք է ըսէ . առաւել Աստուծոյ պարտիմ հնազանդիլ քան մարդու :

12. Գլուխ , առաջնորդ չունեցող բան մը չկընար երջանկութեան եւ յաջողութեան վայր մըլլալ . կինը պէտք է ճանչնայ որ այրն է ընտանեաց գլուխ , նա պիտի տիրէ . թէ չար ըլլայ թէ բարի . անոր պէտք է նայի իւրաքանչիւր անդամ ու հնագանդի , թիւ 11 միայն բացառութիւն համարելով :

13. Սակայն աւելի լաւ է այրին ուղածն կանխառ գուշակել եւ , առանց սպասելու որ նա պահանջէ , կատարել , եւ անոր չուղած , չախորժած բաներէն ինքնին ետ կենալ : Եթէ կինը այս կարեւոր հրահանգ լաւ ըմբռնէ , այրին տիրապետութիւնինքնին կ'անյայտանայ , այլեւս գուն տան մէջ ըրէ' , մի՛ ըներ , իշխանական հրամաններն , կը գաղքին . այրիդ վրայ ունեցած սէրդ պիտի ստիպէ զքեզ այսպէս ընել :

14. Կինը լեզուին սանձ դնելով ,

զայն զսպելով , ամուսնական կենաց երջանկութեան յոյժ կը նպաստէ : — Այր մ'ունէր մի համբ կին . կը զթայ ու բժիշկին կը տանի . սա լեզուին վրայ գործողութիւն մը կատարելով կինը կոկսի խօսիլ . Բայց աւազ , այրը շուտ կը տեսնէ որ անոր լեզուին բացուիլը , փոխան օրհնութեան , անէծք մ'եղաւ . քանզի կինը սկսաւ կռուիլ , դանդասիլ , տրանջալ : Խեղճ այր կը տանի կինը դարձեալ բժիշկին եւ կը խնդրէ կնոջ բերան նորէն գոցել . քանզի ալ չէ կարող անոր լեզուին դիմանալ : Բժիշկը կըսէ թէ չէ կարող լեզուն նորէն կապել : Ահանար է որ տուն երջանիկ ըլլայ մինչեւ որ կինը չսորվի սահճել լեզուն : Դիւրին չէ այս , բայց ջանք եւ ազօթք ամէն դժուարութեանց կը յաղթէ :

15 Ա.Ա օրինակ . կին մը կը դիմէք քահանային եւ կը յայտնէ թէ այրին հետ սիրով եւ երջանիկ չէ : Լաւ մը քննելէ ետեւ իմաստուն քահանան , պատճառը կը հասկնայ ու կնոջ սըր-

ուակ մը ջուր տալով կըսէ . այս սրուակին մէջ սուրբ ջուր , օրհնած ջուր կայ . ձեր մէջ վէճ ծագելուն պէս . իսկոյն այս ջուրէն բերանդ տու թող որ հօն մնայ ժամանակ մը : Կինը քահանային ըստածին պէս կընէ ու կատարեալ յաջողութիւն գանելով ուրախութեամբ կը դիմէ քահանային եւ կըսէ . Տէ՛ր Հայր , յաջողեցայ , գեղգ օգուտ րրաւ . հիմա շատ աղէկ ենք . եւ այն օրհնած ջուրէն սրուակ մ'ոլ կը խնդրէ : Օրհնա՛ծ , կըսէ քահանան , հօգ չէ , որեւիցէ ջուր կըրնայ նոյն բանը կատարել :

16. Կնոջ արտաքին աեսքն ալ նըշ կատողութեան արժան է . փողոցները ձոփու արդոււզարդով ու զարդարանքով շրջող կինը երբ տանը մէջ տեսնես , կը զարմանաս . աղասատ , պատուած , մազերն անկարգ , գուեհիկ կին մը : Ալոց ցոյց պիտի տաս զքեզ , ո՛վ կին . այդ լաւ նշան չէ . այրդ ինչե՛ր չխորհիր քու վրագ . ոչ . ջանա՛միշտ այրիդ ներկայութեան անձգ վայելուչ ընել որքան կը ներեն միջոցներդ :

ԱՌԱՋԻՆ ԿԻՆՔ

Ի սկզբանէ Դուացիրի , — Հնդիկ զիցարանութեան արարիչը , երկինքն ու երկիրը սաեղծեց : Բայց երբ կարգը կնոջ եկաւ , անսաւ որ բոլոր արամազրելի շինուածանիւթը Մարդուն համար սպառեր , ալ հաստատուն տարր չէ մնացեր . Ուսաի շուարած , խոր մտածութեան մէջ ինկաւ . Պահ մը յետոյ ժպիտ մը փայլեցաւ Դուացիրիի դէմքին վրայ , ու զործի սկսաւ . Լուսնէն կլորութենէն առաւ . օձէն վէտվէտում , բազեզանման բոյսերէն գրկախառնութիւն , մարգերէ սարսուռ , եղէզէն ճկուն նրբութիւն , ծազիկէն թաւիչ քնքանք , աերեւներէն թեթեւաշարժութիւն , այծեամէն ակնարկ , արեւուն ճառագայթէն խօլ զուարթութիւն , ամպերէն արցունք , հովերէն անկայութիւն , նապաստակէն երկչուութիւն , սիրամարգէն սնափառութիւն , ճնճզուկներու պարանոցին աղուամազէն փափկութիւն , աղամանդէն կարծրութիւն , մեղքէն

անուշութիւն , վազրէն անգթութիւն , կրակէն ջերմութիւն , ձիւնէն սառնութիւն , ճայէն շաղփաղփանը եւ տարակէն մնչիւն : Ասոնք իրարուքով բերաւ շաղուեց եւ կինն սաեղծեց . յետոյ զայն մարդուն նուէր ըրաւ :

«Ութ օր ետք , Մարզը Դուացիրիի գալով ըստաւ .

« - Տէ՛ր , այն արարածը զոր ինծի նուէր ըրիր , բովանդակ կեանքս կը թունաւորէ , միշտ կր շաղակրատէ , բոլոր ժամանակս կը գրաւէ , պարապ բաներու համար կը արտնջայ եւ շարունակ հիւանդ է : Տէ՛ր , կ'աղաչեմ ետ առ զայն , չեմ կրնար անոր հետ ապրիլ :

Ու Դուացիրիի ետ տուաւ կինք : Բայց ութ օր ետք , Մարզը նորէն գալով ըստաւ .

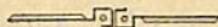
« - Տէ՛ր , կեանքս անտանելի է , առանձնութենէ կր նեղուիմ այդ արարածը քեզ գարճնելէս ի վեր : Անոր երգերուն ու պարերուն յիշատակը կը խոսվէ զիս . կը յիշեմնաեւ անոր ակնարկները :

Դուացիրի ժպտեցաւ եւ կինը Մարդուն վերադարձուց :

Երեք օր ետքը Մարդը վերստին եկաւ եւ ըստւ .

«—Տէ՛ր . չեմ զիտեր թէ ի՞նչպէս կ'ըլլայ այս . սակայն հիմակ ապահով եմ թէ «Կինս զոր ետուր ինձ» ինծի հաճոյք պատճառելէ աւելի ձանձրոյթ կը պատճառէ . կ'աղջամ Տէ՛ր, չնորհք ըրէ , ե՛տ առ զայն . . . » :

«Բայց Դուացիրի նեղանալով . է՛, երկան ըրիր . ըստւ . գնա՞ , զլխուդ ճարը աես : «—Բայց չեմ կրնար ապրիլ անոր հետ , աւելցուց Մարդը : — Բայց չպիտի կրնաս ապրիլ առանց անոր ալ , պատախանեց Դուացիրի : Ու մարդն սկսաւ հեծեծել այն ատեն , ըսելով . « Տէ՛ր Աստուա՛ծ , ի՞նչ զըժբախտութիւն ! Չեմ կրնար ապրիլ անոր հետ ! ու չեմ կրնար ապրիլ առանց անոր ! ! . . . »

ԱՐԱՆՑ ԲԱԺԻՆ

1. Անհնար է կանոնաւոր ընտանիք ունենալ եթէ այր եւ կին չեն ճանչնար իւրաքանչիւր իր զիրք , աստիճան եւ պարտաւորութիւն ամուսնական կենաց մէջ : Ուստի պէտք է այրը ըմբռնէ նախ թէ իր կին ի՞նչ է , ի՞նչո՞ւ համար է :

2. Կինը մարդուն ցանկութիւն յագեցունելու համար չէ , ինչպէս բազումք այսպէս կը համարին ամուսնական կեանք . որով այր եւ կին անբան անասնոց աստիճանին կը նըւաստանան :

3. Դարձեալ կինը այրին եւ ընտանեաց այլ անդամներուն սպասուհին , աղախինը չէ , որ կերակուր եփէ , հանդերձ լուայ , կարկութ ընէ . այսպէս նկատողն իր կինը գերի կը համարի :

4. Ապրուստ , հարստութիւն , փառք ու համբաւ ստանալու ալ միջոց չէ

կինը . այս է անոնց միակ նպատակ
որ դրա օժիտով կին կը փնտռեն .
կամ զօրաւոր գիտուն կին մը կու .
զեն որ աշխատելով դրամ շահի , կամ
թէ պատուաւոր ընտանիքի վերաբե-
րող մէկը կը փնտռեն , որպէս զի այն
համբաւին շնորհիւ յաջողութիւն
գտնեն :

5. Կինը այրին ընկերն է , Արարիչն
ասանկ որոշում տուաւ , երբ ամուս-
նութեան կարգադրութիւն հաստա-
տեց դրախտին մէջ . աղէկ չէ որ այր
առանձին ըլլայ , ըստ Աստուած ,
անոր ընկեր մը շինեմ , որ իրեն
յարմար ըլլայ :

6. Առանց կնոջ այրը թերի է բնա-
ւորութեամբ ու երջանկութեամբ .
ծնողքէ աւելի մեծ դեր կը կատարէ
նա մարդուն նկարագրին վրայ , ուս-
տի նոյն ձայն աստուածային կըսէ
թէ այր պիտի թողու հայր ու մայր
եւ յարի իր կնոջ :

7. Կինը այրին օգնականն է , ոչ
թէ տնական գործերդ տեսնելու հա-
մար միայն , այլ անձնական գործերդ

քեզ հետ կարգադրելու , բեռդ վեր-
ցրնելու , հոգերուդ եւ վիշտերուդ
մասնակցելու , մէկ խօսքով կեանքդ
զուարթ եւ երջանիկ ընելու համար :
եւ ո՛վ կրնայ ուրանալ կրօնի մասին
կնոջ կատարած գերը . բարեպաշտ կին
մը մեծ ազգեցութիւն ունի օգնելու
իր այրին որ զարգանայ առաքինու-
թեան մէջ օր քան զօր :

8. Ուստի այրին զիսաւոր պարտքն
է սէբէլ իր կին , բայց ոչ թէ ուրիշ
ընկերներ սիրելու նման , այլ յատուկ
սիրով , որ միայն իր կնոջ սեփինա-
կանեալ է . քանզի նա քու ոսկորդ ,
քու արիւնդ է եւ քու մարմինիդ մէկ
մասը կը կազմէ : Կինը սիրեւ ուրիշ
բան չէ այլ բուն իր անձ սիրել . ալ
խոհուն այր խրափի չէ կարօտ թէ
ի՞նչպէս պարտի սիրել իր կինը կամ ,
որ նոյն է , իր բուն անձը :

9. Այս սէր կը պարտաւորէ զայրն
պատուել իր կին , որպէս զի կինը
չկարծէ թէ ինք անսառուն , գերի ,
աղախին է համարուած :

10. Ընդհակառակն երբ կին հաս-

կընայ թէ այրին առջեւ արժէք ունի,
ու անոր համարումին արժանի է ե-
զած , յայնժամ ջանք եւ զոհողութիւն
չի պիտի զանայ սոյն պատւոյ եւ հա-
մարման արժանի հանդիսանալու :
Պիտի քաջալերուի եւ օր քան զօր քեզ
հաճելի ըլլալ ջանայ , եթէ ոչ կը թուլ-
նայ եւ կը յուսահատի եւ ո՛վ կը
տուժէ եւ կը վնասուի աւելի քան այր :

11. Բնաւ մի խորհիր թէ կինդ յար-
գելով նա գէշ կըլլայ , ըմբոստ եւ
ապստամբ . բանի տեղ չըրուած կի-
ներուն վիճակ ասոր ճիշդ հակառակ
ցոյց կու տայ . անհամաձայնութիւն ,
կոիւ , գժգորութիւն անպակաս կըլ-
լայ երբ կինը « ինչ որ ընեմ ոչինչ
պիտի համարուիմ »ը մտքէն դուրս
չհանէ :

12. Այրը թող չըսէ . թող կինս
կրթուի որ պատւոյ ու յարգանաց
արժանանայ . այս քու գործդ է . զիր
թագը զլուխը , որ զզայ թագուհի
ըլլալն ու այնպէս շարժի . պատուէ
կինդ , յարգէ , մեծարէ եւ նա այլ
եւս չի պիտի ըլլայ երկչոտ , թըշ-

ուառ , ամչկոտ , տիսմար , ապուչ ,
այլ վայելչութիւն պիտի հագնի ու
պահելով իր պարկեշտ ընթացք քեզի
ընտիր մի ընկեր ու օգնական պիտի
ըլլայ :

13. Այրը նաեւ կարեկից պէտք է
ըլլայ կնոջ . թեթեւցուր անոր բեռ ,
որ քուկինէդ միշտ ծանր է եւ պիտի
ըլլայ ի՞նչ որ ընես , կինը ունի մարմ-
նաւոր , մտաւոր վիշտեր , որ զու-
չես զգար . հիւանդ զաւակը զիշեր
ցերեկ խնամողը կինն է , մեծ ու
սքանչելի անձնութիւնամբ , կը մաշի
անոնց համար , եւ երբ մեռնի զա-
ւակ , ամիսներ , տարիներ սուգ կընէ :

14. Կնոջդ հետ պէտք չէ այնպէս
վարուիս . խօսիս , ինչպէս ուրիշ
մարդոց հետ : կինը այր չէ . երկաթ
կը զիմանայ հարուածի , բայց ապա-
կին կը փշրի : Դու չես վնասուիր
շատ յոգնելէ , բայց կնոջ չափազանց
յոգնութիւնն ոչ թէ իրեն . այլ եւ
զաւակացդ ու քեզի վնաս կրլայ ,
եւ եթէ մեռնի խորհէ ի՞նչ կըլլայ
հետեւանք :

15. Երբ խանութէդ տուն կուղաս երեկոյին, խոժոռ զէմքով հրամաններ մի տար . խորհէ որ կինդ առաւոտէ մինչեւ երեկոյ ոտքի վրայ աշխատեր, յոգներ, նեղուեր է, օգնէ կնոջ, երբ նա սեղան կը պատրաստէ, տղայոց հոգ տանելով, կամ երբ գիշերը տղան կուլայ . միմեանց բեռ տանել քրիստոնէական պարտաւորութիւն է, ո՞րքան աւելի այր եւ կնոջ մէջ այսպէս պարտի ըլլալ . Կանացի գործեր ըրէ չենք ըսեր, այս ամօթ է այրին, միայն թէ պարտիս օգնել, երբ հարկ ըլլայ, երբ կինդ չէ կարող երկու, երեք գործ միեւ նոյն ատեն կատարել, որպէսզի զու չգոռաս եւ չյանդիմանես :

16. Երբ տուն մը պիտի վարձես կամ շինես, կնոջ հանգստութիւն նկատողութեան առ. թո՛ղ նա եւս ունենայ իր ձայն այս որոշման մէջ, Վեր, վար վաղողն կինն է, ուստի աւելի նա պէտք է որոշէ տան յարմարութիւնն քան թէ այր :

17. Կինդ աղան եւ կծծի շահամու

լութեամբ զբամին զոհ մի ըներ. Փոքրինչ զբամ յատկացուր անոր, օգնական մը գտնելու երբ հարկ է, փոխանակ զանի չափազանց աշխատանաց եւ յոգնութեան ենթարկելու, զբամ ո՞ւսկից գտնեմ մի ըսեր . անձնական հաճոյիցդ համար ծախսուած զբամէդ մէկ փոքր մասը կը բաւէ եթէ կտուելու ըլլաս : Ամօթ է, անգթութիւն եւ մեղք բոլոր գործ կնոջ կը նակ բեռցնել եւ զայն պատասխանաւու բանել :

18. Խորհէ որ օրական աշխատութիւնդ, ո՞րքան ալ ծանր ըլլայ, կաւարտի, եւ, գործիքներդ մէկ կողմնեաելով, կը հանգչիս . յաջորդ օրն նորէն սկսելու համար . բայց կինը այդպէս չէ, անօր համար հանգչելու որոշ ժամանակ չկայ . եւ երբ տան բոլոր անդամներ քնով կը կազզութիւն, նա չատ անգամ կը պարտաւորի քաղցր քնոյ մէջէն զարթնուլ եւ այս եւ այն խնամել :

19. Մի նախատէր կինդ անոր ագիտութեան համար, օգնէ որ ելլէ այդ

վիճակէն :

20. Իրաւունք չունիս արհամարհական , կծու , գառն , խօսքերով ծաղրել կինդ . նորա միխթարիչ որ ես : Խորհէ որ սիրելի ծնողք , եղբայրներ , քոյրեր , ազգականներ , թողլով բոլորովին անձանօթ անձի մը նուրիբեր է զանձն , կը յիշէ իր նախկին քաղցր վիճակ մանկական , այրն է որ իր քաղցրութեամբ մուցնել պիտի տայ դայս ամէն : Ի՞նչ կըլլայ ան կնոջ վիճակ , երբ շարունակ առանց կարեկցութեան , եւ երջանկութեան ճաշակի , կանցունէ օրերը ամուսնական յարկին տակ . յիրաւի այս վիճակի մէջ եղող կին չէ այլ ինչ քան աքսորեալ մը , տարագրեալ մը :

21. Այրը պէտք է հրաժարի կամակորութենէ . իշխել՝ տիրապետել չնշանակէր , ասոր ալ անուշ կերպը կայ . երկու կամք կայ տան մէջ , այրին եւ կնոջը , ասոնք անհնար է որ ամէն տաեն եւ ամէն բանի մէջ համաձայնին , ուստի կամ երկուքէն մէկը կիշխէ , միմեանց զիջում կընեն

եւ կամ շարունակ կոխւ կըլլայ : Զիջանելը լաւ է , բայց միշտ զիջանել ալ վնասակար : Երբորզը , կոռուիլը , կաւրէ սէր եւ խաղաղութիւն : Էն լաւն է փոխադարձ զիջում . միշտ խորհելու ևնք իէ գուցէ մեր ընկեր իրաւունք ունի . խղճի չզպչող բանի մէջ զիջանելն իմաստութիւն է . փոքր ինչ անձնուրացութիւն շատ քաղցր պառզներ կը բերէ :

22. Վիճարանութենէ զգուշանալ պէտք է : Կը լսենք այր եւ կնոջ պօռում գոչում . կարծես զիրար պիտի սպաննեն , եւ պատճառ ոչինչ բան մէ , զօր օրինակ . մին պայտի երթալ կուզէ , միւսը ոչ , մին կը պնդէ թէ կանանչ է , միւսը կապոյտ : Կնոջդէ հետ բնաւ չվիճարանիլ քեզի օրէնքը ըրէ :

23. Ի՞նչ օգուտ կայ վիճելու մէջ . հնա՞ր է այս միջոցով համոզում կամ . խօստավանութիւն յառաջ բերել : Եթէ համոզել է նպատակդ , մեղմութեամբ խօսէ : Անուշ լեզուն օձն իսկ կը հանգարտեցունէ կըսէ տուածը :

24. Նաեւ վիճաբանիլ սիսալ սկըզբունք է , քանզի անով համաձայնութիւն , ներդաշնակութիւն կաւրուի եւ դառնութիւն կը ափրէ : Մի վառերայս կրակ , մէկ կայծ բոլոր տունդ կը փառկցունէ :

25. Ներողամիա եզիր . ոչ ոք կատարեալ է . կնոջմէգ կատարելութիւն մի պահանջէր . ներողամիաներն սովորաբար քիչ հանցանք ունին , ներել չուզողն է որ էն մեծ յանցաւորն է : Այլոց ներել քրիստոնէի պարաք է . որքան աւելի անոր որ «սակարէս ոսկոր եւ մարմինէս մարմին կը սեպուի : Զենք ըսեր թէ յանցանաց աչք գոցելու է , ոչ , սա կըսենք որ կնոջդ հետիր դատաւոր վարուելու չես : — Վերի 25 հրահանգներն զործադրող այր շուտ պիտի աեսնէ որ իր կին զրեթէ կը պաշաէ իր այր , սէր պիտի ածի իտան , փոքրիկ դրախտ մը պիտի ըլլայ ձեր ամուսնական յարկ :

ԾՆՈՂԱՑ ԲԱԺԻՆ

1. Հայր եւ մայր — երկու սրբազն անուններ , երկու վեհ կոչում , բարձր պաշտօն , գերազանց զիրք . այս լաւ ըմբռնել առաջին պարտաւորութիւն է ծնողաց :

2. Եթէ ըսուեր ծնողաց թէ իրենց զաւակներ արքայական պալատ մ'ընդունուելու համար պիտի պատրաստէին , քանի՞ փութեստ զգուշութեամբ զանոնք պիտի կրթէին . արդ իւրաքանչիւր ծնող պարտի խորհիլ թէ , իրեն ինամոց յանձնուած աղայք մը թագաւորաց թագաւորին երկնային պալատը ընդունուելու համար պարտին պատրաստել : Ռւսափի ի՞նչ պարտին ընել :

3. Առաջին եւ կարեւոր պայմանն է որ ծնողք իրենք յարմար ըլլալու են այսպիսի կրթութիւն տալ իրենց զաւակաց : Ծնողք պարտին ըլլալ

Աստուծոյ զաւակներ, ճշմարիտ քրիստոնեաներ, եւ քրիտանէական առաքինութեամբ օժանեալ, ապա թէ ոչ անյարմար են ճշմարիտ կրթութիւն տալ իրենց զաւակաց :

4. Ապա պարախն նկատել իրենց զաւակներ իրրեւ իրենց մեծագոյն դանձ : Աստուած ուրիշին հարստութիւն կուտայ, բայց ինձ զաւակներ, ըստ օր մը, բազում զաւակաց աէր չքաւոր մի հայր : Շատ չանցաւ եւ աղայք մի առ մի մեռան, մարզը միաց անզաւակ : Յայնժամ զզաց ցաւօք որ տղայք «Տէրոջ ժառանգութիւն» են եւ աւելի քան ո՛ եւ է հարստութիւն :

5. Տղայքդ բեռ մի համարիր : — Զանք մեծ կընեն ոմանք ազատիլ անոնցմէ . զանոնք դպրոց կը խրկեն, միայն անոնցմէ ազատելու համար : այո՛, պիտի ծախէին, եթէ մեծ գումար մը արուէր : Ի՞նչպէս կընան կրթել զայնո, որաց արժէք գեռ չեն հասկցած : Մրահին մէջ ննջող մանկիկը, թոթով լեզով չարախօսող եւ

աստ անդ թաւալզլոր վազվզող տղեկը, յիրաւի ոչ թէ բեռ են, այլ քուրեսդ վերցունելու համար աստուածային միջոցներ :

6. Զաւակք բեռ համարողք վասնզի մէջ են ոճիրներուն էն ահռելին գործելու : զաւակն զեռ չծնած մեռցնելով : Զենք երկարաբաներ այս կէտին վրայ, սա՛ յայտնի է սակայն որ այսպիսիք այսպիսի փորձեր ընելով անձերնին կը վնասեն եւ իրենց ահռելի մահուան պատճառ կըլլան :

7. Պէտք չէ նաեւ ծնողք իրենց զաւակաց չափազանց յարգ տալով ուրիշներուն զաւակաց ծուռ նային : այսնուաստ բան է, եւ խռովութեանց պատճառ կըլլայ : այս է պատճառ որ ոմանք կուզեն որ զպրոցին մէջ իրենց տղայք մասնաւորնկատողութեան առնուին, լիորհէ որ ուրիշին զաւակն ալ գուման մէջ իր ծնողաց եւ ոչ թէ միայն քուկինդ քեզի :

8. Մանաւանդ մեծ չարիքներ կը ծագին երբ մայր կամ հայր մեռնելով կրկնամուանութիւն կըլլայ : «խորթ»

հայր կամ մայրը «խորիթ» եղբայր կամ քոյր եթէ փորձուին աշասութիւններ ընել , մեծ չարիք կը ծագի . այսպիսիք մեծ իմաստութեան են կարօտ , որ ընտանիք երջանիկ մնայ :

9. Ծնողք պարտին իրենց զաւակներ իրենց էն մեծ խնամքին առարկայ ընել : Այս խիստ ծանրակշիռ գործ է . ի՞նչ օգուտ մեռեալ մը փառաւոր հանգերձներով հագուեցնել . անկենդան , անզգայ զիակ մէ նա եւ այնպէս կը մնայ , հանդերձ տարբերութիւն չըներ . նոյնպէս ի՞նչ շահ տղան կըրթութեամբ եւ գաստիարակութեամբ զարգարել եթէ անոր հոգին , նկարագիրը , մեռեալ , անկեալ վիճակի մէջ կը գտնուի :

10. Ուստի ծնողաց զլխաւոր պարտքըն է իրենց աղայոց բարոյական կըրթութիւն տալ . ի մանկութենէ ջանալ , առանց ջանք ու ճիգ խնայելու որ տղայք սիրեն իրենց եկեղեցին . իրենց Արարիչը մանկութեան օրերէն սկսեալ յիշեն . յիշելով որ իմաստութեան , կըթութեան , գաստիարակու-

թեան — մէկ խօսքով ճշմարիտ մարդը ըլլալու սկզբնաւորութիւնը , քերականը , «Երկիւղ Տեառն» է :

11. Ծնողք կը սխալին խորհելով թէ այս պարտաւորութիւն միանգամ ընդ միշտ կատարած կըլլան զաւակը մկրաել տալով . է՞ն . այսպէս կը խորհին անոնց մարմնոյն նկատմամբ . ոչ . մեծ հոգ պէտք է տանիլ որ մարմնոյն ո՛ եւ է վեաս չնամնի . ցուրտէ , կրակէ , ջուրէ , վասնգաւոր առարկաներէ , վեասակար կերակուրներէ զգուշացնել եւ զիշեր ու ցորեկ զրեթէ ամէն բոպէ պէտք է հսկել մարմնոյն վրայ :

12. Սակայն այս մարմնական հոգ եւ խնամ ծնողական պարտաւորութեան մի փոքր մասն է միայն . Տղան միտք ալ ունի . անոր ձեւ մը տալը ծնողաց մեծ իմաստութենէն է կախեալ , որպէս զի ծուռ , տգեղ , սխալ խորհուրդներով չեցուի միտքը . պէտք է հսկել որ ուսուցիչներ , գաստիարակներ , հաւատարիմ ու կարող անձինք ըլլան : Ասոնք բոլորը մեծ արթ-

նութիւն , փոյթ եւ հոգածութիւն կը պահանջեն :

13. Սակայն ծնողական պարտականութեանց ցանկ ասովլ ալ չգոցուիր . զաւակի հոգի մ'ալ ունի , եւ ասոր կրթութիւնը միւս երկուքէն շատ աւելի ծանր , եւ դժուարին է : Ծնողական սէրը հոս փորձի կը տըրուի . եթէ կայ այս սէր , յայնժամ ծնողք իրենց ամէն հաճոյք զոհելով՝ զաւկին քովլ կը հսկեն արթնութեամբ մինչեւ մեծնայ :

14. Ուստի ծնողաց գործ խաղալիկ չէ . խիստ ծանր է , մարմին , միտք եւ հոգի ի միասին կրթել , զասախարակել , այնպէս որ առողջ մարմնոյ մէջ բնակի մի առողջ միտք եւ մի առողջ հոգի : Համբերութեան , յարատեւութեան , եւ մանաւանդ ասուածային օգնութեան են կարօտ ծընողք այս պաշտօնի զլուխ կենալու համար :

«Մայրս , կըսէ իտու արյա , չորս որբերով այրի մնաց : Օր մը անհնազանդ գանուեցանք եղբայրներէս եր-

կուքն ու ես . մայրս գաւազան մ'առաւ եւ չողացուց ճռճեց վրանիս . կոնակնիս խոնարհեցուցինք , բայց փոթորիկը չանցաւ . տեսանք որ մայրերնիս յանկարծ մէկ կողմնեաց խարազանն ու մրմնջեց .

— Ոչ , այսօր չէ քանի որ բարկացած եմ :

Երկրորդ օրն անցաւ առանց որ եւ է արգելքի . ափերնիս կը չփէինք , կարծելով թէ ամէն բան մոռցուած է : Զարաշար կը սխալէինք : Երրորդ օրը զեռ անկողինն էինք , երբ մայրերնիս սոսկալի գաւազանն ի ձեսին՝ ննջանենեակնիս մտաւ ըսելով .

— Երէկ ալ զեռ բարկացած էի , բայց այսօր այլեւս բարկութիւն չէ մնացած վրաս , այսօր կրնամ օգտակարապէս ուղղութեան բերել . օ՞ն ուրումն , տեղերնէդ ելէք : Եւ լաւ ծնծ մը կերանք : Մայրս որդւոցը վրայ ունեցած իշխանութիւնը մարգաց վրայ ալ կը պահէր : Կիրակի իրիկուան մը զէմ անդրանիկ եղբայրս հրաման , թոյլառութիւն խնդրէր էր մայրէս քանի

մը անսպիւտ ընկերներով ժամի մը
չափ տունէն գուրս զբօսանքի երթա-
լու : Մայրս մերժեց . հաճութիւն
չտուաւ :

—Հրաման տաս չտաս , այսպէս
կամ այնպէս պիտի երթամ , լսու
եղբայրս ցասկոտ ու տհած : Սակայն
առանց պնդելու գնաց անկողին մտաւ,
Երկրորդ առառուն , արթնցած առեն
անկողնին մօտ աթոռակի մը վրայ
գտաւ երկու շապիկ եւ իր հանդեր-
ձանքը :

—Ինչ է այս , հարցուց :

—Ի՞նչ պիտի ըլլայ . քու ծրարդ է ,
ուրիշ տեղ մը գնա , քանի որ այլեւս
հանդիստ ու լաւ ես , չես ուզեր մնալ
հոս :

—Սակայն . . . .

—Բայց , սակայն չկայ :

Վճռական եւ հատու էր մայրենի
խօսքը . ծրարը կապեց տիրութեամբ
եղբայրս եւ եկաւ մնաս բարեաւ ըսել
մեզի : Ողջերթի ուզեկցութիւն ընե-
լու ելանք :

—Տեղերնիդ նստեցէ՛ք , ըսաւ մայ-

րերնիս . մինչեւ գուռն անգամ հրա-
ման չունիմ որ երթաք :

Ո՛չ ոք տեղէն երերաց . բայց ամէ-
նուս ալ սիրաը ելած էր :

Իրիկուան ժամը իննին , աղօթքի
ատեն վերագարձաւ եղբայրնիս . բայց
եւ ոչ մէկերնիս խօսք մը չնետեցինք:
Երկրորդ առառուն ալ նոյնպէս իր թէ
ո՛չ ոք հոգ չտարաւ եւ ուշագրութեան
առաւ անոր ներկայութիւնը : Ամէնքս
ալ անտառը զացինք մէն միայնակ
թողլով զանի կրակարանին քով .
զլուին ափերուն մէջ :

Երկրորդ օրը՝ երբ մայրերնիս ամէն
մէկերնուս օրուան գործ կը բաժնէր,
կը սահմանէր , եղբայրս համարձակե-
ցաւ փորձել ու ըստաւ . Հապա հ՞ս ,
ինձ բան մը չե՞ս յանձնարարեր :

—Երբ որ հնազանդիս , այն ատեն,
քեզ ալ բան մը կը յանձնարարուի :

—Մա՛յր , կ'երդնում հնազանդիլ :

—Միշտ :

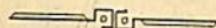
—Այո՛ , միշտ :

—Առանց վիճաբանելո՞ւ :

—Այո՛ առանց խծբծելու , վիճելու :

Գնա՛ տեղդ նստիր ուրեմն :
Եւ եղայրս 22 տարեկան էր երբ
տեղի ունեցաւ այս դէպքը , որ մի-
եւնոյնը պիտի ըլլար՝ եթէ 30 տարե-
կան ալ եղած ըլլար :

Սրդի ժամանակի չափազանց զիւ-
րազգածութիւնն անշուշտ բարձրագոչ
աղազակ մը պիտի բառնայ հանդէպ
մօր մը այս վարմունքին իր զաւակաց
նկատմամբ , վարմունք մը սակայն՝
որ իր լաւագոյն կողմերն ունի , եթէ
դատինք այսպիսի կրթութեան մը յօ-
րինած ու յառաջ բերած մարդիկներէ :

ՕՐԻՈՐԴԱՅ ԲԱԺԻՆ

Հազիւ կը պատահի որ գեղեցիկ
կին մը նաեւ արտասովոր դաստիա-
րակութեամբ օժտեալ ըլլայ . քանզի
անոնք ունայնամիտ ու թեթեւաբա-
րոյ ըլլալով մտքի ու սրտի մշակու-
թեան այնքան կարեւորութիւն չեն

տար , որքան մարմնոյ գեղեցկու-
թեան :

Գեղեցկութիւն արհամարհել մըտ-
քերնուս չանցնիր , սակայն սա ստոր-
նագոյն է բազգասամամբ ուրիշ կա-
նացի յատկութեանց : Գեղեցիկ կինը
բնութեան ամենավսեմ արտազրու-
թիւնն է . անէծք , չարիք մը կըլլայ
սակայն գեղեցկութիւն , եթէ անոր
հետ գուռզութիւն , ունայնամտու-
թիւն , ազիտութիւն եւ հպարտու-
թիւն կընկերանայ :

Ուսափ նա որ լոկ գեղեցկութենէ
հրապուրուելով ամուսին կընարէ , շատ
յիմար գործ մը կը տեսնէ , եւ ան-
հաշուելի թշուառութեանց կենթար-
կէ իր ընտանեկան կեսնք :

Գեղանի աղջիկը ծաղկախտէ րըս-
նուեցաւ , սկսան ոզբալ մայր ու աղ-
ջիկ . չէ թէ կենաց ի վտանգի ըլլա-
լուն համար , այլ քանզի օրիորդին
գեղեցկութիւն պիտի աւրուեր այդ

ախտով : Այս՝ հովը կը փչէ եւ ծազիկը կը թառամի , կը չորնայ , Ուստի գեղեցկութիւն երկրորդուկան տեղ պէտք է բռնէ միւս աւելի կարեւոր եւ կենսական կանացի յատկութեանց քով :

Հայր մը ունէր մանչ մը եւ աղջիկ մը . մանչը շատ գեղեցիկ , աղջիկը խիստ տգեղ . Նախանձ մատաւ աղջկան սրտին մէջ . հայրը կանչեց երկուքը ու սապէս խօսեցաւ . Ամէն օր հայելին նայեցէք . դուն , աղա՛ս , որպէսզի գեղեցիկ դէմքդ վատ զործքերով չագեղցունես եւ , դու , աղջկս , որպէսզի առաքինի , համեստ վարքովդ ծածկես դէմքիդ տգեղութիւն :

Դէմքի գեղեցկութիւն ինքնին արժէք չունի , եթէ կը պակսի սրտի ազնուութիւն եւ հոգիի գեղեցկութիւն . թող սիրտդ գեղեցիկ ըլլայ . այն է կարեւոր :

Այս՝ սրտի ազնուութիւն , հոգիի գեղեցկութիւն , թանկագին գոհարներէ եւ արդուզարդէ եւ հրապուրիչ գեղեցկութենէ աւելի թանկագին է . ամէն աղջիկ պէտք է ասով օֆտուի . գեղեցիկ հոգիին բարեգործութեան ողին է որով անձնուրացութեան եւ աշխատութեան կը մզէ զկին . գեղեցիկ հոգին կինը զթութեան հրեշտակ կընէ :

Հառւարտ մարդասէրը առաջարկեց իր կնոջ որ իր զուարճութեանց համար զումար մը գործածէ . Կինը պատասխանեց . Ա՛խ , ատով աղքատ րնատանիքի մը աղւորիկ անակ մը կրնայ շինուիլ : Այնպէս ալ ըրաւ . Ահա գեղեցիկ կին մը :

Տիտոս Հռոմայեցին կորսուած կը սեպէր ա՛յն օրը զոր առանց բարեգործելու անցուցած էր . այս պէտք է ըլլայ գեղեցիկ հոգիի տէր կնոջ մը ամենաթանկագին զարդ :

Հոգին անջնջելի , անմահ է . այս-
պէս նաեւ ըլլալու է հոգիին զարդը .
ոսկի , արծաթ , աղամանգ , յակինթ ,
մարգարիտ , բենէզ եւ ծիրանի , փե-
տուր եւ ծաղիկ — կրնա՞ն առոնք
զարդարել հոգին . ո՞չ . հոգին ուրիշ
զարդ ունի , եթէ ոչ մերկ եւ խայ-
տառակ կըլլայ :

Խիստ գեղանի կինը որ սքանչաց-
ման եւ նախանձու առարկայ է ե-
ղած , շատ չանցնիր կը թառամի , կը
խամրի , կը մեռնի , կը փատի ու ափ
մը հոգի կը փոխուի . ո՞ւր է հիմա իր
գեղեցկութիւն հրապուրիչ , պճնեալ
մարմին — ոչնչացաւ նա . իսկ ա'յն
կին , որ փոխան միայն իր արտաքին
պատեան — կաւէ տուն — զարդարե-
լու եւ գեղեցկացնելու , աւելի ուշա-
դրութիւն ըրաւ իր ներքին անձին ,
հոգիին , գեղեցկացման . թէեւ անոր
ալ մարմին փոտեցաւ հոգին մէջ զըր-
ուելով , սակայն իր գեղեցիկ հոգին
թողուց գեղեցիկ արդիւնք անմոռա-
նալի . անջնջելի կերպով պատմու-

թեան էջերուն իւ մարդկութեան
սրտերուն վրայ քանդակուած : Զանք
ըրէք գեղեցիկ հոգի ստանալ :

Օրիորդներ պարախին սակայն ան-
ձերնուն ինամ տանիլ . առողջ միտք
առողջ մարմնոյ մէջ . միտք ու մար-
մին այնքան կախում ունին իրարմէ ,
որ երբ մէկը հիւանդանոյ միւսին
գործունէութիւն կը խանգարի . մինչ
մէկին քաջառողջութիւն միւսին գոր-
ծունէութեան կը նպաստէ :

Ուսեալ աղջիկներ մարմնոյ կալ-
մութիւն լաւ զիտեն . սսկորներ ,
սիրտ , թոք , ստամոքս , արեան շրբ-
ջան , չնչառութիւն եւն . իրենց ծա-
նօթ են եւ կրնան նկարագրել . սա-
կայն չեն զիտեր , կամ լաւ եւս է
ըսկ , հոգ չեն ատանիր թէ անոնց
ի՞նչպէս ինամ տանելու են :

Այսպէս կը մեղանչեն իրենց առող-
ջութեան դէմ եւ ամօթի զգացում
չեն ունենար երբ զայն կործանելու

յանցանքի մէջ զանուին . քանզի սովորութիւն է եղած եւ ամէն օրիորդ կընէ :

Մտաւոր եւ այլ աշխատութիւն չէ որ աղջկանց վատառողջութեան պատճառ կըլլայ , այլ անոնց սնունդը . հագուստը եւ չնչած օդը . պէտք է բաւականաչափ սնունդ եւ մաքուր ոդ , առողջապահութեան հակառակ եղող ճօքան , քօրսէն , բարձր կրունկով կօշիկ . թղթախաղի սեղանին վրայ ժամերով ծովլ — ասոնք են վատառողջութեան պատճառներ եւ չէ թէ աշխատութեան :

Ծնողք կը կարծեն թէ իրենց աղջիկներ հիւանդութեանց աւելի ենթակայ պարտին ըլլալ , քան մանչերն . մեծ սիսալ մ'է այս . հարկաւեթէ աղջիկներ օրն ի բուն , չորս պատերուն մէջ բանտարկուած մնան , մաքուր օդէ , լոյսէ եւ մարզանքէ զրկուած , հիւանդ պիտի ըլլան . տուր սակայն անոնց ալ մանչերուն վայե-

լած մաքուր օդն , մաքուր ուտեստ եւ մարմնամարզ , եւ աղջիկը , նման մանչուն , կայտառ կըլլայ եւ քաջառողջ : Մանաւանդ բացօթեաներ , « օդափոխութիւն » յոյժ կը նպաստեն օրիորդաց քաջառողջութեան եւ կայտառութեան :

Արդ ուսումը չէ որ աղջկանց առողջութիւն կը խանգարէ . այլ վերոյիշեալ զեղծումներ են պատճառ անոնց տկարութեան . սակայն երբ փառամոլ ծնողք ստիպեն որ աղջիկներ 17-18 տարեկան չեղած զպոսցին ընթացք աւարտեն , շատ մը լեզուներ , զիտութիւններ եւ ձեռարուեսաններ սորվելով 3-4 տարուան միջոցին , ան ատեն զարմանալի պիտի ըլլար եթէ աղջիկներ քաջառողջ մնային . զուցէ մանչեր , այս ստիպման ենթարկուելով , աւելի տկար պիտի ըլլային :

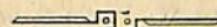
Անզլիացիք կըսեն , լաւագոյն է ճաշէս զրկուիլ , քան առօրեայ բացօթեայ պտոյաէս . ուստի , մանուկ հա-

սակէն սկսեալ , տղայք բացօթեայ շարժումներու կը վարժեցուննն , մինչեւ որ այս կենսական պէտք մը զառնայ անոնց համար . ինչ կարեւորութիւն որ ունի , անդլիացի աղօւ եւ աղջկան մը . կերակուր , նոյն կարեւորութիւն ունի բացօթեայ առօրեայ մարզանք :

Ուրիշ յիմար գաղափար մ'ալ սա է որ ծնողք կը կարծեն թէ աղջիկներ փափուկ իսկ մանչեր կոչա մեծնալուն թէ կերակուրի , թէ հագուստի եւ թէ մարզանքի մասին . Քաջառողջ մանչը հագուեցուր , կերակրէ եւ աշխացուր աղջկան նման փափուկ կերպով եւ 6 ամիս չանցած տղան ակար , վատոյժ եւ թշուառ արարած մը կըլլայ . Ընդհակառակն մանչերուն վերապահած կոչտ կոչած հագուստ , կերակուր եւ մարզանք փորձէ աղջրկանդ վրայ , թող խաղայ , ցատկէ բացօդեայ աեղեր , ուտէ , խմէ , զօրաւոր կերակուր , առողջ ըմպելիք եւ քիչ ատենէն աղջիկդ նոր կեանք եւ

կերպարանք կը ստանայ :

Քունն ալ մարմնոյ եւ մտաց զարգացման յոյժ նպաստաւոր է . չափահասք 8 իսկ գեռահասք 9-10 ժամ քնոյ պէտք ունին . քաջառողջ ըլլալ ուզող աղջիկներ պարախն զայն նկատողութեան առնել : Գիշերուան խաղերու նույիրեալ ժամեր կեանքէն տարիներ կը պակսեցուննն . քնոյ յատկացեալ յամերէն գողնալուն տուգանքն այս է :

ԵՐԻՐԱՍԱՐԴԱՑ ԲԱԺԻՆ

Կուզե՞ս երջանիկ կեանք վարել — . ճանչցիր Աստուծոյ պարզեւած բարիքներուն արժէքը , գործածէ զայնս պարզեւողին կամաց համեմատ եւ պէտք եղածովն գոհ եղիր :

Մէկը ըսաւ Յոյն իմաստանէրի մը .

Ի՞նչ լաւ է փափաքածն ունենալ : Լաւ ագոյն եւս է , ըստու իմաստասէր , ունեցածովն դոհ ըլլալ : Ո՞րքան բազմանան փափաք , ա'յնքան աճին կարօտութիւնք , եւ ո՞րքան աճին կարօտութիւնք , ա'յնքան աճին թշուառութիւնք . ուստի ունեցածովն դոհնանալ , բաւականանալ — այս է երջանկութիւն :

Երեք հոգի գանձ կը գտնեն . կրրուսիրագոյնը քաղաք կը խրկին որ ուտելիք զնէ , սա կը խորհի միւս երկուքին բաժնին տիրանալ , ուստի կերակուրին մէջ թոյն կը խառնէ . Նոյն ագան խորհուրդ միւս երկուքին ալ սիրտ կը զբաւէ եւ կօրոշեն ընկերնին սպաննել եւ տիրանալ անոր բաժնին : Այսպէս ալ կընեն եւ յետոյ կուտեն անոր բերած կերակուր եւ — երկուքն ալ մեռնին : Ուստի ըսենք իմաստունին հետ , զսպենք ցանկութիւն , ազան , անյագ բաղձանք եւ կրլանք երջանիկ որքան ննար է յաշխարհի Հոս կը կայանայ ճշմարիտ հարստութիւն եւ չէ թէ ստացուածի յաւելում :

Կըսեն թէ աշխարհի մէջ չկայ երջանկութիւն . պարապ խօսք . գոհունակութիւն եղած տեղ երջանկութիւն կայցելէ եւ հոն կը մնայ ցորչափ գոհունակութիւն կայ եւ մնայ : Երջանկութիւն եւ գոհունակութիւն միշտ ձեռք ձեռքի տուած կը շրջին եւ կենան : Եւ ի՞նչ են աշխարհի զանձեր , որոնց պատճառաւ ա'յնքան թշուառ կրլանք եւ զայլս մեր հետ թշուառ կընենք , կը նմանինք տղուն որ մեզուին զմայլած , հեւ ի հեւ ետեւէն կիյնայ եւ զայն բռնածին պէս կը խայթուի :

Յունաց հեթանոս փիլիսոփաներ իսկ առաջին տեղը կուտան առաքինութեան , երկորդը քաջառողջութեան , երրորդը զուարճութեան իսկ էն վերջինը հարստութեան : Այս վերջին ան ատեն նրջանիկ կընէ մնզ երբնկատենք զայն պարզեւ աստուածային եւ զմեղ անտեսներ . եւ գործածենք զայն ինչպէս կամի պարզեւողն , այսինքն բարեգործել . այս պարտականութեան կատարում կընէ մնզ եր-

ջանիկ եւ ոչ թէ ոսկիի զանգուածներ :

Փոխանակ բարեգործելու շռայլութեամբ կը վատնեն հարստութիւն , կոչունքներ , մնածածախ հարսանիք , պարանանդէս , ցայգահանդէս , բազմածախ , ասողջութիւն խանգարող արգուզարդ , եւալին . ասոնք մոլութիւններ են եւ մոլին չկրնար ըլլալ երջանիկ : Մէկ մոլութիւն երկու զաւակաց տարեկան ծախքին հաւասար կարմէ . ա'լ խօրհէ թէ ո'րքան թրշուառներ երջանիկ կրնան ըլլալ երբ վերջ գանեն այս անօգուտ շռայլութիւնք : Կը սխալիք երբ ըսէք թէ ձեր ստացուածքին տէրն ըլլալով ազատ էք զայն գործածել ինչպէս կամիք , անտես էք , ընդունիք թէ ոչ , եւ օր մը պիտի լսէք սաւ ահաւոր ձայն . ա'լ չես կրնար անտես ըլլալ , եկ , եւ անտեսութեանդ հաշիւ տուր:

Ոչ թէ շռայլութիւն այլ ծախուց մէջ խնայողութիւն իմաստութիւն է . խնայել՝ բարեգործել կարենալու համար : Միշտ աւելորդ , անհրաժեշտ

պէտք չեղած ծախսքէն զգուշանալ իմաստութիւն է : Ի՞նչպէս հարստացար , հարցուց տղան հօրը : Վառուած ճրագներուն մէկը մարելով , քանզի մէկ հատին լոյս կը բաւէր , պատասխանեց հայրը :

Հիւրեր մեծարելու համար փոքր ինչ կրնանք ծախսքերնիս աւելցունել , սակայն առանց շռայլութեան սահմանէն ներս մտնելու : Սոկրատ հիւրերուն մեծամեծ պատարաստութիւն չեր ըներ . երբ պատճառն հարցուցին ըստաւ . « Եթէ հիւրերս պարկեշտ մարդիկ են , այս կը բաւէ . իսկ եթէ չեն , այս իսկ շատ է անոնց համար :

Ժամանակը գանձերուն մեծագոյնն է . ուստի զայն եւս վատնել շռայլութիւն է , մոլութիւն , ծուլութիւն է . այս ժանգ մ'է որ կապականէ աղնիւ ձիրքեր , կը ջնջէ առաքինութեան սերմեր եւ ծնունդ կու տայշատ մ'ուրիշ մոլութեանց :

Ծուլութեան դարմանն է զբաղում . սակայն չափազանց զբաղում ալ մոլութեան կարգ կանցնի , զի հալ ու

մաշ կընէ մարմին եւ միտք ու հոգի կր հիւծի . Աղեղ միշտ յարուած եւ ձիդ պահելով կը կորսնցունէ առաջականութիւն եւ բանի մը չի զար . Ապագան միշտ աչաց առջեւ բըռնողն անկարելի է որ ծոյլ ու անգործ կենայ ,

Զբօսանք . խաղ , զուարճութիւն — այս է ծոյլին փափաք . կոսպառէ ժամանակ քնով , մինչ «հօթն ժամք ի քուն , բաւ հն ամէնուն» . ասոր համար ծոյն կրլլոյ վատառողջ ,

Բնութեան Հեղինակ քնոյ համար դիշերն է սահմանած . ի՞նչ կրլլայ անոնց վիճակ , որք քնոյ յատկացեալ ժամեր վատանելով անառակութեան վայրեր եւ կանանչ սեղանին շուրջ . արշալոյսին անկողին կը փնտռեն . կը կրկնենք , Աստուծոյ տուած ամէն բարիք եթէ գործածենք ճիշդէս նա նոպատակած է , յայնժամ կրլլանք առողջ , յաջողակ եւ երջանիկ : Սակայն ծուլութիւն եւ անզբազութիւն ի վերջոյ կառաջնորդէ հեշտութեան յորձանքը , ուր անզամ մ'իյնող հա-

զիւ կազաաի : Նա կուաէ մարմնոյ զօրութիւն . կը սպառէ կենսական հիւթ , կը խանգարէ միտք , կը թունաւորէ հոգին . աւերում ընտանեաց , փօխանցիկ , զազիր ախաեր , ոճիրներ , եղեռնագործութիւնք , դառն կեանք , կանխահաս մահ — ասոնք են նորա պտուղներ : Խրատ , յորդոր , ճիգ եւ ջանք ի զուր չուայլուեցան . ի վերջոյ հայրը առաջնորդեց իր անկետ , խոր անկեալ , որդին հիւանդանոցի մը ընդարձակ սրահ . ուր տոփանաց չասառւած ունեայն խրնկարկուք եւ երկրպագուք աննկարագրելի զաւոց ու տանջանաց մէջ կը առապէին . աչք , քիթ , ականջ , շրթունք կրծուած , չարաւալից վէրքեր , գարշահոտութիւն , զժօխային տեսարան :

Սարսուս մը , պաղ քրաինք մ'եկաւ երիտասարդին վրայ ի տես այս ամէնուն . երեսին գոյն նետեց , սկըսաւ զողալ : Գնա՛ , գոչեց հայր , ողբրաձայն եւ լալազին , գնա՛ , հեշտասէրդ թշուառ , հետեւէ մոլութեանդ ,

գգուէ զայն , բայց լաւ զիտացիր որ
դու եւս , ուշ կամ կանուխ , այս
սրահ պիտի բերուիս , եւ ասոնցմէ
մէկուն պէս ատառապիս , եւ պիտի
ստիպես որ հայրդ մահուանոդ համար
աղօթէ առ Աստուած :

Երիտասարդը նոյն վայրկեանէն
ուղղեց իր վարք . սկսաւ նոր կեանք ,
եւ խոր ծերութեան հասած կ'օրհնէր
իր հայր եւ կրոէր . ի տես այն օր-
ուան աեսարանին դադարեցայ սոյն
մոլութենէն :

Հաւ չմարած կրակ վերստին կար-
ծարծի եւ կը բորբոքի . զիմէ ուրեմն
Աստուծոյ որ միայն կարող է ամէն
մոլութեանց եւ մեղաց հուրն կատա-
րելապէս մարել :

Ա.ՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆ

1. Այս տարուան Օրացոյցին մէջ
օդի եւ լոյսի վրայ պիտի խօսինք ,
որք առողջաբանութեան մէջ առաջին
աեղ կը գրաւեն :

2. Իւրաքանչիւր շնչառութեամբ
օդէն կառնենք թթուածին եւ փո-
խարէն կուտանք օդին ածխածին :

3. Զափահաս մը 24 ժամուան մէջ
9000 լիդր օդ կը ներշնչէ , որոյ մէջ
1800 լիդր թթուածին կայ . ասոր
720 լիդրը կը պահէ ներշնչողը եւ
1000 լիդր ածխածին եւ $1\frac{1}{2}$ լիդր
ջուր — շոգի — կ'արտաշնչէ :

4. Թթուածինը մեղի օգտակար ,
կենսապահ է , ածխածինը վեասակար ,
մահառիթ :

5. Օդին մէջ շարունակ ածխածին
կը հոսէ , մարդոց եւ կենդանեաց ար-

տաշնչութեան միջոցով եւ փայտի ,
ածուխի , ձէթի , կազի եւն . վառե-
լուն ինչպէս նաև աղբանոցներու եւ
ու է գարշահոտութեան պատճառաւ :

6. Քիթն է որ մեզ այս թունաւոր
աեղերէն կզզուշացունէ իր հոտա-
ռութեամբը , որ իր պահապան ա-
ռողջութեան , չնչառութեան գործա-
րանին դուռը կը հսկէ :

7. Բայց որովհետեւ քիթն ալ գար-
շահոտութեանց վարժուելով իր պարտ-
փին մէջ կը թերանայ , ուստի միայն
մաքուր օդէ ապականնեալ օդով գոց
ուած աեղ մը զացած ատենիս եւ
չափազանց աղջու գարշահոտութեանց
առթիւ կրնանք անոր աղջարարու-
թեան վասահիլ :

8. Օգէն եաւ մարդս նաև արե-
գակին լոյսին կը կարօտի առողջ մը-
նալու եւ աճելու համար :

9. Մութ , խաւար , ամպամած մի
օր կը ձնջէ զմարդ , տխուր եւ թոյլ
կընէ , մինչ , երբ արեգակ ձեղքէ ու
փարատէ ամպերն , մարդ վերստին
կը ստանայ իր զուարթութիւն եւ

կըլայ առոյդ , կայտառ , յուսալից եւ
յարմար աշխատանքի :

10. Ինչպէս հիւսիսային կողմեր ,
ուր արեգական ճառագայթներ խիստ
կարծատեւ են , բայսեր անկատար ,
տնաս կըլան եւ սակաւ պտուղ կը
հացնեն , այսպէս նաև՝ արեգական
ճառագայթներէն զրկուած մարդ մարմ-
նոյ կատարեալ զօրութեան եւ աճ-
ման չկրնար հասնիլ . Աւստի

11. Առողջարար է հնար եղածին
չափ մաքուր օդի մէջ չնչել , այսո-
ինքն թթուածին ներշնչել եւ ած-
իածին արտաչնչել ներշնչուած թըթ-
ուածինը մնուցիչ , կինսատու մտան
է օդին , արտաշնչուած ածիածինը
թոյն , ուստի չնչել մաքուր օդի մէջ
կը նշանակէ կեանքը ներս առնել եւ
թոյնը դուրս տալ մարմինէն :

12. Առողջարար է խոր եւ յաճախ
չնչառութեամբ մեր թոքերուն մէջի
օդը շարունակ նորոգել : Աւստի մա-
քուր օդի մէջ պայտ ընել չէ այլ
ինչ քան կեանք ներս քաշել ու թոյն
դուրս վանել :

13. Առողջարար է բնակած տեղեր-նուս օղը միշտ նորոգել : Սենեկակին տախտակամածին վրայէն ծակ մը մա-քուր օդ առնելու համար եւ անոր հակառակ կողմը ձեզունին տակէն ծակ մը ապականեալ օղը արտաքսե-լու համար — ահա այս է բոլորը Գոր-ծաղրէ ու պիտի ապրիս : Անկողնաւ-րանի , գործարաններու ու ամէն օրն ի բուն եւ զիշերէ մինչ առաւօտ կենալ պարաւորուած տեղերնիս այս-պէս ընել , եւ պատւհաններն յաճախ բանալով կենսատու օդ ներս հրաւի-րել — ամէն մէկը կրնայ որ կուզէ առողջ ըլլալ :

14. Առողջարար է քիթէն շնչել եւ ոչ թէ բերնէն . բաց քու քիթդ , գոցէ՛ բերանդ որով մարմինդ կըլլայ առողջ : Քիթով շնչողն հարրուխի չէ ենթակայ , քանզի քիթին մէջէն անց-նող օղը հոն կը տաքնայ եւ ապա թոքերը կը մտնայ :

15. Ապառողջ է սակայն փոշիով լի օդի մէջ շնչել եւ գործել . փոշին մէկ մասը թոքերուն խռոչներուն

մէջ կը մնայ . Յօրդ տարիքին մէջ այսպիսիք մէկ կրամ փոշի ունին թո-քերուն մէջ . ասկէ բնաւ չեն կրնար ազատիլ . ընդհակառակն տարուէ տա-րի կաւելնայ փոշին եւ չնշառութեան գործարանք կը խանդարին . տեւա-կան հարբուխ , հազ , նիհարութիւն , թոքախտ փոշին գործած աւեր-մունքն են :

16. Ապառողջ է բազմութեամբ լեցուած սրահներու մէջ երկար ժա-մանակ կենալ եւ այսպէս այլոց թու-նաւոր արտաշնչութիւն ներշնչել . զինետուններ , քազինօններ , սրճա-առուններ , թատրոն , ճաշարան այս-պիտի թոյններ արտազրող տեղեր են . հոն շատ յաճախողներ հիւանդութեան սերմեր կընդունին :

17. Ապառողջ է օդի հոսանքի մէջ կենալ . որով մարմնոյ միայն մէկ մաս շօշափուելով կը զովացունէ . այս բացօթեայ տեղ մը կենալ եւ մէկ կող-մէն ծակէ մը օդի հոսանքի ենթար-կել զանձն , որով հոսանքի ենթար-

կեալ մասին արիւնը կը պազի . շընչառութեան գործարանաց տկարութիւնք , հարբուխ , հազ , այս պատճառաւ կը պատահին :

18. Ապառողջ է պատռւհան չունեցող , մառանի նիսն , տեղեր քրնանալ . այն: այրի նման տեղեր . ուր ո՞չ օդ եւ ո՞չ լոյս կը մտնէ — իսուները — շատ մը հիւանդութեանց ծընընդավայրն է :

19. Ապառողջ է վառարանով տաքցած սենեակի մէջ քնանալ . առանց բժիշկէ արտօնութիւն ստացած ըլլալու : Միայն փոքրիկ երախաներուն պառկած սենեակ ձմեռը քիչ մը տաքպահելու է :

20. Ապառողջ է բնակած ու քնացած սենեակին մէջ կահ կարասիք լեցունել , ուր շնչառութեան գործարանաց այնքան վեսակար հզող փոշին հաւաքուելու տեղ կը գտնէ . նոյնպէս զօրաւոր եւ զէշ օդ պարունակող սնօթներ սենեակը պահելու չէ : Եթէ այս անհնար է փոքրիկ աղայք գանուելուն պատճառաւ ,

պէտք է որ այսպիսի անօթներ լաւ գոցուած ըլլան կափարիչով սնառուկի մէջ :

ԱՐԵԽԻ ԼՈԳՈՆՔ

Տր. Ռ.իլորն կըսէ , Մարմնի գոյնին համար , արեան շրջանին համար , անարիւնութեան համար եւ անքնութեան համար յաճախ արեւի լոգանք ըրէք : Կըսէ թէ արեւը մարմնին ջուրի չափ հարկաւոր է , եւ թէ ինչպէս գեղեցկացուցիչ նոյնպէս ալ լաւագոյն տեսակ զօրացուցիչ է : Կըսէ , Բոլոր զգեսաներզ հանէ եւ արեւի ճառագայթներով ողոգուած սենեակի մը մէջ նստէ կամ պառկէ : Յաճախ փոխէ զիրքգ . այնպէս որ մարմնիդ բոլոր մասերը արեւին ճառագայթներուն մէջ բերուին : Սրեւէն այրուիլը կամ կարմըրիլը չվեսաեր մորթը , այլ կը զօրացնէ եւ օգուա կընէ : Կըսէ յիշեալ բժիշկը նաեւ թէ այս զարմանը կը կազզուրէ ամբողջ մարմնը , պազ առնելու դէմ կը պաշտպանէ եւ կը

զարգացնէ կազմութիւնը աւելցնելով
առուղութիւնը եւ ոյժը :

ԽՆՉՈՐԸ

Տր. Ուիլսօն կըսէ թէ խնձորը այն-
պիսի հաստրակ պառւղ մըն է որ քի-
չեր ծանօթ են անոր նշանաւոր ազ-
դեցիկ զեղարանական յատկութիւն-
ներուն, Ամէն մարդ պէտք է զիտ-
նայ թէ լաւագոյն բանը որ կրնայ ը-
նել՝ անկողին մանալէ անմիջապէս
առաջ խնձոր մր ուտելն է, Խնձորը
ուղեղի համար զերազանց պառւղ է,
վասն զի աւելի շատ փոսփորական
թթու ունի զիւրամարսելի ձեւի տակ,
քան ուրիշ ծանօթ ո եւէ պառւղ:
Կը գրգռէ լեարզին գործողութիւնը,
առողջ քուն կու տայ եւ կատարելա-
պէս կը հականեխէ բերանը, Նաեւ ի
մի կը ժողովէ սատմոքսին աւելորդ
թթուուաները, կօգնէ երիկամունքին
հիւթանջատումին (հիւթերն իրարմէ
զատելու գործողութիւնը) եւ կարդիլէ
միզաքարի զգացումը, մինչ կարգիլէ

զժուարամարսութիւնը եւ կոկորդի
հիւանդութիւններու գէմ լաւագոյն
գեղը եւ նախապահեստ զարմանն է:
Լիմոնէն եւ նարինջէն եւաքը նաեւ
լաւագոյն խափանարարն է ալքոլի եւ
ափիոնի փափաքին:

Պառւղը կրնայ Բնութեան գեղօրէն
կոչուիլ: Ամէն մէկ խնձոր, ամէն
մէկ նարինջ, ամէն մէկ սալոր եւ
ամէն մէկ խաղող չի մը զեղ է: Նա-
րինջին չորս մասէն երեքը ջուր է
Բնութեան աշխատանոցին մէջ թոր-
ուած, Բայց այս ջուրը ճոխ է մաս-
նաւոր պազային թթուներով որոնք
զեղարանօրէն հաւասարակշռուած են,
եւ մասնաւոր կերպով կը մարեն ար-
բեցողին ծարաւը, եւ կամոքեն ստա-
մոքսին հիւանդութիւնը վիճակը, Երբ խմե-
լու փափաքն արթնցած ժամանակ
խնձոր մը կամ նարինջ մը ուտուի,
ընդհանրապէս կը ջնջէ այդ փափաքը,
եւ ամէն մէկ յաղթութիւն նուազ
զօրաւոր կընէ ամէն մէկ յաջորդ փոր-
ձութիւն: Թարմ պառւղները եւ հիւ-
թեղ բանջարեղէնները այնքան հաս-

տատուն սնունդ չեն տար , որքան կը
հայթայթեն արեան մաքրութեան հար-
կաւոր թթուները եւ աղերը . Երբ ա-
րիւնը անգամ մը մաքրուի , ամէն
անգամ որ անոր սնուցիչ հոսանքը
թրջէ մարմինն զանազան հիւսկէն-
ները , մաս մը անմաքրութիւն դուրս
կարտաքսէ , եւ ետեւը . կը թողաւ ա-
ռողջ հիւսկէնի հիւէ մը , մինչեւ որ
կու զայ ժամանակ երբ արբեցողը կը
մաքրուի եւ առողջ անձ մը կըլայ :

ԳԻՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՐՄԱՆՆԵՐ

Մատամ Ամէլիէս որ զիրութեան
զէմ շատ մը զարմաններ փորձեց բայց
արդիւնք չտեսաւ , շատ պարզ կեր-
պով մը յաջողած է իր մօի մեծ զան-
զուածը պատիկցնել : Իր սովորական
կերակուրը փոխած չէ . բայց ամէն
ինչ որ բերան կառնէ , այնքան շատ
կը ծամէ որ կոկորդէն վար կը սահի
առանց կամաւոր ճիզի մը : Բան մը
բոնի չկլեր : Այս բանն առաջին մտա-
ծութեամբ թերեւս անկարելի թուի ,

բայց պարզ փորձ մը պիտի համոզէ
ո եւ է մէկը թէ գործադրելի է : Ոչ
միայն հաստատուն կերակուրն այս-
պէս կը ծամուի , այլ նաև ամէն աե-
սակ հեղանիթներ . թէյ . իտանուէ ,
կաթ , զարեջուր , եւ լն . Տնտեսագի-
տական ահսակէտով ուտելու այս նոր
մեթոդը շատ գոհացուցիչ է , վասն զի
անոր հետեւելով մարդ չկրնար սո-
վորական կերպով կերած ուտեսատին
կէսէն աւելին ուտել : Երբ կերակուրը
կատարելապէս կը ծամուի , անօթու-
թիւնը շուտով կանցնի : Եւ բժիշկ-
ները երկար տտենէ ի վեր ըսած են
թէ մարդիկ շատ մը աւելի կերտ-
կուր կուտեն քան զոր պէտք է տ-
ոողջ եւ զօրաւոր պահուելու համար :
Վերոյիշեալ տիկինը տասներկու ա-
միս յետոյ ինքզինք 18 քաշ թե-
թեւցուցած էր՝ կերակուրն այդ կեր-
պով ուտելուն համար :

ԻՆՉՊԵՍ ԿԸ ՊԱՀՈՒԻ ԲԱՐՑՐԱԳՈՅՆ
ԱՌԱՊՃՈՒԹԻՒՆ

Տ.ք. Մայրըս էտուրն, Նիւ եռքի ամինէն համբաւաւոր բժիշկը, երբ մտերս իրին հարցուեցաւ թէ ի՞նչ են մէկ քանին այն եղանակներէն որոնց- ուով բարձրագոյն առողջութիւնը կը պահուի, պատասխանեց, «Կրօնական ուստան մէջ կը գանենք առողջապահական ամինէն բարձր կանոնները որ երբեք մտածուած են, Ով որ ճշդիւ կապրի Քրիստոնէութեան սկզբունք- ներու համաձայն, իր մարմինը կա- տարեալ առողջ վիճակի մէջ կը պա- հէ : Իրաւամբ ըսուած է թէ «մեզաց վարձքը մահ է.» եւ մահը արդիւնք է մոլութեան . Մոլի անձ մը իր մարմ- նին մէջ կը կրէ բուն իր կորատեան սերմը : Ճշմարտապէս բարի մարդք յարմարագոյն անձն է ախտերու ընդ- դիմանալու եւ քաջառողջ ապրելու համար »

—

ՕՂԻՒՆ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄՏՔԻՆ ՎՐԱՅ

Թէ՛ բնալուծարաններու, թէ՛ ան- զամասու թեան եւ յօշոտաման սրաննե- րու մէջ կակուզնիւթ մը կարծրացը- նելու համար օզիի մէջ կը զրուի : Եր- բևմն մարդկային ուղեղը հանուելէ ետքը քննութեան համար քիչ մը կարծրանալով զիւրին հետազօտելու հպտակաւ քանի մը օր զօրաւոր օ- զիի մէջ կը զրուի : Շատ անդամ յօ- շոտաման սրաններու մէջ երբ մեռած զինսմոլներու ուղեղը բացուած է, երբեք չորս գաւոթ օզի զտնուած է, այսինքն օզին խմուելէն ետքը եր- բեք փոփոխութեան մը չենթարկուե- լով գացած ուղեղին մէջ հաւաք- ուած է : Ահա այս պատճառաւ այն փափուկ եւ կակուզ ուղեղը կը կարծ- րանայ, զգացման այն կեղրոնը կը նեղնայ, կամփոփուի, եւ ումանցը երբեք չկրնար զործել, եւ այսպէս մարդ կըլայ ապուշ, ցնդած, տիմար եւ յիմար բան մը : Շատ անդամ անոր

մաքին կարողութիւնները ա'յնքան կը
ակարանան որ աղայ մը անդամ մեծ
զինով մը կը ծաղրէ եւ կը խաղցնէ :
Վերջին տարիններուս վիճակազրու-
թիւնները կը ցուցնեն թէ մարդկային
ընկերութեան մէջ օր ըստ օրէ կաւել-
նան խելագարները, զիննեմողները, ա-
պուշները, ախմարները, ցնդածները
եւ յիմարները : Յիմարանոցները եւ
չիւանդանոցները լեցուն են օղիէ յի-
մարացողներով եւ ախտացեալներով :
Գաղղիոյ յիմարանոցներուն մէջ զբա-
նուող խելագարներուն հարիւրին Յօր
օղին զոհ գացած են . Անզիոյ մէջ՝
հարիւրին Յօր . Մասաշուսեց նահան-
գին մէջ՝ հարիւրին Յօր . Փեթըրս-
պուրկի յիմարանոցին մէջ գտնուող-
ներուն մեծ մասը օղիի պատճառաւ
խելագարած են : Երեւելի բժիշկ մը
կը զրէ թէ բովանդակ աշխարհի յի-
մարանոցներուն 10էն նը օղիի պատ-
ճառաւ խելագարածներով լեցուած է:
Ո՞րքան բազմաթիւ իմաստուն, կա-
րողութեան տէր, եւ մարդկացին սե-
ռին օրհնութիւն ըլլալու յարմար ձիր-

քերով օժաւած անձինք կը սպասեն
յիմարանոցներուն խորշերուն մէջ :
Ե՞նչ ողբալի վիճակ է այս : Բայց
միայն ա՞յսչափ են օղիին զործած
նախճիրները . Ոչ, աւելի գէշը կայ .
օղին մարզուս սերունդն ալ կաւրէ
կապականէ : Ո՞րքան անմեղ մանուկ-
ներ կոյր, անմիտ, ապուշ, եւ արիւ-
մար կը ծնանին եւ կը մեծնան :

Ընտանիքի մը մէջ եօթը մանուկ-
ներ ծնան, ամէնն ալ ապուշ եւ արիւ-
մար . վասն զի անօնց թէ՛ հայրը,
թէ՛ մայրը օղի կը զործածէին : Տր-
քէլոգ ըսած է թէ . « Սշխարհ ետ
երթալ սկսած է, վասն զի օղին մարդ-
կային սեռը կապականէ : »

ԿԵՆԳԱՐԱԿԱՐ Ա.Ռ.ՊՂ.ԶԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՆԱՍՆՈՑ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿԻՆ Ա.Ռ.ԹԻՒ

Կենդանիներն ալ մեզ նման՝ օղի,
լոյսի եւ մաքրութեան պէտք ունին :
Անոնք ալ մեզի պէս տաքէ ու ցուր-
տէ կը նեղուին :
Օդ, — Գոմերը զրէթէ միշտ հակա-

սողջապահիկ հանգամանաց մէջ կը
գտնուին , մթին , ոչ օդասուն , ցած
հողով եւ առաստաղով : Այդպիսի
գոմերու մէջ կենդանիք իրենց կեան-
քի էական առարբերէ զրկուած ապ-
րելով , տրտաղրածնին ալ քիչ ու
ստորին կըլլայ . կենդանիներու մե-
ծագոյն մասն այս աննպաստ հանդա-
մանքներու համար կանխահաս մահ
մը կունենան : Ամէնէն էական բանն
է գոմի օդն յաճախակի փոխելը , պէտք
է որ գոմի պատուհաններն այնպիսի
դիրք մ'ունենան , որ օզը վերէն փոխ-
ուի եւ երբեք օդի հոսանք չունենայ .
Պէտք է ոչ միայն փոխուած օդ մը ,
այլ նաև ամէն մէկ կենդանիի զատ
զատ բաւելու չափ օդ : Ուստի մեծ
սխալ մէ միեւնոյն ախոռի մէջ պէտք
եղածէ աւելի կենդանի պահելը :

Լու ձնունդ . — Ձմեռը կրցածնուդ
չափ արջառները կերակրեցէք : Ազրի
խնդիրն ի բաց առներով՝ որոյ արժա-
նիքը տրուած մնունդի ընարութեան
հետ ուղիղ կը համնմատի , ուրիշ պատ-
ճառներ եւս կան . առաջինն այն է որ

լաւ սնունդ մը կենդանիները ձմեռը
տաքցընելու համար լաւագոյն ջեռու-
ցին է . երկրորդը՝ միւս խնամքներն
ապարդիւն կը մնան երբ մարմինը
տկար սնունդի պատճառաւ կորով
չստանայ :

Լոյս . — Լոյսն ալ միեւնոյն սկրզ-
բունքով , ինչպէս տուներու , նոյն-
պէս ալ ախոռներու համար անհրա-
մեշտ պէտք մ'է : Մաքրութիւնը
ճարպաւորելու համար նպաստաւոր
է , — որովհետեւ լոյսի պակասու-
թիւնը կը նուազեցնէ արեան կենսա-
կանութիւնն եւ ճարպը կը շատցնէ ,
— որ կենդանիներու աճման եւ բար-
ոք առողջութեան մեծ արգելք մ'է .
մարդ երբ արջառ կը պահէ կարծենք
անկէ սպասածը ճարպէ տարբեր բան
մ'է : Ուրեմն լոյսը գործարանաւոր
էակներու (կենդանիք եւ բոյսք) հա-
մար էական ասար մ'է : Ստուգուած
իրողութիւն մ'է թէ կովը՝ մութ ա-
խոռի մէջ պահուելով քիչ կաթ կու-
տայ , իսկ լուսաւոր ախոռի մէջ՝ ա-
ռատ :

Մատքութեան . — Զի բաւեր միայն
ազրերը վերցնելով , մառըները մաք-
րելով՝ ախոռը ի ներքուսա մաքուր
պահել , ապա նաեւ կենդանիներու
մարմնական մաքրութեան եւս հոգ
տանելու է : Կովին պոչը միշտ վեր-
ջին ծայր մաքուր պահելու է , որով-
հետեւ կովերն իրենց մարմնոյն քե-
րուած տեղերը միշտ պոչովնին կը
ծեծին , մանաւանդ ծիծերնին : Մարմ-
նոյ մաքրութեան ալ հսկելու է : Մե-
ծագոյն մասին վրայ , մտնաւանդ ե-
րիասարդներուն՝ մակարոյձներ կը
գանուին , որք ախոռի տաքութեան
ազգեցութեամբ կը շտանան եւ զի-
րենք նեղոզ մորթային հիւանդու-
թիւններու պատճառն . ընդհանրապէս
այդ մակարոյձներն են : Թէ՛ ծիերու
եւ թէ կովերու համար վրձինն եւ
քերիչը անհրաժեշտ են : Ոչ միայն
մարմինը մաքուր պահելու կը ծառա-
յեն , այլ նաեւ մորթի պաշտօնները
գործունէութեան մէջ կը գնեն , այ-
սինքն արեան շրջանին արտաշնչման
կը նպաստեն եւ կարգ մը հիւանդու-

թեանց առաջքը կ'առնեան : Առողջա-
պահութեան համար պէտք եղած այս
երեք պայմաննք՝ օդ , լոյս եւ մաք-
րութիւն , պէտք են ոչ միայն ծիե-
րու ախոռին , արջառներու գոմին եւ
փարախին համար . հապա նաեւ խո-
զանոցներու եւ ճագարանոցներու
համար : Շատ լաւ սովորութիւն մ'է
երբեմն երբեմն գոմը կրաջրով կամ
ասիտ ֆէնիքի խամնուած ջրով լուալ
պատերը , մառըր , մառըրի վանդակ
ները , եւայն : Զէ՞ք զիտեր թէ՛ այս
կերպով ի՞նչ անհուն ճճիներու , ու-
տիճներու վեասակար միքրոպներու .
անհունապէս փոքրերու մեծկակ բա-
նակ մը կը ջնջէք , եւ որով կենդա-
նիք մեծապէս կ'օգաուին :

ԳԻՏԱԿԱՆ

ՔԱՆԻ ՏԱՐԻ ԱՊՐԻԼԸ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԵԼՆԵԼ ՎԻԵՐԻՆ , ՃԱՇՆԵԼ ՄԱՍԻՆ ,
ԸՆԹՐԵԼ ՎԻԵՐԻՆ , ՊԱռԿԻԼ ՄԱՍԻՆ ,
ՄԱՐԳՍ ՀԱՍԳՆԷ ՄԱՍՆ ՀԵՂ ՄԱՍԻՆ ,
ԿՐԱԷ Առած մը .

Հիմա , սիրելի ընթերցո՞ղ , կուզես
հասկնալ թէ քանի՞ տարի պիտի ապ-
րիս : 86 թիւն հիմ բռնէ , 12 տարե-
կանէն վեր ինչ տարիք որ ունիս այս
86 թիւէն իջեցուր , մնացած թիւն
երկու քով բաժնէ , ինչ թիւ որ ելնէ ,
այնչափ տարի եւս պիտի ապրիս : Կը
մազթեմ որ այս կանոնը ուուտ ելնէ ,
եւ ինչ որ ծերտնին Գօննատօն իր
զիրքին վերջն ըսած է , ես ալ պիտի
կրկնեմ . «Ապրէ՛ , երկար տպրէ՛» :

Դ. ԽՈՐԱՍԱՆԻՆԻԱՆ

Լոնտոնի Լէնուշի հանդէսին մէջ կը
կարգացուի կնոջ մը հետաքրքրաշարժ

բժշկութիւնը : Կով մը եղջիւրներովը
կնոջ փորին զարնելով զուրս թափեր
էր անոր ազիքները : Կինը որ քառ-
սուներկու տարեկան էր , օդին մէջ
նեառւած էր , եւ տեսնուեցաւ որ
փորին վրայ սաստիկ վէրք մը բաց-
ուած էր որուն մէջէն քսան ոտք բա-
րակ ազիք զուրս թափուած էր : Բը-
ժիշկները վէրքը լոււացին ասէո ֆե-
նիչի տկար լուծուածով եւ սկսան ա-
ղիքները զեաեղել : Խորունկ կարուե-
ցաւ վէրքը բայց առանց փորամաշկին
զպչելու : Ի սկզբան կարծուեցաւ թէ
հիւանդղը պիտի չապրէր այս . զործո-
ղութենէն ետքը , վասն զի ցնցիւնը
սաստիկ եղած էր . բայց բարեբազ-
դապէս ոչ արիւնհոսութիւն եւ ոչ
մեաս մը տեղի ունեցաւ աղիքներուն
մէջ : Ու երբ զեաեղումը լմնցաւ եւ
վէրքը կարսւեցաւ , կինը ըսաւ թէ
հանգստութիւն կը զգար : Անկէ ետքի
պատմութիւնը շատ գոհացուցիչ էր ,
եւ արկածէն երեսունըհինգ օր ետքը
կինը կը պարտէր ասզին անդին եւ
թեթեւ զործեր կընէր :

Անոնքների կենութիւնը բժշկական համացեսին մէկ թղթակիցը կ'ըսէ թէ ինք ծեր զինուորի մը զիազննութիւնը կատարեց : Զինուորը 1861ին վիրաւորուած էր : Վէրքը յառաջ եկած էր քթէն լեցուող հրացաններու տեսակէ եղող փոքր հրացանի մը գնտակէն : Գնաակը սրտին պատին մէջ զետեղուած էր , ձախ խոռոչին վարի մասին մօտ : Մրախն վրայ ուսւէ գէջ ներգործութիւն եղած չէր , կատարելապէս բնական վիճակի մէջ կը զըտնուէր այն . Պատերազմէն ետքը մարդը ազարակի մը մէջ գործաւորութիւն ըրած էր երեսունը օթը տարի : Մահուան պատճառն եղաւ բազուկի քաղցկեզը :

Ամենէն հին , օթեկ (պայտ) հացը Ասորեսատանգուց մէկ նկանակն է զոր գտած է Գաղղիացի խուզարկու մը Մ. Մոնթոն : Սյս նկանակը կը կարծուի թէ խմորած եւ եփուած է Ն. Բ. 560ին : Գնդաձեւ է եւ փափուկ թուլս գոյնով : Կ'ըսուի թէ անաղարտ

վիճակի մէջ է , գտնուած ըլլալով քանի մը աւելի մանր նկանակներու հետ եւ փաթթուած՝ բրդեղէն կտաւի մէջ եւ կնքուելով գերեզմանի մը մէջ դրուած , Ասորեսատաննեայց եւ Եզիատացոց ընդհանուր ոովորութեան համաձայն : որք կերակուր կը գնէին նշանաւոր վախճաննեալներու գերեզմաններուն մէջ :

Որոշելու համար թէ մահը իրական է թէ առերեւոյթ , պէտք է վիրարոյժի աքծանով (Քլաս) մորթը բռնել , վեր քաշել եւ ուժով սեղմել , եթէ աքծանը մէկ կողմ առնուելէն ետքը մորթը բոլորովին տեղը չիջներ , եւ եթէ աքծանին ակռաներուն խոռոչները կը մնան այնպէս , մահը իրական է : Մինչ ընդհակառակն , եթէ արեան շրջանը կը շարունակէ . մորթին ծալքը եւ աքծանին ակռաներուն նշանները կ'աներեւութանան : Դարձեալ . եթէ մահը իրական է , աքծանով ճնշուած մորթը մագաղաթի երեւոյթ կ'առնէ :

ԱԿՈՒԱՆԵՐՈՒ ՀԱՇՈՒՄ ԵՒ ՏԵՎՈՒՄ

Երրեմն ըսուած է, «Ի՞նչ աղէկ կ'ըլլար եթէ լեցուելու պէտք ունեցող ակռան հանուէր, լեցուէր եւ նորէն աեղը հաստատուէր»։ Այս շատ անգամ եղած է, բայց այնպիսի գործողութիւն մըն է որ չկրնար ընտրուիլ հաճոյքի համար, Ընարուած է միայն իբրև վերջին ճիզ մը ախտաւոր վիճակ մը բուժելու համար։ Հանման գործողութիւնը մեծ արժէք ունի երբ ակռան կը քաշուի բուժում մը կատարելու համար։ Ոեւէ պատճառաւ ընդունուած յանկարծական հարուած մը մէկ կամ աւելի ակռաներ կրնայ բոլորովին հանել իբրնց խոռոշներէն։ Այնպիսի ժամանակներ ակռաները պէտք է որ զգուշութեամբ պահուին, եւ հիւանդը ատամնաբոյժին երթայ ըստ կարի շուտով։ Ատամնաբոյժը կ'առնէ ակռան կամ ակռաները, կատարելապէս կը մաքրէ զանոնք, կը լեցնէ ջիղերու ճամբաները եւ ծակերը, եթէ կը գտնուին։

Յետոյ զգուշութեամբ կը լուայ ակռային խոռոչը, եւ ակռան կամ ակռաները նորէն կը տանի ամրապէս կը հաստատէ իբրնց տեղերը, Երբ այսպէս անգամ մըն ալ իբրնց տեղերը կը հաստատուին անոնք, պէտք է բաւական ատեն սպեզանի մը զնել, եւ սովորաբար կ'ամրանան եւ լաւ կը ծառային։

Իսկ անկման գործողութիւնը աւելի նոր ծագում ունի նոր խոռոչ մը կը շինուի արհեստականապէս, այն աեղը ուրկէ նախոկին բնական ակռան ինկած է տարիներէ հետէ։ Լինար զգուշութեամբ կը բացուի, եւ ոսկորին մէջ փոքրիկ գանկաշաղափ մը կ'անցուի, այնունեաեւ յարմար ծակիչներով կը բացուի նոր խոռոչը ուղուած ձեւով։ Տեղը զրուելու ակռան կրնայ քանի մը ամիսներ առաջ հանուած ըլլալ։ բայց յարմար կերպով պատրաստուած ըլլալով կը զետեղուի իր նոր տեղը եւ ամրապէս կը հաստատուի, Բնութեան թողլով աւելի հաստատելու պաշտօնը։

Այս գործողութեան զիմաւոր արժէքը կը կայանայ սա բանիս մէջ որ հարկ չէ արհեստական ակռաներ զնել քանի մը ակռաներ պակաս ըլլալուն համար, եւ նոյն ժամանակ բնական ակռաները նորէն ստանալ ծամելու գործողութեան համար, Հականեխական նախազգուշութիւններ շատ կարեւոր են. նաեւ պէտք է բերանը լուալ յարմար կերպով, մինչեւ որ վէրքը բուժուի :

ԳՈՐԾԻՆ ՇԱՊԻԿ ՓՈԽԵԼԸ

Պայծառ առաւօտ մը, կըսէ բժիշկ է. Տ. Պինքըրտ, կը պարտէի պարտէցիս մէջ, եւ տեսայ միջակ մնձութեամբ գորտ մը, Թուեցաւ թէ մասնաւոր կարողութիւն մը ունէր ուղած ատենը իր մորթը թրջելու եւ նորէն չորցնելու արագ արագ: Մորթին թրջուած վիճակին մէջ ունեցած փայլուն երեւոյթը ուշադրութիւնս գրաւեց, եւ կեցայ դիտելու համար թէ ի՞նչ պիտի հետեւէր Շուտով անյայտ

եղաւ բոլոր խոնաւութիւնը Թուեցաւ թէ կենդանին խոնաւութիւնը ծծելու եւ յետոյ նորէն դուրս տալու կարողութիւնն ունէր:

Մեծ եղաւ զարմանքս երբ գորար կայծակի արագութեամբ քանի մը շարժումներ ընելով մերկացաւ իր վերնամաշկը Գորար զարձաւ եւ մէկ անգամուն կուլ տուաւ իր հանած մորթը, եւ յետոյ սկսաւ իր ոստիւններն ընել նոր եւ ողորկ կերպարանքով:

Ուրեմն պաղարիւն գորտն ալ պաղարիւն օձին պէս կը հանէ իր մորթը, այսինքն շապիկ կը փոխէ, բայց որովհետեւ հոգ կը տանի հանած մորթը կլլել այսպիսի կայծականման արագութեամբ եւ հրանալի ճարտարութեամբ, այս կերպարանափոխութեան ապացոյնները չեն մնար ինչպէս կը մնան օձինները, վասն զի օձը իր ետեւը կը թողու մորթը:

Ա.ՊԱԿԻԵ ՏԱ.ՊԱ.ՆԱ.ՔԱ.ՐԵՐ

Անգղիոյ մէջ, ապակիի գործարա-

նատէր մը , վերջերս փորձ մը ընելով , կ'ապացուցանէ թէ սովորական քարով շինուած տապահնաքար մը , կարծր մարմարիոնէ , եւ կամ կրանիթէ շինուածներէն շատ աւելի երկար տարիներ պիտի կրնայ զիմանալ :

Հովք , անձրեւը , տաքութիւնը եւ ցուրտը կրնան այլակերպել նոյն խոկամենակարծր քորերը , մինչդեռ ապակին զրեթէ չապականիր :

Կարծր կրանիթը կրնայ վերջապէս փշրիլ եւ մարդ 50 տարուան տապահնաքարերուն վրայ գրուած արձանագրութիւնները զժուարաւ կրնայ կարդալ ընդհակառակն ապակիէ տապահնաքար մը յաւերժական յիշատակարան մը կրնայ ըլլալ :

ՏԱՐՈՐԻՆԱԿ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Սէրբէ հարեւ . — Բրուսիոյ ելաբէր-փէլտ քաղաքին մէջ բժիշկ մը , Տքթ . Բաձէնսթէքթր , սրտի վիրաբուժական յանդգնագոյն գործողութիւն մը կատարեր է մօտերս 17 տարեկան

նորատի տշակերտի մը վրայ՝ որ մահացու վէրք մը ընդունած էր : Այս պատանին դաշոյնի ձեւով դանակի հարուած մը առեր էր իր մէկ ընկերէն ձախ կողին վրայ , Դահակին բերանը ն սանդղիմեզր երկայն էր : Վիրաւորեալն հազիւ մի քանի քայլ առնելէ յետոյ գետինն ինկեր էր անզգայ եւ երկու ժամ յետոյ հազիւ խելքը վլուխն եկաւ հիւանդանոցի մէջ ուր փոխազրուեր էր : Վէրքին փոքր բերնէն սեւ արեան հեղեղ մը կը հեղուր եւ յայտնապէս կը ծանրանար վիրաւորեալին վիճակը : Այս դիրքի մէջ որոշուեր է վիրաբուժական գործողութիւն մը ընել , որոյ համար պատանիին կողիկներէ մէկը կարել հարկ եղեր է , միրա որոշ մերկօրէն տեսնելու համար : Բժիշկը կը տեսնէ որ սրտին թելը կարած է դաշոյնի հարուածէն . ուստի վէրքը քիչ մը աւելի կը լայնցնէ եւ չորս թելով սրտին ջիզը կը կարէ : Այս զժուար գործողութիւն փափաքուած արդիւնքը կունենայ : Արեան հոսումը կը դադրի

անմիջապէս . եւ վիրաւորն որ ստոյդ
մահուան մը գատապարտուած կը
կարծուէր , կեանքը կը վերստանայ ,
Վէրքը փութով կ'սպիանայ եւ առանց
տենդի . սիրտն հանդարտօրէն իր գոր-
ծին տրոփն ու շարժումը կ'ստանայ ,
եւ ինը շարաթ վերջն հիւանդն ամ-
բողջապէս եւ կատարեալ բուժուած
կարող կ'ըլլայ հիւանդանոցը թողու ,
ի զարմանս ամենեցուն :

ՇԽՁՈՒԿԸ ԵԽ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆԸ

Հնարիչն է Ֆրանսացի գեղագործ
մը , որ երկար ատենէ ի վեր ալքոլա-
մոլութեան դարմանը գտնելու կերա-
զէր , եղթ գաղափարն ունեցաւ շի-
ճուկը փորձելու այդ մոլութեան դէմ :
Այս նպատակաւ ձի մը առաւ , եւ ա-
նոր տուած առօրեայ վարսակին մէջ
գորաւոր ալքոլ (trois-six) մը խառնեց
եւ անասունին տուաւ , հետզհետէ
ալքոլին աստիճանն ու քանակը զգա-
լապէս բարձրացնելով , այնպէս որ ձին
սկսաւ մեծ ախորժ զգալ այս խառ-

նուրգէն , եւ օրական տաշտ մը օղի
կը խմէր 100ին 90 ալքոլով խառ-
նուած : Դեղագործն այլ եւս ալքո-
լականութեան ենթարկուած նկատելով
ձին , սկսաւ իր փորձերուն Միեւնոյն
եղանակով ուրիշ կենդանիներ , ինչ-
պէս ճագարներու , բագերու , հաւե-
րու քօնեաք խմելու վարժեցուց : Յե-
տոյ արիւնի քանի մը կաթիլ առնելով
ալքոլական ձիէն միւս կենդանինե-
րուն ներարկեց . ասոր արդիւնքը սա
եղաւ որ այդ վայրկեանէն սկսեալ՝
ալքոլամոլ անասունները բուռն սար-
սափ մը կզգային ալքոլէն : Իրենց կե-
րին խառնուած ամենափոքր քանա-
կութեամբ ալքոլն անգամ ախորժակ-
նին կը գոցէր . երբ ալքոլի շիշ մը
տեսնէին , խսկոյն հեռու հեռու կը փա-
խէին . զինովի մը հանդիպումը նող-
կանք կազզէր իրենց :

Գիւար կատարուած էր , միայն կը
մնար մարդոց վրայ կիրարկել : Առա-
ջին ներարկումէն խոկ' ամէնէն խմանն
ալ անհանդուրժելի գարշանք մը կը
զգար ամենափորձիչ օղիի սրուակին

առջեւ . հանքային ջուրեր խմելու կը վախնար , մի' գուցէ ծայրայեղութիւն մը գործէ : Հնարիչ դեղագործը շատ մը այս կարգի ալքոլամոլութենէ բուժուածներու օրինակներ առաջ կը բերէ . ի մէջ այլոց ապսէնթամոլ մը , որ հիմա զլուխն անդին կը դարձնէ երբ զինովի մը հանդիպի : Երեւակայեցէք այնպիսի խման մը որ առաջ տակառին տակ կը պառկի եղեր , ինչպէս կըսեն , երկար տարիներէ ի վեր ճշմարիտ այդ խմանը հիմա հանդիսաւոր պարագաներու մէջ իսկ հազիւ հազ շրթունքին կը համարձակի ոգելից ըմպելի դպցընել : Հրաշալի չէ՞ք գտներ ասիկա : Անկարգ ու խման ամուսին մը շիճուկի ներարկումով ժուժկալ ու պարկեշտ մարդ մը դարձնել : Շիճուկ մը մարդուն բարոյականը կը բարձրացնէ :

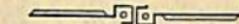
Բայց ասիկա դեռ սկզբնաւորութիւն մընէ : Հնարիչը ճամբայ մը բացած է , որուն պիտի հետեւին ուրիշ գիւտեր ալ : Հետզհետէ մեր մոլութիւնները պիտի անհետանան մէկիկ մէկիկ :

Զ. Ն.

Մարդկային մարմնոյն մէջ կը գըտնուի այնչափ երկաթ որով կարելի է շինել ութև խոշոր գամ , այնչափ ճարակ՝ որով կարելի է շինել տասնըշորս լիպրա մոմ , այնչափ բնածուկս՝ որով կարելի է շինել 65 կրոց (9360 հատ) մասիտ եւ այնչափ լուսածին (ֆոսֆու) որով կարելի է շինել 820 հազար լուցկի : Մարդկային մարմինէն կարելի է հանել նաեւ սուրճի քսան դգալ աղ , յիսուն կտոր շաքար եւ քառասուներկու լիթր կաթ :

Աւսարիոյ եւ իտալիոյ մէջ , կարկուտի փոթորիկին առաջքը կ'առնուի թնդանօթի հարուածներով , (ըլլայ' երկար փողով թնդանօթ , ըլլայ' կարճ փողով եւ լայն բերնով հավան կոչուած թնդանօթ) : Թնդանօթի այս հարուածներ կ'արգիլեն կազմուելու վրայ եղած մրրիկներն ու փոթորիկները . թող չեն տար որ կարկուտը կազմուի եւ երկրի վրայ իյնայ : Միայն Սթիրիոյ նահանգին մէջ կան հարիւրի չափ կայաններ , ուստից մէ-

տէորագէտ պաշտօնեայք թնդանօթ-
ներ արձակելով կ'արգիլեն փոթորիկը :
Իտալիոյ մէջ, հազարի չափ կան այս-
պիսի կայաններ : Այն տեղուանք
կարկուաթը զբեթէ անցեալի յիշատակ
մ'է այլ եւս, գոյութիւն չունի :

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ԱՐԱԲՈՒԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ալժերիի Շէյխը լսելով որ իր 12
ցեղերէն մէկուն դատաւորը հիանալի
արդարութեամբ վճիռներ կ'արձակէ,
որոշեց անձամբ սառւգել իրեն պատ-
մուածները . Ուստի ծպտեալ եւ ա-
ռանձին դատաւորին քաղաքն երթա-
լու համար ձին հեծաւ եւ ճամբայ
ելաւ :

Քաղաքին դրան մօտ աղքատ, կաղ
մուրացիկ մը իրեն վերարկուին ծայրը
բռնելով ողորմութիւն խնդրեց : Շէյ-

խը քիչ մը դրամ դրաւ մուրացիկին
ձեռքը . նա սակայն վերարկուն դեռ
ամուր բռնած կեցած էր :

Ի՞նչ է խնդրածդ, հարցուց Շէյխը,
ահա ուզածդ տուի :

Այո՛, ըսաւ մուրացիկը, սակայն
օրէնքը ոչ թէ ողորմութիւն տալ
պարտք կը դնէ ձեր վրայ, այլ օգնել
եղբօրդ ո'եւ է կերպով ալ :

Լաւ, ի՞նչ կ'ակնկալէք ինձմէ :

Դուք զիս թշուառ արարածս կըր-
նաք աղասել . աեսէ՛ք, մարդոցմէ՛,
ձիերէ, ջորիներէ եւ ուղտերէ ու-
նակոխ ըլլալու վասնգի մէջ եմ :

Ի՞նչպէս կրնամ ձեզ աղասել :

Զիս ձեր ստին ձիուն վրայ հեծ-
ցունելով եւ մինչեւ շուկան տանե-
լով, ուր ես գործ ունիմ :

Շատ լաւ, ըսաւ Շէյխը, եւ ծռե-
լով կալը վեր առաւ ձիուն վրայ եւ
ստին տեղաւորեց : Երբ շուկան հա-
սան Շէյխը հարցուց մուրացիկին թէ
հո՞ս է իր իշնելու տեղը :

Այո՛,

Է՛, ուրեմն վար իջիր :

Դուն իջիր :

ինչու :

Զին ինծի յանձնելու համար :

Զիս քեզի յանձնել . ի՞նչ է միտքդ :

Պարզ է խնդիրը , ձին իմինս է .

չե՞ս գիտեր որ մենք հիմակ այն արդարասէր դատաւորին քաղաքն կը դտնուինք , եւ եթէ անոր դիմելու ըլլաս նա ինձ ինպաստ վճիռ պիտի տայ :

Ի՞նչպէս կրնայ այդպէս վճռել քանի որ ձին ինձ կը պատկանի :

Այդքան անխելք է՞ք . չէ՞ք խորհրդիր որ երբ դատաւորը տեսնէ ձեզ զօրաւոր , շխտակ սրունքներով ու զիս տկար , ծուք ու մուռ ոտքերով , իսկոյն պիտի վճռէ թէ ձին ինձ պէտք է պատկանի , որու այնքան կարօտ եմ ես :

Եթէ այս ըլլայ անոր տուած վճիռ , նա բնաւ արդար դատաւոր մը չպիտի ըլլայ , ըսաւ շէյխը :

Հօ՛ , ըսաւ կաղը ծիծաղելով , թէ եւ նա արդար է , սակայն ոչ անխալ :

Շէյխը ապշած մնաց . սակայն խոր-

հեցաւ որ այս լաւ պատեհութիւն մէ անձամբ ստուգել դատաւորին նոչակեալ արդարասիրութիւնը , ուստի ըստ կազին . լաւ , եկո՛ւր դատաւորին երթանք :

* * *

Հասան դատարան . դատաւորը նըստած էր եւ հրապարակաւ դատաստան կը տեսնէր . Երկու դատ կար իրենցմէ առաջ :

Առաջինը ուսանողի մը եւ երկրագործի մը դատն էր . խնդիրը կնոջ մը վրայ էր , իւրաքանչիւրը կը պնդէր թէ կինը իրն է . Կինը յամառ լուսութիւն մը կը պահէր , եւ չէր ըսեր թէ երկուքին ո՛րն է իր այր : Դատաւորը երկու կողմը լսելէ ետեւ ըստ . կինը հոս թողէք , եւ վաղը եկէք : Ուսանողն ու երկրագործը խոնարհութիւն ըրին ու մեկնեցան :

Երկրորդ դատն սկսաւ . Մսավաճառ մը եւ ձէթալվաճառ մը ներկայացան : Առաջինը արիւնաթաթախ հանդերձներով եւ վերջինը վերէն ի վար ձէթով օծուած : Մսավաճառը իր

ինգիրն այսպէս ներկայացուց : —
 Սա մարդուն գացի ձէթ զնելու համար , եւ երբ գրամը վճարելու համար քսակս գօտիխո մէջէն հանեցի , կոկորդս երկու ձեռքով բոնեց որ ձայն չանեմ եւ ջանաց քսակը ձեռքէս առնել ըսելով թէ նա իրեն կը պատկանի : Այսպէս զիրար քաշքշլով ձեր առջեւը եկանք : Ձէթավաճառն սկսաւ իր պատմութիւն : Այս մարդը ինձմէ ձէթ գնել եկաւ . երբ շիշը լեցաւ , ըսաւ թէ ոսկի մը պիտի տայ որ աւրեմ , մանրուք հանեցի որ ոսկին աւրեմ , մէյ մ'ալ բոլոր ստակը յափշտակեց ու փախաւ , ետեւէն վազեցի «Գոզը բոնեցէք» պօռալով , եւ վիզէն բոնելով ձեր առջեւ բերի : Ստակը իմս է , ասոր ըսածը բոլորովին սուտ է : Դատաւորը նորէն ու նորէն հարցաքննեց երկուքն ալ . բայց ոչ ոք սառ մը կը փոխէր իր առջի պատմածէն . ուստի ըսաւ . զըրամը հոս թողէք ու վազը եկէք :

Մսավաճառը քսակը դատաւորին յանձնեց եւ երկուքն ալ հեռացան

խոնարհութիւն ընելով :

* * *

Կարզը եկաւ չէյլին ու մուրացիկին : «Տէր իմ զատաւոր» , ըսաւ չէյլը , «նս հեռու երկրէ կուգամ վաճառք գնելու . քաղաքին դուռը այս կաղը դիմացս ելաւ , որ նախ ողորմութիւն խնդրեց ինձմէ , եւ յետոյ ձիուս վրայ ետեւս հեծնել ուղեց , որ ոտնակոխ չըլլայ : Հաճութիւն տուի , բայց երբ չուկան հասանք , ձիէն իջնել չուղեց , պնդելով թէ նա իրեն կը պատկանի : Այս է ճիշդ եղելութիւնը , աէր իմ զատաւոր» :

Այժմ մուրացիկն սկսաւ պատմել : «Տէր , ըսաւ նա , երբ չուկան կուզայի գործս կատարելու , այս ձիուս վրայ հեծած , տեսայ որ այս մարդը ճամբուն եղերքը նստեր էր , յոդնած ու կէս մեռած վիճակի մէջ . Գութս շարժեցաւ , եափս , ձիուս վրայ առի եւ մինչեւ չուկան տարի : Սակայն որքան զարմացայ , երբ հոն համնելնուս , նա բացարձակաբար մերժեց ձիէս վար իջնել , ձին իմս է կ'ըսէր

ու չեր վար իջներ : Ուստի ինձ ուրիշ
ճար չմնաց : այլ զիմել ձեր արդա-
րութեան» :

Դատաւորը նորէն ու նորէն կրկնել
տուաւ իւրաքանչիւրի պատմութիւն,
ու պահ մը խորհելէ ետեւ ըստ : Զի՞ն
հոս թողուցէք եւ վաղը եկէք :

Շէյխն ու մուրացիկը դատարանէն
հեռացան եւ մէյմէկ պանդոկ գացին :

* * *

Հետեւեալ առաւօտ բազմութիւնը
հաւաքուած էր լսելու դատաւորին
վճիռ : Ուսանողը եւ երկրագործը
ներս կանչուեցան :

Առ կինդ եւ զնա՝, ըստ դատա-
ւորը ուսանողին, եւ լաւ հակէ վրան.
Եւ դառնալով գանիճներուն հրամայեց
որ երկրագործին 50 գաւազանի հար-
ուած տան : Հրամանն իսկոյն ի գործ
գրուեցաւ :

Երկուքն ալ մեկնեցան, մին ու-
րախութեամբ կինը հետոն առած, իսկ
միւսը լալով ու ողբալով :

Մսավաճառն ու ձէթավաճառն այժմ
ներկայացան : Ահա զրամդ, ըստ

դատաւորը մսավաճառին, առ եւ
գնա՛, եւ դահիճներուն հրամայեց 50
դաւազանի հարուած տալ ձէթավա-
ճառին : Մսավաճառը յաղթանակը
տարած մեկնեցաւ . նոյնպէս եւ ձէ-
թավաճառն ականները կրծտելով :

Կարզը եկաւ շէյխին եւ մուրացի-
կին :

Կրնա՞ս ճանշնալ ձիգ, հարցուց
դատաւորը շէյխին, եւ 20 ուրիշ ձի-
երէ զանազանել զայն :

Այսո՛, պատասխանեց շէյխը :

Եւ գո՞ւն, հարցուց դատաւորը
մուրացիկին :

Անշուշտ, տէր իմ, պատասխանեց
կաղը :

Ետեւէս եկուր, ըստ դատաւորը
շէյխին :

Մեծ ախոռ մը մտան եւ շէյխը ցու-
ցուց իր ձին որ 20 ուրիշ ձիերու քով
կեցած էր :

Լաւ, ըստ դատաւորը, դատա-
րան գնա եւ հակառակորդդ հոս իրկէ :

Շէյխը իրեն արուած հրամանը կա-
տարեց : Մուրացիկը, որքան որ իր

կազ ոտքերով հնար էր , արտորնօք
ախոռը վազեց , եւ առանդ սիսալի
ճիշդ ճիռն վրայ դրաւ իր ձեռք :

Շատ բարի , ըսաւ դատաւորը , դա-
տարան գնա եւ սպասէ :

Դատաւորը նորէն բազմեցաւ գահը
եւ շէյխն ու մուրացիկը առջեւը բե-
րել տուաւ :

Զին քուկդ է , ըսաւ դատաւորը
շէյխին , ախոռը գնա' եւ ա'ռ . եւ
գահիծին դառնալով ըսաւ . ուս կաղին
50 դաւազանի հարուած տո՛ւր : Վը-
ճիռը գործադրուեցաւ եւ շէյխը ա-
խոռը գնաց ձին առնելու .

* * *

Դատաւորը , յետ պաշտօնավարու-
թեան , երբ տուն դարձաւ , շէյխը
արդէն հոն իրեն կը սպասէր : Տուած
վճիռէս գո՞ն չեղար , հարցուց դատա-
ւորը շէյխին , երբ տեսաւ զանիկայ :

Ոչ , ընդհակառակն , պատասխանեց
շէյխը . սակայն կ'ուզէի զիտնալ թէ
ի՞նչ միջոցներով դու արդարութիւն
ի գործ զրիր , քանզի տարակոյս չու-
նիմ թէ միւս երկու վէճերն ալ իմի-

նիս նման արդար վճիռ ստացան : Ես
վաճառական չեմ , ես Ալճէրիի շէյխն
եմ , եւ ուզեցի անձամբ ստուգել քու
հոշակեալ իմաստութիւնդ :

Դատաւորը այլայլով խոնարհու-
թիւն ըրաւ եւ իր տէրոջ աջն համ-
րուրեց երկիւղածութեամբ եւ ակնա-
ծանօք :

Կը փափաքիմ , ըսաւ շէյխը , զիտ-
նալ թէ ի՞նչ պատճառներով այս ե-
րեք վճիռները տուիր :

Տէր իմ , ըսաւ դատաւորը , աղկէ
ալ պարզ բան չկայ երկրիս վրայ :
Մնչուշտ ձեր վսեմութիւն զիտեց որ
երեք խնդիրներու մէջ ալ վէճի ա-
սարկան քովս պահեցի :

Այո՛ :

Լաւ . առտուն կանուխ կինը կան-
չեցի , եւ յանկարծ հրամայեցի կա-
զամարս նոր մելան լեցունել : Նոյն
գործողութիւնը հարիւր անդամ արդէն
կատարողի մը նման նա առաւ կա-
զամարը , մէջի բամպակը հանեց ,
լուաց , դարձեալ զրաւ կաղամարին
մէջ եւ յետոյ նոր մելանը վրան լե-

ցուց , Բոլորը ճարտարութեամբ ու
յետին մաքրութեամբ կատարեց , ա-
նանկ որ յայտնի էր թէ ուսանողի մը
կինը պէտք էր ըլլար նա եւ ոչ թէ
երկրագործի մը :

Առ աղէկ . բայց ստոկի՞ն խնդիրը
ինչպէս լուծեցիք :

Չեր վսեմութիւն հարկաւ դիտեց որ
ձէթավաճառին հանդերձը եւ ձեռքերը
ձէթով օծուած էին :

Այս , այնպէս էր :

Լաւ . դրամը առնելէս ետեւ ջրով
լեցուն ամանի մը մէջ ձգեցի . առ-
տուն ելայ եւ լաւ մը քննելէ ետեւ
ջուրին վրայ ձէթի նշոյլ մ'անգամ չի
տեսայ . ուստի ինքնիրենս ըսի . եթէ
այս դրամ ձէթավաճառին ըլլար , ա-
նոր ձեռաց հպումէն ձէթուա պիտի
ըլլար , եւ քանի որ այսպէս չէ , պէտք
է դրամը մասվաճառին ըլլայ :

Շէյխը հաճութեամբ գլուխը շարժեց .
Շատ աղէկ . բայց իմ ձի՞ս :

Ա՛ , այդ ասորբեր խնդիր մ'էր , եւ
մինչեւ այս առառու ես շուարած էի .
Կարծեմ կազմ չկրցաւ ճանչնալ

կենդանին , հարցուց շէյխը :

Ընդհակառակը , պատասխանեց դա-
տաւորը , անմիջապէս ձեռքը ձիուն
վրայ դրաւ :

Է՛հ . ի՞նչպէս հասկցար թէ ձին ա-
նորը չէ :

Երբ ձեզ . երկուքդ ախոռը բերի ,
նպատակս այն չէր որ դուռ+ ճանչնաք
ձին , այլ հասկնալ թէ արդեօք նի՞
կը ճանչնաք զձեզ . Երբ գու կենդա-
նիին մօտեցար , ձին ձեզի դարձաւ ,
ականջներն եաին ծռեց եւ բերկրու-
թեամբ ճայն հանեց . բայց երբ կազն
իրեն մօտեցաւ , կենդանին սկսաւ կից
նետել :

Շէյխը պահ մը խորհելէ ետեւ ըսաւ .

Աստուած քեզի մեծ իմաստութիւն
է պարգևեած . դու պէտք էր իմ պաշ-
տօնս վարէիր եւ ես քուկդ , սակայն
կը վախնամ որ ես , իրը դատաւոր ,
քու տեզդ չեմ կրնար բանել :

Այս ըսաւ եւ դատաւորէն բաժ-
նուելով գոհունակ սրտով իր պաշ-
տօնին վերադարձաւ :

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Եֆ. Կ. ՄԻՔԻՔԵԼԱՄ

Կ. Պոլսոյ Բող. հասարակութեան
երեւելիներէն Յարութիւն էֆ. Կ.
Միքիքէլամ, որ զբեթէ տարիէ մը
ի վեր կը տառապէր անսղոք հիւան-
դութեամբ մը, վերջերս ի Տէր ննջեց:

Հանգուցեալը ծնած էր 1846ին :
1858ին կը մտնէ Պէպէքի Աստուա-
ծաբանական վարժարանը, ուր կ տա-
րուան ուսանողական կեանքին մէջ
թողու ուսումնասէր, յաջողակ եւ
պարկեշտ աշակերտի մը անունը :
1863ին կը յաջողի ձեռք ձգել Բերայի
Մէմորիել Զըրչի երէցին մէկ վկայա-
կանը, եւ նիւթական աննպաստ պա-
րագաներու տակ կ'երթայ Մալթա :
Հոն կը մտնէ Անգղ. Բարձր. վարժա-
րանը իրր գործաւոր-ուսանող : Քանի
մը շաբաթ վերջ վարժարանին տնօ-
րէնութիւնը գոհութեամբ կը զիտէ
անոր ցոյց տուած վափաքը եւ ըն-
դունակութիւնը : Ուստի կ'ընդունի
զայն իրր ձրի աշակերտ : Պատանի

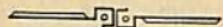
ուսանողը կ'անդամուկցի կանոնաւոր
կարգի մը, որուն մէջ օր քան զօր
ի հանդէս կը բերէ նորանոր եւ թա-
գուն կարողութիւններ եւ ձիրքեր :
Ուսման եւ գիտութեան հետ յառաջ
կը տանի նաեւ Անգղ. եւ Գաղ. լե-
զուններու ուսումը : Կ'արժանանայ
բոլոր ուսուցիչներուն գնահատման
եւ համակրութեան : Կ տարուան
փայլուն ուսանողութենէ մը վերջ
կ'ընդունի վարժարանին վկայականը :
1868ին մայրաքաղաքս կը վերադառ-
նայ : Նոյն տարուան մէջ կը մտնէ
Օսմ. հեռագրատան Կ. Պոլիս-Հնդկաս-
տանի ճիւղին մէջ : Հոն ալ ցոյց կու
տայ մեծ կարողութիւն Անգղ. եւ Գաղ.
լեզուններու թարգմանութեան գործին
մէջ : Կարճ ժամանակէն կ'արժանա-
նայ հեռագրատան Անգղ. տնօրէնին
կատարեալ վսահութեան : Նոյն մի-
ջոցին, իր պարապոյ ժամերուն մէջ,
կը յաճախէ իր երիցագոյն քրոջ խա-
նութը : Կ'օգնէ անոր հաշիւններուն,
եւ կը ջանայ օգտակար ըլլալ : Այս
առիթով կը սիրէ առեւտրական գործը,

եւ օր քանի զօր հետամուտ կ'ըլլայ
ծանօթանալու վաճառականական սկզ-
բունքներու։ Վերջապէս կ'որոշէ նետ-
ուիլ վաճառականական ասպարէզ։
Կ տարուան գործունեայ եւ օգտակար
շրջանէ մը վերջ կը հրաժարի հեռա-
գրական պաշտօնէութենէ։ 1873ին
Պարսիկ մեծահարուստ վաճառականի
մը հետ իբր թարգման կ'երթայ Եւ-
րոպա։ Այդ առիթով կ'այցելէ Անգ-
ղիա, Գերմանիա եւ Գաղղիա, ուր
պատեհութիւն կ'ունենայ շփուխ եւ
յարաբերութիւն ու բարեկամութիւն
հաստատել առաջնակարգ գործարա-
նատէրերու հետ։ Ահա այդ ուղեւո-
րութիւնը նախադուռն կ'ըլլայ իր 30է
աւելի ճանապարհորդութիւններուն,
զորոնք կը կատարէ դէպ ի Եւրոպա,
եւ որոնք ծնունդ կու տան Յ վաճա-
ռատուններու։ Ասոնք ճանօթ են
մայրաքաղաքիս եւ Գահիրէի մէջ
«Բիկմալիոն» եւ «Օլտ Ինկլընտ» ա-
նունով։ Այնչափ կը սիրէր իր գործը,
եւ փարած էր անոր որ գրեթէ մին-
չեւ իր մահը կը վարէր բոլոր ընթա-

ցիկ գործերը։ Համբերութիւն, ուղ-
ղամտութիւն եւ աշխատասիրութիւն.
ահա անոր յաջողութեան զլխաւոր
գաղանիքը։ Իր նիւթական բարձրու-
թեան մէջ չէր մոռնար մասնակցիլ
բարեսիրական հաստատութիւններու
եւ ուրիշ օգտակար նպատակիներու
համար կատարուած նուիրատուու-
թիւններու։ Գոհութեամբ կ'իմա-
նանք թէ Միրիքէլամ էֆ. իր մահ-
ուան անկողնին մէջ փափաք յայտ-
նած է Բերայի եւ Լանկայի Աւետ.
Ժողովրդոց համար ազագային կառու-
ցանելի եկեղեցիներուն համար նուի-
րել մէյսէկ համեստ գումար։ Նմանօ-
րինակ գումարներ որոշած է նաև
Պրուսայի եւ Պարախակի որբանոց-
ներուն համար։ Խնդրած է նաև որ
սոյն երկու որբանոցներու համար իր
տարեկան նուէրները կանոնաւորա-
պէս շարունակուին վճարուիլ։ Կը
յուսանք թէ հանգուցելոյն բարեպաշտ
զաւակները պիտի յարգեն եւ կատա-
րեն իրենց սիրելի հօր այս վերջին
կամքը։

Յուղարկաւորութեան պաշտօնը կատարուեցաւ Աւետ. Հայերու Ֆէրիդիւզի գերեզմանատան մատուռին մէջ՝ երկսեռ մեծ բազմութեան մը ներկայութեան : Պաշտօնին մասնակցեցան Պատուելիք Տ.ք. Ճ. Ք. Կրին, Ա. Կոստանդեան, Ա. Կ. Աստուրեան, Ա. Կ. Պետիկեան և Գ. Ն. Շիշմանեան և Փրոֆ. Յակոբոս Էֆ. Ճէճիկեան :

Հանգուցեալն ունէր Գ. Կարգի Մէծիտիյէ պատուանչան, որուն արժանացած էր 12 տարի առաջ : Կը թողու այրի մը եւ 4 զաւակներ, որոնց 2ը մանչ են, եւ 2ը աղջիկ :

ՀԱՐՑԱՐԱՆ

Խնձորին օգուտը ի՞նչ է .
Խնձորը միծ քանակութեամբ փօռ փօր պարունակելուն պատճառաւ, երիկամունքներուն, փայծաղին եւ

ստամոքսին վրայ խիստ օգտակար ազդեցութիւն ունենալէն զատ, հանգիստ քուն ալ կը պարգեւէ . ուստի այս օգտակար պառողէն շատ ուտելու է :

Վէրքի համար պարզ դարձման մը կա՞յ :

— Այո՛, կազամբին տերեւը, որ ի՞նչ վէրքի վրայ ալ դրուի, կը բժշկէ զանի եւ կ'արգիլէ սպիթ գոյացում :

Շնչարգելութիւն մեղմացնելու համար ի՞նչ ընեմ .

— Առ 16 տրամ լաւ մեղք եւ խառնէ 8 տրամ Հնդիկ իւղի հետ. կե՛ր ասկէ առաւօտ երեկոյ մէյմէկ անուշի դգալ եւ շատ օգուտ պիտի տեսնես :

Թրթուրներն ոչնչացնելու ազդու եւ աժան միջոց մը կրնա՞ք յանձնարել .

— Բոլատ էֆ. հետեւելոլը կը յանձնարարէ . Լեղի վարունգ 25 տրամ ծեծել, փոշի ընել, յետոյ 5 քաշ

ծթռած ձէթի հետ խառնել եւ վրան
աւելցունել 1 քաշ խայծղան (գալլան).
բոլորը լաւ մը մեծել եւ յետոյ որ-
թերու (ասմա) կոճղերուն քսել . մօ-
տեցող թրթուրն իսկոյն կը սատկի .
Մասնք 100 որթի համար 22 դրուշ :

Այրածի աղբու գեղ մը զիտէ՞ք .

— Այս', այրած մասը ձէթով օծէ ,
եւ վրան բարակ աղ ցանէ . քիչ ժա-
մանակէն ոչ ցաւ եւ ոչ բորբոքում
կը մնայ :

Արիւն ի՞նչպէս կրնամ դաղբեցու-
նել .

— Ածուխը բարակ ծեծէ եւ արիւ-
նած մասին վրայ ցանէ . իսկոյն կը
դաղբի հոսում :

Շան խածուածքին ի՞նչ դարման
կայ .

— Խածուած տեղը անմիջապէս տաք
քացախով կամ քաղջ ջրով լուա, չոր-
ցուր եւ վէրքին մէջ մի քանի կաթիլ
աղի թթու, առեւ մէրքէանէ+ կաթեցուր :

Թամբի վէրքեր ի՞նչպէս կը բժըշ-
կուին .

— Անասունին վէրքը թաց սպուն-
գով սրբելէ յետոյ մէջը ծեծուած
զմուռս , մէրքէ սաֆէ խառնէ :

Մեղուի խայթուածքն ի՞նչպէս կը
դարմանուի .

— Նախ խայթոցն հանել , ապա
խայթուած տեղէն սկսեալ ծեռքը զօ-
րաւոր կերպով չփել , ի վերջոյ հա-
սարակ աղն ջրով թրջէ եւ խայթ-
ուածքին վրայ կապէ :

Սա լուերէն ի՞նչպէս կրնանք ազա-
տիլ .

— Նախ մաքրութիւն կը յանձնա-
րաբենք : Առ «Ապրիմ Մեռնիմ» կոչ-
ուած ծաղիկը ու անկողինդ զիր . դու
կապրիս , լուն կը մեռնի :

Սա մուկերէն ազատեցէք մեզ :

— Ժիրայր Շիրակացիին եթէ զի-
մես , աս խրատը կուտայ քեզի . —
Բարակ խիստ ճերմակ դաճ (մէռնէռ)

խառնէ քիչ մը ալիւրի հետ . լից խոր սկաւառակի մէջ եւ զիր մուկերուն գտնուած տեղը , քովն ալ ջրով լեցուն աման մը . մուկը կուտէ ալիւրը , կը խմէ ջուրը եւ կը սատկի :

Հաւկիթ պահելու պարզ կերպը
ո՞րն է .

— Ընտրէ թարմ հաւկիթներ , օձէ ձէթով , ճարպով կամ քոլօտիօնով , չորցուր եւ մնառուկի մէջ շարէ :

Վսեմագոյն դաստիարակութիւնը
ո՞րն է .

Հոգին առաւել քան զմարմին . ուստի բարոյական — հոգւոյ , սրտի — դաստիարակութիւն մտաւորէն վսեմագոյն է : Պարախնք մտաւոր դաստիարակութեան հեա սրտին , հոգւոյն մէջ ազնիւ , վեհ զգացումներ , փափաքներ , նպատակներ արթնցունել : Սրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդներ , սա է ակն , զսպանակն , մարդկային ամէն գործողութեանց . կրթուելով . մշակուելով սիրտ , հոգի նկարագիր

ի բարին առաջնորդուի . Ապացոյցի չէ կարօտ . բաւ է զիտել զլուխը , միտքը լեցուն բայց սիրտ պարապ , դատարկ անձի մը կեանք :

Արդուզարդի կարծ կանոնը ո՞րն է .

Հանդերձներու ներդաշնակութիւն , ոտից ցզլուխ . գոյներու ներդաշնակութիւն . բաց գոյն շրջազգեստ , սեւ զլխարկ , վրան դոյնզգոյն փետուրներ , քօրտէլաններ , դեղձանիկ մ'ալ գագաթը , կարմիր հովանոց . — եղա՛ւ մի աս . ծաղու առարկայ չը լլար այսպիսի արդուզարդով օրիորդ մը : Ալ գու լուծէ խնդիրը .

Առարկայի մը բարձրութիւն ի՞նչ-պէս կրնանք չափել .

— Հնդիկները բարձր առարկայէն կը հեռանան ա'յնքան մինչեւ տեսնեն անոր գագաթ երբ ծռելով երկու սըրունքին մէջանդէն նային . հոն նշան մը կը գննեն եւ անկէ կը չափեն առարկային մինչեւ պատուանդանը . այս է առարկային բարձրութիւն :

Այրող սիսուէն ի՞նչպէս ազատելու
է կենդանիները .

— Աշքերնին կապելով . ձիերուն
համար սակայն այս միշտ չցածողիր .
կազմածնին վրանին դնելով , իբր
թէ առօրեայ աշխատանքի կը տար-
ուին :

— Ոջլոտած ընտանի անասուններ ի՞նչ-
պէս կրնան մաքրուիլ .

— Քարիւզով լաւ մը օծէ կենդա-
նին . բայց զգուշացիր որ կրակի քով
չերթան . գիտես ի՞նչ կ'ըլլայ . պատ-
ճառը օրացոյցս չսեպուի . զի սա օ-
գուտ ընել կ'ուզէ եւ ոչ վնաս :

Սանաբս մաքրել զժուար զործ է .
դիւրին կերպ մը կա՞յ .

— Գոնէ ամիսը մէկ անգամ բաղնիք
դացէք . նախ այս . Ապա սանտրիդ
մեծութեամբ ֆանէլայի կտոր մը ան-
ցուր սանտրին ակռաներէն եւ այն-
պէս սանաբէ զլուխոդ . երբ աւարափ
քաշէ ֆանէլան մեզմիւ եւ հանէ ո-
րով ակռաներուն մէջ մնացած աղ-

տերը եւ — եթէ կան — անամնիկները
դուրս կ'ելլեն :

— Սոխէ կախորդմիմ բայց ոչ հոտէն ,
ի՞նչ ընեմ որ հոտը չեզոքացունիմ .

— Սոխը սոխ է եւ ուստի սոխի
հոտ ունի . քանի որ սիրելի սոխէդ
չես ուզեր հրաժարիլ , հաճէ զայն վա-
յելելէ ետեւ ազատքեղի (Տայրանօս)
վրայ քացախ լից եւ կեր . սոխին
հոտը կը չեզոքանայ . փորձէ անգամ
մը :

— Գիշերային քրաինքի ի՞նչ դարման
կայ .

— Յուսում թոքերդ առողջ են :
Առա շայէ առ , խաչէ , պաղեցուր ու
խմէ :

— Այրածի դեղ մը յանձնարարել հա-
ճեցէք .

— Կերեւի թէ նախորդ օրացոյց-
ներս չէք ստացած . զնէ՛ մի հատ եւ
հոն պիտի գանես մէկէ աւելի դեղ
այրածի :

Փոխանցիկ հիւանդութեամբ տառապող բարեկամի մը ի՞նչպէս այցելեմ առանց անկէ վարակուելու :

—Վարակում երեք կերպով կ'ըլլայ, կամ շնչառութեամբ, կամ թոյնը ստամոքսին եւ կամ արեան շրջանին հազորգուելով : Վերջին երկուքը այցելութեանդ ատեն անկարելի է . ուստի առաջինն արգիլելու համար ածուխի փոշին քսակի մը մէջ լից եւ բերնիդ վրայ ու քիթիդ տակը բռնէ . թունաւոր օղը մէջէն անցնելով կը զտուի եւ չմնասեր :

Բնակարանիս գարշահոտ տեղերն ի՞նչպէս անվաս ընեմ .

— Ինչո՞ւ տանդ մէջ գարշահոտութիւն պիտի ըլլայ . առ չեղաւ, բարեկամ . Ուրեմն առ չմարած կիր եւ անօթներով դիր գարշահոտ տեղուանք :

— Շաքարը կրնա՞յ գեղ համարուիլ .

— Ոչ . բայց չատ գեղերու հետ կը խառնուի . շաքարը սնունդ է . Վէրքի վրայ փոշիացած շաքար կը ցանենք .

որով փտութիւն կանցնի եւ չարաւ կը դադրի , մանաւանդ երբ կաղնիի տերեւ եփենք շաքարով եւ վէրք անով լուանք :

Փոքր աղայոց որդ (*աօղլէճան*) ունենալուն ստոյգ նշանու ի՞նչ է .

—Միակ ստոյգ նշան որդը տեսնելն է . ասոր զգուշութիւն ըրէ ու տեսնելուդ պէս դիմէ բժիշկիդ :

Ստամոքսի անզօրութեան պարզ դարձան մը յանձնարարեցէք . քանզի դեղէ զգուած եմ .

— Ամէն առաւօտ նախաճաշէ առաջ 10-12 հատ սեւ պղպեղ կուլ տուր :

— Շաղկախոտէ գոյացած սպիները ջնջել հնա՞ր է .

— Ցաւալի է ըսել ո՛չ . սակայն կրնանք արգիլել որ ծաղկախարը չի թողու սպի . նախորդ օրացոյցներուս մէջ խօսած ենք այս մասին . հոս գեղ մ'ալ յիշենք . առ 1 մաս ճերմակ

մեղրամոմ, Յ մաս ձէթ եւ կրակին վրայ հայեցուը . բաւական տաք եղած ատեն փափուկ վրձինով մը ծաղկախտի իւրաքանչիւր վէրքի վրայ քսէ ասկէ . օդը կարտաքսուի , քերելը կը դագրի , որով սպի ալ չգոյանար . բժիշկդ կրնայ ուրիշ միջոցներ ալ յանձնարարել :

Կրնա՞յ կանխաւ գիտցուիլ հիւանդութեան մը գալուստը .

— Այո՛, կրնաս զգալ , երբ վրադ ընդհանուր թուլութիւն կը տիրէ , զէմքդ կը տաքնայ , ախորժակդ կը նուազի . ժամ է որ բժիշկդ կանչես : Ցիշէ որ նախազգուշութիւն լաւագոյն է քան դարմանում . աւելի աժան ալ է նա :

Քօրսէի համար ի՞նչ կարծիք ունիք .
— Կարծի՞ք . ո՞չ , համոզումս է որ նա իր ծնունդ գժոխքէն է առած , զի կեանք կը վտանգէ : Լրագիրք զրիցին թէ եկեղեցւոյ մէջ Հայ կին մը մարեցաւ եւ մեծ խառնակութիւն

ծագեցաւ Աստուծոյ տաճարին մէջ . պատճա՞ռ . քօրսէն , «Առողջական քօրսէ» մը գիտենք եւ զիմողին կը նանք յանձնարարել :

Թունաւոր սունկ (Տանթար) ի՞նչպէս կը ճանչցուի .

— Շատ նշաններով , բայց ես կ'ըսեմ թէ ան բան որ կասկածելի է , պէտք է մերժել , ի՞նչ կըլլաս եթէ կինացդ մէջ սունկ կերած չըլլաս :

Ո՞ր կաթ աւելի սեր կարտադրէ .

— Առաւօտեան կթուած կաթը էն շատ սեր կարտադրէ . երեկոյեանը նուազ , իսկ կէս օրուանը էն քիչ :

Տղայոց շաքար տալ վնասակա՞ր է .

— Բնաւ . շաքար սնունդ է եւ ոչ թէ թոյն . չափագանցն է որ վնաս կուտայ , ամէն բանի չափագանցը վնասակար է . ներկուելով շաքարը կը թունաւորուի , ուստի մանաւանդ կանանչ , կապոյտ եւ կարմիր շաքարներէն զգուշացուր զաւակդ :

Մատանիս իր փայլը կը կորանցու-
նէ . ինչո՞ւ .

— Կերեւի թէ չես գիտեր թէ ձեռքդ
լուացած ատեն մատանին հանելու
ես . քանզի լուացումը մատանիին
քարին պղասր գոյն կուտայ :

Ճերմակեղէններս ի՞նչպէս անուշա-
հու ընեմ .

— Փոխանակի տեսակ տեսակ հոտա-
ւէտ հեղուկներ գործածելու , որոնք
ճերմակեղէնները կարատաւորեն ալ ,
պահարանիդ մէջ զիր չորցած ու փո-
շիցեալ ծաղիկներ , ծեծած մեխակ ,
կինամոն , եւ ուրիշ տեսակ սիրած
ու հաւած հոտաւէտ փայտերէն ,
այսպէս ճերմակեղեններէդ միշտ մեղմ ,
անուշիկ հու մը կը բուրէ :

Գլխարկի ճերմակ փետուրները
կրնա՞ն մաքրուիլ .

— Անշուշտ . ջայլամի ճերմակ փե-
տուրները երբ աղտոտած են , զիր
տաք ջրով ճերմակ օճառի փրփուրի
մէջ եւ 5-10 բոպէ ճեռքովդ շփէ ,

յետոյ տաք ջուրէ անցուր եւ ապա
շարժէ փետուրը օդին մէջ մինչեւ որ
չորնայ . փետուրը բոլորովին կը նո-
րոգուի :

Հարստանալու կարծ ճամբան ո՞րն է .

— Ահա հարց մը , որոյ պատասխան
պէտք է որ հաւատացողները տան ի-
րենց փորձառութենէն : Ասոնց մե-
ծագոյն մաս այս հարց սապէս պիտի
պատասխանէին . «Աժան գնէ , սուզ
ծախէ , վարնոց բանը առաջնակարգ
ապրանքի տեղ քչէ . յաճախորդ խա-
րելով , ասոր անոր իրաւացի պա-
հանջը կարէ . կրճատէ , առնելիքդ
գանձէ , պարտքդ մի՛ վճարեր» . ահա
է՞ն կարծ ճամբան հարստանալու : Այսու-
է ակնկալուած պատասխանը . զիացիր
սակայն որ այսպէս հարստացողը յան-
կարծական կործանում պիտի ունե-
նայ ուշ կամ կանուխ :

Ահա մի քանի ուղիղ միջոցներ .

1. Մուտքդ ելքէդ միշտ աւելի թող
ըլլայ ուստի .

2. Աւելորդ յիմար ծախքերդ կըր-

ճատէ ու կրծատէ .

3. Մէկ մոլութեան համար ըրած տարեկան ծախքդ երկու զաւակ կը պահէ ամբողջ մի տարի .

4. Աննշան համարուած ծախքերէն վախցիր . աննշան համարուած ծակ մը նաւին ընկղմելուն պատճառ եղաւ .

5. Եթէ պէտք չեղածը գնես, գիտցիր որ պէտք եղածը պիտի պարտաւորիս ծախել . ուստի ,

6. Պէտք չեղած բանը մի գներ որքան աժան ալ ըլլայ .

7. Անողջութեանդ հոգ տար . սա է առաջին պայման կենաց յաջողութեան .

8. Գործիդ յարմար տեղ մը ընարէ, յարմար գործ մը որոշելէ ետեւ .

9. Պարտքէ զգուշացիր . ասոր նըման մարդս նուաստացունող բան չի կայ .

10. Յարատեւութիւն . աներկիւզ անվախ յառաջ վարէ գործդ երբ վըստահ ես թէ ուզիղ է նա .

11. Ամէն ինչ որ ձեռնարկես, բուլոր ուժովդ կատարէ .

12. Գործիդ տէր եղիր . խորհէ թէ միայնակ պիտի վարես բոլոր գործդ թէեւ ունենաս 100 գործաւոր :

13. Էն ընտիր միջացները գործածէ . Էն լաւ գործաւորները . աժան է ըսեւլով վարնոց մարդիկ մի գործածեր .

14. Միշտ կարողութեանդ չափը , զատողութիւնը որոշէ , եւ անկէ վեր բնաւ ձեռնարկ մի ըներ .

15. Օգտակար արհեստ մը ունեցիր պահեստի , որ երբ բախտին անիւ զառնայ եւ աղքատանաս անով ապրեցունես զքեզ եւ այլոց չըլլաս բեռ .

16. Երեւակայութեամբ մի մնանիր . դեռ հաւը չածած վառեակներդ մի համբեր .

17. Բաժանեալ զօրութիւն կը ակարացունէ միշտ . ուստի կարողութիւնդ, նիւթական ու բարոյական բնաւ մի բաժներ . Ամբողջ ուշադրութիւնդ միայն գործիդ առւր .

18. Կարգով , կանոնով գործէ . ամէն բան տեղին եւ ժամանակին .

19. Ընթերցասէր եղիր . լաւ լրագրեր ու գրքեր կարդալով աշխարհի

մէջ պատահած նոր դէպքերուն հետ
ծանօթութիւն ըրէ : Ան որ լրագիր
չկարդար շուտ պիտի տեսնէ թէ
գործը ետ կերթայ .

20. Առանց ապահովութեան ուրիշ
համար երբեք երաշխաւոր մի ըլլար .

21. Գործդ ազգարարէ . ամէն մէկը
իր ապրուստին համար ժողովուրդէն
է կախեալ , ուստի գործդ ծանօթա-
ցուր ժողովրդեան բայց ճիշդ ինչպէս
որ է .

22. Յաճախորդացդ հետ յոյժ քա-
ղաքավար եղիր . բարեկրթութիւն եւ
քաղաքավարութիւն դրամագլուխ են,
յաճախորդք անոնցմով կը կապուին
քեզ եւ գործիդ հետ .

23. Գիտասիրտ , բարեգործ , առա-
տաձեռն եղիր . յիշէ որբերն ու այ-
րիները , յիշէ որբանոցներն ու հի-
ւանդանոցները , տուր , կանոնաւոր
կերպով բարեգործէ , կտակ ըրէ ա-
նոնց քանի որ դեռ կապրիս , Սողո-
մոն կըսէ . «Ոմանք ստացուածք ցըր-
ուելով զայն կը բազմապատկեն , մինչ
այլք ստացուածք խնայելով չքաւո-

րութեան կը հասնին :

Առեւարական մարդկանց նկարա-
գիրը ո՞րն է .

— Համառօտ կերպով հետեւեալը .

1. Իր բանին գործին ետեւէն կ'ըլ-
լայ .

2. Արտորնօք եւ անհոգութեամբ
ոչինչ կ'ընէ .

3. Ան բանը որ ինք կրնայ ընել ,
ուրիշի չյանձներ .

4. Ամէն բան իր սեպհական տեղն
ունի .

5. Ան բանը որ պէտք է կատար-
ուի չյետաձգեր .

6. Իր նպատակն ու միտքը ուրիշ-
ներէ գաղտնի կը պահէ .

7. Յաճախորդներուն հետ վճռա-
կան եւ ճիշդ կը գործէ .

8. Ծախելու եւ զնելու մէջ կան-
խիկ նախամիծար .

9. Նախապատիւ քիչ շահ ստոյգ ,
քան մեծ անստոյգ .

10. Փոխանակ միտք պահելու կը
գրէ ամէն գործառնութիւնք .

11. Կարեւոր նամակաց օրինակները
կը պահէ .

12. Նամակներ , զրութիւնք կար-
գաւ կը պահէ .

13. Սեղանին վրայ խառն եւ շփոթ
թղթեր չեն գտնուիր .

14. Միշտ ժամանակին գործին զը-
լուին է .

15. Կը յիշէ թէ երբ կասկածի ևն-
թարկուի , կորսնցունէ վստահութիւն .

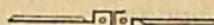
16. Միշտ կը քննէ հաշուեառմար-
ները .

17. Կանոնաւոր վճարմունք թէ ի
վաճառատուն եւ թէ դուրս .

18. Խնայող է իր ծախուց մէջ .

19. Ծոցը յուշատեար մը ունի ա-
ռորեայ արձանագրութեանց համար .

20. Երաշխաւորելու զգոյշ , պատ-
րաստ բարեգործելու . Յաջողութիւն
միայն նախախնամութենէն կ'ակըն-
կալէ :

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Ասաեղագուշակ մը լուի ԺԱ.ի բա-
րեկամուհիներէն մէկուն համար գու-
շակեց թէ 8 օրէն պիտի մեռնի . այն-
պէս ալ եղաւ :

Լուի ԺԱ. խիստ բարեկանալով ձեր-
բակալել տուաւ աստեղագուշակը եւ
հրամայեց որ երբ նշան մը ընէ պա-
տուհանէն վար նետեն զնա :

Դու որ այլոց բախար կը գուշա-
կես , ըստ ձերբակալեալին , ըսէ
տեսնեմ , գո՞ւ երբ պիտի մեռնիս :

Ձեր Վեհափառութենէն միայն 3
օր առաջ , պատասխանեց աստեղա-
գուշակը :

Աւելորդ է ըստ որ պատուհանէն
վար նետելու նշանը չարուեցաւ :

Գիտուն մարդ մը նաւակ նստած
կը ճամբորդէր :

կեանքդ կորսուած է :

Զայս ըստու , եւ ծովը նետուելով
ցամաքը ելաւ :

Լոնտոնի թատրոններէն մէկուն մէջ
քսակահատ մը կտրեց երիտասարդի
մը աղամանգեայ կոճակը ։ Երիտա-
սարդն իսկոյն բռնեց քսակահատը եւ
կարեց ականջը :

Առ կոճակներդ ; կը պոռար քսա-
կահատը :

Շատ լաւ , պատասխանեց երիտա-
սարդը , ա'ռ զու ալ սա ականջդ :

Անկուտաի երիտասարդ մը կառք մը
նստելով տուն կերթայ . զրան առջեւ
համնելուն երբ վճարելու կարզը կու-
գայ , կառապանին կըսէ թէ քսակը
բացած ատեն երկու ոսկի ձգեց կառ-
քին մէջ , եւ մութ ըլլալուն՝ զայն չը
կրնար գտնել . ուստի պէտք է վեր,
սենեակը երթայ եւ ճրագ մը բերէ
ոսկիները գանելու համար : Զայս ը-
սելով առնը կը մտնէ , եւ ականջ
զնելով կը գանէ որ կպուապանը սրար-

թուաբանութիւն գիտե՞ս , հարցուց
սա նաւավարին :

Այդ բառ զեռ նոր կը լսեմ , ըստ
նաւավարը :

Կը ցաւիմ , պատասխանեց գիտնա-
կանը , քանզի կեանքիդ մէկ քա-
ռորդը կորսուած է :

Քիչ մը յառաջ գնալէ յետոյ գի-
տունը նոր հարցում մը ըրաւ նաւա-
վարին .

Բնագիտութիւն գիտե՞ս :

Ոչ , պատասխանեց նաւավարը :

Աստեղագիտութի՞ւն :

Բնաւ , ըստ նաւավարը :

Ո՛հ , հառաջեց գիտունը , կեանքիդ
էսը կորսուած է :

Հազիւ թէ զայս ըստած էր . եւ ա-
հա նաւակը ժայռերուն զարնուեցաւ
ու սկսաւ ջուր լեցուիլ :

Նաւավարն հանեց հանգերձներն եւ
գոչեց ահարեկեալ գիտնականին .

Բարեկամ , լողալ գիտէ՞ք :

Ոչ , ըստ գիտնականը , գողզոջուն
ձայնով :

Աւա՛զ , գոչեց նաւավարը , բոլոր

շաւ կը մեկնի տանը քովէն : Ճար-
պիկ երիտասարդը զուռը բանալով կը
պօռայ կառապանին ետեւէն որ կե-
նայ , նա սակայն երկու քառորդի
տեղ երկու ոսկի ձեռք ձգած կարծե-
լով՝ կաներեւութանայ :

Աղամ ո՞րքան ժամանակ մնաց զր-
բախտին մէջ :

— Մինչեւ որ ամուսնացաւ :

— Ուրեմն դրախտէն չի պիտի ար-
տաքսուէր եթէ չամուսնանար եւայի
հետ :

— Ես ալ այնպէս կը կարծեմ :

Զ Բ Օ Ս Ա Ն Ք

Պնակին մէջ զիր ձիւն կամ սառի
կտորներ , հետը քիչ մը աղ խառնէ .
ուրիշ պնակի մէջ լից ջուր եւ դիր
առաջին պնակին վրայ . երբ տակի

պնակին ստոն հալիլ սկսի , վրայի
պնակին մէջի ջուրը կը սառի :

Հաւկիթը բարի քացախի մէջ ձգէ
քանի մ'օր , որով կեղեւը կը կակուղ-
նայ : Ապա ոլորէ ձեռացդ մէջ հաւ-
կիթը եւ սրուակին բերնէն ներս մղէ :
Պազ ջուր լից մէջը յետոյ , եւ հաւ-
կիթ իր նախկին ձեւ կստոնայ եւ այլ
եւս չես կրնար հանել սրուակէն :

Երկու գլուխ , երկու բազուկ . վեց
ոտք : Ի՞նչ կը կոչուի այս հրէշ :

Իր արծաթ փոխ կ'առնէ , օաարին
ոսկին ո՞վ :

Վրան միս , տակը միս , բայց ինք
չէ միս : Ի՞նչ է այս :

5 հոգիի պնակին մէջի 5 հաւկիթը
կը բաժնեմ , իւրաքանչիւր 1 հաւկիթ
խատնայ , սակայն եւ այնպէս պնա-
կին մէջ 1 հաւկիթ կը մնայ : Լուծէ
զայս :

Եթէ և անկիւն մէյմէկ կատու
կանգնին . իւրաքանչիւրը քանի՞ աչք
կը տեսնէ :

100 գրել և հատ նման թուանշան-
ներով :

Ա. Բ ին որդին է , եւ սակայն Բ
չէ Ա. ին հայրը : Պարզէ զայս :

Ոտքին վրայ կը կանգնեցունեմ ,
բայց , տե՛ս , նա միշտ գլխուն վրայ
կը քալէ : Ո՞վ :

Աջէն ի ձախ — կենդանի . ձախէն
յաջ — մետաղ :

Ամէն տեղ կերթայ առանց ստուեր
ձգելու , ոչ ետին , ոչ առջին . Ո՞վ :

Սեւ է երբ տուն կը մտնէ , կարմիր
երբ սեղանը դրուի , ինչ :

Ո՞ր ծովերը ջուր չունին . ո՞ր լեռ-
ները ծառ չունին :

ՀԱՇԻՒԻ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՀԱՐԻԿԻՐԱՄԵՆԻ ՕՐԱՑՈՅՑ

Միշտ համելի է , շատ անգամ նաեւ
օգտակար ալ է զիտնալ թէ այս ինչ
թուականը շարթուան ո՞ր օրուան կը
համապատասխանէ : Օրինակի համար ,
Մարդ մը ծնած է 1842 Օգոստոս 4ին ,
կուզէ զիտնալ թէ ինչ օր էր : Ոչ
նոր եւ ոչ հին ձեռքերնիս պատրաստ
Օրացոյց չունինք , ի՞նչպէս ընկելու է :
Ասոր համար շատ միջոցներ կան
թէեւ . բայց մենք կուզենք հոս հա-
մառօտ միջոց մը գործածել եւ ցոյց
տալ Օրացոյցիս ընթերցողաց , թե-
րեւս ոմանց օգտակար թուի :

ԿԱՆՈՆ . ինպրեալ թուականին նա-
խընթաց տարւոյ աջ կողմի երկու
թուանշաններէն (միաւոր եւ տասնա-

ւոր) ձեւացած թիւը 4ով բաժնել
(մնացորդը առ ոչինչ սեպել եթէ կայ),
քանորդը գումարել նոյն բաժանելիին
վրայ . նաեւ տարւոյն սկիզբէն մին-
չեւ փնտռուած թուականն եղած
օրերու թիւն եւ գումարն 7ով բաժ-
նել (չմոռնամ որ եթէ տարին նա-
հանջ է Փետրուարը 29 օր հաշ-
ուել), քանորդը կարեւորութիւն չու-
նի . եթէ ,

մնացորդը	0	ելնէ	Երկուշարթի	է
»	1	»	Երեքշարթի	է
»	2	»	Չորեքշարթի	է
»	3	»	Հինգշարթի	է
»	4	»	Ուրբաթ	է
»	5	»	Շաբաթ	է
»	6	»	Կիրակի	է

Առաջարկուած Օրինակին մէջ ուսով
կ'ուզուէր թէ ի՞նչ օր է 1842 Օգոս-
տոս 4ը :

Ահա անոր լուծումը ,

Նախընթաց տարւոյ աջակողմեան
Երկու թուանշանները 41 կը կազմեն ,

եւ տարւոյն սկիզբէն մինչեւ Օգոս-
տոս 4ը 216 օր է , ուստի

41	+ $\frac{41}{4}$	+ 216	41+10+216	267	=	=	=	=	..
					7	7	7		4 մեաց
					Պատ.	Երեքշարթի	է :		

ԽՆԴԻՐ Բ. Ուաթէրլոյի ճակատա-
մարտը՝ ուր Նաբոլէսն Պոնաբարթ
յաղթուեցաւ, տեղի ունեցեր է 1815
Յունիս 6ին . ինդիր է զիտնալ թէ
ի՞նչ օր էր :

Գործադրենք տարազը ,

14	+ $\frac{14}{4}$	+ 157	14+3+157	174	=	=	=	=	..
					7	7	7		6 մեաց
					Պատ.	Կիրակի	էր :		

Այս տեսակ առաջարկութիւններն
այս օրինօք կը լուծուին եթէ թուա-
կանին ձախ կողմի երկու թուանշան-
ները 18 կը կազմեն այսինքն ամբողջ
դար մը կամ հարիւր տարի , ահա թէ

ի՞նչու համար սոյն հաշուոյն անունը
հարէ-բամենէ օբացաց զրինք : Իսկ եթէ
ասկէ վերջը գալիք թուականի մը օրը
որոշել կ'ուզուի զարձեալ կրնանք
գործադրել միայն թէ 1900ը իբր
1800+100 նկատելու է :

ՕՐԻՆԱԿ Ա. 1935 Սպրիլ 20ը ի՞նչ
օր պիտի ըլլայ արդեօք .

Աջակողմեան երկու թուանշաննե-
րէն կազմուած թիւն ոչ թէ 35՝ այլ
135 կը նկատեմ , կտու ուրիշ կերպ
ըսելով 1835էն 1800 կը հանեմ՝ կու-
նենամ 135 :

$$134 + \frac{134}{4} + 110 = 134 + 33 + 110 = 277$$

7   7   7   4 մնաց :

Պատ. Ռւբաթ պիտի ըլլայ :

ՕՐԻՆԱԿ Բ. Հետաքրքիր եմ զիտ-
նալ թէ արդեօք ի՞նչ օր պիտի ըլլայ
1992 Սեպտեմբեր 2ը :

$$191 + \frac{191}{4} + 246 = 191 + 47 + 246 = 484$$

7   7   7   1 մնաց :

Պատ. Երեքշաբթի պիտի ըլլայ :

S. Պօղաճեան

Զատկին կարմիր հաւկիթ վաճառող
կին մը իւր զրացի կնոջ կը ծախէ իր
ունեցած բոլոր հաւկիթներուն կէսը ,
զոյգ զոյգ եւ հատ մը . ուրիշ յաճա-
խորդի մը կը ծախէ առաջուան վաճա-
ռումէն մնացած հաւկիթներուն կէսը ,
զոյգ զոյգ եւ հատ մ'ալ . երրորդ կնոջ
մը կը ծախէ երկրորդ վաճառումէն
մնացած հաւկիթներուն կէսը , զոյգ
զոյգ եւ հատ մ'ալ եւ չորրորդի մ'ալ
կը ծախէ երրորդ վաճառումէն մնա-
ցած հաւկիթներուն կէսը , զոյգ մը եւ
հատ մ'ալ , եւ իրեն քով հատ մը
հաւկիթ կը մնայ : — Լուծէ :

Երկու հովիւ իրարու կը պատահին
Խաչօ՛, կըսէ Պետրոս , ոչխարհներուց
մէկը եթէ ինձի տաս , այն ատեն քու

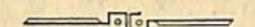
ունեցած ոչխարհներուդ կրկինը կունենամ : Չէ՛, կըսէ Խաչօն, գուն տուրինձի հատ մը քուկիններէդ ու այն ատեն ես քու ունեցածիդ չափ ոչխար կունենամ : — Լուծէ :

Մարդ մը 7 որդի ունէր եւ 4900 լիրա : Պղտիկ որդիքը կը խնդրեն հօրմէն որ ժառանգութեան բաժնուելուն իրենք մեծ եղբայրներէն աւելի ստանան : Այս առաջարկ հօր զժուար եկաւ , քանզի նա հաւասարապէս կը սիրէր 7 տղայքը : Պղտիկները սակայն հօրենուն բնաւ հանգիստ չէին տար եւ միշտ նոյն աղաջանք կ'ընէին , եւ որովհետեւ մեծ եղբայրները հաճութիւն տուին որ այնպէս լրաց , հայրը սա կարգագրութիւնն ըրաւ . Երէց որդին կանխիկ 100 լիրա առնէ եւ մնացեալին 8րդ մասը .

Երկրորդը 200 լիրա եւ մնացածին 8րդը .

Երրորդը 300 եւ մնացածին 8րդը . Չորրորդը 400 եւ մնացածին 8րդը . Հինգերրորդը 500 եւ մնացին . 8րդը .

Վեցերրորդը 600 եւ մնացածին 8րդը . Եօթներրորդը 700 եւ մնացածին 8րդը . Տղայք գոն եղան . կտակը այսպէս գրուեցաւ . երբ հայրը մեռաւ , կտակը գործադրուեցաւ : Ի՞նչ բաժին առաւ իւրաքանչիւրը : Լուծէ :

ՖԵԿՈՐՆԵՐ

Նշանաւոր վիրաբոյժ մը կըսէ թէ՝ ամաննոց ակռայի-վրձիններէն զգուշանալու է , որովհետեւ ատոնց թելերը կամ մազերը լաւ հաստատուած չըլլալով գործածութեան ատեն կը բրդին եւ բերնին խորը կը մնան . ասկէ առաջ կուգան կոկորդի եւ ստամքսի անծանօթ հիւանդութիւններ :

Գերմանիոյ կայսեր ուղղուած նամակներուն եւ աղերսագիրներուն թիւը օրական 600ի կը հասնի :

Մեծն-Բիրիտանիոյ մէջ 17,000ի մօտ շոգեկառքի վայրաշարժներ կգտնուին:

Նարօլիի պանքան 1539ին հաստատուած է, եւ ներկայիս մէջ ամբողջ աշխարհիս վրայ գոյութիւն ունեցող զրամատուններուն ամէնէն չինն է:

Լոնտոնի նշանաւոր եկեղեցական-ներն երբեմն պարզ աշխարհականի լաթեր հազնելով, աղքատ ու բազմամարդ թաղերուն մէջ ժուռ կուգան, այսպէսով առիթ կունենան թշուառներուն կեանքը մօտէն ուսումնասիրել եւ անոնց նիւթական ու բարոյական պէտքերուն զարման խորհիլ:

Ամբողջ աշխարհիս վրայ գտնուած անգլիախօս ժողովուրդներուն մէջ ամէնէն շատ տարածուած մականունն է Ամիկը (դարբին) :

Բարիզի Ազգային Մասենադարանն Զ միլիոն տպագրուած հատորներ, իսկ Լոնտոնի Բիրիտանական թանգարանը

$\frac{1}{2}$ միլիոն տպագրուած հատորներ կը պարունակեն:

Եւրոպական Ռուսիոյ ամբողջ մակերեսոյթին մէկ երրորդն անտառներով ծածկուած է:

Զուիցերիոյ մէջ զբօսաշրջիկներու յատուկ 1693 օթէներ կը գտնուին. ասոնց մէջ կան 88,000 անկողիններ և 24,000 ալ պաշտօնեայներ, սպասարկուներ, եւլու:

Աշխարհիս ամէնէն շատ գարեջուր շինող երկիրները — իրենց արտազրածին քանակութեանը համեմատ հետեւեալիներն են, Գերմանիա, Մեծն Բիրիտանիա, Մ. Նահանգները, Աւստրիա-Հունգարիա, Պելմիա, Ֆրանսաւ եւ Ռուսիա:

Յունաստանի թագուհին « ծովումարդ » ու յատկութիւններ ունի. առաջաստաւոր-զբօսանաւ մը դիւրութեամբ կրնայ վարել. ատկէ զատ նա-

Հապետի վկայագիր ունի եւ սուսական նաւատորմին մէջ պատռակալ ծովակալ է :

Հանգուցեալ Մր. Կլատսդոնի անձնական գրատունն 30.000է աւելի հատորներ կը պարունակէ :

Ամբողջ Մարտքի աէրութեան մէջ ո եւ է լրագիր չի հրատարակուիր :

Մօնաքօի իշխանն Զ միլիոն անգլ. սոկիի հարստութիւն ունի . եւ հետզհետէ աւելի ունենալու ալ յօյս կայ Ամէն տարի Մօնթէ-Քարլօի խաղարաններէն 50,000 անգլ. սոկիի հասոյթ ձեռք կը ձգէ :

Անգլիոյ Մանչէսթրը քաղաքին կերտոնական բանտին մէկ մասը կիներու յատկացուած է . այդ տեղի «Հիւր»երուն մեծ մասը կը բաղկանան գողցայն, արբեցող . զող եւ քսակահանատ կիներէ ու աղջիկներէ : Ասոնք իրենց բանտարկութեան միջոցին պարապ չեն

նստիր, ամրող բանտին մաքրութիւնն իրենց յանձնուած է, ատէ զատ բանտին ճերմակեղէններու լուացարանին մէջ կաշխատին :

Լորտ Սալզպրի իրր նախարարագետ ոչինչ կսահնայ, բայց իրր արտաքին գործոց նախարար 5.000 անգլ. սոկի ապրեթոշակ ունի :

Բժիշկ-առողջաբան մը կըսէ թէ՝ եփած խնձորները կերակուրին մարտողութեան մեծ դիւրութիւն կը պատճառեն :

Ոլորուած կամ ծռած գամերը տեղ մը պահեցէ՛ք՝ չիշերը մաքրելու համար : Այս գամերը նախընտրելի են քան կապարեայ զնդակները, վասնզի սուր ծալլերը կը քերեն ապակիին կպած բիծերն ու փոշիները :

Հազարին (Տարուալ) միջուկը միայն ուտելի է : Աբատքին մութ կանաչ տերեւները կը կազմեն միայն աւելորդ

ուտելիք մը , որ կը ծանրաբեռնէ
ստամոքսը :

Սոխ կեղեւելէ կամ ջարգելէ ետքը
ձեռքի վրայ մնացած հոտն անցընելու
միջոցն է մատները շփել կաոր մը
լախուրով (+Երեքչշ) :

Երբոր մէկը թանաք թափէ գորզի
մը վրայ , պէտք է իսկոյն բարակ աղ
ցանել բծաւորած տեղին վրայ . Սեւ
նալէ անմիջապէս ետքը՝ պէտք է իսո-
զանակով մը սրբել եւ ուրիշ աղ ցա-
նել :

Թուխ կաշիէ ոտնամանները ներ-
կելէ յառաջ , գեանախնձոր մը առէք,
կիսեցէք ու կաշին շփեցէք անոր մէկ
կէսովք , Ներկումը շատ աւելի դիւ-
րաւ պիտի յաջողի , եւ ոտնամաններն
աւելի սիրուն փայլ մը պիտի ստա-
նան :

Ոչինչ աւելի կը վխառէ դաշնակի մը
քան խոնաւութիւնը , պէտք է գոց

պահել դաշնակը՝ երբ օդն անձրեւոտ
է , եւ եթէ պատուհանի մօտ զետեղ-
ուած է , պէտք է ուրիշ տեղ մը փո-
խազրիլ ձմեռուան միջոցին :

Պէտք է միշտ զով եւ չոր տեղ մը
պահել ալիւրը :

Բրինձը շատ աւելի ընտիր համ մը
կ'ունենայ՝ եթէ , եփելէ յառաջ , փո-
խանակ պազ ջրով լուալու՝ տաք ջրով
լուացուի :

Խորտիկը որչափ աւելի մանր ջար-
գուած ըլլայ , նոյնչափ աւելի տաք
պէտք է որ ըլլայ , փուռն ի սկզբան,
որպէս զի լաւ ազդէ մոխն եւ որչափ
կարելի է , աւելի պահէ անոր համե-
զաճաշակ հիւթը :

Երբոր մէկը ձկան փուշ կլլած է ,
զայն վար իջեցնելու համար՝ բաւա-
կան է հաւկիթի ձերմկուց մը լաւ
կերպով ծեծել ու կլլել :

Քառակշեռն ու սուրի լուծաջուր մը
կատարելապէս կը մաքրէ լամբարի
մուխով սեւցած ձեղունները :

Փսխեցուցիչ առնելէ անմիջապէս
ետքը, հիւանդին պէտք է տալ որ
ուտէ վեց հաւկիթ՝ «սիւպլիմէ քօռօ-
զիֆ»ը չեղոքացնելու համար :

Երբոր մարմնոյն մէկ տեղն այրի ,
իսկոյն պէտք է այրած մասին վրայ
գնել հաւկիթի ձերմկուց մը՝ օդէն
պահպանելու համար . Այս միջոցով
իսկոյն կը հանդարափի ցաւը :

Խիւս (լուս) պարաստուած ժա-
մանակ , եթէ մանանեխի (հարդար)՝
ալիւր խառնուի հաւկիթի ձերմկուցի
մը հետ՝ փոխանակ ջուր գործածելու,
մարմնոյն վրայ ջրուոյց յառաջ չի
դար բնաւ :

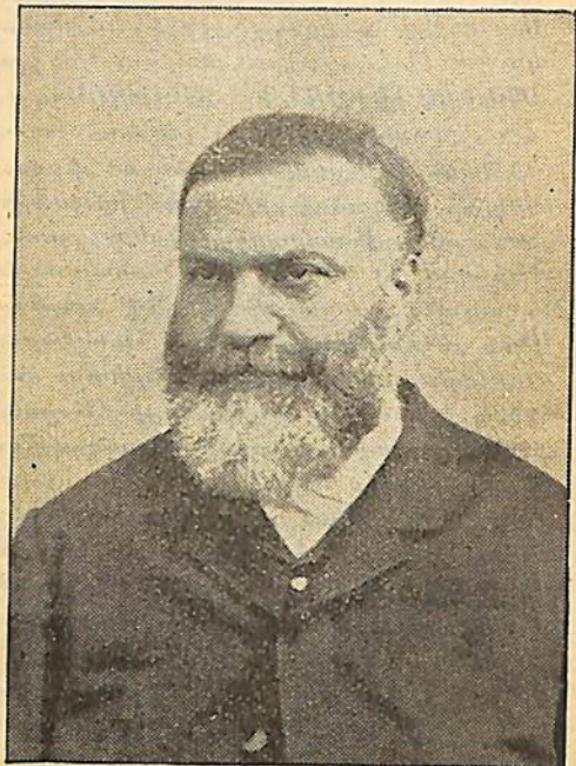

ՀԱՆԳՈՒՑԵՍԼ

ՊԱՏ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՃԵՃԻԶԵԱՆ

Պատ Աղեքսանդր անուշ յիշա-
տակ մը թողած է իր ետեւ իր բնիկ
քաղաքին , Ատաբազարի , մէջ , ուր
ապրեցաւ եւ մեռաւ իրեն համար ազ-
նուագոյն համբաւ մը շինելէ վերջ .
Անոր յուղարկաւորութեան հանդէսը ,
ուր Ազգ եկեղեցին երեւելիները եւ
իրենց քարոզիչը կը միանային Բողո-
քական հոտին ողբալու քաղաքին
կրած կորուսախն վրայ , ազգու հա-
կապատկեր մըն էր այն հալածանք-
ներուն որոնց համբերած էր հան-
գուցեալը եւ իր հօրը տունը : Շատ
յուզիչ էր սգացեալ աւետարանական-
ներուն վիշաը : Անոնցմէ մէկը թարգ-
ման կրլար ընդհանուր զգացումին
երբ կ'ըսէր , «Մեր հոգիները մահու-
չափ տրտում են , մենք այսօր որբեր
ենք : »

Աղեքսանդր ՃԵՃԻԶԵԱՆ կանուխէն

Պատ. Աղեքսանդր Ճեմիզեան

Ասառւծոյ նուիրուած էր, եւ մահելութենէն կը սիրէր Ասառւծոյ Խօսքը Ծնած էր Յուլիս 22, 1838: Իր հայրը, Համբարձում, գերձակ մըն էր. Աղջ. եկեղեցին մէջ դպրապետ եւ ժողովուրդէն շտայ յարգուած: 1848ին երբ հայրը մեռաւ, իր զաւակները յանձնեց նոր կազմակերպուած Աւետ. եւ կեղնցին խնամքին: Աղեքսանդր Աղջ. դպրոցէն հանուեցաւ եւ աշկերտ դրուեցաւ Գավալճեան Գրիգոր աղայի գերձակի խանութը: Յաջորդտարին, եկեղեցին թելադրութեամբը եղբայրներէն մէկը Աղեքսանդր եւ իր եղբայրը կ. Պոլիս տարաւ եւ Պատ. Համլինի խնամքին յանձնեց: Պէպէքի Աստուածաբանական ճեմարանին մէջ իբրեւ ուսանող 5 տարի եւ լիազգիւղի մէջ իբրեւ դասատու 3 տարի մնալէ վերջ, իր ընիկ քաղաքին Աւետ. հասարակութեան դասատուն եւ քարոզիչը ըլլալու հրաւէրը ընդունեց 1857ին, երբ հայրւ 19 տարեկան էր: 5 տարի վերջ, 1862 Մեպա 19, երբ 24 տարեկան եղած

էր, եկեղեցին վրայ հովիւ ձեռնադրուեցաւ, պաշտօն մը զոր վարեց 31 տարի : Սկսված գնաց եւ հոն գրեթէ երկու տարի կենալով բարեկամներէ օգնութիւն գտաւ, որով իր ժողովուրդը կարող եղաւ 1875ին կանգնել մատուռ մը եւ գեղեցիկ չէնք մը, որ պիտի գործածուէր այս Աստուածաբանական դպրոցին համար որ սկըսած էր 1874ին 30 աշակերտներով, որոնց մեծ մասը զիշերօթիկ էին : Աստուածաբանական դպրոցը չի շարունակուեցաւ եւ 1885էն ի վեր չէնքը կը գործածուի Ազգկանց դպրոցին համար որ կը գտնուի Միս Ֆարնը ի եւ իր օգնականներուն հոգածութեան տակ :

Երէցին ձեռնադրութեան օրէն եկեղեցին իր վրայ առաւ ինքզինքը հոգալու պարաւորութիւնը, եւ թէեւ շատ անգամ գոյացած գումարը անբաւական կ'ըլլար, բայց երէցը երբէք չէր գանգատեր : Կրկին ու կրկին հրառւիրուեցաւ կ. Պոլսոյ մէջ պատուաբեր դիրքի մը մեծագոյն ամսա-

կանով, բայց մերժեց թողուլ իր սիրեցեալ ժողովուրդը : Մառանը շատ անգամ թափուր էր այդ օրերուն մէջ եւ աղքատութեան դէմ պայքարը դառն, բայց ոչ մէկ նիւթական առաւելութիւն կրնար անոր համար այնքան հրապուրիչ ըլլալ որ հեռանար այն տեղէն ուր Աստուած կանչած էր զինքը մնալ : Պատկառելի էր կերպարանքով, հաճելի՝ խօսուածքով, եւ հեզ՝ աղու մը պէս : Իր խօսքերը միշտ կշիռ ունէին եւ ինքը առաջնորդ մըն էր իր եղբայրներուն մէջ : Իր եկեղեցին մէջ իր բոլորափը հաւաքեց գործակիցներու բացառիկ խումբ մը, որոնք հնագանդութեամբ կը հետեւէին իրենց պետին առաջնորդութեանը, այնպէս որ Ատարազար կը վայելէ համբաւ մը որ եղական է թուրքիոյ Աւետ. եկեղեցիներուն մէջ :

Պատ. Աղեքսանդր խորապէս ազգուած էր եկեղեցական կարգի եւ կառավարութեան մասին Երիցական դրութենեն, եւ եռանդագին աշխա-

աեցաւ անոր զլիսաւոր սկզբունքները
մտցնել իր բնիկ եւ դրացի եկեղեցի-
ներուն մէջ, միեւնոյն ժամանակ փա-
փագելով պահել «Հայ. Աւետ. եկե-
ղեցի» անունը :

Պատ. Աղեքսանդրի քարոզները
միշտ խնամով պատրաստուած կըլլա-
յին եւ զերազանցապէս գործնական :
Իր ժողովուրդին պէտքերը ուսում-
նասիրած էր եւ իր հաստատուն նպա-
տակակէտն էր անոնց գոհացում տալ
բեմէն ինչպէս նաև տունէ առւն իր
այցելութիւններուն միջոցին, եւ տա-
րակոյս չկայ թէ Թուրքիոյ ամենէն
ազգեցիկ քարոզիչներէն մէկն եղաւ :

Աղջկանց դպրոցին Պարտիզակէ
Ատարազար փոխազրուիլը եւ անոր
հոգածութիւնը եւ հսկողութիւնը մի-
սիոնարական մարմինէն Ատարազարի
եկեղեցիին փոխանցուիլը մեծաւ մա-
սամբ արդիւնք էր այն անսահման
վստահութեան զոր ամէնքը ունին
Պատ. Աղեքսանդրի քարոզութեանը
եւ նկարագրին մասին : Զինքը նկա-
տելով ամէն տեսակէտէ, պիտի բաենք

թէ երկար ժամանակ պիտի անցնի
մինչեւ որ դարձեալ իր նմանին հան-
դիպինք :

Իր ձեռնազրութենէն երկու ամիս
վերջ օրհնուեցաւ ամուսնալով հազ-
ուագիւտ կնոջ մը հետ որուն իմաս-
տուն անարարութեան, ողջմտութեան
եւ քրիստոնէական նկարագրին շատ
բան կը պարտէր իր ամուսինը : Այս
ափար կինը իր ամուսնին հետեւե-
ցաւ գէպ ի լուսոյ աշխարհը :

Խորին գոհունակութիրն մը եղաւ
եկեղեցիին եւ ժողովուրդին համար
Պատ. Աղեքսանդրի յաջորդ տեսնել
իր երիցագոյն զաւակը Յովսէփ, որ
էտիմապուրդի մէջ Սատուածաբանական
ընթացք մը աւարտելէ վերջ, 1899
Մայիսին ձեռնազրուեցաւ այն եկե-
ղեցիին վրայ որուն իր հայրը ծառա-
յած էր այնքան երկար տարիներ եւ
այնքան անձնուրաց եւ արդիւնաւոր
կերպով :

Միւս որդիները, թուով 5, եւ
միակ զուստրը, իրենց արդէն զրա-
ւած զիրքերուն մէջ, եւ կամ ինք-

զինքնին օգտակար կեանքի մը համար պատրաստելու ջանքերուն մէջ , ցոյց կու տան թէ հաւատացեալ հօր մը եւ մօր մը իրենց զաւակներուն համար ըրած աղօթքները եւ զոհողութիւնները ի զուր եղած չեն :

Իմաստուն , խոնարհ , հաւատարիմ , անձնուէր , օրհնեալ ծառայ Աստուծոյ , արժանի ես հիմա հանգելու : Երանի թէ Տէրը հանէր ուրիշ այսպիսի մշակներ ժողվելու իր հունձքը որ արագօրէն կը հասուննայ ամէն տեղ :

(Ա-ԵՊ-ՔԵՐ)

ԹՐԻՎԱԽՈՍ ՀԱՅՈՑ ԲԱԺԻՆ

Հ Ա. Վ. Ա.

1. Հայաթտա վէ սըհհէթտէ գալմամզգ իշխն՝ հավա ղայէթ իգթիզալը տըր :

2. Հագայը թամամտան՝ վէ սուտան զիյատէ եէյիպ իշմէթտէ օլտուղումուզ մալիւմ տիր , զիրա 2-3 տէֆա թամաիսէրիզ , լաքին աայմա նէֆէս ալըրըզ :

3. Նէֆէս ալըպ հավատան պէս-լէյիճի գուվէթ ալըրըզ . իմտի հավանըն թէմիզիյինի արամալըրըզ :

4. Եէմէյիմիզէ չամուր գարըշմըշ օլսա . նէմէք իսմէմէյիփ . նափաք հավայը նասր՝ թէնէ ֆիթւս իտէգիլիրիփ :

5. Տէրունիմիզտէ ագ ճիյէր տէնիլէն պիր ալէթ վար . քի հէր նէֆէս ալտըղըմըղտա տօլար , գանը թէ-

միզէր . քիրէնիր վէ թէքրար տի-
շարը չըգար :

6. Թէմիզ վէ պէրրագ հավատա
օյնայան չօճուղուն եանագլարը կիւլ
կիպի գըզարըր վէ տուտագլարը ալ
օլուր . անա պու խօշ րէնկի վէրէն
ագճիյէրէ կիտէն թէմիզ վէ սադ հավա
տըր :

7. Իշթէ թէմիզ իլէ նափաք հա-
վանըն Փարզընը գոլայ անլայապիլ-
տինիզ . սուսուղըրընըզ սօն աէրէճէ
պիլէ օլսա , նափագ վէ գոգմուշ սու-
յու իշմէզսինիզ , վէ իշտիյինիզաէ
զարար չէքէրսինիզ :

8. Թէմիզ հավա տախի թըպքը
պունուն կիպի տիր . օթուրառուցու-
մըզ վէ խուսուսա եաթարզմըզ օ-
տալարըն հավասը թէմիզ վէ սազլամ
օլմալը :

9. Նասըլ քի պիրիսինին գուստու-
զու եէմէքաէն հէր քէս թիքսինիր ,
պէօյլէճէ ագճիյէրաէն չըգան նափաք
հավայը թէնէֆիւս իթմէքաէն թիք-
սինիպ սագընմագ կէրէք :

10 Իմտի հավայը հէր վազըթ փաք

վէ թէմիզ թութմալը . գափալը օտա-
րարըն բէնձիրէլէրինի աշըպ եէնի վէ
թէմիզ հավա իչէրի ալմալը վէ թէ-
միզ վէ պէրրագ հավալը եէրէրտէ հէր
կիւն կէզիպ օյնամալը :

Թ. Ե Մ Ի Զ Լ Ի Ք

1. Թէմիզիք հէր պիր շախսըն զիյ-
նէթի տիր . վիճուտ , էլպիսէ , էվ
թէմիզ օլմալը :

2. Ինսանըն էլլէրի հէր իշէ գուլա-
նըլըր , իմտի տայիմա թէմիզ թութ-
մալը . թըրնագլարըն հայվան թըր-
նագլարընա պէնզէմէսին :

3. Եիւզին , պօյնըն վէ պախուսուս
գուլագլարըն թէմիզ օլսուն :

4. Թաամտան սօնիրա աղզընը չալ-
գալա վէ րահաթ ույզու իսթէրոէն
եաթմազսան էվվէլ աղզընը էյինէ
եայգա :

5. Համամա կիթ . լաքին այազլա-
րընը սրգ սրգ եայգա . քի պիր տօսթ
էվինէ կիթտիյինտէ այգագ գոգուսուիլէ
թաճիզլիք վէրմէյէսին :

6. Էսվապընըն թօղընը Փըրչա իլէ
թէմիզէ , երթըք , տէլիք տէլիք
Էսվապ կիյմէք այլպ տըր :

7. Քէնափ սըհհէթին իշխն թէմիզ
մէնափի գուլլան . թէմիզ օլ , վէ չօդ
գուսուրլարնա կէօզ գափալար :

8. Քիրլիիք չօդ իլլէթլէրէ , պա-
խուսուս տէրի իլլէթլէրինէ եօլ
ա-
չար . թէմիզիքլէ չօք իլլէթլէրին էօ-
նիւ ալընըր :

9. Զիչ տէյիլ իսէ այտա պիր տէֆա
թէքմիլ վիճուտի եայգամալը . 1-2
սաաթտան զիյատէ համամտա գալմա-
մալը . չըգտըգտան սօնկրա սօզուզ
ալմագտան սազընմալը . թաամտան
սօնկրա տէրազապ համամտ կիրմէք
փէք մուխաթարալը տըր :

10. Տէնիզէ վէ ըրմազա կիրմէք
տախի հէմ թէմիզիյէ վէ հէմ սըհհէթէ
Փայիտէլի տիր . լաքին թէրլի օլտու-
զուն վագըթ սույա կիրմէ , հէմտէ
պիւթիւն վիւճուտին իլէ սույա տալ-
մալը . սուտա տախի րահաթ տուր-
մայլպ , եա եիւզմէլի եախօտ պիր
կէօնա հարաքէթ իթմէլի . 15 տագի-

գա սուտա տուրտուգտան սօնկրա
չըգմալը . լաքին եավաշ եավաշ եիւ-
րիյիպ գանա հարաքէթ վէրմէլի .
Պօղուլմամագ իշխն թէրլի թէրլի
սույա կիրմէմէլի , թաամտան սօնկրա
2-3 սաաթ պէքլէյիպ սույա կիրմէլի ,
վէ մուխաթարալը եէրլէրտէն դայէթ
սազընմալը տիր :

Զ Ա Լ Ը Մ Ա Գ

1. Զալըշմագ հէր շէյին րուհու տըր .
ատէմ չալըշմագ իշխն տօղմուշ օլուպ,
չալըշմագ իսթէմէյէն էնալիյէ եիւք
օլուր :

2. Զալըշմանըն մէյվէսի հէր մէյ-
վէտէն լէզիզ օլուր . չալըշմագ իսաս-
թալըզը վէ ճան սըզընթըսընը մէնն
իտէր , իշթահը աչար , ույզու կէթի-
րիր վէ ատէմի ֆէրրահ իտէր :

3. Զալըշմազա ալըշմըշ օլանը իշ-
միզ պրագմագ անա պէօյիւք թէքտիր
տիր :

4. Աճլըգ՝ չալըշգանըն էվինին դա-

փուաընտան պագար, լաքին իչէրի կիրէմէզ :

Ալլահն մազսէտի վէ մէրամբ ինսանտան կիզի օլուպ, պազէն թէշէքիւէրէ սէպէպ օլուր . լաքին էկէր Ալլահ հէր էթափիյինին սէպէպինի ինսանա պէյան իթաէ իտի, ինսան Ալլահն հէր իթափիյինի հազգ վէ տօղրու օլտուղունը կէօրէրէք, հիչ թէշէքքի իթմէյէճէք իտի :

Լաքին Ալլահն՝ փէտէրիմիզ օլտուղունը ինսանտուղմբալդտա, մէշազգաթտա ասլա թէշէքքի իթմէյէճէկիմիզէ ասլա շիւպհէ եօդ ալր :

Թիւճճար հէյպէսի ալթուն իլէ տօլու օլտուղու հալտէ, պիր շէտիտ եաղմուրա րասթ կէլիպ տէրիսինէտէք ըսլանըր, Ալլահ եազմուրը կէօնտէրմէսէ իտի նէ էյի օլուր իտի տէյէրէք, թէշէքքի իթմէյէ պաշլար :

Օրման իշինտէն կէշմէքտէ օլուպ, պիր աղաճ արգասընտան պիր խըրուզ

թիւճճարա թիւֆէնկի իլէ նըշան ալր : Լաքին եազմուր սէպէպինտէն պարութ ըսլանմըշ օլուպ, թիւֆէնկ աթէշ ալմազ վէ թիւճճար խէլաս օլուր :

Թիւճճար թէշէքքի իթմէսինտէն տօլայը Ալլահնտան ափվլըգ տիլէր :

Ճամայգա ատասընտա 1692տէ աէնիզէ եագըն պիր մահալտէ զայէթ շէտիտ հարաքէթի արզ վուգու պուլուպ, եէր աչըլտը վէ պիր ատէմի եռութտու, պիր իթի տագիգէ սօնկրա եէր թէքրար աչըլըպ ատէմի տէնիզէ ֆըրդաթաը, ատէմ իսէ եիւզիւպ սէլամէթ պուլտու :

Պիր թիւճճար պէօյիւք պիր բանայիրէ կիթմէք իշիւն եօլա չըգտը . լաքին եօլտա խասթալանըպ կէրի տէօնտիւ :

Պիր զոչ սէնէ սօնկրա մէզքիւր թիւճճար պիր մուհաքէմէտէ հազըր պուլունուպ, միւճիւմ թիւճճարըն եանընա կէլիպ տէտի . խաթրըն-

տա՞ տրր քի Գիլան սէնէտէ բանայիրէ կիթմէք նիշէթինտէ իտին , եղվէթ , խաթրըմտա աըր , տէտի թիւճճար , եցի քի կիթմէտին , տէտի միւճրիմ , չիւնքի եանընտա չօգ բարա պուլունտուզունը պիլայիիմտէն , պիր գաչ արգատաշլար իլէ սէնի վուրմազա գարար վէրմիշ իտիք :

Ինկիլթէրա գրալիչասընըն , Մարիամըն կիւնիւնտէ , Գիլպին նամ տինտար պիր ատէմի , էոլափիւրմէք իշիւն Լօնտրայա կէօթիւրիւհօրլար իքէն , Գիլպին աիւշիւպ այազընը զըրաը , վէ պէոյլէճէ Լօնտրայա կէճ եէթիշէպիտի . գրալիչա իսէ պու արտա վէֆաթ իտիւպ Գիլպին գուրթուլտու :

Կէմիճինին պիրի աէնիզէ կիրտի , պիր քէօթէք պալըզը աղզընը աշըպ կէմիճինին փէշինէ աիւշտիւ . կէմիճի քէնտիսինի զըրտաքի գամըշլար վէ չուլըլար արասընա աթար . ատատան իսէ աղզըն պիր գափլան չըզըպ , կէ-

միճինին իւզէրինէ հիւճիւմ իթաի , լաքին գափլան գուվզիթլիճէ սըչըրա արզընտան կէմիճինին պաշընտան աշըրը կէշիպ քէօթէք պալըզըն էօնիւնէ տիւշտիւ . Պու իքի ճանավար պիրի պիրինէ սարըլաըզլարընտան կէմիճի գուրթուլտու :

Մէշնուր Օգոստինոս վազ իթմէք իշիւն պիր գասապայա կիթմէքտէ իքէն , զըլալուզ օլան ատէմ եօլը շաշըրտը : Պէօլէճէ Օգոստինոսըն էօմրիւ թէհիքէտէն գուրթուլտու , չիւնքի խասիմէքրի եօլտա քէնտիսինի էօլափիւրմէք իշիւն փուսուեա կիրմիշէրիտի :

Սքօչխատա պիր զարը վէֆաթ իտիւպ , էլլէրի չօգ շիշմիշ օլտուզունտան փարմազընտաքի զիգրյմէթ եիւզիւյինի չըգարմագ միւմքին օլմաաը . գօնասը իսէ փարմազը քէսմէյէ բազի օլմայըպ , գարը եիւզիւյիւ իլէ կէօմիւլտի :

Մէզարճը պունա տայանամայըպ օլ

կէճէ մէզարը աչար վէ էօլիւնիւն
փարմադրնը պըրչագլա քէսմէյէ պաշ-
լատը Գան ազընճա գատըն ույգու-
տան ույանըր կիպի գալզըպ մէզա-
րըն իշխնտէ օթուրար : Մէզարճը իսէ
դայէթ գորգուպ պըրագտը գաչար :
Գարը էվինէ կէլտի վէ 7-8 սէնէ տա-
հա եաշատը վէ պիր գաչ չօճուգ սա-
հիպի օլտու :

—
Թաղիր պիրիսի գօնչուսընա բիան-
գոտա պէօյիւք պիր մէպլազ չըգար-
զընը վէ հէման օլ արատա քէնսինին
12ինճի էվլատը տօղտուզունը կէօ-
րիւնճէ , հալինտէն թէշէքքի իտիւպ
տէտի . Ալլահ զայրիէրէ սէրվէթ , պա-
նա իսէ էվլատ կէօնտէրիր : Զանն ի-
տէրսին քի Ալլահ պու թէքլիքի գա-
պուլ իտիւպ , մէրգումա զէնկինլիք
վէրտի իտէտէ , էվլատլարը տա պիրի
պիր արտընճա էլինտէն ալտը , իի-
թիյարլըգ սիննինտէ վէ սէրվէթ ա-
րասընտա էն սօն էվլատընը տախի
մէզարա գօյունճա , Ալլահ գար-
ը իթտիյի թէշէքքիտէն էօթիւրիւ

կէօզ եաշլարը իլէ թէօվպէ էթտի :
Ալթուն փօթատա սահին տօսթ իսէ ,
մինէթ կիւնիւնտէ պէլլի օլուր : Սա-
հին տօսթ սէնին սէվինծինտէ շազ ,
տէրտինտէ տէրտտաշ վէ գուսուրլարը-
նա աֆվ էտիճի օլան տըր :

Տէլիգանլընըն պիրինէ փէտէրի նէ-
րէտէն կէլիկօրալն տէյիւ սօրտու-
դունտա , տօսթլարըմը կէօրմէքտէն
տէյիւ ճէվապ վէրինճէ , փէտէր ,
էօյլէ իսէ չօդ տօսթլար սահիպի օլ-
տու զուն իշխն պէնտէն սաատէթլի
սին , չիւնքի պէն 70 եաշընա վար-
ալըմ վէ կիւնպէլա պիր տօսթ պուլ-
տում տէտի :

Հէր եիւզինէ կիւլէն վէ հէր պիլէ-
սինճէ գօնուշան սահին տօսթ տէյիւ ,
չիւնքի պէօյէլէր չօդ քէրրէ քէնտի
մէնֆաաթըլ չախսլյէլէրի իշխն էօյլէ
էտէրլէր : Պիրի քէնտինի թազիր էթ-
տիյի իշխն տօսթրնը թէրք էյլէմէք
իսթէտի . լաքին պիր ալիմ , անա արը-
նըն տիքէնի սէպէպինտէն պալը

թէրքիթմէմէլի տէյինասիհաթ վէրտին

Թիւճճարըն պիրի իշխնուէ 60 լիրա
պուլունառւզու քէսէի ղայպ իտուագ.
անը պուլուս խապէր վէրէնէ 10 լի-
րա վէրէճէյինի իլան էտէր։ Թէսէ պիր
քէօյլիւնին էլինէ էկչմիշ օլուապ, մէր-
գում անը թիւճճարա թէսլիմ էտէր
իսէ, թիւճճար 10 լիրայը վէրմէքաէն
իմթինա էյլէր։

Տավա հիւքիւմէթէ տիւշիւպ թիւճ-
ճար պու ատէմ հազգընը ալմըշ արը,
շիւնքի ղայպ էթայիիմ քէսէտէ 70
լիրա վար իտի տէր։ Հաքիմ պէն տա-
խի պու մէսէլէտէ պիր եանլըշլըդ
օլտուզունը կէօրիւեօրըմ. իֆատէնիզէ
կէօրէ սիզին քէսէնիզտէ 70 լիրա պու-
լունուր իտի, պունուն պուլտուզու
60 լիրալըդ քէսէ էլպէթտէ սիզին օլ-
մամալը տէր։

Հաքիմ քէսէյի քէօյլիւյէ վէրիպ
պու ատէմ սէնտէն պիր չէյ տավա
էտէրսէ իշթէ պէն տուրուեօրըմ տէ-
յիւպ մահքէմէյէ իտիթամ վէրիր։
Հագուզըդ ճէզասըդ գալմազ։

Թէօլիւնին պիրի ըրմաղա թէսա-
տիփ էտիպ պէքլէմիշ քի սույուն
սօնը կէլսին տէ, քէնտիսի տէ ըրմագ-
տան կէշիպ եօլունա տէվամ էթսին

Նափօլի գրալը ինսանին կէօպիւնիւ
քէսքինէթմէյէ նէ իլաճ եարար տէ-
յիւ քէնտի հէքիմէրինէ սիւալ էթ-
տի, Հէր պիր հէքիմ պիրէր իլաճ
թէքլիփ էթտի, Սան Նազար նամ
շափր իսէ, էֆէնտիմ, պէն տահա
գուվէթլի պիր իլաճ պիլիփիմ, տէ-
տիյինտէ, զրալ, սէօյլէ պագալըմ
նէ՛ իմիլ, պույուրունճա, Սէն Նա-
զար, օ իլաճ հասէտ տիր, զիրա հա-
սէտ հէր շէյի օլտուզունաան ղայէթ
պէօյիւք կէսովէէրիր տէտի։

Օգթավիանօս իմփէրաթօրըն թութ-
մուշ օլտուզու եէսիրլէրին արասըն-
տա փիր իխթիյար, չէօքմիւշ, հիյէ-
թի թէպտիլ օլմուշ, էալուազ փարչա
փարչա պիր ատէմ վար իտի Հաքիմ-
էրին պիրի պունուն օվլու իտի, վէ
պու հիյէթտէ օլան փէտէրինի կիւճ

իլէ թանըար. Լաքին թանըարզը անտէ պիր չէյտէն չէքինմէյիպ վէ ութանմայարագ հէման սէյիրտիպ պապաընըն պօյնունա սարըլար. վէ մէծիսէ տէօնիւպ «իմփէրաթօրըմ» փէտէրիմ սիզէ խասիմ ափր, պէն իսէ մէմուր գուլունըզ ըմ. փէտէրիմ ճէղայա, պէն իսէ ճճրէ միւսթահադ օլմուշըզ. Սիզտէն պիր նիյազըմ վար, եա խաթթըմ իշխն փէտէրիմէ ափվ, եօդ իսէ անըն եէրինէ պէնի գալթէ էտինիզ» տէտի :

Ճիւմիլէ հազուրուն միւթէ էսսիր օլուպ, իմփէրաթօր տախի անա խէլաս վէ հայաթ պախչ էթախ :

Մայմուն մըսըր պուղտայընտան զիյատէսիլէ հազզ էտէր, իմտի մայմուն թութանլար պիր տէսթիյէ մըսըր պուղտայըր գօյուպ մայմունըն պուլունտուղը աղաճըն ալթընա պրազըր սավուշըրլար : Մայմուն էնիպ էլինի տէսթինին տար պօղազընա սօգար վէ մըսըրտան պիր ավուճ ալըր. Հալ պուքի եռումրուղունը կէրի չէքիպ չըգա-

րամազ վէ էօլէճէյինի տէ պիլսէ, ազզըլ էտիւպ ավուծընտաքինի պօչաթմազ քի էլինի կէրի չէքէ պիլսին իմափի չաղըրըզ պազըրմազա պաշլար վէ ավճըլար կէլիպ անը թութարլար :

Քէօթիւ ատէտ վէ պէտ խույ սահիպէրի տէ «Պըրագամամ», էլիմաէն կէլմէզ» տէրլէր, լաքին էօլէ մի տիր. մայմունա պէնզէմէզլէր մի :

Նօրիէկիա գըրըսընտա պէօյիւք պիր կիրտապ վար, անըն տայիրէսինէ կիրէն պիր կէմի, տոլանըպ տոլանըպ, կիրտապըն օրթասընտաքի չուգուրա տիւշիւպ պտթար :

Ս.զընա սիկարա, ֆէսի պիր եանա մէյիլի, եանընտա քէնտի կիպի իքի իւչ արդատաշ օլարագ, սօգագտա եիւրիւտիյինի կէօրիւր իսէք, օլ կէնձ կիրտապըն քէնտարընա կէլմիշ օլտուղունը սնկլարըզ. վէ կէկը պիւթիւն գուվէթլէ անտէն չըգմազա սայ ուղայրէթ իթմէզ իսէ, հէլաք օլաճազը շիւպհէսիզ տիր :

Պու կիրտապ մէյխանէ օլուպ իշքիէ միւպթէլա օլան ատէմլէր իլէ իւլֆէթ էյլէյէն պիր կէնճ կիրտապա ախւշէնէք, վէ հէմ աէ էն մուխաթարալը ևէրինէ եազլաշմը տըր :

Սափր քէօթիւ խանէլէրէ կիրէն, գումար օյնայան պիր կէնճ տախի պու կիրտապտա չապուգ չապուգ տօլանմագտա, վէ հէման օրթասընա եադլաշմը տըր :

Էյլէնճէլի վէ ֆախէլի քիթապլար օգումագտան իսէ, պօշ, ֆախտէսիզ վէ էտէպ ու թէրպիյէյէ զարարլը քիթապլար օգումագտան հազզ էտէն տախի, կիրտապա ախւշիւպ տօլանրեօր վէ պէլքի հէլաք օլաճագ :

Քիլիսէլէ կիթմէքտէն զիյտաէ թէտիրո վէ օյուն ևէրիէրինէ կիտէն, կիրակի կիւնլէրի ախւքեան աշան վէ գունվէ վէ գաղինօլարտա օյուն օյնայան վէ լիսանը պօզուգ պիր քիմսէ,

կիրտապըն փէք էնկին սէմթլէրինէ վարմը տըր :

Կէմիճի՛, էօնիւնտէ կիրտապ վար. կէրի, կէրի չէքիլ . սէն աախի էյ պիչարէ, էյէր պու ֆէնա վէ թէհիթէլի եօլլարըն պիրիսինէ զատէմ պասմը իսէն, տահա չըգմազա ֆուրսաթ վար իքէն կէրի չէքիլ . հէր գէնա ատէթի իւ զէրինտէն սիլքէրէք, քէնա ախնիզի րէզալէթտէն վէ թէլէֆաէն էսիրկէյինիզ :

Թիւճճարըն պիրի պօրճունը էօտէյէմէզ պիր հալէ կէլիպ Ամէրիգայա գաչար . օրատա սէրվէթ սահիպի օլուպ վաթանընա տէօնէր, վէ պիր զիյաֆէթ վէրիպ մաթլուպ սահիպէրինի տավէթ իտէր :

Սօֆրայա օթուրարգլարընտա, հէր քէս քէնտի էօնիւնտէքի թապագտա ալաճաղընը Փախզիլէ պէրապէր հազըր պուլուր, Հազզը թանըր վէ հիլէսիզ պիր քիմսէ սէնէլէր պիլէ կէչսէ, պօր-

ճունը թանըըրպէ իճրա էթմէլի տիր :

Պիր տուլ գարը էօքսիւղէրին էօնիւնէ, պուլունան սօն էքմէլինի զօտուղու անտէ, զափույա պիր զարիպ կէլիպ Զե սաաթան պէրու աճ օլտուղունը պէյան իլէ պիր լոդմա էքմէք վէ եաթաճագ եէր տիլէտի :

Ֆագիր գարը զարիպի իչէրի ալար, Ղարիպ իսէ սօֆրայա եապլաշրնճա օրթատաքի թատամը կէօրիւպ թէածիւպ իթափ, վէ օլան եէմէլինիզ անձագ պո՞ւ մը, պու իսէ, պունան պիր եապանճըյա նասը՞լ հիսսէ վէրէպիրիսինիզ, պու կիպի մէրհամէթ վէ միւրիւվլէթ հիչ կէօրմէմիշիմ աւյուպ, հանըմ էֆէնտի, չօճուղլարընը եարը տօյուրուր էքմէքտէն պիր էճ. նէպիյէ հիսսէ վէրմէք ինսա՞փ մը արր տէտի :

Տուլ գարր իսէ տէրինատէն պիր աճ չէքէրէք, էյէր Ալլան հայաթառ սագ. լամըշ իսէ, պէնիմ տէ զուրապէթտէ պիր օղում վար, վէ սայիրլէրին անա միւրիւվէթլիւ պուլունմալարընը

արզուլէտիյիմաէն, պէն տէ սանա էօլէ մուամէլէ իտիյօրրմ, Ալլան պիգի տէ գայրրապիլիիր, վէ էկէր զարիպ օղում փէրիշան տօլաշարզը հալտէ. Ալլան օնա պու կիպի ֆագիր պիր խանէ թէտարիք իթափ իսէ, պէն սէնի պու ախշամ մէյուս վէ մանգուն կէրի կէ օնաէրսէմ, նամքէօրիք իթմիշ օլմա՞զմը տէտի :

Գարը սէօգիւնի պիթիրիր պիթիրմէզ միսաֆիր եէրինտէն սրչրար վէ, էվէթ վալիխաէմ, ձէնապր Հագգ սէնին փէրիշան օղունա պէօլէ պիր խանէ թէտարիք իթմիշ տիր, վէ քիֆայէթ մրգտարաա զէնկինլիք վէրմիշ տիր տէր, վէ վալիտէսինին պօյնունա սարրլը :

Պու կէնճ տուլ գարընըն օղու օլուպ, Հինտիսմանտան տէօնմիշ իտի վէ անլէրի շաշրմագ մէրամը իլէ պու ուսուլու թութմուշ իտի : Քէնամի խանէ խալկը իտիրահամընա տախի սէպէպ օլուպ վալիտէ էօմրիւնին պագի զըսմընը խօչ պիր հալտէ կէլիրտի :

Միսաֆիր գապուլ իթմէյի էլտէն
պրագմայըն , պույուրուր Քիթապը
Մուգատաէս :

—

Իմթիյար պիր ատէմ վարիտաթրնք
պիրիճիք օղունաա պազըլար . Պիր
վազըթաան սօնկրա խայըրըզ էվլատ
փէտէրինի գափուտաան տիշարը իթաի .
Հալլուտա իմթիյար թօրնունա , կիթ .
հազրում , էսկի քէպէմի կէթիր քի
հօլ իւսթիւնէ սէրիպ տիլէնչիմ տէտի .

Զօնուգ աղլայարագ քէպէմի կէ-
թիրտի վէ պապասընա եազլաշըպ
պէօյիւք պապամըն նէյպէսինի կէօ-
թիրիյօրըմ քի օթուրուա տիլէնսին .
Լաքին եարըսընը քէս վէ քէնտին ի-
շիւն ալը գօ տէտի .

Պապասը թէածիւպ իտիւպ սէպէ-
պինի սօրտուգտա , չօնուգ պէն պէօ-
յիւյիւպ . սէնի էվտէն գօվտուղմաա,
պէլքի սանա լազըմ օլուր տէտի .

Պու պապասընըն գալպինէ թէսիր
իտուպ իմթիյար փէտէրինին արգա-
սընտաան գօշուպ ափվ տիլէտի վէ վէ-

ֆաթընա տէկին անա րայէթ վէ հիւր-
մէթ էլլէտի .

Հէր նէ քի էքէրսէն հէման անը
պիշէնէքսին :

Տամօն վէ Փիթիաս իքի սահին
տօսթլար օլուպ , Տամօն գաթլէ հիւքմ
օլունմուշ իտի , վալիտէսինի կէօրմէք
իշիւն վալիտէն և կիւն միւսաատէ
ալմագ միւմքինսիզ օլտու . Փիթիաս
իսէ Տամօն և կիւնտէն ավտէթ իթ-
մէտիյի հալտէ քէնտափսինին գաթլ օ-
լունմասը շարթը իլէ քէփալէթ իթաի .

Տէօրաիւննի կիւն կէլտի . էօլիւմ
սաաթը եազլաշը . լաքին Տամօն մէյ-
տանտա եօգ տըր . էնճամ մուայէն
գազըթ եէթիշիր . սաաթ չալար վէ
Փիթիաս մահպուստաան էօլիւմ մահա-
լինէ կէօթիրիւլիւր Ենալի սուչսուզըն
էօլմէսի իշիւն ֆիզան իթմէքտէ ի-
քէն . Փիթիաս կիւլիւպ գաթլ մահա-
լինէ եազլաշըր . Օլ արալըգ իշթէ կէ-
լինօր , Տամօն կէլինօր սէտալարը ի-
շիափիր . Տամօն ըրմազըն ճօշմասըն-
տան կէճիքմիշ օլուպ , օգ կիպի գաթլ

մահալինէ քրրլայրպ տօսթընը գու-
ճազլայրպ էօփէր : Սէլ կիպի կէօզ
եաշլարը տէօքիւլիւր . թաշ գալպէրի
պիրէ էզէն պիր գավզա տըր աչըլըր
Փիթիաս մուայէն վազըթ կէչմիշ օ-
լուպ էօլմէք պանա տիւշէր տէլիւ-
իտասա իտէր . Տամօն իսէ , խա՛յըր,
էօլմէյէ պէն հիւքմ օլունտում , պէն
էօլմէլիյիմ տէր :

Գալինին գալպի պու սէյրանատան
միւթէէսիր օլուպ , Տամօնա աֆվ ի-
տէր , էհալի իսէ իքի սատրդ տօսթ-
լարը գուճազլայրպ մէսէրրէթլէ քէն-
տի խանէլէրինէ կէօթիւրիւր :

Լուտէրէ պիր մէքթէպ շայիրափ
եօգսուլլուզընը վէ ինթիյածընը իփա-
տէ էյլէտիյինտէ , Լուտէր գարըսընա
շու կէնճէ փարա վէր տէտի , գարըսը
նիչ փարա գալմատըզընը խապէր վէր-
տիքտէ , Լուտէր իքի թարափընա
պազըպ կէօզիւնէ պիր զըյմէթլի թաս
իիշիւպ , ալ շունու , սաթ վէ ին-
թիյածընը կէօր տէյէրէք գատէ հի շա-
յիրափ վէրտիր :

Պիր մէքթուպունտա կուտէր շօյ-
լէ եազմիշ տըր . պիր եէրտէն պանա
1000 զուրուշ կէօնտէրիլտի , 500 տէ
սայիր պիր թարափտան , գորգարըմ
քի Սլլահ էճրիմի պու տիւնետա
վլրէ ճէք , լաքին պէն պէօյլէ պիր էճ-
րէ գանաաթ էթմէմ , պու գատար փա-
րայը պէն նէ էտէճէյիմ . եարըսնը
պիր սէֆիլ փամիլեա փէտէրինէ վէ-
րիպ . անը սէվինտիրէճէյիմ .

Ճէր շախս պէօյէ տիւշիւնիւպ , պէօյ-
լէ տախի հարաքէթ իթսէ , նիչէ նիչէ
սէֆիլէր փէրիշանիյէթտէն խէլաս օ-
լուրլար :

Հատորզ սէրվէթ սահիպի օլան պիր
ատէմ , վարիսի հազզ իթմէտիյի իշիւն
եալընրզ 500 լիրա , պիր տօսթընա իսէ
գալան թէքմիլ վարիտաթընը վասի-
յէթ իտիւպ վասիյէթնամէլի պունա
թէլիմ էտէր : Լաքին վէֆաթընտան
ազ էվվէլ ֆիքրինի տէյիշթիրիպ 500
լիրայը տօսթընա վէ պագի գալանը
վարիսինէ վասիյէթ իտիւպ վասիյէթ-

նամելի չէքմէնէսինէ աթար:

Մէրգում վէ ֆաթ էթտիյինտէ վարիս չէքմէնէտէքի վասիյէթնամէյի պուլուր վէ 500 լիրա պաշտամբնա վէրիէնէյի կէօրտիւքտէ, հտաէթրէնիպ վասիյէթնամէյի աթէշէ աթար, չիւնքի, ոլ էվրադ օրթատան դալգսա 500 լիրանըն տախի քէնտիսինէ գալաճաղընա շիւփինէ գալմազ:

Պիր աէ էլինաէ իւք վասիյէթնամէյի պուլունան ատէմ կէլիպ միւթէ վէ ֆանըն սայիր պիր վասիյէթնամէ էտիպ էթմէտիյինի սօրար: Վարիս խայըր տէյինձէ, ճէպինտէքի վասիյէթնամէյի խպրազ էտէր էթմէզ, վարիսին նութգու թութուլուր գալըր: Քէօթիւլիւք տիւշիւնէն զարարա օղրար:

Աղըր եարա կէչէր, քէնա իսիմ գալըր:

Էօվքէ հալինտէ նէ հիւքմնէ թէքտիր էթ, վէ չօգ խաթատան իսէլաս օլուրսըն:

Յազիրիքտէ զայրէթտէն տիւշմէ զէնկինլիքտէ մաղրուր օլմա:

Էլի էօլմէք իչիւն էլի եաշամալը:

Սէրխօշլըզա իւած արար իսէն, պիր սէրխօշա էլի տիգգաթ էլլէ:

Ույգույը վէ թատմր եարընա պրագտէ, ֆրուսանթը էլինտէն գաչըրմա:

Տիւքքեանընա էլի պազարսան, տիւքքեան տախի սանա էլի պազար:

Պու կիւն թօմրուճագ հալինտէ պուլունան, եարըն աչըլըզ կիւլ օլուր, վէ պու կիւն կիւլ օլան եարըն սօլուզ պիր գուրու սափա տէօնէր:

Պիր ատէմին ֆարիզէի զիմմէթի Ալլահտան քէնտիսինէ էմանէթ օլունան վարիյէթի, ազ օլուռն, չօգ օլուռն, խայըրլը իշլէրէ գուլանմագ տըր:

Քէօթիւիւյէ պէտէլ էլլիք էլլէ ,
նիճէ քի իսթրիափա քէնտինի փար-
շալայանա զիգըրմէթ ինճիլէր վէրիր :

Պօրճ իլէ եաթագտան գալգմագտան
իսէ աճ եաթաղա կիրմէք տահա էյի
տիր :

Էն զալիմ տիւշմէն բահաթուզ զա-
միր տիր :

Բագը շիշէլէրինտէն սօնկրա էր եա
կէճ իլաճ շիշէլէրինէ կէշիլէճէք տիր :

Արգուլար նէ գտտար ազայսալար
ոլ տէրէճէ բահաթ ու աֆիյէթ ար-
թարլար :

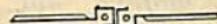
Թաթլը սէօլէյէն, ազ սէրմայէ իլէ
չոտ գազանըր :

Մայմունլարը թութմագ իշխն ան-
լէրին պուլունտուզլարը մահալէ եա-
գըն իշկի գորլար . ինսան տախի իշկի
իլէ հէր քէօթիւլիւյէ եէսիր օլուր :

Մաղրուրլը այագ ալթընա , մահ-
ճուպլը իւրէյիմիզաէ վէ տաէլէթի
էլիմիզէ ալարագ կէօյէ կիրէպիլիրիզ :

Սէրվէթիմիզի ֆազիրլէրին վասը-
թասը իլէ կէօյէ նազլ իտէրիզ :

Էկէր մէյլէտար աղաճ իսէն . թաշ-
լանմաղա հազըր օլ :

ԳԱՆԱՌԱՅԻ

Միքայէլ նամ պիր կէնճ չօպան
տաղլար արասընտի քէնտի սիւրիւ-
սիւնիւ կիւտէր իքէն, պիր կիւն գո-
յունլարընտան պիրի եօլտան սափըպ
պիր սըզ օրմանա գաչտը , վէ չօ-
պան անը թութմաք իշխն արար-
նա տիւշիւպ կիթափ իսէ , օրատա
պիր պէօյիւրթիւնին ալթընտա եաթ-
մըլ պիր տաէմ կէօրտիւ . Պու քիմ-
սէ զայէթ եօրուլմուշ օլարաք նէֆէ-
սի փէք կիւճ ալըպ վէրլիյօր իտի ,

վէ չօպանը կէօրիւնճէ անա տէօնիւպ՝
«Ամա՞ն, չօպան, պէն աճլըք վէ
ոռւսուզլըգտան էօլիւեօրում. տիւն
պու սարպ եէրլէրէ ավա չըգտըմ,
վէ եօլըը զայպ էտէրէք՝ կէճեյի օր-
մանլարտա կէջիրտիմ, վէ իշաէ շիմ-
տի աճլըգտան էօլիւյօրում», տէտի.

Միքայէլ սէփէթինտէն թաղէ էք-
մէք վէ փէջնիր չըգարտը, վէ անա
վէրիպ՝ «Սրտըմնա կէլ տէ, սէնի
տիպինտէն սողուգ սու գայնայան
ուլու պիր աղաճ եանլընա կէօթիւրէ-
յիմ», տէտի.

Ավճը եէյինճէ քէնտինէ ճան կէլիպ
կէօզլէրի աչըլտը, վէ Միքայէլին
փէշինէ տիւչիւպ կիթտի, վէ ոլ՝ հէր
իչքիտէն լէզիզ օլան թաթլը սուտան
իչթիքտէն սօնկրա, մէղքիւր չօպան
օրմանլար արասրնտան քէնտինի չը-
դարպ եօլընը կէօսթէրտի.

Ավճը այրըլըր իքէն Միքայէլէ՝ «Եյ
ալիճէնապ կէնճ, սէն պէնի էօլիւմ-
տէն գուրթարտըն. էյէր պիր սաաթ
տահա օ փէրիշան հալտէ գալաճաք
օլսա իտիմ, էլպէթթէ էօլիւր իտիմ:

Սանա մէմնունիյէթիմի իգնար էթ-
մէք իսթէրի՝, պիլէմճէ շէնրէ կէլ,
պէն պիր զէնկին քիմսէիմ, սանա
էլլատըմ կիպի մուգայէտ օլուրըմ,
տէտի :

Թըֆըլչօպան ճէվապ վէրիպ՝ «Խայր,
սէնին իլէ շէնրէ կիթմէմ. փէտէ-
րիմ վէ վալիտէմ վար, քի անլէր
փազիր իսէլէր տէ, պէն քէնտիլէրի
չօգ սէվէրիմ, վէ սէն նէ գատար
զէնկին օլսան, սէնին իշիւն անլէրի
թէրք իթմէք իսթէմէմ : »

Ավճը՝ «Լաքին սէն պուրատա իւս-
թիւ սաման իլէ էօրթիւլիւ փէք էտ-
նա պիր գուլիպատա օթուրույօրուըն.
պէն իսէ շէնրտէ մէրմէրլէր վէ
ա՛մուտլար իլէ միւզէյէն պիր սա-
րայտա օթուրուրըմ պիլէմճէ կէլ,
սանա պիլլօր քէտսէլէրտէն սու իչի-
րիրիմ, վէ կիւմիւշ գապլարտան
կէօրմէտիյին ալա լէզիզ թա՛ամլար
ետտիրիրիմ», տէտի :

Չօպան «Պիզիմ էվիմիզ զանն էթ-
տիյին գատար էտնա տէյիլ տիր, ան-
տէ մէրմէրլէր, ամուտլար եօգ իսէ

տէ , մէյվէտար աղաճլար , վէ իւ-
զիւմէր իլէ եր քիւ եէշի ասմալար
իլէ իհաթա օլունմըշ տրր . ետգըն-
տաքի փունարտան ավլումըզա աղան
պէրրագ սուտան իչէրիզ . էմէյիմիզ
իլէ պիզէ քիֆայէթ իտէն պայազը
պիր թա'ամ պուլուրըզ : Վազը՞տ է .
վիմիզտէ պիլոր . կիւմիւշ վէ մէր-
մէր եօգ տրր : վէ լաքին չիշէիմիզ
չօգ տրր» , աէյիւ ճէվապ վէրտի :

Ավճը՝ «Պէի , օղլում . չէհրտէ
տախի աղաճլար վէ չիշէք վար տրր .
պէնիմ պիր պէօյիւք պազէմ վար ,
վէ իշնաէ հէյ չէշիտ աղաճլար վէ
չիշէքլէր մէվճուտ տրր : Հէմ պաղ-
չէնին օրթասընտա միսլինի կէօրմէ-
տիյին պիր շատրավան տախի վար
տրր քի , անտէն սու աալ տալ հա-
վահա քրշզըրըպ քէօփիւրէրէք է-
նէր , վէ ափինտէն մէրմէր հաւու-
զա աէօքիւրիւր» , տէտի :

Կէնձ Զօպան՝ «Պիզ քէնափ օրման-
լարըմրզաս սա'ատէթլու իզ . օրման-
լարըմրզըն քէօլկէսի սիզին աղաճ-
լար իլէ միւզէյէն պազէնիզաէն կէ-

րի գալմազ . չայըր վէ չիմէնլէրիմիզ՝
պին պիր բէնքտէն վէ բաիհատան
չիշէքլէր իլէ տոլու տըրլար . էթրա-
քը զաս չիշէքլէր , մէսէլա կիւլէր ,
մէնէֆչէլէր , զանպազլար , սիւմպիւլէր
մէքեանը օլմուշ տրր , Պիզիմ տէ-
րէլէրիմիզին սույը վէ փունարլարը-
մրզ՝ սիզին շատրավանլարտան գա-
լը՝ մը սանըրսըն . պա'զըլարը գա-
յալար արասընտան խըզ իլէ էնիպ
շամաթա իլէ տէօքիւլիւրլէր . վէ պա-
զրլարը իսէ սարպ գայալարըն քէնա-
րընտա չազըլթը իլէ քէօփիւրէրէք
էնէրլէր , վէ չիշէքլի չիմէնլէր իւ-
զէրինտէն սավուշըպ կիտէրլէր . ա'հ
պէն պունլարտան այրըլմամ»'տէտի :

Ասըլզատէ ավճը՝ «Էվլատըմ , նէյի
րէտա էթտիյինի թանրմայօրսըն . շէ-
հիրտէ միւքէլլէփ մէքթէպլէր վէ
մէտրէսէլէր վար , անլէրտէ սանտ
հէր չէշիտ ՚իլմի էօյրէթտիրիիմ .
Էօլէ կիւզէլ թէաթրօլար վար քի .
ուսթա մուսիգարլար՝ քէնտի տիւքիւ-
շա անէնքլէրի իլէ սէնի հայրան է-
տէրլէր» տէտի :

Հալինտէն շագիր օլան կէնճ ճէ-
վապ վէրիպ տէտի քի . «Խայր , սէ-
նինլէշչէհրէ կիթմէմ , պանա ֆաի-
տէլի՝ վէ լազըմ օլանը՝ պէն քէօյ մէք-
թէպիմիզոէ տախի էօյրէնէպիլիրիմ .
Օրատա պանա հէր շէյտէն զիյատէ
Աղան սէվմէք , անա պապամա իթա-
աթ վէ մուհապէթ կէսոթէրմէք ,
վէ անլէրին ֆազլիէթինէ ույժագ կէ-
րէք օլարզըմը թալիմ էտէրլէր , վէ
պունտան զիյատէ պիր շէյ էօյրէն-
մէք իսթմէմ : 'Ածէպա սիզին մու-
սիդարլարըն սէտասը՝ պիզիմ պիւլ-
պիւլէրին քինտէն ա'լա օլա պիլիր
մի . Պիզիմտէ շէնլիք կիւնլէրիմիզ
վար տըր . Կիրակի կիւնլէրի խր-
սըմ վէ ազբապա պիրլիյէ կէլտիր-
միզոէ , պիր գաչ սըգ ազտանըն քէօ-
կէսի ալթընտա , պէրրագ սու ազըն-
թըսը եանընտա , եռմշագ չիմէն
իւսթիւնտէ օթուրուրըզ , զըզ գա-
րընտաշըմ իլահի սէօյլէր , պէն տէ
օնուն իլէ պէրրապէր գավալըմը չա-
լարըմ . սէսիմիզ գարչը տէրէտէն
խոշ եանգօլար իլէ պիզէ կէրի տէօ-

նէր , փէտէր վէ լմատէրիմիզ իսէ
սէսիմիզէ մակի օլուպ պիզի տինլէր-
լէր , վէ կէօքլէրէ պին թէշէքքիւր
'արզ էտէրլէր . Խայր սէնինլէ շէհ-
րէ կիթմէմ» , տէտի :

Օլաէմ ավճը պունը շէհրէ կէօթիւ-
րէմէյէնէյնի 'ագլր քէսինճէ , «Էօյլէ
իսէ . մէմնունիյէթիմէ նիշան իւչին
սանա 'աճէպա նէ՞ վէրսէմ ալըրսըն .
պարի շու ալթուն վէ կիւմիւշ իլէ
տոլու քէսէյի ալ» , տէտի :

Լաթիֆ վէ ալիմ չօպան «Փարա-
յր նէ՞ եարածաղըմ . Փագիր իլ , ամ-
մա պիր շէյէ ինթիյածըմզ հօգ տըր .
պու ագճէյի ալարզըմ հալտէ սանա
էյէտիյիմ ճիւզի խըզմէթ իլէ թրամ-
րա էթմիշ օլանաղըմ . պունու իսէ
էտէմէմ , չիւնքի ատէմ միւհթաճլա-
րա եարարմ էթմէյէ . վէ անր տա
պիր մէնֆա'աթ իւմիտի օլմայարագ
էթմէյէ տախմա պօրճլու օլարզընը
վալիտէմ պանա նասիհաթ վէրմիշ
տիր» , տէտի :

Զարէսի տիւքէնմիշ ավճը՝ «Եա
սանա նէ՞ վէրէյիմ , է՛յ ֆազլիէթլու-

Հօպան . պէտաէն մութլագ պիր շէյ
ալմալըսըն , եօդսա կէօնլիւմիւզգը-
րարաըն» , տէտի :

Զօպան՝ «Փէք էյի , էօյլէ իսէ շու
եանընտան ասըլը շիշէյի պահա վէր .
դալիպա իւզէրինաէ ճէյրան գօվալա-
եան քէօփէքլէր բէսմ օլունմըշ
արը» , տէտի :

Ավճը տախի քէմալի մէմնունի-
յէթիէ շիշէյի շըգարրպ թէսլիմ էթափ
իսէ . չօպան սէվինճինաէն քէնտի
գօյունլարը կիպի սէքիպ սըշըրայտ-
րագ սիրիւսիւնիւն եանընա կիթտի :

ՇէքթԱՆԼԾԳ

Հէհին քիւչի ք շէհիրլէրինաէն պի-
րինաէ . ֆազիր գարընըն պիրի իլք
տօղուշ օլլունր տիւնեայա կէթիրմիշ
օլմաղըն , անը հատաէն աշըրը սէվէր
իտի . թայէ հէր սապան կէլիպ մէզ-
քիւրէնին քիւչիւք չօնուզունա կէօս-
թէրախի այգըրը սիյանէթլէրի սէյր
էտէր իտի :

Պիր կիւն պու միսիլիւ զիյարէթ
վագթընտա , գարը թապի'ի պօշպօ-
ղազըզը իլէ թայէյէ պէյան իտէր
յիւրսէ , անա վիէննատան կիւզէլ
էսվապ , պիր ալթուն զինծիր , վէ
տահա չօդ շէյլէր կէթիրթափէճէք
տիր :

Թայէ՝ «Փէք էյի , լաքին պու շէյ-
լէր իշիւն պիր գաչ եիւզ ֆիօրին լա-
զըմ արը . սէն պու գատար ֆարայը
նէրէտէն պուլաճագուըն» , տէր :

Զօնուզըն անասը ճէվապ վէրիպ՝
«Փարա հալա հազըր արը . իլք տօ-
ղուշ օլլունըն էսվապ ու թէրպիյէսի-
նէ խարճ էթմէք իշիւն չօդ վագթ-
տան պէրու չօդ էսիրկէտէրէք 400 ֆիօ-
րին պիրիքափիրախիմ» տէր , վէ սէօհ-
պէթ պէօյլէ խիթամ պուլուր :

Ֆէրտասը ագչամ գարընըն գօճա-
սը մէյլխանէտէ ևէնի տօղմուշ չօճըզըն
հայաթընա գտաէնլէր սիւզէր , վէ
գտրը էվաէ մատում իլէ պէրապէր
եալընըզ իքէն՝ ափանորդ օտանըն
գափուսը աշւըր , վէ իչէրի գարա

վէ փարլագ կէօզիւ, իքի պույնուղ-
լը վէ ուզուն գույրուրզլը պիր շէյ-
թան կիրէր :

Գարը պունու կէօրիւնձէ զիյատէ-
սի իլէ գորդուպ քէնախնի շաշըրը .
լաքին շէյթան եավաշճաճրդ անըն
եաթաղնա եագլաշը՝ «Գորգմա ,
սանա պիր զարար վէրմէյէ կէլմէտիմ ,
ֆագաթ սանա շունու պէյան էտէ-
րիմ . եա օղունը , եա տա պուլու-
նան փարանը ալրպ կէօթիւրէձէիմ .
պունկարուան հանկըսընը կէօթիւրէ-
ձէյիմի սէնին զարարընա հէվալէ է-
տէրիմ» . տէր :

Գարը պու տէհչէթլի միւսաֆիրտէն
թէգ գուրթուլմագ իչիւն եանընտա-
քի մասանըն իւզէրինտէ օլան քիւ-
շիւճէք անախթարը կէօսթէրիր . վէ
գորդուպ տիթրէյէրէք՝ «Նու անախ-
թարը ալ , վէ տօլապը աչ , հէփ փա-
րամ անըն իջնտէ տիր , ամմա չօ-
ճուղմա տօգանմա», տէր :

Շէյթան ուսուլ իլէ փարալարը
թօփլայը՝ ճէպինէ աթար , վէ տէր
ագապ նապէտիտ օլուր : Պիր դաչ

սաաթ սօնկրա չօճուղըն պապասը
քէյֆիի օլարագ էվէ տէօնէր , լաքին
զավալը գարընըն հալինի կէօրիւր
քի , եարը էօլմիւշ եաթագտա եա-
թայօր . սուալ էտիպ մասլահաթը
անլար , վէ սէյիրտիպ փափաղընա
խապէր վէրիր :

Ս.գրլը փափաղ պու պիր ալտատը-
ճը իշի օլարընը անիտէ անլար , վէ
ատէմ իլէ պէրապէր խասթանըն էվի-
նէ վարըպ , Գորգմա տէյի թէսէլլի
վէրիր . վէ «Փարանրգ օլարընը
քիմսէյէ խապէր վէրտին մի» տէյիւ
սուալ էտէր : Գարը ճէվապ վէրիր
քի , «Ասէա պիր քիմսէյէ նազլ էթ-
միշ տէյիլ իմ , տիւն սապահ թա-
յէյէ ճիւզիճէ անլաթաըմ» :

«Փէք էյի . տէր փափաղ , էյէր
թէմպիհիմի սըզը սագլարսան , փա-
րանըզ սիզէ քեամիլէն կէրի տէօնէր .
եարըն սապահլայըն թայէ թէքրար
եանընա կէլտիքտէ անա՝ պու ագ-
շամքի վուգու'աթը նազլ էյէ , ամ-
մա անա պունու տա տէ . «Պէն շէյ-
թանը ալտաթաըմ , փարամ պին ֆիօ-

րին իափ , լաքին անա տէօրթ եկուզ
ֆիօրին վէրտափմ , պագիսի սանտըղըմ-
տա աըրը : »

Ֆէրտասը սապահ փափազըն էմրի
իճրա օլտու . վէ ագչամ վագթընտա
փափազ իքի զապթիյէ ալըպ՝ գարր-
նըն էվինէ կէլտի , վէ օտանըն պիր
քէօշէսինտէ վէրտէ արտընտա սագ-
լանտը :

Կէծէնին զարանլըզը հէր թարաֆը
թէքմիլ պաստըընտա , օտանըն քա-
փուսը եինէ աչըլտը , վէ շէյթան
տահա աէնշէթի պիր հիյէթ կիյինիշ
օյարագ գուտուրդանլըդ իլէ իշէրի
կիրտի . վէ գարըյա եազլաչըպ հէր-
պէթի պիր սէս իլէ տէտի . «Պէնի
ալտարապ փարանըն անճագ պիր փա-
յընը վէրտիյին էծիլտէն , շիմափ սա-
հին պիլ քի չօճուղընը ալըպ կէօթի-
րէնէյիմ :

Սէօզ աղզընտան չըգար չըգմազ
փէրտէ աչըլըր , վէ պիզիմ գարա
եիւզիւ շէյթան արտընտան քէնտի
իւզէրինէ տիքիլմիշ իքի թիւֆէնք
կէօթիւր , օլ զէման փափազ իլէրի

կէչիպ՝ «Մէլ'ուն , թէզ սէօյլէ , սէն
փի՞մ սին , վէ սէնի պու իշէ գրլա-
դուզլայան քի՞մ տիր , զիրա սէնին
շու շէյթանի հիյէթինին ալթընտա
զայրի շէյ տէյիլ իլլա քի եարամազ
վէ տոլանտըրընը պիր քէսիծի սագ-
լանմըշ աըր» , տէտի :

Պույնու զըր՝ շիմայիէտէք պաշդա-
սընա գօրգու վէ տէնշէթ վէրիրքէն .
շիմափ պաշլայրպ քէնտիսի գօրգար ,
վէ պիւթիւն վիւճուտի տիթրէր , վէ
թայէնին գօճասը օլտըզընը , վէ պու
էվտէ փարայ օլտըզընը անտէն ան-
լայրպ տա պու եօլա . իրթիքեապ
էթայինի աչըք թագրիր էտէր :

Զապթիյէլէր անը՝ շէյթանի էս-
գապլար իլէ թութուպ սօգագլարտան
սիւրիւքլէյէրէք մունաքէմէյէ կէօ-
թիւրիւրէր . վէ օրատա սալթ խըր-
սըզլըզր իշիւն տէյիլ . իլլա պէօյէ
էտնա վէսիլէյէ իրթիքեապ էթայիր
իշիւն տախի միւսթանագգ օլան ճէ-
զասընը շէքտի :

Աշնան Տերեւներ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՆ 4 ԶՐԸ.

Քաղում նամակներ ջերմ երախտա-
գիտութեամբ կ'օրհնեն սոյն հրատա-
րակութիւն, որ փրկած է դեռահաս-
ներ կանուխ գերեզմանէ, ազատելով
զիրենք իրենց կատաղի թշնամւոյն,
զիշութեան, ճիրաններէն . Ծնողք
պէտք է փութան դնել իրենց զա-
ւակաց ձեռք սոյն տեար, դեռ ժա-
մանակը չանցած :

Կը գանուի ամէն հայ գրավաճա-
ռաց քով :

————— Փ 6 —————

ԿԵԱՆՔ ՏԵՐ ՅԻՄՈՒՄԻ

ԸՍ ԶՈՐԻՑ ԱԻԵՏԱՐԱՆԱՑ

ՊԱՏԱԽԵՐԱԳՈՐԾ.

Դ Ր Կ Յ

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Հասկնալի աշխարհաբարով մը տա-
զաչափուած այս մատենիկը, որ կը
պարզէ Յիսուսի կեանքը Աւետարանի
ոգիին համաձայն, իր բարոյալից յօ-
րինուածով ամենէն մաքուր հաճոյքը
կը պատճառէ ընթերցողին եւ իբր այդ
ջերմապէս կը յանձնարարուի ամէն
կարգի անհասի :

Դին զեղչեալ Յ ԿՐԸ.

Կեդրոնիատեղին և Պաշենց Գրատունը
և Պողիս . Չազմավճար, Թիւ 20

Կ Ե Ա Ն Ք

ՍՐԻՈՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ՊԱՏԿԵՐԸ ԶԱՐԴ

Գրեց, Գ. Պաղտասաւեան

Սոյն մատենիկն եւս հասկնալի
աշխարհաբարով մը տաղաչափուած ,
գործք առաքելոցի համաձայն կը
պարզէ Առաքելոց կեանքն եւ շարա-
կարգութեամբ կը պատմէ անոնց
հրաշքները , քարոզութիւնները , ճամ-
բորգութիւնները ու նեղութիւնները :

Գիր 5 դրուե

Կեղրոնատեղին և Պաղենց Գրատունը

ՄԱՅՐԻԿԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

ՏՕՓԹ. Ա Է ՄԷԼԼ

Ազատ քարգմանուրիւն ի գաղղիերենէ

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

Նորածին մանկութեան նուիրուած
ողջակիկ կանոններու խատցում մ'է
դրբոյկս . որ իր սկիզբն ունի ձեռն
հաս բժշկի մը փայլուն վկայութիւնը
շահեկան պարունակութեանն համար,
ուր ի մէջ այլոց ըսոււած է . «Անփորձ
մայրիկի մը եւ անուս դայեակի մը
համար անզուգական ընկեր մը , ան-
համեմատելի օղնական մը պիտի րլ-
լայ սա հասորիկը . իսկ բժիշկ եւ
կամ կարող դայեակ չի գտնուած տե-
ղերուն համար՝ փրկող ձեռք մը պար-
զապէս :

Գիր 6 գեղչեալ 2 դրւ.

Կեղրոնատեղին և Պաղենց Գրատունը

ԽՈՐՃՈՒՐԴՔ ՀԱՒԱՏԱՑԵԼՈՅ

Գ Բ Ե Յ

Յակոբ Մաքրեսեան

Բ. Տպագրութիւն — էջ 400

Բարոյական եւ իմաստասիրական հաստատուն սկզբունքներ կարող զրչի մը հանդիպած են այս ընտիր գործին մէջ, որ զնահատուած է բարձրաստիճան Հայ կղերէն եւ ազգային նշանաւոր զրագէտներէ :

Գիրքը ձօնուած է հեղինակին վաղամեսիկ դստեր, Օր. Պայծառի, որուն կենդանագիրն եւ հակիրճ կենսագրութիւնը զրուած են զրբին սկզբը :

Գիրք 12 դրուց

Կեղրոնատեղին է Յ. Մատթէոսեան վաճառատունը, Թիւ. 27, Ֆինձանձրյար եօգուշու Կ. Պոլիս : Կը գանուի բոլոր Հայ զրավաճառաց քով :

ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

Ա. Բ Ե Յ Ե Ր Ն

Յ Ա Ռ Ա Գ Ի Ր Ք

ՀԱՅԵՐԵՆ—ԳԱՂԱՐԵՐԵՆ

ՆՈՐ ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ (Երկրորդ)

ՈՒՂԴԵԱԼ, ԵՒ ԱՌԵԵԱԼ,

Աւելի խան 50.000 Բառ, Ոճ, եւայլն

Բազմաշխատ հեղինակին սոյն օգտակար գործը կը բովանդակէ հին եւ նոր հայերէն զրեթէ բոլոր բառերէն զատ, զիտական եւ արուեստական բազմաթիւ բառեր, ոճեր եւ ասացուածներ հանդերձ իրենց Գաղղիերէն թարգմանութեամբն, Բառից զանազան առումները բացարուած են բազմաթիւ օրինակօք : Սոյն խնամեալ եւ յոյժ կարեւոր գործը ճշմա-

ըիտ առաջնորդ կրնայ ըլլալ ուսանողներու ի Գաղղիերէն լեզուի , ինչպէս նաև սոյն լեզուի ուսման պարագներու առնասարակ :

Գործոյս վերջը աւելցուած է Գաղղիերէն լեզուի անկանոն եւ պակասաւոր բայից պարզ ժամանակներու մէկ ցանկն հանդերձ պիտանի եւ կորեւոր ծանօթութեամբք , որք մեծապէս պիտի օգնեն ուսանողին :

Էջ իբր 100 . ընտիր թղթի վրայ մաքուր եւ յստակ տպագրութեամբ եւ զօրաւոր կազմով , որք բառարանի մը համար գրեթէ նոյնքան գնահատելի են որքան պարունակութիւնը :

Գինն է , զօրաւոր քառթօնէ կազմ 25 , լաթակազմ 27 , կիսակաշի 34 դրչ .

Կեղրոնատեղին է Յ. Մատթէոսեան վաճառատունը , թիւ 27 , Ֆինձանձըլար Եօգուշու կ. Պոլիս . Կը գտնուի նաև Պ. Պալենց եւ այլ գրավաճառներու քով :

ԱՌՏՆԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԻՆ

Ա. Տ. Ր. Ի

Թարգմ. Յուսիկ Ա. Էսմերեան

Եւրոպական ընտրելագոյն դասագիրքերէն մին է սա՝ որ հասկնալի աշխարհաբարով մը թարգմանուած կաւանդէ առանին անահետթեան տարրական դասեր եւ իբր այս՝ կը յանձնուի տեսչութեանց եւ ուսմանը . զաց ուշադրութեան :

Գին 3½ դրուշ

Կեղրոնատեղին է Յ. Մատթէոսեան վաճառատունը , Կը գտնուի նաև Պ. Պալենց եւ այլ գրավաճառներու քով :

ՕՐԵՆՔՆԵՐՈՒԻ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅՑ

Թարգմանիչ, Ա. Պէկետոն

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Յ. ՄԱՍԹԵՈՍԵԱՆ

Խւրաքանչիւր էջի մէկ կողմը հաւ-
յատառ թուրքերէն բնագիրը . . . . .
միւս կողմը Հայերէն թարգմանու-
թեամբ աետր առ տետր հրատարակ-
ուած .

Տեսր Ա. — Տասանորդի նոր օրէնքը
 » Բ. — Կանոնազիր Երկրագոր-
 ծական դրումատան.
 » Գ. — Դրօշմատուրքի օրէնքը.
 » Դ. — Կանոնազիր Ռէժիի :

Գին խրաքանչիւր տետրի $\frac{2}{2}$ դր.

Կեղրոնատեղին է Յ. Մատթէոս-
եան վաճառատունը . Կը գտնուի նաեւ
բոլոր Հայ գրավաճառաց քով .

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Տոմարական գիտելիք	3
Խաւարմունք	7
Համառոտագրութիւն	8
Աղիւսակ շարժական մասանց աւուրց	10
Խաչին ներբեւ (Բանասեղծ.)	13
Օրացոյց	15
Ժամանակագրութիւնք	89
Ցիշատակարան	91
Օսմանեան կայսրութիւն	96
Աւագանի Կայսերական պալատան	98
Նախարարք Բ. Դրան	99
Մեծ պաշտօնատարք մայրաբաղաքիս	101
Հպատակ հասարակսւեանց պէտք	102
Թղթատարական նոր կանոնազիր	103
Հեռազրական կանոնազիր	105
Հայրապետութիւն Հայոց	106
Պատրիարքութիւն Ա Երուսաղէմի	106
Պատրիարքութիւն Կ. Պոլսոյ	107
Հռովմէական Հայ հասարակութիւն	109
Բողոքական ժողովուրդ թուրքիոյ	111

Օասւելուած

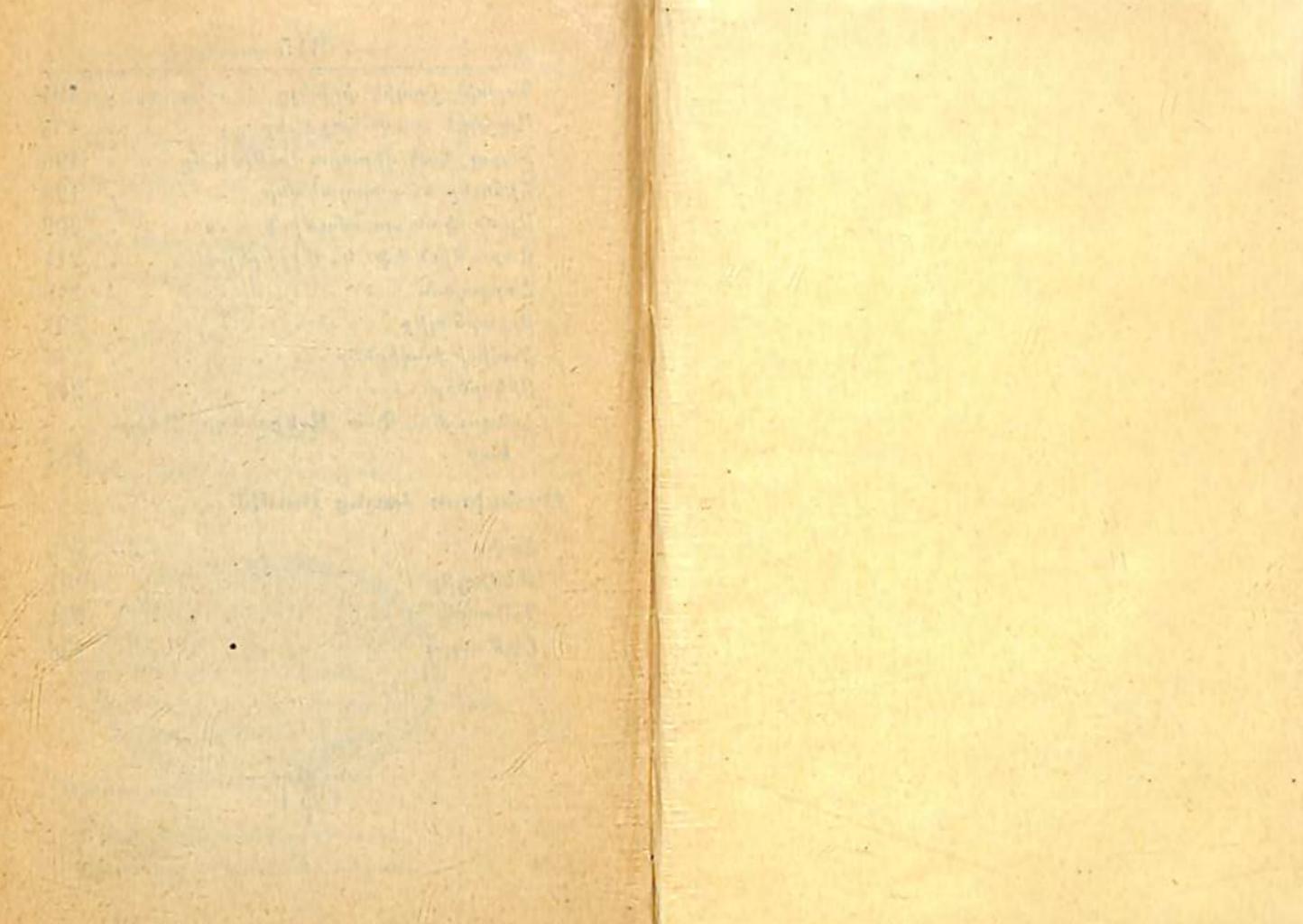
Թառաջարան (Ուսանաւոր)	115
Համոյթը	116
Զտիչը	117
Մեր հետաքրքիր կղերին	118
Վերացականին բարակը	122
Կանանց բաժին	123
Առաջին կինը	130
Արանց բաժին	133
Ենոդաց բաժին	143
Երիտասարդաց բաժին	161
Առողջապահական բերական	169
Արեւի լոգոնը	175
Խնձորը	176
Գիրութեան դարմաններ	178
Ի՞նչպէս կը պահուի բարձրագոյն առողջութիւն	180
Օդիին ազգեցութիւնը մտքին վրայ	181
Կենդաննեաց առողջապահութիւնը կենդաննեաց համաճարակին առնիւ	183
Գիտական	
Քանի տարի ապրիլը զիտնալ	188
Ակուաներու հանում եւ տնկում	192

Գորտին շապիկ փոխելը	194
Ապակիէ տապանաքարեր	195
Տարօրինակ վիրարուժութիւն մը	196
Շիճուկը եւ բարոյակամնը	198
Արարական պատմութիւն	202
Յարութիւն Էֆ. Կ. Միրիքէլամ	214
Հարցարան	218
Զուարճալիք	237
Հաղիւի իննդիրներ	243
Բեկորներ	249
Հանգուցեալ Պատ Աղեքսանդր Ճէճիզեան	257

ԹՐԵՖԱԼԻՈՒ ՀԱՅՈց ԲԱԺԻՑ

Հավա	265
Թէմիզիք	267
Գանաան	291
Շէթանլը	298

Հ 013

